

**УКРАЇНСЬКІ
ПИСЬМЕННИКИ
ДІАСПОРИ**

A656376-1 Українські
2895943 південні
діаспори Ч. 1.
К., 2006

18. 11. 15 -	24988		

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ПАРЛАМЕНТСЬКА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ**

УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ ДІАСПОРИ

Матеріали до біобібліографічного словника

Частина перша (А-К)

Київ   2006

Українські письменники діаспори: Матеріали до біобібліогр. слов. Ч. I (А-К) / Авт. вступ. ст. Ф. Погребенник; Авт.-уклад.: О. Білик, Г. Гамалій, Ф. Погребенник; Відп. ред. В. Кононенко; НПБ України. – К., 2006. – 196 с.

У 1995 році Національна парламентська бібліотека України розпочала бібліографування творів українських письменників діаспори. За цей час побачили світ п'ять біобібліографічних покажчиків. Після доповнення і внесення певних уточнень ці матеріали нині виходять у двох частинах як окреме видання – «Українські письменники діаспори: Матеріали до біобібліографічного словника».

Посібник охоплює імена як вже певною мірою відомих, так і невідомих в Україні літераторів.

Сподіваємося, що пропонована інформація допоможе широкій громадськості глибше ознайомитися з життям і творчістю українських письменників у США, Канаді, Австралії, Німеччині, Аргентині та інших країнах, розширить їхні знання про культурні надбання наших співвітчизників, які через різні обставини опинилися за межами рідної землі, але ніколи її не забували, жили нею і для неї.

Автор біографічних
довідкових статей

Ф. Погребенник

Автори-укладачі:

***О. Білик
Г. Гамалій
Ф. Погребенник***

Відповідальний редактор

В. Кононенко

ВСТУПНЕ СЛОВО

У 1990 р. група науковців Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України спільно з бібліографами Національної парламентської бібліотеки (НПБ) України розпочала роботу з підготовки біобібліографічного словника «Українські письменники». Він мав містити матеріали про життя і творчість українських митців, котрі творили й творять як на рідній землі, так і в еміграції. Робота велася в рамках державної програми «Процеси національного культурного відродження». Втім через відсутність фінансування поставлене завдання довелося звужити, обмежившись літературою діаспори. Виконувати цю роботу бібліографи науково-бібліографічного відділу Бібліотеки взяли власними силами.

З метою ширшої апробації матеріалів, пов'язаних із діяльністю поетів та прозаїків, котрі, живучи за кордоном, тривалий час в Україні заборонялися, було видано п'ять біобібліографічних покажчиків «Українські письменники: Матеріали до біобібліографічного словника». Надруковані (на жаль, невеликим тиражем) випуски знайшли підтримку наукової громадськості. Зацікавлення до них спостерігається і серед бібліотечних працівників. Бібліографічне наповнення статей у цих посібниках не має собі аналогії. У доопрацьованому вигляді, доповненому і розширеному, усі вони об'єднані й видаються тепер у двох частинах посібника «Українські письменники діаспори: Матеріали до біобібліографічного словника».

Видання охоплює імена як вже певною мірою відомих, так і невідомих в Україні літераторів. Оскільки у покажчик включено тільки письменників діаспори, то пошук виявився досить непростим. Далеко не всі джерела можна було знайти у Києві, наочно перевірити. І все ж у цьому посібнику подається досить широке

оснащення персоналій бібліографією основних творів митців та критичної літератури про них.

За останні роки докорінно змінилося ставлення до бібліографії, котра нині визнається як важлива допоміжна дисципліна до науки про літературу – літературознавчого джерелознавства. Разом із спецфондами зникли і заборони, обмеження щодо використання, впровадження у найширший вжиток бібліографічних джерел. Водночас із літературознавством відроджується бібліографічна теорія і практика, з'являються праці, в яких розкутість думки, новизна погляду на явища духовного життя супроводжуються вільною бібліографією.

За роки незалежності намітилися й значні зміни щодо освоєння і поширення раніше заборонених і замулених бібліографічних джерел, йде поповнення бібліографічного оснащення різних проблем теорії та історії літератури, особливо персональної бібліографії письменників. Цьому сприяє збагачення фондів наших бібліотек не лише виданнями, «визволеними» із спецфондів, а й отриманими з-за кордону працями діячів діаспори. У бібліографічні показники активно включаються ці джерела. Таким чином відбувається поєднання штучно розрізнених двох частин нашої культури.

Об'єднання зусиль літературознавців та бібліографів в Україні і в діаспорі, підтримка подвижницької діяльності бібліографів сприятимуть не лише розвитку даної галузі, а й науки і культури нашого народу.

ВІД УПОРЯДНИКІВ

До покажчика, що видається у двох частинах, включено близько півтораста персоналій українських письменників діаспори. Відбір здійснено, виходячи з матеріалів про окремих письменників, наявних в особистих архівах відомого літературознавця, мистецтвознавця, бібліографа Ф. Погребенника.

У виданні пропонуються стислі оглядово-аналітичні статті про творчість кожного письменника, написані Ф. Погребенником, та списки літератури.

Список літератури складається, як правило, з двох підрозділів: «Твори» і «Література». Перший – подає основні публікації творів письменника: спочатку авторські праці, потім матеріали, у підготовці яких він брав участь як редактор, упорядник, перекладач тощо. Якщо рецензії становлять значну частину творчого доробку, вони також виділяються (за зірочками в кінці підрозділу). Далі вміщено підрозділ «Література», що подає критичні статті про життя і діяльність письменника, надруковані як в Україні, так і за її межами. Матеріали про письменників подано за алфавітом персоналій, їхні твори та література про них також подаються в алфавітному порядку.

При підготовці посібника було використано фонди НПБ України, електронні каталоги бібліотек країни, Бібліотеки НТШ. У багатьох випадках упорядники не мали змоги переглянути видання *de visu*, тому бібліографічні описи інколи подано не повністю, і, можливо, містять похибки.

Сподіваємося, що матеріал словника стане у пригоді читацькій громадськості, збагативши досить скупі відомості про українське літературне життя зарубіжжя, зокрема у Канаді, США, Австралії, Німеччині, Аргентині та інших країнах, де українська діаспора найчисельніша й має найбільші досягнення у галузі культури.

Висловлюємо глибоку подяку за допомогу у підготовці видання співробітнику Київського державного технічного університету будівництва та архітектури В. Еппелю.

АНДІЄВСЬКА ЕММА (19. 03. 1931, м. Донецьк) – українська письменниця, перекладачка, художниця. Живе у Мюнхені (Німеччина).

У 1943 р. виїхала з батьками до Німеччини, потім опинилася у Франції, 1957 р. – у США, де жила кілька років. Пізніше знову перебралася до Німеччини.

Е. Андієвська збірок поезій, в яких крізь призму символічно-сюрреалістичної поетики розкриваються внутрішній світ людини, складні психологічні колізії: «Поезії» (1951), «Народження ідола» (1958), «Риба і розмір» (1961), «Кути опостінь» (1962), поем: «Первні» (1964), «Базар» (1967), «Пісні без тексту» (1968), «Наука про Землю» (1975), «Каварня» (1983), «Спокуси святого Антонія» (1983), «Архітектурні ансамблі» (1989); книжок оповідань і новел: «Подорож» (1955, 1995), «Тигри» (1962). Її перу належать великі епічні полотна, написані у стилі модного у західній літературі «потoku свідомості»: «Герострати» (1970), «Роман про добру людину» (1973, 1993), «Роман про людське призначення» (1982, 1992), „Межиріччя» (1998).

Творчість Е. Андієвської експериментаторська, вишукана за формою, ускладнено-абстрактна за змістом, багатогранна за художніми засобами, свіжа й оригінальна за образною структурою. У своїх останніх збірках поетеса використовує класичну форму сонета з асонансною й безасонансною римою, вишуканим лексичним багатством. Самобутність її творчого надбання у 1980 р. відзначено літературною нагородою Фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів (США).

Кілька разів разом із чоловіком І. Кошелівцем Е. Андієвська відвідала Україну, виступала з читанням власних творів, виставляла свої картини.

ТВОРИ

Архітектурні ансамблі: Сонети. – Мюнхен: Сучасність, 1989. – 238 с.

Атракціони з орбітами й без. – Л., 2000.

Атракціони з орбітами й без: Поезії // Кур'єр Кривбасу. – 2001. – № 138 (трав.). – С. 75-92.

Бажання часу, бажання слова: Інтерв'ю / Вела Г. Іельєва // Дзвін. – 1995. – № 11. – С. 21-23.

Базар: Поезії. – Мюнхен, 1967. – 48 с.

Базар: Поезії / Е. Андієвська // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 174 (трав.). – С. 62–90.

Вігілії. – Мюнхен: Сучасність, 1987. – 250 с.

Вілли над морем: Сонети. – Л. : НВФ «Укр. технології», 2000. – 120 с.

Вітри Азії; Без шкіри – на вітри: [Поезії] // Поезія'90 / Редкол.: М. Вінграновський та ін. – К., 1990. – Вип. 2. – С. 59-61.

Власність; Маратонський біг: Оповідання // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 80-84.

Все моє життя – це ходіння крізь стіни: Інтерв'ю / Вела Л. Тарнашинська // Закон піраміди. – К., 2001. – С. 131-139; Літ. Україна. – 1992. – 30 лип. – С. 6.

Герострати: [Роман]. – Мюнхен: Сучасність, [1971]. – 500 с.

Говорюча риба: [Казка] // Жінка як текст: Емма Андієвська, Соломія Павличко, Оксана Забужко: фрагменти творчості і контексти / Упоряд. Л. Таран. – К., 2002. – С. 28-34.

Гуманізація: [Нарис]; З «Межиріччя»: [Поезії] // Сучасність. – 1997. – № 7/8. – С. 9-21.

Дві новелетки // Світо-вид. – 1993. – Чис. 2. – С. 5-7.

Дещо про крила // Літ. Україна. – 1992. – 19 берез. – С. 4.

Джалапіта. – Нью-Йорк: Вид-во Нью-Йорк. Групи, 1962. – 62 с.

Джалапіта; [Поезії] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 516-526.

Джалапіта // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 171 (лют.). – С. 196-207; Укр. засів. – 1994. – Чис. 4. – С. 33-48.

Емма Андієвська = Emma Andievska: [Альбом]. – К.: Образотв. мистец., 2000.

Емма Андієвська: [Альбом]. – Мюнхен, 2003.

З «Межиріччя»: [Поезії] // Світо-вид. – 1996. – Чис. 2. – С. 31-35.

З найновіших віршів: Із невид. зб. «Півкулі й конуси»: Сонети // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – № 184 (берез.). – С. 195-197.

Засвітити інші елементи: (Сонети) // Світо-вид. – 1998. – Чис. 3. – С. 69-74.

Збірка «Поезії»; З ранніх віршів поза збірками; Народження ідола (1958) // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 170 (січ.). – С. 86-95, 107-120.

Зі збірки «Атракціони з орбітами й без»: Поезії // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – № 184 (берез.). – С. 146-169.

Зі збірки «Вілли над морем»: Сонети / Публ. М. Р. Стеха // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – № 183 (лют.). – С. 173-183.

Зі збірки «Каварня»: Поезії // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 177 (серп.). – С. 174–203.

Зі збірки «Межиріччя»: Сонети / Публ. М. Р. Стеха // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – № 183 (лют.). – С. 160-172.

Зі збірки «Наука про Землю»: Поезії // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 177 (серп.). – С. 132-166.

Зі збірки «Подорож»: Новелетки / Публ. М. Р. Стеха // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – № 182 (січ.). – С. 105-115.

Зі збірки «Проблеми голови»: Новелетки / Публ. М. Р. Стеха // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – № 182 (січ.). – С. 150-167.

Зі збірки «Спокуси святого Антонія»; Зі збірки «Вігілії»; Зі збірки «Архітектурні ансамблі»; Зі збірки «Знаки. Тарок»: Поезії // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 179/181 (жовт.-груд.). – С. 108–193.

Зі збірки «Тигри»: [Оповідання] // Укр. засів. – 1993. – Чис. 3. – С. 11-17.

Зі збірки «Хвилі»: Поезії // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – № 184 (берез.). – С. 170-182.

Зі збірки «Хід конем»: Поезії // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – № 184 (берез.). – С. 183-195.

Знаки, Тарок: Вірші. – К.: Ред. журн. «Дніпро», 1995. – 175 с.

«Инопланетянка» Эмма Андиевская: [Про презентацію кн. «Межиріччя»]: Бесіда з Е. Андієвською / Вела Л. Таран // Зеркало неде-
ли. – 1998. – 5-11 дек.

Із збірки «Подорож»; Із збірки «Тигри»: [Новели] // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 171 (лют.). – С. 155-196.

Із збірок «Знаки» і «Тарок» // Сучасність. – 1993. – № 8. – С. 129-136.

Із новель поза збірками / Публ. М. Р. Стеха // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – № 182 (січ.). – С. 168-170.

Із циклу «Відозви»: [Поезія] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1973. – Зб. 5. – С. 5-7.

Інтерв'ю у спальні Емми Андієвської: Бесіда з Е. Андієвською / Вів М. Холодний // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 35 (серп.). – С. 6-7.

Каварня: Поезії. – Мюнхен: Сучасність, 1983. – 126 с.

Казка про Галайла // Слово: Л-ра., мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1973. – Зб. 5. – С. 82-85.

Казка про дракона... // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1980. – Зб. 8. – С. 81-86.

Казка про кулі зла // Світо-вид. – 1990. – Чис. 1. – С. 10-12.

Казка про мандрівника // Світо-вид. – 1994. – Чис. 3. – С. 33-34.

Казка про упиреня, що жилося людською волею; Казка про чоловіка, який мав сумніви // Кур'єр Кривбасу. – 2001. – № 134 (січ.). – С. 11-16.

Казки. – Париж; Л.; Цвікау: Зерна, 2000. – 136 с. – (Б-ка альм. українців Європи «Зерна»).

Казки: Вибране / Публ. М. Р. Стеха // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – № 182 (січ.). – С. 116-149.

Клясична осінь; Перське: Вірші // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 12. – С. 1344.

Краєвид, недоперевтілений у птаха; Днина: [Поезії] // Україна. – 1993. – № 8. – 4-та с. обкл.

Крізь небуття, перехопивши подих: Вірші // Дзвін. – 1995. – № 11. – С. 16-20.

«Куляста форма квітки...»: Вірш // Всесвіт. – 1995. – № 10/11. – С. 147.

Кути опостінь: Поезії. – Нью-Йорк: Вид-во Нью-Йорк. Групи, 1962. – 68 с.

Кути опостінь; Первні: Поезії // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 173 (квіт.). – С. 55-109.

Линви над краєвидом; Картата карта «Тарок»; Напливи; Ні ні відблиска: Сонети // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 35 (серп.). – С. 7.

Лігурійське побережжя // Донбас. – 1992. – № 5. – С. 58-59.

Ліфт; Проблема голови: [Оповідання] // Кур'єр Кривбасу. – 1999. – № 119/121 (листоп.-груд.). – С. 5-9.

Лябіринт: Фрагм. з роману / Публ. М. Р. Стеха // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – № 182 (січ.). – С. 170-188.

Межиріччя: [Вірші] // Світо-вид. – 1996. – Чис. 2. – С. 31-35.

Межиріччя: Сонети. – К.: Видавн. дім «Всесвіт», 1998. – 135 с.

Мова снів. – Мюнхен, 2002.

Народження ідола: Зб. поезій. – Нью-Йорк: Слово, 1958.

Натюрморт на тлі заходу сонця: Вірші // Дніпро. – 1994. – № 9/10. – С. 142-145.

Наука про Землю: Вірші. – Мюнхен: Сучасність, 1975. – 126 с.

«Неправда, що людина не має права вибору. Вона його має повсякчас»: Бесіда з укр. письм. та художницею / Записала Л. Тарнашинська // День. – 1999. – 30 січ. – С. 6.

«Ні»: [Оповідання] // Світо-вид. – 1995. – Чис. 1. – С. 39-40.

Первні: [Поезії]. – Мюнхен: Сучасність, 1964. – 34 с.

Пізня демонологія; Сновида: Вірші // Березіль. – 2002. – № 5/6. – С. 186-187.

Пісні без тексту. – Мюнхен, 1968. – 66 с.

Пісні без тексту: Поезії // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 174 (трав.). – С. 95-116.

Подорож: Новелі. – Мюнхен, 1955. – 101 с.

Подорож: Новели, казки. – 2-ге вид. – К.: Кобза, 1994. – 222 с.

Поезії. – Мюнхен, 1951. – 26 с.

Поезії // Всесвіт. – 1991. – № 9. – С. 183-190.

[Поезії] // Золотий гомін: Поети укр. діаспори: Спецвип. альм. «Авжеж!» / Упоряд.: І. Римарук, В. Цибулько. – Житомир, 1990. – С. 3-5.

[Поезії] // Золотий гомін: Укр. поезія світу / Ред.-упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 4-6.

[Поезії] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 361-379.

[Поезії] // Копач О. Хрестоматія з нової української літератури. – 2-ге вид., доп. – Л., 1993. – С. 12-13.

[Поезії] // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд.: Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 8-12.

[Поезії] // Поезія'88 / Редкол.: М. Вінграновський та ін. – К., 1988. – Вип. 2. – С. 50-53.

[Поезії] // Поза традиції: Антол. укр. модер. поезії в діяспорі / Редкол.: Б. Бойчук (упоряд.) та ін. – К.; Торонто; Едмонтон; Оттава, 1993. – С. 173-185.

[Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1968. – Зб. 3. – С. 199-200; Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 5-6; Едмонтон, 1978. – Зб. 7 – С. 5-7; Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 7-9, 87-94; Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 13-14.

[Поезії] // Сучасність. – 1992. – № 5. – С. 5-8.

[Поезії] // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 474-475.

[Поезії; Проза] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри. та літ. критики ХХ ст.: У 3 кн. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 3. – С. 216-236.

Порядок світобудови: [Новели й казки] // Світо-вид. – 1996. – Чис. 2. – С. 37-43.

При повному місяці // Літературно-науковий збірник / Голов. ред. Ю. Дивнич. – Нью-Йорк, 1952. – Т. 1. – С. 102.

Проблема голови: Новелі. – Л. : НВФ «Укр. технології», 2000. – 59 с.

Провидіння не любить ледачих: Розмова з Е. Андієвською / Вела Л. Таран // Жінка як текст: Емма Андієвська, Соломія Павличко, Оксана Забужко: фрагменти творчості і контексти / Упоряд. Л. Таран. – К., 2002. – С. 35-39.

Провидіння не любить ледачих // Таран Л. Гороскоп на вчора і на завтра. – К., 1995. – С. 108-112; Україна. – 1993. – № 8. – С. 18-19.

Риба і розмір. – Нью-Йорк: Вид-во Нью-Йорк. Групи, 1961.

Риба і розмір: Поезії // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 172 (берез.). – С. 81-102.

Роман про добру людину. – Нью-Йорк; Мюнхен: Сучасність, 1973. – 291 с.

Роман про добру людину / Передм. О. Кавуненка. – 2-ге вид. – К.: Кобза: Орій, 1993. – 269 с.

Роман про людське призначення. – Нью-Йорк; Мюнхен: Сучасність, 1982.

Роман про людське призначення. – 2-ге вид. – К.: Кобза, 1992. – 514 с.

Сонети // Жінка як текст: Емма Андієвська, Соломія Павличко, Оксана Забужко: фрагменти творчості і контексти / Упоряд. Л. Таран. – К., 2002. – С. 14-21.

Сонети // Кур'єр Кривбасу. – 2000. – № 122 (січ.). – С. 59-68; 2002. – № 146 (січ.). – С. 86-96; 2003. – № 158 (січ.). – С. 134-146; Сучасність. – 1990. – № 2. – С. 5-10.

Сонети з циклу «Тарок» // Березіль. – 1993. – № 7/8. – С. 14-18.

Спокуси святого Антонія. – Мюнхен: Сучасність, 1985. – 222 с.

Сусідська дитина: [Новели з кн.: «Подорож»] // Однокласник. – 1993. – № 1. – С. 2-7.

Тигри. – Нью-Йорк: Вид-во Нью-Йорк. Групи, 1962. – 49 с.

Хвилі: Поезії. – К.: Видавн. дім «Всесвіт», 2002. – 157 с.

Хід конем: Поезії. – К.: Видавн. дім «Всесвіт», 2004. – 167 с.

Ходіння по візу: Новела // Сучасність. – 1992. – № 4. – С. 16-17.

Чоловік із чайником в руці // Сучасність. – 1989. – № 2. – С. 11-14.
«Я – кіт, який ходив сам...»: Розмова з Е. Андієвською / Вів Т. Салига // Салига Т. Ю. Імператив: (Літературозн. ст., критика, публіц.). – Л., 1997. – С. 280-289; Дзвін. – 1994. – № 1. – С. 119-123.

ЛІТЕРАТУРА

Андієвська Емма: [Біогр. довідка] // Історія української літератури ХХ ст.: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 2: (1960-1990-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К., 1995. – С. 226-231.

Див. також: «Іменний покажчик», с. 495.

Андієвська Емма: [Біогр. довідка] // Копач О. Хрестоматія з нової української літератури. – 2-ге вид., допов. – Л., 1993. – С. 12.

Андієвська Емма: [Біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 358: портр.

Андієвська Емма: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 173.

Андієвська Емма // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1993. – Т. 1. – С. 44.

Андієвська Емма: [Корот. біогр. довідка] // Золотий годин: Укр. поезія світу / Ред.-упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 4.

Андієвська Емма // Романенчук Б. Азбуковник: Енцикл. укр. л-ри. – Філадельфія, 1969. – Т. 1. – С. 84-86.

Антонюк Т. Сюрреалізм як художній напрям в українській поезії ХХ століття: (Е. Андієвська, О. Зуєвський, Б.-І. Антонич, М. Воробійов): Автореф. дис. ... канд. філол. наук / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2004. – 15с.

Барка В. Світло поезії старовинної і сучасної // Барка В. Земля садівничих. – Мюнхен, 1977. – С. 11-35. – Із змісту: [Про Е. Андієвську]. – С. 22-23.

Бойчук Б., Рубчак Б. Емма Андієвська // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 174 (трав.). – С. 117-123.

Бондар Ю. Фантастичні світи Емми Андієвської // Столиця. – 1997. – № 20. – С. 9.

Боон А. Яйце – символ першопочатку і життя // Всесвіт. – 1995. – № 10/11. – С. 145-147.

Буценко О. Притча про наш світ: [Акварелі Е. Андієвської] // Жінка як текст: Емма Андієвська, Соломія Павличко, Оксана Забуж-

---

ко: фрагменти творчості і контексти / Упоряд. Л. Таран. – К., 2002. – С. 26-27; Всесвіт. – 1991. – № 9. – С. 193-194.

Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 470-471.

Вибрана бібліографія творів Емми Андієвської та критичної літератури / Публ. М. Р. Стеха // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – № 184 (берез.). – С. 197-205.

Водолазька С. Антологія трансцендентної самотності Емми Андієвської: [Аналіз проз. доробку] // Сл. і час. – 2004. – № 1. – С. 49-53.

Водолазька С. Криза авторитетів: проблема людського призначення (на матеріалі романів Е. Андієвської) // Сучасний погляд на літературу. – К., 2001. – Вип. 6. – С. 167-173.

Водолазька С. Міф як варіація історичної дійсності (на матеріалі роману Емми Андієвської «Герострати») // Сучасний погляд на літературу. – К., 2000. – Вип. 4. – С. 132-144.

Возняк Т. Емма Андієвська в дорозі // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 179/181 (жовт.-груд.). – С. 105-108; Post-Поступ. – 1993. – 4 трав. – С. 12.

Возняк Т. «Небуття хамелеон» в поезії Емми Андієвської // Сучасність. – 1992. – № 5. – С. 144-147.

Гордасевич Г. Роман про добро і зло // Вітчизна. – 1997. – № 1/2. – С. 147-149.

Гординський С. Емма Андієвська // Київ. – Філадельфія, 1953. – № 4. – С. 212.

Гриценко О. Сни про базар: (Кілька слів про поетесу Емму Андієвську) // Жінка як текст: Емма Андієвська, Соломія Павличко, Оксана Забужко: фрагменти творчості і контексти / Упоряд. Л. Таран. – К., 2002. – С. 22-25; Всесвіт. – 1991. – № 9. – С. 191-192.

Гусар Струк Д. Емма Андієвська // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 511-515.

Гусар Струк Д. Як читати поезії Емми Андієвської // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 177 (серп.). – С. 167-173.

Геник С. Андієвська Емма // Геник С. 150 видатних українок. – Івано-Франківськ, 2003. – С. 13.

Деко О. ...Мов одна пелюстка: [Е. Андієвській – 70] // Літ. Україна. – 2001. – 5 квіт. – С. 7.

Деко О. Три загадки Емми Андієвської: [Перекладац. діяльн. письм.] // Соборність. – 2002. – № 1. – С. 8-11.

Державин В. Із сюрреалістичних шукань у поезії // Визвол. Шлях. – 1958. – № 11. – С. 1303-1305.

Державин В. Поезія Емми Андієвської // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 170 (січ.). – С. 96-107.

Дивнич Ю. Новини до десятиліття молоді поезії за кордоном: Е. Андієвська // Листи до Приятелів. – 1965. – № 5/7. – С. 50; Літ. Україна. – 1992. – 30 лип.

Дорожовець О. Емма Андієвська в акрилі і бетоні // Укр. сл. – 1992. – 14 лип. – С. 10.

Драч І. Ф. Андієвська Емма // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 62.

Емма Андієвська // Березіль. – 1993. – № 7/8. – С. 14.

Емма Андієвська зробить Львову подарунок, якщо... / Уклала Я. Коваль // Дзвін. – 1996. – № 2. – С. 158.

Ємець-Доброносова Ю. Буття духа та Ніщо Емми Андієвської // Укр. сл. – 2003. – 13-19 берез. – С. 13.

Єржабкова Б. Спроба портрету Емми Андієвської з нагоди 70-ліття // Визвол. Шлях. – 2001. – Кн. 4. – С. 58-75.

Жулинський М. Стоїш над прірвою // Комсом. знамя. – 1990. – 12 сент. – С. 6.

Жулинський М. Художнє перевтілення реальності // Літ. Україна. – 1992. – 19 берез. – С. 4.

Зборовська Н. Піднявшись над усім тліном...: [Поет. творчість Е. Андієвської] // Кур'єр Кривбасу. – 1997. – № 79/80 (черв.). – С. 140-144.

Зборовська Н. Прозові рефлексії над мисленням: За «Романом про добру людину» Е. Андієвської // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 178 (верес.). – С. 117-124.

Зборовська Н. Про романи Емми Андієвської // Сл. і час. – 1994. – № 3. – С. 77-81.

Зборовська Н. Про романи Емми Андієвської / Публ. М. Р. Стеха // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 176 (лип.). – С. 143-148.

Зимомря І. Емма Андієвська: «Слово – магічний заряд» // Наук. зап. – Кіровоград, 2002. – Сер.: Філологічні науки (літературознавство). – Вип. 47. – С. 251-258.

Зимомря І. Психологія кризових станів: [Роман Е. Андієвської «Герострати»] // Сл. і час. – 2004. – № 8. – С. 75-82.

Зимомря І. Символіка прози Емми Андієвської (на матеріалі «Роману про добру людину») // Наук. зап. / Кіровогр. держ. пед. ун-т

ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2003. – Сер.: Філологічні науки (літературознавство). – Вип. 50. – С. 104–113.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 1: (1940-ві – 1950-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1994. – 367 с.

Про Е. Андієвську див.: «Іменний покажчик», с. 359.

Клиновий Ю*. Цілком інакший роман: [Творчість Е. Андієвської] // Клиновий Ю. Моїм синам, моїм приятелям: Ст. й есеї / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон; Торонто, 1981. – С. 477-497; Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 175 (черв.). – С. 119-130.

Коптілов В. Космічна енергія вірша: До ювілею Емми Андієвської // Літ. Україна. – 2001. – 5 квіт. – С. 7.

Крикуненко В. Світ особливого бачення // Донбас. – 1992. – № 5. – С. 5.

Лавріненко Ю. Дві течії в поезії Емми Андієвської // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 173 (квіт.). – С. 113-116.

Левченко З. Рецензія... через 9 місяців: У вид-ві «Сучасність» вийшла кн. Е. Андієвської «Роман про людське призначення» // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 178 (верес.). – С. 170-172.

Ледер Ю., Боучас Е., Боон А. Емма Андієвська – письменниця і малярка // Всесвіт. – 1995. – № 9/10. – С. 145-147.

Лесич В. Андієвська...: (Критич. нотатки) // Листи до Приятелів. – 1961. – № 11/12. – С. 26.

Лисенко Т. Мікро- і макросвіти у творчості Емми Андієвської: [Світоглядно-філософ. принципи поет. світу Е. Андієвської] // Сл. і час. – 2004. – № 1. – С. 45-49.

Лисенко Т. Океанічний лабіринт, або Феномен Емми Андієвської // Сучасність. – 2003. – № 11. – С. 142-146.

Логвиненко О. Душа і форма: [Вернісаж митців Е. Андієвської і А. Перейми, м. Київ] // Літ. Україна. – 1993. – 18 листоп.

Лятуринська О. З родовідної [Е. Андієвської] // Київ. – Філадельфія, 1964. – № 1. – С. 23.

Лятуринська О. Народження ідола // Київ. – Філадельфія, 1959. – № 2. – С. 20.

Митрович К. Зустріч з Еммою Андієвською // Сучасність. – 1964. – № 12. – С. 122.

Митрович К. Поезія Емми Андієвської: міт і містика // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 174 (квіт.). – С. 91-94.

---

* Літературний псевдонім Ю. Стефаніка.

Могильний А. Поетеса і казковий світ: [Про творч. вечір Е. Андієвської] // Літ. Україна. – 2003. – 24 квіт. – С. 7.

Мойсієнко А. «Напруга, що сприймається як стиль», або «Архітектурні ансамблі Е. Андієвської» // Жінка як текст: Емма Андієвська, Соломія Павличко, Оксана Забужко: фрагменти творчості і контексти / Упоряд. Л. Таран. – К., 2002. – С. 40-49; Літ. Україна. – 1994. – 24 берез.

Наумович С. Літературознавство Юрія Клинового // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 4. – С. 484-492. – Із змісту: [Про Е. Андієвську]. – С. 488-489.

Нікула М. Мова в поезії Нью-Йоркської групи: [Е. Андієвська] // Сл. і час. – 1995. – № 2. – С. 42-48.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: фот.

Про Е. Андієвську див.: «Іменний покажчик», с. 389.

Павличко Д. Емма Андієвська // Поезія'88 / Редкол.: М. Вінграновський та ін. – К., 1988. – Вип. 2. – С. 49.

Пундій П. Українські лікарі: Біобібліогр. довід. / Наук. Т-во ім. Т. Шевченка у Львові. – Л.; Чикаго, 1994. – Кн. 1. – 327 с.

Про Е. Андієвську див.: «Іменний покажчик», с. 305.

Райс Е. Поезія Емми Андієвської // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 172 (берез.). – С. 121-130; Сучасність. – 1963. – № 2. – С. 43-51.

Ревакович М. Еротика в поезії Нью-Йоркської групи: декілька семіотичних і рецептивних міркувань // Сл. і час. – 2000. – № 2. – С. 28-32.

Рубчак Б. Т. Поезія звільненої особистості // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 170 (січ.). – С. 121-125. – Рец. на кн.: Андієвська Е. Народження ідола. – Нью-Йорк: Слово, 1958.

Рубчак Б. Поезія звільненої особистості // Укр. літ. газ. – 1959. – № 1. – С. 3.

Слабошпицький М. Магістр алхімії слова // Однокласник. – 1993. – № 1. – С. 7.

Слабошпицький М. Ми стоїмо на припочатку дороги...: Е. Андієвська й І. Кошелівець уперше приїхали в Україну // Нар. газ. – 1992. – № 31/32. – С. 6.

Слабошпицький М. «Провидіння не любить ледачих». Емма Андієвська // Київ. – 2004. – № 11/12. – С. 154-159.

Смерек К. Колорит художнього світу Емми Андієвської: Пробл. добра і зла в «Романі про добру людину» // Укр. мова й л-ра в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2003. – № 4. – С. 48-56.

-
- Соловій Ю. Новий серцю празничок // Самост. Україна. – 1952. – № 9. – С. 24-25. – Рец. на кн.: Андієвська Е. Поезії. – Б. м., 1951.
- Сонети Емми Андієвської // Вечір. Київ. – 1997. – 5 верес.
- Сорока П. Експериментальна проза Емми Андієвської // Березіль. – 1999. – № 7/8. – С. 169-174.
- Сорока П. Емма Андієвська: Літ. портр. – Т., 1998. – 240 с.
- Сорока П. Світ – все ще є, хоч вже його – й нема... // Кур'єр Кривбасу. – 2002. – № 152 (лип.). – С. 151-158.
- Стех М. Р. Далекосхідні стежки до меж невимовного // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – № 183 (лют.). – С. 137-160.
- Стех М. Р. Емма Андієвська: «Іншим обличчям в потойбік...» // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 175 (черв.). – С. 61-68.
- Стех М. Р. «Іншим обличчям в потойбік...» // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 170 (січ.). – С. 77-85; № 171 (лют.). – С. 146-154; № 172 (берез.). – С. 79-81.
- Стех М. Пошуки істини крізь інтелектуальну візію Всесвіту // Сучасність. – 1980. – № 2. – С. 27-41.
- Струк Д. Як читати поезії Емми Андієвської // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 3 кн. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 3. – С. 216-223.
- Таран Л. Емма Андієвська: людина-оркестр: [На здобуття Шевченків. премії] // Вечір. Київ. – 2003. – 12 лют. – С. 11.
- Таран Л. Емма Андієвська // Жінка як текст: Емма Андієвська, Соломія Павличко, Оксана Забужко: фрагменти творчості і контексти / Упоряд. Л. Таран. – К., 2002. – С. 11-13.
- Тарнашинська Л. Емма Андієвська // Літ. Україна. – 1994. – 24 берез.
- Тарнашинська Л. ...І завжди несподівана!: Емма Андієвська: відома й невідома // ArtLine. – 1998. – № 3. – С. 48-49.
- Тарнашинська Л. «Світ – все ще є...», або Парадокси Емми Андієвської // Всесвіт. – 2001. – № 3/4. – С. 109-111.
- Фізер І. Емма Андієвська // Поза традиції: Антол. укр. модер. поезії в діяспорі / Редкол.: Б. Бойчук (упоряд.) та ін. – К.; Торонто; Едмонтон; Оттава, 1993. – С. 170-172.
- Фізер І. Нагорода ФОТА Еммі Андієвській: [Е. Андієвська – лауреат премії Фундації О. і Т. Антоновичів] // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 178 (верес.). – С. 178-182.
- Цуркан І. Світ казок Емми Андієвської // Український вимір. – Ніжин, 2003. – С. 117-122.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення / НТШ в Європі. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: портр.

Про Е. Андіївську див.: «Іменний покажчик», с. 678.

Шевельов Ю. Слово про лауреатів 1983 року: Уривок: [Е. Андіївська – лауреат премії Фундації О. і Т. Антоновичів] // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 178 (верес.). – С. 173-178.

Шерех Ю. Диптих про книжки з подвійним дном: Фрагмент: [Про Е. Андіївську] // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 171 (лют.). – С. 177-182.

Шерех Ю. Диптих до книжки з подвійним дном // Укр. літ. газ. – 1956. – № 1. – С. 2.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про Е. Андіївську див.: «Покажчик імен у статтях Ю. Шереха», с. 580.

Штуль-Жданович О. Ціною крові / Фундація ім. О. Ольжича. – Нью-Йорк; К.; Торонто: Вид-во ім. О. Теліги, 1997. – 592 с.

Про Е. Андіївську див.: «Покажчик імен», с. 581.

Andiievska Emma // Encyclopedia of Ukraine. 5 v. V. 1: A-F / Ed. by V. Kubijovych. – Toronto; Buffalo; London, 1985. – P. 67: foto.

БАЖАНСЬКИЙ МИХАЙЛО (літ. псевд.: Кудеяр, Михайло Вірлиний; 06. 02. 1910, м. Снятин, Снятинський р-н, Івано-Франківська обл. – 17. 01. 1994, м. Детройт, США) – видавець, публіцист-дослідник, письменник. Навчався у гімназії в Коломиї. Був ув'язнений за участь у підпільному революційному русі. Потрапив до списку проскрибованих перед польсько-шляхетською владою юнаків, які не могли сподіватись на отримання вищої освіти. 1929 р. змушений був емігрувати на Закарпаття, яке тоді входило до складу Чехословаччини. Вступив до Українського Вільного Університету, де студіював українську мову й літературу. Вчився у Вищій політичній школі в Празі. Перебував у лавах захисників цієї землі від фашистів. Як член ОУН, активний революційний діяч зазнав німецьких концтаборів. 1949 р. переїхав до Детройта.

У 1968 р. М. Бажанський видавав історико-краєзнавчий журнал «Снятин», згодом організував видавництво «Снятин».

Як науковець-краєзнавець він найповніше реалізував себе у трилогії «Віки говорять: Матеріяли до історії Снятинщини від найдавніших часів» (1981), «Творчий динамізм патріотизму моїх земляків» (1983), «Вічно житимуть...: Постаті від зарання історії аж до найновіших часів» (1984). Ця трилогія має енциклопедично-довідковий хара-

---

ктер, містить статті з історії, культури, освіти, етнографії, революційної боротьби, охоплює, власне, всі сфери духовного життя Снятинщини протягом всієї її історії, особливо кінця ХІХ – початку ХХ століття.

М. Бажанський створив кілька десятків новел, оповідань, художніх нарисів, зокрема новелу «Емігрант» (1933), збірку оповідань «У вирі життя» (1941), спогад «Як загинула Ольга Бесарабова», сатиру «Гордійський вузол розтято» (1941), художні новелістичні мемуари з німецьких концтаборів «Мозаїка квадратів в'язничних» (1946). Окрім того він писав статті для різних календарів, газет, журналів.

Твори М. Бажанського – яскраве свідчення того патріотичного запалу, з яким цей скромний невтомний працівник протягом десятиріч відтворював сторінки історії, культури рідного Покуття як органічної частини української землі.

У м. Снятині відкрито кімнату-музей М. Бажанського. Одна із вулиць міста названа його іменем.

Твори

Бадьорий настрої всупереч трагізмові // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К., 1997. – С. 341. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Живі смолоскипи. – Едмонтон, 1983.

Відновлення Української Держави 1918 року. – Детройт, 1979. – 88 с.

Віки говорять: Матеріяли до історії Снятинщини від найдавніших часів. – Детройт, 1981. – 96 с.

Вічно житимуть...: Постаті від зарання історії аж до найновіших часів: Біогр. слов. – Детройт, 1984. – 524 с.

Краса Снятинщини: Ріки, потоки, ліси, луки, сади, міста і села та висока матеріал. і духов. культура їхніх жителів: Гасл. енцикл. – Детройт, 1982. – 272 с.

Легендарними запорозькими землями // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К., 1997. – С. 523. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Місцями запорозькими. – Едмонтон, 1985.

Мемуарна мозаїка: [Спогади] / Підгот. О. Рибалко та ін. – К.: СП «Часопис “Критика”», 1998. – 334 с.: портр.

Мозаїка квадратів в'язничних. – Ашафенбург, 1946. – 160 с.

Моя Карпатська Україна: Синхронізація неповтор. подій / Вступ. ст. Б. Бойчука. – К.; Нью-Йорк, 1995. – 107 с.: фот.

Птах рівного льоту: (Спогад з Бригідок): [Про А. Мельника] // Дніпро. – 1995. – № 2/4. – С. 127-133.

Творчий динамізм патріотизму моїх земляків: Гасл. енцикл. – Детройт, 1983. – 256 с.: фот.

Червона Калина січової слави: (Сл. про січ. пісню, при нагоді свята 40-ліття УСС) // Укр. Прометей. – 1955. – Чис. 3. – С. 3.

Упоряд.: Відновлення Української Держави 1918 року: Зб. матеріалів із поясненням та вступ. сл. / Злад. М. Бажанський. – Детройт, 1979. – 88 с.

Література

Бажанський Михайло // Романенчук Б. Азбуковник: Енцикл. укр. л-ри. – Філадельфія, 1969. – Т. 1. – С. 211.

Бажанський Михайло // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1993. – Т. 1. – С. 82.

Бак Я. Славетний буковинець-просвітянин // Пріоритети сучасної освіти і виховання в контексті завдань педагогічної науки. – Івано-Франківськ, 2003. – С. 6-8.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про М. Бажанського див.: «Іменний покажчик», с. 507.

Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. покажч. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклали: П. Баб'як та ін. – Л., 1995. – 271 с.

Про М. Бажанського див.: «Іменний покажчик», с. 228.

Погребенник Ф. Михайло Бажанський – видавець, публіцист-дослідник і письменник // Погребенник Ф. З Україною в серці: Нарисидослідж. про творчість письм.-прикарпатців у діаспорі. – К., 1995. – С. 56-59.

Радевич Ю. Михайло Бажанський: До 85-річчя з дня народж. // Голос Покуття. – 1995. – 15 лют.

Радевич Ю. Посмертна згадка про Михайла Бажанського // Голос Покуття. – 1994. – 28 верес.

Українська журналістика в іменах / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1994. – Вип. 1. – 234 с.

Про М. Бажанського див.: «Іменний покажчик», с. 204.

Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К.: Рось, 1994. – Кн. 3. – 684 с. – Из змісту: [Про М. Бажанського]. – С. 585.

Чайковський Д. Замість рецензії: («Мозаїка квадратів в'язничних») // Укр. трибуна. – 1946. – № 11. – С. 4.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с. – Из змісту: [Про М. Бажанського]. – С. 501, 506.

Янів В. Дві книжки про Бреж: [Про кн. «Мозаїка квадратів в'язничних»] // Визвол. Шлях. – 1954. – № 4. – С. 115-122.

Vazhansky Myknaïlo // Encyclopedia of Ukraine. 5 v. V. 1: A-F / Ed. by V. Kybijovuč. – Toronto; Buffalo; London, 1985. – P. 188.

БЛОХИН ЮРІЙ (літ. псевд. Юрій Бойко; 25. 03. 1909, м. Миколаїв – 17. 05. 2002, Мюнхен) – критик та історик літератури, громадсько-культурний діяч, публіцист, педагог.

Навчався в Одеському педагогічному університеті, який закінчив 1931 р., в аспірантурі Інституту літератури ім. Т. Шевченка у Харкові (1932-1935). У 30-ті роки розпочав літературно-критичну діяльність, друкуючи статті у журналах «Життя і революція», «Літературна критика», «Літературний журнал», «Литературная учеба».

Наприкінці Другої світової війни емігрував до Німеччини. Продовжував літературно-наукову діяльність, поєднуючи дослідницьку працю з педагогічною. Професор Українського Вільного Університету в Мюнхені (1949-1974), член Української Вільної Академії Наук. Автор ґрунтовних праць, виданих українською та німецькою мовами: «Творчість Тараса Шевченка на тлі західноєвропейської літератури» (1956), «Тарас Шевченко, його життя і творчість» (1965, у співавторстві з Е. Кошмідером).

Літературно-критичні статті, розвідки і дослідження, вміщені у збірнику «Вибране» (1971-1990) та у «Вибраних працях» (1992), свідчать про широчінь науково-творчих зацікавлень автора. Це українська класична література, творчість письменників 20-30-х років ХХ ст., міжнаціональні, зокрема українсько-німецькі літературні взаємини, тощо. Автор німецькомовної науково-публіцистичної праці «Проти течії» (1979), статей і розвідок з політико-філософських проблем.

1996 р. за внесок в українську науку і культуру Ю. Блохин відзначений премією фонду Тараса Шевченка.

Твори

Білоруський поет Максим Багданович і українська література // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 309-314.

Важлива літературна знахідка: (Забуті поезії Олени Теліги) // Укр. сл. – Париж, 1977. – Чис. 1837. – С. 3.

Важливий документ Церковної Ради Української Автокефальної церкви з 1941 року // Укр. історик. – 1987. – Т. 24, ч. 1/4. – С. 128-136.

Великий клясик української літератури П. О. Куліш: [Дослідж. творчості]. – Мюнхен; Чернівці, 1997. – 50 с.: портр.

Вибране. – Мюнхен; Гайдельберг, 1971-1990. – Т. 1-4.

Вибрані праці. – К.: Медекол, 1992. – 380 с.

Грицько Чупринка: «Я знаю, я вірю – життя переможе» // Дивослово. – 1999. – № 2. – С. 55-60.

Дбав про нашу літературну ниву...: [Про творчість П. О. Куліша] // Літ. Україна. – 1997. – 13 лют. – С. 1.

До століття Емського указу // Укр. історик. – 1976. – № 1/4. – С. 5-13.

Драма «Між двох сил» В. Винниченка як відображення української національної революції // Сл. і час. – 1992. – № 7. – С. 17-24.

«Душа на сторожі» // Олена Теліга: Збірка / Ред. і приміт. О. Жданович; Відп. за вип. І. М. Харченко. – Репринт. вид., 1977 р. – К.; Париж; Лондон; Торонто; Нью-Йорк; Сідней, 1992. – С. 416-417. – Рец. на кн.: Теліга О. Вибір поезій. – 1946.

Коновалець – борець за самостійність // Євген Коновалець та його доба / Голов. ред. Ю. Бойко-Блохин. – Мюнхен, 1974. – С. 978-980.

Олег Ольжич як поет // Укр. історик. – 1986. – № 1/2. – С. 65-74.

Олена Теліга – як публіцистка і поетка // Олена Теліга: Збірка / Ред. і приміт. О. Жданович; Відп. за вип. І. М. Харченко. – Репринт. вид., 1977 р. – К.; Париж; Лондон; Торонто; Нью-Йорк; Сідней, 1992. – С. 403-415.

Проблеми історіософії українського націоналізму // Визвол. Шлях. – 1981. – Кн. 5-7; 1983. – Кн. 1-3.

Проф. д-р О. П. Оглоблін як історик духовно-політичного розвитку козацької України // Укр. історик. – 1975. – № 1/2. – С. 13-28.

50-ліття УАПЦ у Німеччині // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 2. – С. 238-244.

Російське історичне коріння большевізму. – Мюнхен, 1955. – 24 с.

Російське народництво як джерело ленінізму-сталінізму / Видавн. Незалеж. Асоц. Дослідників совет. теорії і практики в нац. пробл. – Мюнхен, 1959. – 86 с.; Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 5. – С. 503-514.

Тарас Шевченко в навітленні Сергія Єфремова // Укр. історик. – 1980. – № 1/4. – С. 45-57.

Творчість Марка Вовчка // Укр. історик. – 1985. – № 1/4. – С. 184-189.

Творчість Тараса Шевченка на тлі західноєвропейської літератури. – Мюнхен, 1956. – 79 с.

У сьйві нашого Києва // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 1. – С. 44-53.

«Українське слово» у 1941 році // Укр. історик. – 1988. – № 1/4. – С. 139-147.

Фальсифікація Шевченка в УССР: Дослідження // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 3. – С. 259-274.

Є. С. Шабліовський і його роля в українській культурі // Зона. – 1994. – № 6. – С. 208-216.

Шевченко і Москва // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 3-8.

Шевченкова національно-революційна концепція та Шевченкове застосування її // Укр. історик. – 1989. – № 4. – С. 50-59.

Шевченкознавство двадцятих років // Визвол. Шлях. – 1986. – Кн. 3. – С. 271-282.

Шлях нації. – Париж; К.; Л.: Укр. сл., 1992. – 126 с.

«Я знаю, я вірю – життя переможе»: Штрихи до портр. Грицька Чупринки // Дивослово. – 1995. – № 10/11. – С. 9-16.

Упоряд.: Єфремов С. Вибрані твори / Впровадж. Ю. Бойка-Блохіна. – Гайдельберг, 1989. – 211 с.

Упоряд.: У сьйві нашого Києва: «Укр. сл.» у Києві в 1941 році / Упорядкув., ред. і передм. Ю. Бойка. – Б. м.: На чужині, 1955.

Література

Бойко (Блохин) Юрій: [Корот. біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 359: портр.

Бойко Юрій: [Біогр. довідка] // Укр. історик. – 1987. – Т. 24, ч. 1/4. – С. 229.

Бойко Юрій // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1993. – Т. 1. – С. 151.

Бойко Юрій: [Корот. біогр. довідка] // ОУН: Минуле і майбуття / Фондація ім. О. Ольжича; Відп. ред. С. Таран. – К., 1993. – С. 185.

80-річчя Юрія Бойка / Д-к Р. // Укр. історик. – 1989. – № 4. – С. 108.

Вчений з життєписом політика // Укр. сл. – 1994. – 14 квіт. – С. 5.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 2: (1960-1990-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1995. – 510 с.

Про Ю. Бойка див.: «Іменний покажчик», с. 496.

Квітковський Д. Юрій Бойко: «Вибране» (Т. 1 – Мюнхен, 1971) // Квітковський Д. Мої міркування: Зб. публіц. творів, 1970-1977 рр. У 2 ч. Ч. 2. / Упоряд. і ред. В. Верига. – К., 1998. – С. 149-150.

Лауреати премії фонду Тараса Шевченка: [Ю. Бойко] // Літ. Україна. – 1996. – 23 трав.

Мельник В. Відродження майбутнього // Сл. і час. – 1992. – № 7. – С. 16-17.

Мельник В. Чотиритомник «Вибраного» Юрія Бойка // Вісн. Міжнар. асоц. українців. – 1991. – № 2. – С. 46-51.

Нитченко Д. Творчість видатного літературознавця проф. д-ра Ю. Бойка // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 10. – С. 1254-1263.

Одарченко П. Тарас Шевченко і українська література: Зб. ст. – К.: Смолоскип, 1994. – 424 с., 1 арк. портр.

Про Ю. Бойка див.: «Іменний покажчик», с. 404.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: фот.

Про Ю. Бойка див.: «Іменний покажчик», с. 390.

Олійник О. Шлях до України // Сл. і час. – 2001. – № 1. – С. 84-85. – Рец. на кн.: Тетерина Д. Життя і творчість Юрія Бойка-Блохина: До 70-річчя діяльн. – Мюнхен; К.: Вид-во ім. О. Теліги, 1998. – 271 с.: іл., портр.

Тетерина-Блохин Д. Нестор у ролі Юрія Переможця: Пам'яті Юрія Бойка-Блохина // Березіль. – 2004. – № 12. – С. 148-160.

Тетерина Д. Діяльність Ю. Бойка-Блохина на тлі подій в ОУН (1969-1993 рр.): До 70-ліття діяльн. ОУН та 90-ліття Ю. Бойка-Блохина. Т. 3. – Мюнхен; К.: Акварель, 1999. – 251 с.

Тетерина Д. Життя і творчість Юрія Бойка-Блохина: До 70-річчя діяльн. – Мюнхен; К.: Вид-во ім. О. Теліги, 1998. – 271 с.: іл., портр.

Тетерина Д. Короткі штрихи історії ОУН та політична діяльність Юрія Бойка-Блохина: До 70-річчя ОУН та 90-річчя з дня народж. Ю. Бойка-Блохина. Т. 2. – Мюнхен; К., 1999. – 351 с.: портр.

Топчій А. На Україну повернусь: [Відзначення 85-річчя Ю. Бойка-Блохина] // Хрещатик. – 1994. – 10 черв.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: портр.

Про Ю. Блохіна див.: «Іменний покажчик», с. 678.

Юрій Гаврилович Бойко-Блохин: [Біогр. довідка та інтерв'ю] // Рада. – 1992. – 18 верес.: портр.

Юрій Бойко: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – [Торонто], 1990. – С. 176-177.

Blokhyn Yurii // Encyclopedia of Ukraine. 5 v. V. 1: A-F / Ed. by V. Kybijovych. – Toronto; Buffalo; London, 1985. – P. 248: foto.

БОГАЦЬКИЙ ПАВЛО (17. 03. 1883; с. Купин, Чемеровецький р-н, Хмельницька обл. – 22. 12. 1962, Австрія) – письменник, журналіст, літературознавець, бібліограф, літературний і театральний рецензент, педагог.

Син священника, вчився у дяка, згодом у духовній школі в Кам'янці, з якої перейшов до духовної семінарії, але був виключений через прояви «невідповідного для семінарії духу». Вступив до військової школи у Вільно, яку закінчив 1906 р. За революційну діяльність його звільнили з війська. Був студентом агрономічного факультету Київського політехнічного інституту. Належав до групи організаторів модерністського журналу «Українська хата», що виходив у Києві в 1909-1914 рр., згодом у Нью-Йорку. По закритті цього видання був заарештований і засланий у Сибір, звідки повернувся у 1917 р. Служив у корпусі українських січових стрільців.

1922 р. емігрував до Чехословаччини. Там був керівником видання «Нова Україна», співкерівником «Селянської спілки». 1926 р. обраний головою Українського громадсько-видавничого фонду, 1929 р. – керівником кабінету шевченкознавства при Українському соціологічному інституті. 1949 р. переїхав до Австрії.

Писати П. Богацький почав у 1906 р., друкувався у журналах «Українська хата», «Рідний край», «Книгар», «Шлях», «Слово», «Наша думка» та інших виданнях.

Художня, літературно-критична, епістолярна спадщина митця досить значна: рецензії, статті й замітки – «Григорій Чупринка, життя і творчість», «Сьогочасні літературні прямуння», оповідання, що вийшли двома збірками: «Камелії: Психологічні арабески» і «На шляху до освіти», повість «Під баштою із слонової кості».

П. Богацький – автор праць «Кобзар Тараса Шевченка за сто років (1840-1940)» (1941), «Матеріали до критичного видання творів

Грицька Чупринки» (1926), дослідження про українську періодику початку ХХ ст. «Історія української журналістики 1905-1907 років», перекладів, зокрема віршів М. Богдановича.

Твори письменника засвідчують його прихильність до нової неоромантичної школи прозаїків в українській літературі. Він – тонкий художник-психолог, який тяжів до філософських узагальнень. П. Богацькому близька морально-етична проблематика (питання честі, любові, самопожертви в ім'я високих ідеалів). Творчість митця у своїх кращих зразках – глибоко лірична, але їй не чужі революційні інтонації.

В експресивному стилі його новел та оповідань виразно відчувається вплив модернізму.

Твори

З епістолярної спадщини: Листи до Ганни Барвінок і невідомої особи // У щасливій праці: Зб. пр. і матеріалів на пошану Федора Погребенника: З нагоди 70-річчя від дня народж. – К., 2000. – С. 219-222.

З пережитого: Спогади // Укр. слово. – 1998. – 22 жовт. – С. 12.

Матеріали до критичного видання творів Грицька Чупринки. – Прага, 1926. – 194 с.

Мій дім, мій край... моє життя: (Хроніка родини Богацьких): Неопублік. мемуар. твір Павла Богацького / Підгот. Ф. Погребенник // Пам'ятки України. – 2000. – № 3/4. – С. 84-87.

Не доскочив: Оповідання // Укр. хата. – 1909. – № 3/4. – С. 127-137.

Пам'яті Сергія Полуяна // Укр. хата. – 1910. – № 4. – С. 247-248.

Помстилась: Оповідання // Укр. хата. – 1911. – № 1. – С. 18-29; № 2. – С. 94-109.

Рожеві квіти: Оповідання // Укр. хата. – 1910. – № 7/8. – С. 420-428.

Самотність // Укр. хата. – 1911. – № 1. – С. 47-53. – Рец. на кн.: Шаповал М. Самотність: Поезії (1910).

Сонечко: Оповідання // Укр. хата. – 1911. – № 7. – С. 283-297.

Сьогочасні літературні прямування. – Прага: Нова Україна, 1923. – 88 с.

Чесний робітник: Оповідання // Дзвін. – 1990. – № 1. – С. 26-27.

Література

Бланк І. На Україну линуть журавлі...: (Літ.-мистец. діаспора Хмельниччини) // Наукові записки учасників програм «Просвіти». – Хмельницький, 1997. – С. 5-43. – Із змісту: [Про П. Богацького]. – С. 22-24.

Богацький Павло // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1993. – Т. 1. – С. 143.

Богацький Павло // Романенчук Б. Азбуковник: Енцикл. укр. л-ри. – Філадельфія, 1969. – Т. 1. – С. 380-381.; 1 арк. портр.

Історія української літератури ХХ століття.: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 1: (1910-1930-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – 2-ге вид., стер. – К.: Либідь, 1993. – 782 с.

Про П. Богацького див.: «Іменний покажчик», с. 770.

Кость С. Богацький Павло: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1996. – Вип. 3. – С. 41-42.

Мишанич О. Повернення: Літ.-критич. ст. й нариси. – К.: Обереги, 1997. – 332 с.

Про П. Богацького див.: «Покажчик імен та назв», с. 310.

Мізюк О. Два монологи в Інституті літератури, присвячені Павлові Богацькому: [С. Гальченка та Ф. Погребенника] //Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 7. – С. 821-823.

Могілянський М. «Павло Богацький. “Камелії”» // ЛНВ*. – 1919. – № 7/9. – С. 168-177.

Назаренко Є. Павло Богацький // Поділ. вісті. – 1992. – 4 лип.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – Ч. 1. – 372 с.

Про П. Богацького див.: «Іменний показник», с. 337.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: фот.

Про П. Богацького див.: «Іменний покажчик», с. 390.

Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.: Либідь, 1997. – 358 с.

Про П. Богацького див.: «Іменний покажчик», с. 352.

Погребенник Ф. Кризь тюрми і концтабори // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 7. – С. 861-866. – Із змісту: [Про П. Богацького]. – С. 861-866.

Погребенник Ф. Письменник і видавець // Дзвін. – 1990. – № 1. – С. 28.

Погребенник Ф. Повернення спадщини Павла Богацького // Укр. сл. – 1998. – 1 жовт.

---

* ЛНВ – Літературно-науковий вісник. Далі – ЛНВ.

Прокопчук В. С. Павло Богацький – учений, краєзнавець // Історія України: Маловідомі імена, події, факти. – К., 1999. – Вип. 9. – С. 357-364.

Розсипані перли: Поети «Молодої Музи» / Упоряд., авт. передм. М. М. Ільницький. – К.: Дніпро, 1991. – 710 с. – Із змісту: [Про П. Богацького]. – С. 40.

Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. скороч. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1994. – Вип. 1. – 234 с.

Про П. Богацького див.: «Іменний покажчик», 205.

Шаповал М. Трохи «біографічного про хатян». Павло Богацький // Укр. хата. – 1955. – № 37.

БУРЯКІВЕЦЬ ЮРІЙ (26. 04. 1924, м. Чорнобиль, нині Київська обл. – 18. 01. 1996, м. Нью-Йорк, США) – український письменник.

З 1929 р. з батьками переїхав до Києва, де у 1941 р. закінчив середню школу. Під час війни опинився у Львові (1944), звідти виїхав до Німеччини. Навчався в Українському Вільному Університеті, у Мюнхені. Згодом, переїхавши до США, працював педагогом, розгорнув широку літературну діяльність як поет і прозаїк. Друкувався в журналах «Фенікс», «Визвольний Шлях», «Світанок», у газетах «Вільний світ», «Новий шлях», «Українські вісті» та ін. У збірках віршів «Слово про Україну» (1946), «До вершин духа» (1948), «Зірниці» (1950), «Виноградник» (1955), «Листки соняшника» (1959), «Серця палкого тепло» (1975), «Рідного краю галузка» (1985) та ін/ змалював широку гаму почувань людей, які втратили Україну, відтворив їхню глибоку любов до рідної землі.

Автор повістей і романів «Нездоланні» (1958-1960), «Пашпорт на Україну» (1970), «Право на велику дорогу» (1974), «Ластів'їною трасою» (1977); деякі з них виходили кількома виданнями. Подав широку панораму життя під час визвольних змагань в Україні 1918-1919 рр. та у період Другої світової війни, відтворив життя емігрантів, порушував актуальні морально-етичні проблеми.

Творчість Ю. Буряківця позначена філософськими роздумами, пройнята патріотичним духом, гуманістичними тенденціями. Письменник відчував Україну, постійно підтримував контакти з її митцями.

Твори

Адамові діти: [Поема: Скорочено] // Визвол. Шлях. – 1962. – Кн. 2. – С. 185.

Благочестя: Поема // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 12. – С. 1416-1418.

Блудний син: [Поема] // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 12. – С. 1381-1383.

Весняний вітер: [3 кн. «Виноградник»] // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 3. – С. 316.

Виноградник: Зб. поезій. – Буенос-Айрес: Перемога, 1955. – 315 с.

Ворон: (Поема) // Визвол. Шлях. – 1961. – Кн. 11. – С. 1175-1186.

До вершин духа. – Авґсбург, 1948. – 38 с.

Дорожить пережитим: Поезії // Україна. – 1992. – № 37. – С. 20.

Життя в службі народів: (Ст. до 80-річчя з дня народж. проф. Г. Ващенко) // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 4. – С. 439-440.

Зелений шум; В терновій стороні: Вірші // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 12. – С. 1479-1480.

Зірниця: Поезії. – Нью-Йорк, 1950. – 45 с.

Знемога: (З невидрук. поезій) // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 2. – С. 176-177.

Зрілість: (Вірш з кн. «Виноградник») // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 8. – С. 921.

Зустріч: Вірш // Повстанська ліра: Зб. поезій / Упоряд. М. Дубас. – Л., 1992. – С. 48.

Карпати: Урив. з поеми // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 7. – С. 807; 1987. – Кн. 2. – С. 183.

Ластів'їною трасою: Роман. – [2-ге вид.]. – Нью-Йорк: Віл. думка, 1989. – 320 с.

Листки соняшника: Поезії. – Нью-Йорк: Видавець В. Пустовіт, 1971. – 288 с.: портр.

Ліризм полум'яного і пристрасного серця: (Нотатки про кн. поезій В. Ворскло) // Укр. вісті. – 1971. – № 44. – С. 4.

Мого життя межинь: [Поезії]. – Нью-Йорк: Віл. думка, 1984. – 638 с.

Нездоланні: Роман. – Нью-Йорк: Віл. думка, 1991. – 661 с.

Океан: Поема // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 11. – С. 1306-1308.

Пашпорт на Україну: Роман. – Нью-Йорк: Накладом В. Пустовіта, 1970. – 287 с.

Перелогі: Поема: (Скорочено) // Визвол. Шлях. – 1962. – Кн. 6. – С. 629-632.

Пізнавальна цінність одержимості духа Олени Теліги // Визвол. Шлях. – 1998. – Кн. 11. – С. 1509-1514.

[Поезії] // Визвол. Шлях. – 1953. – Кн. 9; 1956. – Кн. 5, 6, 8; 1958. – Кн. 4, 6; 1959. – Кн. 1, 5, 7, 10; 1961. – Кн. 4, 5; 1970. – Кн. 5, 6; 1978. – Кн. 5; 1981. – Кн. 3; 1982. – Кн. 5; 1983. – Кн. 12; 1985. – Кн. 3; 1986. – Кн. 7, 11; 1991. – Кн. 5; 1992. – Кн. 4: портр.; 1997. – Кн. 1.

[Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1962. – Зб. 1. – С. 252-253; Зб. 3. – С. 206-207.

Право на велику дорогу: Роман. – 2-ге вид. – Нью-Йорк: Віл. думка, 1990. – 320 с.

Птиці: [Поема] // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 9. – С. 1012-1014.

Рідного краю галузка: Зб. поезій. – Нью-Йорк: Віл. думка, 1985. – 452 с.

Рум'яний влес: Поема. – Нью-Йорк, 1982. – 452 с.

Світлій пам'яті мого батька: Поема // Визвол. Шлях. – 1962. – Кн. 12. – С. 1241-1244.

Серця палкого тепло: Поезії. – Нью-Йорк: Накладом В. Пустовіта, 1967. – 256 с.

Слово про Україну. – Авгсбург, 1946. – 48 с.

Співучі дощечки. – Нью-Йорк: Віл. думка, 1987. – 463 с.

Спогад; Зустріч: Вірші // Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і революц.-визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968. – С. 17-18.

Пер.: Блейк В. Я в полі...: Вірш / Пер. з англ. Ю. Буряківець // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 5. – С. 548.

Література

Боженко А. Жадана зустріч з Україною // Літ. Україна. – 1994. – 15 груд.

Боженко А. Під дзвін епохи вітаємо свободу // Літ. Україна. – 1992. – 14 трав.

Буряківець Юрій: [Біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 360: портр.

Буряківець Юрій: [Біогр. довідка] // Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і революц.-визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968. – С. 358.

Буряківець Юрій // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1993. – Т. 1. – С. 198.

Буряківець Юрій // Романенчук Б. Азбуковник: Енцикл. укр. л-ри. – Філадельфія, 1969. – Т. 1. – С. 465.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про Ю. Буряківця див.: «Іменний покажчик», с. 508.

Кухар Р. З нагоди виходу 10-го тому поезій Ю. Буряківця // Визвол. Шлях. – 1986. – Кн. 3. – С. 381-382. – Рец. на кн.: Буряківець Ю. Рідного краю галузка: Зб. поезій. – Нью-Йорк: Віл. думка, 1985. – 452 с.

Кухар Р. Творчість Юрія Буряківця // Визвол. Шлях. – 1972. – Кн. 2. – С. 287-288, 3-тя с. обкл.

Луців Л. Ю. Буряківець. «Зірниці...» // Свобода. – 1952. – № 32. – С. 7.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: фот.

Про Ю. Буряківця див.: «Іменний покажчик», с. 390.

Олександрів Б. «Зі стріхи пустака в мосі виглядає...» // Нові дні. – 1950. – № 8. – С. 24.

Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Фундація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – 850 с.: іл.

Про Ю. Буряківця див.: «Іменний покажчик», с. 804.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: портр.

Про Ю. Буряківця див.: «Іменний покажчик», с. 580.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про Ю. Буряківця див.: «Покажчик імен у статтях Ю. Шереха», с. 580.

Юрій Буряківець: [Некролог] // Літ. Україна. – 1996. – 18 січ.

ВАРАВВА ОЛЕКСА (літ. псевд. і криптоніми: Кобець О., Дудка Андрій, Земець К., Просто-Безпартійний, Око., О. В., Ц. Я., Ад. та ін.; 28. 03. 1893, м. Канів, Черкаська обл. – 05. 09. 1967, м. Буффало, США) – письменник, журналіст, перекладач, культурно-освітній діяч.

Навчався в Каневі, закінчив Вищий економічний інститут у Києві. Рано почав трудове життя, заробляючи фізичною працею. 1914 р. був мобілізований на Першу світову війну, потім з частинами царської армії, що окупували Галичину, опинився у Карпатах, де потрапив до австро-угорського полону. Кілька років перебував у таборі Фрайш-

---

тадт. Під впливом національно-патріотичної агітації, що її проводив «Союз визволення України», включився у просвітницько-культурну діяльність, активізував літературну творчість.

1917 р. у Відні вийшов друком драматичний твір письменника «В Тарасову ніч». Поставлена за ним п'єса йшла на сценах таборових театрів, а також у виконанні трупи М. Садовського у Києві.

1918 р. вийшла друга збірка поезій О. Варавви «Під небом чужим» (перша – побачила світ у 1913 р. під назвою «Ряст»). Він став відомим поетом, насамперед у колі військовополонених.

Повернувшись 1922 р. з полону в Україну, письменник редагував двотижневик «Нова громада», до якого залучив Г. Косинку, В. Підмогильного, Є. Плужника та інших письменників, які збагатили цей часопис своїми творами. Переїхавши до Харкова, він зосередився на художній літературі: перекладав твори Л. Толстого, лібрето опер та ін.

1931 р. видав великий мемуарний прозовий антивоєнний роман «Записки полоненого», в основу якого були покладені враження періоду Першої світової війни – як власні, так і побратимів-військовополонених. Ця художньо-документальна оповідь викликала невдоволення з боку офіційних властей. Твір, що водночас був виданий двома тиражами, звичайним і масовим (в серії «Роман-газета»), конфіскували. Згодом О. Варавві вдалося створити ще кілька творів, сценарій для кінофільму «Червона хустина», але задушлива атмосфера тодішньої дійсності, переслідування і репресії письменників пригнічували його творчі зусилля.

Під час Другої світової війни, проживаючи в окупованому німецькими військами Харкові, він працював у часописі «Нова Україна», згодом емігрував на Захід. Опинився в німецьких таборах переселенців, політичних втікачів від більшовицьких репресивних органів. Редагував таборову газету.

Зрештою О. Варавва переїхав до Америки, оселився в м. Буффалло, де продовжив літературну діяльність, зокрема в жанрі дитячої поезії.

1961 р. вийшов великий збірник його віршів для дітей і молоді «Сходить сонце» (передмова Г. Ващенко).

Деякий час О. Варавва редагував напіврелігійний, напівлітературний журнал «Наша церква», виступав у періодичних виданнях США з новими творами, брав участь у культурно-освітньому житті міста, вчителював у парафіяльній недільній школі, видав кілька книжок для дітей («Снігурі», «Сова», «Про золотого зайчика» та ін.). Для пластової молоді написав пісню-гімн «Від синього моря до сивих Ка-

---

рпат» (музика М. Гайворонського). В останні роки життя працював над книжкою спогадів, яку не встиг закінчити.

За роки незалежності України на батьківщині О. Варавви, на Черкащині, видано три збірки його творів. Його син підготував за допомогою В. Погребенника науково-критичне видання творів письменника.

Твори

... А в мене за душею лиш одна провина: [Поезії] // Укр. засів. – 1994. – Чис. 4. – С. 11-17.

В Тарасову ніч. – Відень, 1917.

В тривозі: Оповід., спогади / Співавт. В. Стеблик. – Канів: Родень, 1994. – 63 с.

Де спочиває Тарас: (Шкіци спогадів) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1964. – Зб. 2. – С. 254-258: портр.

Де спочиває Тарас: Шкіци спогадів // Черкаський край – земля Богдана і Тараса: Культурол. зб. / За ред.: Б. В. Губського та ін. – К., 2002. – С. 134-139.

Записки полоненого: Пригоди і враження учасника першої світової війни / [Передм. М. Лози]. – 4-те вид. – Мюнхен: Дніпр. хвиля, 1959. – XVI, 414 с.: іл., 1 арк. портр.

Записки полоненого: Пригоди і враження учасника першої світової війни. – 5-те вид. – К.: Глобус, 1993. – 335 с.

Зимою: Вірші // Соняшник. – 1993. – № 10/12. – С. 37.

Коли задзвонить великий дзвін: Оповідання. Спогади. – Черкаси, 1993. – 65 с.

Люлі, люлі, дитино! – Х.; Полтава, 1933. – 356 с.

Незабутні дні і люди українського ренесансу: Розд. з кн. «Записки письменника» // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 33-40.

Під небом чужим: Зб. поезій. – К., 1918.

[Поезії] // Жива вода. – 1993. – № 3. – С. 7.

[Поезії] // Забава. – [1991]. – № 2. – С. 7.

[Поезії] // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд.: Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 158-165.

Прочани на могилі Т. Г. Шевченка: (Матеріали з кн. відвідувачів могили за 1917-1921 рр.). – 2-ге вид. – Х.: Держвидав України, 1930. – 55 с.

Ряст: Зб. поезій. – Канів, 1913. – 21 с.

Ряст: Зб. поезій. – Черкаси, 1993. – 21 с.

Спогад про процес СВУ // Рада. – 1993. – 7 жовт.

Сходить сонце: Укр. дітям і молоді: Декламатор-читанка: (Поезії, казки, оповідання) / [Передм. Г. Г. Ващенко]. – Нью-Йорк: Об-ня Укр. Письм. «Слово», 1961. – XVI, 272 с.: іл., нот., [2] арк. портр.

Тарасова гора була в небезпеці: (Спогад) // Календар-альманах Українського Народного Союзу на рік 1965. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1965]. – С. 70-72.

Українським Січовим стрільцям; В тривозі; Пісня волі: Поезії // У щасливій праці: Зб. пр. і матеріалів на пошану Федора Погребенника: З нагоди 70-річчя від дня народж. – К., 2000. – С. 166-169.

Христова ялинка. – Нью-Йорк: Накладом авт., 1952. – 29 с.

Як ми втратили Павла Григоровича Тичину // Рада. – 1993. – 30 верес.

Пер.: Ленський З. По кооперативній Європі: Подорож. нариси / Пер. О. Варавви. – [К., 1919]. – 144 с.: іл.

Література

Боднарук І. Автор популярної пластової пісні // Боднарук І. Між двома світами. – Донецьк, 1997. – С. 47-51.

Бойко В. Вклонімося Каневу: [Шкіл. музей братів Олекси та Григорія Вараввів в Каневі] // Уряд. кур'єр. – 1997. – 19 квіт. – С. 3.

Варавва Олекса: [Біогр. довідка] // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1993. – Т. 1. – С. 208.

Весь скарб у вузликах; Т. Шевченко: Вірші // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упоряд. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 267-268.

Вітошинська О. Записки пацифіста // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 10. – С. 1196-1198. – Рец. на кн.: Кобець О. Записки полоненого. – Мюнхен, 1959.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про О. Варавву див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 447.

За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. зб. С. Ріпецький. – Нью-Йорк: Вид-во Голов. управи братства УСС, 1967. – 608 с.: фот.

Про О. Кобця див.: «Показник імен», с. 491.

Історія української літератури XX століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 1: (1910-1930-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – 2-ге вид., стер. – К.: Либідь, 1993. – 782 с.

Про О. Варавву див.: «Іменний покажчик», с. 771.

Кобець Г. Повернення ще одного імені // Самост. Україна. – 1993. – 19 трав.

Лоза М. Олекса Варавва (О. Кобець) // Збірник праць і матеріалів на пошану Василя Лева (1903-1991) / Ред.: О. Купчинський та ін. – Л.; Нью-Йорк; Париж та ін., 1996. – С. 200-241.

Максимов І. Сходинки Олекси Варавви-Кобця // Дзвін. – 1996. – № 9. – С. 108-111.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – Ч. 1. – 372 с.: фот.

Про О. Варавву див.: «Іменний покажчик», с. 338.

Незамай І. Олекса Варавва та журнал «Нова громада» // Неопалима купина. – 1995. – № 3/4. – С. 169-172.

Нитченко Д. Олекса Кобець (Варавва): [Біогр. довідка]; Листи О. Кобця до Д. Нитченка // Нитченко Д. Листи письменників. – Мельборн, 1992. – С. 151-180.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: фот.

Про О. Варавву див.: «Іменний покажчик», с. 390.

Перевіс Д. Повернення // Літ. Україна. – 1993. – 17 черв.

Погребенник Ф. «Під України єднаймося прапор!»: Ідея державності в поезії зламу віків // Розбудова держави. – 1995. – № 1. – С. 46-49. – Із змісту: [Про О. Варавву]. – С. 48.

Погребенник Я. В. Буряне поліття 1914-1920 років: Ліро-трагедійне двоголосся: На матеріалі творчості О. Кобця і Б. Лепкого / Нац. пед. ун-т України ім. М. П. Драгоманова. – К., 2000. – 48 с.

Погребенник Я. Національно-патріотичні мотиви табірної поезії О. Кобця // У щасливій праці: Зб. пр. і матеріалів на пошану Федора Погребенника: З нагоди 70-річчя від дня народж. – К., 2000. – С. 158-166.

Погребенник Я. Письменник і його доба: саморух проблематики й поетики творчості О. Кобця (Варавви) // Сл. і час. – 2000. – № 9. – С. 36-41.

Погребенник Я. Релігійне світовідчуття і його художнє втілення в творчості О. Кобця (Варавви) // Вісник / Київ. ін-т «Слов'ян. ун-т». – К., 2000. – Вип. 9: Філологія. – С. 303-306.

Погребенник Я. Роман «Записки полоненого» О. Кобця як феномен української антимілітаристської прози // Наук. зап. / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 1999. – Вип. 5: Сер. Літературознавство. – С. 163-167.

Погребенник Я. Роман О. Кобця (Варавви) «Люлі, люлі, дитино!»: аспекти патріотизму, антипатріотизму і псевдопатріотизму //

Наук. зап. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2001. – Вип. 42. – С. 10-12.

Погребенник Я. Світло білого хреста: «Драматичні картини визволення України» у п'єсі «В Тарасову ніч» О. Кобця (Варавви) // Сучасний погляд на літературу. – К., 1999. – Вип. 1. – С. 120-125.

Рибальченко Р. Олекса Варавва // Укр. засів. – 1994. – Чис. 4. – С. 18-19.

Рибальченко Р. Чи винен поет? // Укр. засів. – 1996. – Чис. 4/6. – С. 11-15.

Сидоренко Н. Кобець Олексій: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1996. – Вип. 3. – С. 160-162.

Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Фундація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – 850 с.

Про О. Варавву див.: «Іменний покажчик», с. 804.

Чабан М. Повернення Олекси Кобця // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 33. – С. 15-16.

Чабан М. Замість післямови: [До публ. О. Кобця «Незабутні дні і люди укр. ренесансу»] // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 39/40. – С. 17.

Чередниченко Д. Жити! Жити! Жити!: До 100-річчя Олекси Кобця // Жива вода. – 1993. – № 3. – С. 7.

Чередниченко Д. Що записано в душі // Неопалима купина. – 1995. – № 3/4. – С. 131-136.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: портр.

Про О. Варавву див.: «Іменний покажчик», с. 581.

Шевчук В. Про Олексу Варавву та його літературну містифікацію // Укр. мова і л-ра. в шк. – 1991. – № 12. – С. 59-64.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про О. Варавву див.: «Покажчик імен у статтях Ю. Шереха», с. 581.

Varavva Oleksii // Encyclopedia of Ukraine. 5 v. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovych. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 571.

ВАССИЯН ЮЛІАН (літ. псевд. Чорний; 12. 01. 1894, с. Колоденце, Кам'янсько-Бузький р-н, Львівська обл. – 03. 10. 1953, м. Чикаго, США) – публіцист, філософ, громадсько-культурний і політичний діяч, один із визначних ідеологів ОУН, в'язень польських і німецьких тюрем, політемігрант.

Початкову освіту здобув у народній школі в рідному селі. Протягом 1905-1913 рр. навчався в Академічній гімназії у Львові. Після її закінчення студіював філософію у Львівському університеті. Як старшина українських січових стрільців брав участь у національно-визвольній війні на західно- і східноукраїнських землях. 1920 р. потрапив до польського табору військовополонених у Домб'є. Вийшовши звідти 1922 р., став слухачем Українського таємного університету Львова. Був одним із засновників нелегальної націоналістичної організації «Група української державницької молоді». 1924 р., після ліквідації таємного університету, переїхав на навчання до Праги. Брав участь у роботі «Групи української націоналістичної молоді» (ГУНМ) – першої націоналістичної молодіжної організації за кордоном. У квітні 1924 р. ГУНМ почав видавати у Празі місячник «Національна думка». 1926-1928 рр. Ю. Вассиян – голова цього журналу. 1927 р. він як представник пражської української молоді брав участь у Першій конференції українських націоналістів, на якій було ухвалено створити Провід українських націоналістів (ПУН). Водночас з політичною діяльністю продовжував працювати у галузі філософії, слов'янської філології.

1930 р. повернувся до Західної України, був редактором тижневика «Український голос» у Перемишлі, де виступав як публіцист. У 1931 р. польські власті заарештували Ю. Вассияна за участь у Конгресі українських націоналістів. Після ув'язнення він проживав у батька в Бродах. Знов заарештований, до 1939 р. відбував покарання у концтаборі Береза Картузька. У вересні 1939 р. переїхав до Кракова. Під час Другої світової війни повернувся до Бродів, працював перекладачем, як член ПУН займався підпільною діяльністю. У 1944 р. був заарештований гестапо й вивезений до концтабору в Брець поблизу Берліна. Звільнившись того ж року з концтабору, виїхав до Австрії, звідти до Баварії. 1950 р. емігрував до США (м. Чикаго).

Основні праці Ю. Вассияна присвячені філософським та історико-теоретичним проблемам українського націоналізму, національно-визвольних змагань – «Рефлексії» (1927), «До головних засад націоналізму» (1928), «Ідеологічні основи українського націоналізму» (1928), «Змаг основ» (1947), «Листопадові рефлексії» (1950), «Воююча Україна» (1951) та ін. Цикл праць письменника, написаних пере-

---

важно у кінці 40-х – на початку 50-х рр., стосується філософсько-релігійних проблем («Бог і Батьківщина», «Християнство», «Духовне життя людини» та ін.).

У філософсько-естетичних пошуках Ю. Вассиян часто звертався до творчого досвіду Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, В. Стефаника: монографія «Митець із землі зроджений. Василь Стефаник» (друк 1974 р.), стаття «Назад до Шевченка» (1935), суспільно-політичний нарис «Степовий Сфінкс» (1936), у розділі якого «Земля – міт українського життя» йдеться про визначну роль Т. Шевченка у духовному житті українського народу.

Твори

Бо вже чекає четверта домовина: [Політ.-філософ. роздуми] // Сл. і час. – 1994. – № 2. – С. 56-60.

Бог і нація // ОУН: Минуле і майбуття / Відп. ред. С. Таран. – К., 1993. – С. 152-153.

В річницю...: (Дві постаті – Симон [Петлюра] і Євген [Коновалець]) // Визвол. Шлях. – 1974. – Кн. 5. – С. 451-466.

Два обличчя націоналізму // ОУН: Минуле і майбуття / Відп. ред. С. Таран. – К., 1993. – С. 154-156.

До головних засад націоналізму // Політол. читання. – К., 1995. – № 3. – С. 230-249.

З думок про владу // Самост. Україна. – 1956. – № 12. – С. 13-14.

Земля – міт українського життя: [Про Т. Г. Шевченка] // Укр. мова і л-ра в шк. – 1993. – № 3. – С. 25-32.

Назад до Шевченка: Комплекс тем // Укр. мова і л-ра в шк. – 1993. – № 3. – С. 25-27.

Назад до Шевченка // Хроніка-2000: Укр. культурол. альм. / Редкол.: Ю. Буряк (голов. ред.) та ін. – К., 1995. – Вип. 1. – С. 185-195.

Одиниця й суспільність: (Сусп.-філос. нариси) / [Передм. З. Книша]. – Торонто: Золоті Ворота, 1957. – 91 с.

Пацифізм і психологія української миролюбності // Самост. Україна. – 1956. – № 11. – С. 4-8.

Релігія – церква // Самост. Україна. – 1957. – № 12. – С. 2-3.

Степовий Сфінкс // Хроніка-2000: Укр. культурол. альм. / Редкол.: Ю. Буряк (голов. ред.) та ін. – К., 1994. – Вип. 1/2. – С. 198-222.

Суспільно-філософічні нариси. – Чикаго, 1998.

Твори: У 2 т. – Торонто: Накладом «Євшан-Зілля», 1972-1974. – Т. 1-2.

Українська ідея життя // Самост. Україна. – 1954. – № 10. – С. 2-4.

Література

Антонович М. Історіософія Юліана Вассіяна // ОУН: Минуле і майбуття / Відп. ред. С. Таран. – К., 1993. – С. 144-151.

Вассіян Юліан // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1993. – Т. 1. – С. 217-218: портр.

Квітковський Д. Співець української ідеї життя // Квітковський Д. Мої міркування: Зб. публіц. творів, 1970-1977 рр.: У 2 ч. / Упоряд. і зред. В. Верига. – К., 1998. – Ч. 2. – С. 155-159.

Книш З. Варшавський процес ОУН: На підложжі пол.-укр. відносин тієї доби. – Торонто: Сріб. сурма, 1986. – Т. 2. – 535 с.

Про Ю. Вассіяна див.: «Показник імен», с. 503.

Косик В. Розкол ОУН (1939-1940): Зб. док. / Львів. держ. ун-т ім. І. Франка; Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. – Л., 1997. – 134 с.

Про Ю. Вассіяна див.: «Особовий і географічний показник», с. 126.

Лапичак Т. «Виректи своє слово на міру прометеївського чину» // ОУН: Минуле і майбуття / Відп. ред. С. Таран. – К., 1993. – С. 131-143.

Лапичак Т. Д-р Юліан Вассіян // Самост. Україна. – 1954. – № 10. – С. 5-15.

Онищенко І. Вассіян Юліан: [Біогр. довідка] // Світова та вітчизняна етнодержавницька думка: (У персоналіях) / Редкол.: Ю. І. Римаренко (відп. ред.) та ін. – К.; Донецьк, 1997. – С. 61-64.

Пундик Ю. Юліан Вассіян: Людина // Самост. Україна. – 1954. – № 10. – С. 16-19.

Сніцарчук Л. Вассіян Юліан Іванович: [Біогр. довідка] // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1995. – Вип. 2. – С. 52-54.

Vassyian Yuliiian // Encyclopedia of Ukraine. 5 v. V. 5: St-Z / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 559: foto.

ВДОВИЧЕНКО МАКСИМ (літ. псевд. Максима Гаврилюка; 04.05. 1876, с. Зазівка, Липовецький р-н, Вінницька обл. – 02. 01. 1928, Франція) – поет і перекладач.

Початкову освіту здобув у дяка. Закінчив міську школу у Липівці. З 1897 р. жив і працював у Києві. 1900 р. М. Вдовиченко дебютував у «ЛНВ», де І. Франко опублікував низку його віршів. Друкувався в антологіях та журналах «Акорди», «Вільна Україна», «Нова грома-

---

да», «Розвага», «Шершень» та ін. 1911 р. видав збірку лірично-меланхолійних віршів «На хвилях смутку».

У 1917 р. брав участь у національно-визвольних змаганнях в Україні, воював у армії С. Петлюри. 1920 р. емігрував до Польщі, де працював на хімічній фабриці в Гайнівці. Згодом переїхав до Франції, був активним діячем української громади.

Друга збірка поезій «Вечірня муза» не вийшла друком й була втрачена. Окремі твори збереглися в архіві «Літературно-наукового вісника».

У поезії М. Вдовиченка відбилися його життєві переживання, громадянські роздуми стосовно долі народу. Він переклав окремі твори В. Короленка, О. Пушкіна, А. Міцкевича та інших прозаїків і поетів.

Тяжкі умови життя, необхідність заробляти на шматок хліба не дозволили М. Вдовиченку зосередитися на літературній праці, сповна реалізувати свій талант.

Твори

На хвилях смутку: Зб. віршів. – К.: Хвилі, 1911. – 94 с.

[Поезії] // Акорди: Антол. укр. лірики / Уложив І. Франко. – Л., 1903. – С. 310.

[Поезії] // ЛНВ. – 1900. – Т. 12, ч.1. – С. 123-124; 1901. – Т. 14, ч. 1. – С. 8; 1903. – Т. 22, ч.1. – С. 64-65; 1910. – Т. 51. – С. 447.

[Поезії] // Українська муза: Поет. антол. / Під ред. О. Коваленка. – К., 1908. – Стовп. 992-996.

Пер.: З «Вечірніх пісень» Вітослава Галека: Вірш / Пер. М. Вдовиченка // ЛНВ. – 1905. – Т. 29. – С. 196.

Література

Вдовиченко Максим: [Біогр. довідка] // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1993. – Т. 1. – С. 219.

Вдовиченко Максим: [Біогр. довідка] // Українська муза: Поет. антол. / Під ред. О. Коваленка. – К., 1908. – Стовп. 993-994.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про М. Вдовиченка див.: с. 96, 448.

Дзюба І. Забуте ім'я // Літ. Україна. – 1991. – 5 верес.

Максим Вдовиченко: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Імена, повернуті на Батьківщину: Бібліогр. покажч. / Вінниц. держ. обл. універс. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва; Уклад.: Г. М. Авраменко, О. І. Кіз'ян. – Вінниця, 1998. – С. 3-4.

Мельник В. Дорога до світла: До 120-річчя від дня народж. М. Вдовиченка // Укр. сл. – 1996. – 25 лип. – С. 7.

Невідомий поет Максим Гаврилюк-Вдовиченко // Березіль. – 1997. – № 7/8. – С. 186-189.

Погребенник Ф. Невідомий поет Максим Гаврилюк Вдовиченко: Пошуки за його біогр. і творами // Березіль. – 1997. – № 7/8. – С. 186-189; Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 10. – С. 1233-1236.

Погребенник Ф. Поет і воїн Максим Гаврилюк-Вдовиченко // Сл. і час. – 1999. – № 6. – С. 56-57.

П'ядик Ю. В. Максим Вдовиченко // Українська літературна енциклопедія / Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР; Редкол.: І. О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 281: портр.

Vdovychenko Maksym // Encyclopedia of Ukraine. 5 v. V. 5: St-Z / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 568.

ВЕРЕТЕЛЬНИК АНДРІЙ (літ. псевд. і криптоніми: Ветерильник Андрій; а; А. В.; (ав); В.; (в); рік народження невідомий, Галичина – рік і місце смерті невідомі) – письменник, етнограф, перекладач.

Навчався в Києві. З 90-х років XIX ст. жив у Львові, Кам'янці-Струмиловій. Працював журналістом.

Писати почав у 1899 р. Друкувався в «ЛНВ», газетах «Буковина», «Руслан» та ін.

Автор побутово-етнографічних оповідань з народного життя, творів на історичні теми («Маруся Богуславка», 1903; «Для своїх рідних», 1907), науково-популярних брошур («Оповідання про Вука Караджича», 1906) та ін. Переклав українською мовою твори: О. Купріна («Собача доля», 1909), Д. Маміна-Сибіряка («Дитячі оповідання», 1900), Л. Толстого, А. Чехова та ін. Листувався з О. Маковеєм, В. Гнатюком, Б. Грінченком.

На початку XX століття А. Веретельник виїхав з Галичини до Росії, де слід його загубився. Детальніших відомостей про життєвий шлях письменника немає.

Твори

Відьми: Комедія. – Перемишль: Накладом о. Л. Джулинського, 1904. – 48 с. – (Театр. Б-ка Посланника; Ч. 2.).

Денис Браташ: Оповідання // ЛНВ. – 1905. – Т. 31, ч. 1. – С. 11-21.

Держись землі!: Оповідання. – Л.: Коштом і заходом Т-ва «Прогресу». Друк. НТШ; Під зарядом К. Беднарського, 1903. – 20 с.

З галицьких образків: [Оповідання] // ЛНВ. – 1900. – Т. 12, ч. 1. – С. 38-49. – Зміст: Шкода; Квіток; Батькова шапка; Пані; Або сиди, або плати; Школяр.

Забув: Оповідання // ЛНВ. – 1899. – Т. 8, ч.1. – С. 204-207.

На провесні // ЛНВ. – 1902. – Т. 19, ч. 1. – С. 164-166.

Оповідання про Вука Караджича / Благотвор. о-во изд. общепольск. и дешевых кн. – СПб., 1906. – 31 с.

По черзі: [Оповідання] // ЛНВ. – 1903. – Т. 22, ч. 1. – С. 136-142.

Ред.: Лепкий Б. Кидаю слова...: (Нариси й оповід.) / Одвічальний ред. А. Веретельник. – Чернівці, 1911. – 78 с.

Література

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про А. Веретельника див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 448.

ВЕРХОВИНЕЦЬ АНДРІЙ (справж. прізвище – Андрій Парашак; ін. літ. псевд.: Бродяга Андрій, Комар; рік народж. невідомий, с. Мшанець, Старосамбірський р-н, Львівська обл. – рік і місце смерті невідомі) – письменник-мандрівник.

Закінчив гімназію та університет у Львові. Служив в австро-угорській армії як артилерист, згодом був службовцем на прикордонній митниці. 1903 р. нелегально перейшов кордон, емігрував в Росію. Деякий час жив в Астрахані, Чорному Яру, працював водієм, рибалкою, пастухом, візником, сторожем виноградників. З Дону помандрував в Україну, до Одеси. Там записався добровольцем в іноземний легіон, який послали у Персію. Подальша доля А. Верховинця невідома.

Літературну творчість розпочав наприкінці ХІХ ст. Друкувався в газетах «Діло», «Буковина»; в «ЛНВ» та інших виданнях. Автор соціально-психологічних новел та оповідань, зокрема «Пощастило», «За п'ятнадцять грейцарів», близьких за своєю тональністю і стилістикою до творів В. Стефаніка. Його перу належать цикл злободенних, пройнятих іронічно-сатиричним духом оповідань з військового життя («Потомки Марса»), психологічних малюнків та ескізів («Прощай, Гамількаре», «Цибух», «Глядайте, діти»), що свідчать про тонке художнє бачення митця. Проза А. Верховинця, позначена новітніми на той час літературними впливами, розвивалась у руслі імпресіоністичних пошуків. Але, пішовши мандрувати світами, набувши розмаїтого життєвого досвіду, він відійшов від літератури.

А. Верховинець майстерно володів бойківською говіркою, яка надавала його новелам та оповіданням яскравого місцевого колориту.

Твори

- За один рік: [Нарис] // ЛНВ. – 1901. – Т. 16, ч. 1. – С. 301-313.
Образки з військового життя (Потомки Марса) // ЛНВ. – 1900. – Т. 11, ч. 1 – С. 326-337. – Зміст: По «штрайху»; Материн лист; Бабій. Недолітку дівчині // ЛНВ. – 1904. – Т. 28, ч. 1. – С. 89.
Потомки Марса: Образки з військ. життя. – Нью Йорк: Накладом Укр. книгарні ім.Т. Шевченка, Б. р. – 128 с.
Співай мені пісень // ЛНВ. – 1904 – Т. 28, ч. 1. – С. 98.
Пощастило; За п'ятнадцять грейцарів // Громад. голос. – 1899. – № 20, 22.

Література

- Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.
Про А. Верховинця див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 515.
Погребенник Ф. П. Андрій Верховинець // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 7. – С. 852-853.
Погребенник Ф. П. Андрій Верховинець – письменник-бурлака // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 37/38. – С. 43-44.

ВЕСОЛОВСЬКИЙ ЯРОСЛАВ (літ. псевд. і криптоніми: Охрім Бодяк, Олег Сатр, Олег Сатир, Ярослав Громовий; В., О. Б., ОС., Я. В., Яр Вес., Яр. В-ський, В-ий Я., В-ий Яр., та ін.; 20. 02. 1881, с. Молодятин, Коломийський р-н, Івано-Франківська обл. – 21. 06. 1917, м. Віллішгоф, поблизу Відня, Австрія) – громадсько-культурний і політичний діяч, журналіст, письменник, перекладач.

З 1891 по 1899 рр. навчався у польській гімназії в Коломиї. Після її закінчення вступив на юридичний факультет Львівського університету. Належав до Українсько-руської радикальної партії. Був редактором коломийського тижневика «Поступ» (1902-1904), чернівецької газети «Буковина»(1904-1906). З 1907 р. жив у Львові, редагував часопис «Письмо з “Просвіти”». Протягом 1910-1911 рр. був відповідальним редактором газети «Діло».

На початку Першої світової війни Я. Весоловський виїхав до Відня. Займав місце референта української преси в Міністерстві закордонних справ Австрії. Водночас залишався віденським кореспондентом.

том «Діла». Активно працював в осередках товариства «Просвіта», був заступником голови товариства ім. І. Котляревського.

Я. Весоловський залишив значну як за змістом, так і за обсягом літературну спадщину. Виступав як поет, прозаїк, літературний критик. Друкувався в «ЛНВ», газеті «Громадський голос», сатиричному журналі «Комар», у польських виданнях «PromiEn», «Monitor». У художніх творах порушував наболілі питання селянського життя, висловлював свої думки про долю народу (ліричні вірші «Веснянки», «Вечір суму», «На народний мотив» та ін., оповідання «В долині смутку»).

У публіцистиці митця знайшли відображення важливі моменти суспільно-політичного життя Галичини на початку ХХ ст., волелюбні прагнення українського населення краю. Він підготував низку художніх збірок-антологій історичної тематики, зокрема антологію «Із великих днів» (до 250-річчя з дня смерті Б. Хмельницького). Переклав окремі твори О. Пушкіна, В. Короленка, Л. Толстого, А. Чехова, ін.

В останні роки життя Я. Весоловський всіляко підтримував національно-визвольні поривання українців, сприяв розвитку їхнього духовного життя в еміграції, був причетний до формування загонів українських січових стрільців.

Зберігся великий архів письменника, що є цінним джерелом для вивчення історії та культури українського народу. Він містить багато неопублікованих документів і матеріалів про розвиток громадсько-політичного життя в Галичині та на Буковині перших двох десятиліть ХХ століття.

Твори

Воздушними шляхами: розвідка. – Л., 1907. – 32 с.

За вольности України. – Джерзі Ситі: Свобода, 1915. – 16 с.

На руїнах: Мінятюри. – 1901. – Т. 13, ч. 1. – С. 192-193.

Ред.: Віденський ілюстрований календар Товариства «Просьвіта» на звичайний рік 1915 / Ред.: Я. Весоловський, А. Гапаяк. – Відень: Коштом Т-ва «Просьвіта». Друк. Мехитаристів у Відні, 1915. – 160 с.: іл.

Ред.: Ілюстрований народний календар Товариства «Просьвіта» / Ред. Я. Весоловський. – Л.: Друк. НТШ, [1908]. – [252] с.: іл.

Упоряд.: Для всіх...: Іл. зб. / Зложив Я. Весоловський. – Л.: Накладом Т-ва «Просьвіта». Друк. НТШ, 1908. – 96 с.: іл.

Упоряд.: Із великих днів: Зб. в 250-літє смерті Б. Хмельницького / Зложив Я. В-ий. – Л.: Накладом «Нар. Комітету». Друк. НТШ, 1907. – 32 с.: іл.

Пер.: Ілюстрований календар Товариства «Просьвіта» на рік звичайний 1910 / Ред. Ю. Балицький; Пер. з рос. Я. Весоловського. – Л.:

Коштом Т-ва «Просьвіта» у Львові. Друк. НТШ, 1910. – Річник 33. – LIV, [330] с.: іл.

Література

Весоловський Ярослав: [Корот. біогр. довідка] // Українська радянська енциклопедія / Редкол.: М. П. Бажан (голов. ред.) та ін. – К., 1978. – Т. 2. – С. 204.

Видання «Просвіт» Галичини: Кн. та аркуш. продукція (1868-1939): Бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Уклад. С. Л. Зворський. – К.: Абрис, 1996. – Вип. 1. – 247 с.

Про Я. Весоловського див.: «Іменний покажчик», с. 221.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про Я. Весоловського див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 449.

Дем'янюк П. «Він був вродженим журналістом»: До 110-ї річниці від дня народж. Я. Весоловського // Вісн. Коломиї. – 1991. – 16 лют.

Дисяк Ф. Весоловський Ярослав: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1996. – Вип. 3. – С. 340-342.

Друкований зведений каталог україномовної книги державних бібліотек та музеїв України, 1798-1923. Т. 2. 1901-1910. – К.: Либідь, 2003. – 526 с.

Про Я. Весоловського див.: «Іменний покажчик», с. 329.

За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. зб. С. Ріпецький. – Нью-Йорк: Вид-во Голов. управи братства УСС, 1967. – 608 с.: фот.

Про Я. Весоловського див.: «Показник імен», с. 488.

Качкан В. А. Весоловський Ярослав: [Біогр. довідка] // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1994. – Вип. 1. – С. 29-33.

Качкан В. А. «Як гарно на світі жити»: (До життєпису Я. Весоловського) // Качкан В. А. Українське народознавство в іменах: Навч. посіб.: У 2 ч. – К., 1994. – Ч. 1. – С. 271-281.

Качкан В. А. Ярослав Весоловський // Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Галиц. просвіт. діячі, письм., вчені... – Чернівці, 1994. – С. 157-164, 194-195; Освіта. – 1993. – 10 листоп.

Лозинський М. Ярослав Весоловський // Лозинський М. Ті, що від нас відійшли: Посмерт. згадки. – Л., 1917. – С. 36-38.

Погребенник Ф. П. Весоловський Ярослав // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка АН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 300.

Погребенник Ф. П. Іван Франко в українсько-російських літературних взаєминах: (Дослідження). – К.: Дніпро, 1986. – 301 с.

Про Я. Весоловського див.: «Показчик імен і назв», с. 287.

Погребенник Ф. П. Сторінки життя і творчості Василя Стефаника. – К.: Дніпро, 1980. – 350 с.

Про Я. Весоловського див.: «Показчик імен», с. 340.

Погребенник Ф. «Славко» // Визвол. Шлях. – 2000. – № 6. – С. 73-75.

Товариство «Просвіта» у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про Я. Весоловського див.: «Іменний показчик», с. 521.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про Я. Весоловського див.: «Показчик імен у статтях Ю. Шереха», с. 581.

Ярослав Весоловський // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1993. – Т. 1. – С. 232: портр.

ВИНОГРАДОВА МАРІЯ (літ. псевд. і криптоніми: Козачка М., Полтавка М., Ясна Маруся, Маруся Полтавка, Козачка; М. П.; М. Я-а; 1878, Харківщина – рік і місце смерті невідомі) – письменниця і перекладачка.

Жила у Полтаві. Друкуватися почала 1901 р. у «ЛНВ». Спочатку з'явилися її переклади, пізніше – власні вірші на громадські теми і теми революції в Росії 1905 р. Публікувалась у газеті «Буковина», збірнику «Розвага», антології «Українська муза».

1903 р. М. Виноградова переїхала до Швейцарії. В її перекладах вийшли твори російських письменників В. Вересаєва («Записки лікаря»), М. Горького («Міщани»), І. Тургенєва («Весняні води», 1903) та ін.

У літературу письменниці допомагав входити І. Франко. Вона листувалася з ним у редакторсько-видавничих справах, надсилала до друку (в журнал «ЛНВ») вірші, оповідання, переклади. І. Франко редагував її поезії: «Засланому борцеві за робітницьку справу», «З при-

---

воду студентських і робітницьких розрухів», «Занадто ми вже довго ходили в ярмі» та ін., давши їм спільний заголовок «Із поезій Козачки», а також цикл перекладених нею віршів П. Якубовича.

На творчості письменниці позначився вплив Лесі Українки, якій вона присвятила вірш соціально-загостреної тематики «До зіроньки» (1905), що закликає до єдності й змагань за волю.

Твори

Душа болить; Скажи мені правду: Вірші // Акорди: Антол. укр. лірики / Уложив І. Франко. – Л., 1903. – С. 310.

[Поезії] // ЛНВ. – 1902. – Т. 20, ч. 1. – С. 175-176; 1906. – Т. 34. – С. 266, 455; 1906. – Т. 36. – С. 169; 1907. – Т. 37. – С. 428; 1907. – Т. 38. – С. 30, 339.

[Поезії] // Тридцять українських поетес: Антологія / Упоряд. Л. І. Міщенко. – К., 1968. – С. 189-195.

[Поезії] // Українська муза: Поет. антол. / Під ред. О. Коваленка. – К., 1908. – Стовп. 1009-1018.

Література

Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громад. житті України, 1884-1939. – К.: Либідь, 1995. – 423 с.: фот.

Про М. Виноградову див.: «Іменний покажчик», с. 414.

Виноградова Марія: [Біогр. довідка] // Тридцять українських поетес: Антологія / Упоряд. Л. І. Міщенко. – К., 1968. – С. 188-189.

Виноградова Марія: [Біогр. довідка] // Українська муза: Поет. антол. / Під ред. О. Коваленка. – К., 1908. – Стовп. 1009-1010.

Виноградова Марія: [Біогр. довідка] // Український радянський енциклопедичний словник: У 3 т. / Редкол.: Ф. С. Бабочев (голов. ред.) та ін. – К., 1986. – Т. 1. – С. 287.

Виноградова Марія // Романенчук Б. Азбуковник: Енцикл. укр. л-ри. – Філадельфія, 1973. – Т. 2. – С. 121.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про М. Виноградову див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 449.

Міщенко Л. І. Марія Виноградова // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 309.

Міщенко Л. Українські поетеси дожовтневої доби // Тридцять українських поетес: Антологія / Упоряд. Л. І. Міщенко. – К., 1968. – С. 3-30.

Нудьга Г. Виноградова Марія // Пісні та романси українських поетів: Збірник / Редкол.: М. П. Бажан та ін. – К., 1956. – Т. 2. – С. 302.

Погребенник Ф. П. Іван Франко в українсько-російських літературних взаєминах: (Дослідження). – К.: Дніпро, 1986. – 300 с.

Про М. Виноградову див.: «Покажчик імен і назв», с. 287.

ВІТОШИНСЬКА ОЛЬГА [літ. псевд. – Софія Наумович; 27. 11. 1908, м. Перемишль (тепер Польща) – 05. 04. 2000, Париж] – письменниця, журналістка, перекладач, історик літератури. Жила у Франції.

Освіту здобула у Львові. Коли на землі Західної України прийшли війська радянської армії, була заарештована й потрапила до тюрми. Наприкінці Другої світової війни разом із чоловіком емігрувала за кордон. До 1948 р. жила в Парижі, потім виїхала до Аргентини, через шість років знову повернулася до Парижа. За працю, присвячену образу Дон Жуана у французькій та українській літературах, Сорбонський університет присвоїв їй звання доктора наук.

Творча діяльність О. Вітошинської розвивалась у кількох основних напрямках – художня література, наукова, перекладацька, публіцистична праця. У жанрі прози письменниця тяжіла до художньо-публіцистично-мемуарних засобів (історико-культурні повісті «Королева», 1969; в іншому варіанті – «Анна Ярославна – королева Франції», 1990; «Непереможний Лев», 1991 та ін.). Як літературознавець вона досліджувала творчість І. Франка, Лесі Українки, С. Васильченка, О. Кобилянської, інших письменників-класиків, друкуючи про них наукові статті і розвідки українською та французькою мовами. В галузі перекладу О. Вітошинська представила українському читачу драму з часів козаччини французького митця Поля Деруледа «Гетьман». Її вперше було поставлено на паризькій сцені (1977), пізніше – в Монреалі.

Важливе релігійно-духовне значення має упорядкована О. Вітошинською збірка документальних свідчень преси «Подорожі блаженнішого кир Йосифа VII, 1968-1970» (Рим-Париж, 1970), що вийшла у XX томі праць Українського богословського наукового товариства.

Як публіцист О. Вітошинська виступала у періодичних виданнях з приводу актуальних питань суспільно-культурного життя в Україні та діаспорі.

Своїми творами історичної тематики письменниця здобула широке визнання, особливо в українському середовищі. Хроніко-документальна мемуарна повість «Непереможний Лев» дає широку пано-

---

раму життя Львова від 1939 р. до 1944 р. Прихід на західноукраїнські землі радянських військ, окупація фашистською Німеччиною, переслідування, винищення цвіту української інтелігенції окупаційними режимами, організація збройної боротьби (виникнення УПА), напружені польсько-українські взаємини висвітлено у повісті-хроніці в усій своїй гостроті.

Протягом тривалого часу О. Вітошинська брала активну участь у громадсько-культурному житті української громади в Парижі, працювала на зміцнення українсько-французьких літературно-наукових взаємин.

Померла у Парижі, похована на цвинтарі Жамбвіль.

Твори

Ангажований герой: (Порівняльна аналіза «ангажованих творів» Ж.-П. Сартра, Б. Антоненка-Давидовича і М. Хвильового) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 358-365.

Анна Ярославна – королева Франції. – Париж; Мюнхен, 1990. – 163 с.

Арагон і Яновський // Визвол. Шлях. – 1961. – Кн. 4. – С. 379-384.

Аргентина – з культурного боку // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 1, 3, 5.

Винниченко, Грушевський, Сартр... // Визвол. Шлях. – 1972. – Кн. 8/9. – С. 1076-1081.

Вистава советської індустрії: (За листами з Аргентини) // Визвол. Шлях. – 1955. – Кн. 10. – С. 39-42.

Відкритий лист до Ольги Мак // Визвол. Шлях. – 1961. – Кн. 1/2. – С. 146-149.

Відродження кераміки: Яка доля нації, така й доля її культури // Визвол. Шлях. – 1955. – Кн. 9. – С. 55-63.

Григор Орлик – оборонець волі й прав України: Житт. шлях Великого Мазепинця // Визвол. Шлях. – 1975. – Кн. 3, 5, 6.

Два Дон Жуани: [Про кн. «Камін. господар» Лесі Українки і «Дон Жуан» Ж.-Б. Мольєра] // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 1. – С. 501-507.

Дещо про сучасну «літературу» в Західній Україні: Спроба характеристики // Визвол. Шлях. – 1955. – Кн. 5. – С. 103-109.

Доброзичлива критика наших церков; Перемишльсько-Варшавська Єпархія УГКЦ: [Інформ. повідомл. про створення Єпархії] // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 10. – С. 1216.

Довженка вшановують французи і українці // Визвол. Шлях. – 1981. – Кн. 8. – С. 1012-1019.

Жінка в московсько-большевицькій імперії // Визвол. Шлях. – 1971. – Кн. 11. – С. 1213-1226.

З літературно-мистецької панорами: [Про І. Качуровського, О. Мазурика, М. Драй-Хмару] // Визвол. Шлях. – 1976. – Кн. 1. – С. 116-121.

За що вбили Симона Петлюру // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 1. – С. 13-18: портр.

Зв'язок між класицизмом і модернізмом у модерній українській поезії: (Очима чужинця) // Визвол. Шлях. – 1965. – Кн. 5. – С. 592-595.

Історія мого докторату в Сорбонні: [Про Лесю Українку] // Всесвіт. – 1993. – № 5/6. – С. 188-189.

Коли відкрилися архіви... // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 12. – С. 1517-1518.

Королева: Повість. – Мельборн: Ластівка, 1969. – 60 с.

Критика нашої історії: Огляд кн. Б. Корчмарика // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 8. – С. 1014-1015.

Леся: Оповідання // Визвол. Шлях. – 1962. – Кн. 1. – С. 73-83; Кн. 2. – С. 179-193.

Леся Українка і Марсель Пруст // Визвол. Шлях. – 1971. – Кн. 10. – С. 1186-1188.

Літературознавство Юрія Клинового // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 4. – С. 484-492.

Марія Башкирців: Відгуки фр. преси і чужинец. приятелів про нашу землячку // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 4. – С. 411-424.

Межова ситуація Степана Васильченка // Збірник на пошану проф. д-ра Володимира Янева / Укр. Віл. Ун-т; Ред. О. Горбач. – Мюнхен, 1983. – С. 217-236.

Мемуари Петра Григоренка // Визвол. Шлях. – 1981. – Кн. 6. – С. 759-761.

Міжнародні жіночі конгреси в Парижі // Визвол. Шлях. – 1975. – Кн. 6. – С. 748-755.

Московські герці з українським правописом // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 5. – С. 589-592.

Непереможний Лев: Повість-хроніка / Вступ. сл. І. Музички. – Лондон; Париж: Укр. Видавн. Спілка, 1991. – 134 с.: портр.

Нищення української літератури й культурних надбань в Україні московським окупантом // Визвол. Шлях. – 1966. – Кн. 6. – С. 661-667.

Нові дослідження над відродженням 20-их років // Визвол. Шлях. – 1988. – Кн. 3-5.

Останні роки Львова: (Повість-хроніка) // Визвол. Шлях. – 1986. – Кн. 5-12; 1987. – Кн. 1-2.

Пересажені квіти: [Про виставу за п'єсою Діми «Пересажені квіти», поставл. Укр. театром Й. Гірняка в Парижі] // Визвол. Шлях. – 1955. – Кн. 6. – С. 116-118.

Повне видання творів Т. Шевченка // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 12. – С. 1430-1432.

Поет-перекладач із потреби, чи з покликання?: [Про В. Косика – ред. фр. бюл. «L'Est Europeen»] // Визвол. Шлях. – 1965. – Кн. 1. – С. 100-101.

Пресові таланти й невдахи // Визвол. Шлях. – 1994. – Кн. 8. – С. 1012-1013.

Проблема поколінь у творчості Лесі Українки: (Есей) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1981. – Зб. 9. – С. 215-225.

Розчарований письменник: [Про С. Васильченка] // Визвол. Шлях. – 1968. – Кн. 11/12. – С. 1420-1431; 1969. – Кн. 1. – С. 77-85.

Сусіди й меншини: Зб. ст. – Лондон; Париж: Укр. Видавн. Спілка, 1994. – 108 с.

Сфінкс: Оповідання // Визвол. Шлях. – 1965. – Кн. 4. – С. 415-433; Кн. 5. – С. 549-568.

Творчі взаємини Ольги Кобилянської з Лесею Українкою // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 240-260.

Трагедія родини Крушельницьких // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 10. – С. 1255.

3000 картин і одна українська // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 6. – С. 717-719.

У чому наша сила? // Визвол. Шлях. – 1980. – Кн. 4. – С. 495-496.

Українська література в «Загальній історії літератури» // Визвол. Шлях. – 1962. – Кн. 4/5. – С. 503-513.

Французькі книжки про Україну // *Визвол. Шлях.* – 1992. – Кн. 5. – С. 633-635.

Французькі туристи в СРСР // *Визвол. Шлях.* – 1955. – Кн. 11. – С. 85-92.

Шевченкова проза // *Визвол. Шлях.* – 1989. – Кн. 6. – С. 712-721.

Petite histoire de la litterature ukrainienne. – Paris, 1996. – 86 p.

Пер.: Дерулєд П. Гетьман: Драма у 5-ти д. / Пер. з фр. С. Наумович. – Мюнхен: Укр. вид-во, 1976. – 91 с.

* * *

РЕЦЕНЗІЇ

Бальзаківська повість // *Визвол. Шлях.* – 1972. – Кн. 10/11. – С. 1275-1277. – Рец. на кн.: Керч О. Такий довгий рік. – Торонто, 1972.

Блакитні дні // *Визвол. Шлях.* – 1958. – Кн. 3. – С. 355-358. – Рец. на кн.: Грищенко О. Україна моїх блакитних днів. – Париж, 1957.

Вартісний переклад // *Визвол. Шлях.* – 1963. – Кн. 10. – С. 1190-1192. – Рец. на кн.: Маланюк Є. Книга спостережень. – Торонто, 1962; Гайдарівський В. А світ такий гарний... – Буенос-Айрес, 1962.

Вартісні видання // *Визвол. Шлях.* – 1967. – Кн. 6. – С. 239-240. – Рец. на кн.: Суша Я. Життя Мелетія Смотрицького. – Рим, 1966; Український мирянин в житті церкви, спільноти та людства / Ред. В. Янів. – Париж, 1966.

Вдала сатира // *Визвол. Шлях.* – 1959. – Кн. 7. – С. 836-837. – Рец. на кн.: Бабай: Вірші іронічні, сатиричні і комічні. – Буенос-Айрес, 1959.

В'їзд У. Самчука... до Києва // *Визвол. Шлях.* – 1965. – Кн. 12. – С. 1364-1366. – Рец. на кн.: Самчук У. На білому коні // *Сучасність.* – 1965. – № 4-10.

Гумор і сатира // *Визвол. Шлях.* – 1961. – Кн. 1/2. – С. 152-153. – Рец. на кн.: Мотика Г. Плямки на піднебінні. – Буенос-Айрес, 1960.

Гуцульщина очима поляка // *Визвол. Шлях.* – 1958. – Кн. 6. – С. 715-718. – Рец. на кн.: Вінценц С. На полонині. – Лондон, 1957.

Два поети // *Визвол. Шлях.* – 1969. – Кн. 1. – С. 120-125. – Рец. на кн.: Володимир Р. Палкі серця: Вибр. твори. – Нью-Йорк, Лондон, 1964; Шанковський І. Квітнева дань. – Мюнхен, 1958.

Дві книги про козаччину // *Визвол. Шлях.* – 1995. – Кн. 12. – С. 1515-1516. – Рец. на кн.: *Les Cosaques de l'Ukraine: Зб. міжнар. фр.-укр. конф., 6-8 черв. 1991 р.* – Париж, 1995; Лебединський Я. Історія козаків. – Париж, 1995.

Дві поетки-модерністки // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 7. – С. 836-838. – Рец. на кн.: Андієвська Е. Народження ідола. – Нью-Йорк, 1958; Шуварська І. Співуче світло. – Нью-Йорк, 1959.

Дві статечні панни... // Визвол. Шлях. – 1966. – Кн. 1. – С. 113-118. – Рец. на кн.: Бовуар С. де. Мемуари статечної панни. – Париж, 1958.

До питання «Розстріляного відродження»: (Есей на основі двох кн.) // Визвол. Шлях. – 1967. – Кн. 5. – С. 519-532. – Рец. на кн.: Лавріненко Ю. Розстріляне Відродження: Антологія, 1917-1933. – Париж, 1959; Чапленко В. Пропаші сили. – Вінніпег, 1960.

Довгожданий переклад // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 1. – С. 114-115. – Рец. на кн.: Шевченко Т. Тризна. – Лондон, 1963.

Довершене почесне діло // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 6. – С. 708-709. – Рец. на кн.: Шевченко Т. Повне зібрання творів: У 14 т. – 2-ге вид. – Чикаго, [1963].

Докторська дисертація Богдана Куриласа // Визвол. Шлях. – 1963. Кн. 2. – С. 234-235. – Рец. на кн.: Курилас Б. З'єднання архієпископа Мелетія Смотрицького. – Брусель, 1962.

Доцільне видання // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 1. – С. 116. – Рец. на кн.: Вусатий С. Еміграція в поході. – Буенос-Айрес, 1958.

Закінчений творчий етап І. Качуровського // Визвол. Шлях. – 1973. – Кн. 3. – С. 333-336. – Рец. на кн.: Качуровський І. Пісня про білий парус: Поезії. – Мюнхен, 1971.

Записки пацифіста // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 10. – С. 1196-1198. – Рец. на кн.: Кобець О. Записки полоненого. – Мюнхен, 1959.

Збірник статей і перекладів // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 6. – С. 706-708. – Рец. на кн.: Тарас Шевченко, його життя і творчість: Збірник / Злад.: К. Угрин, А. Жуковський. – Париж, 1954.

Звеличення героїзму // Визвол. Шлях. – 1970. – Кн. 2. – С. 251-252. – Рец. на кн.: Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і революц.-визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968.

І доки ще, Катіліно? // Визвол. Шлях. – 1982. – Кн. 2. – С. 249-251. – Рец. на ст.-лист: Солженіцин О. До конференції українсько-московських взаємин у Торонті Гарвардського Українського дослідного інституту // Рус. мысль. – 1981. – Черв.

Історіософічні твори // Визвол. Шлях. – 1973. – Кн. 6. – С. 679-685. – Рец. на кн.: Корниляк В. Твори. – Мюнхен, 1971.

Книга, варта Нобелевої премії... // Визвол. Шлях. – 1962. – Кн. 12. – С. 1280-1282. – Рец. на кн.: Мосендз Л. Останній пророк. – Торонто, 1960.

Книжка, що зрушує сумління // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 6. – С. 705-706. – Рец. на кн.: Фурман А. Під прапором Бандери. – Лондон, 1964.

Книжки, що на потребу // Визвол. Шлях. – 1993. – Кн. 11. – С. 1389-1391. – Рец. на кн.: Жуковський А. Історія України; Косик В. Україна і українці.

Контроверсійна книжка // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 11. – С. 1263-1264. – Рец. на кн.: Тарнавський З. Дорога на високий замок. – Торонто; Детройт, 1964.

Корисний есей // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 3. – С. 356-357. – Рец. на кн.: Маланюк Є. Малоросійство. – Нью-Йорк, 1959.

Культурна книжка, але не без «гріхів» // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 10. – С. 1195-1196. – Рец. на кн.: Войценко О. Інший світ – інші дні. – Вінніпег, 1959.

Літературний блеф // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 4. – С. 469-474. – Рец. на кн.: Пастернак Б. Доктор Живаго. – Париж, 1958.

Майстерні переклади // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 1. – С. 115. – Рец. на кн.: Море і мушля: Антол. европ. поезії. – Мюнхен, 1959.

Макабричний будинок // Визвол. Шлях. – 1967. – Кн. 6. – С. 758-760. – Рец. на кн.: Куліш В. Слово про будинок «Слово». – Торонто, 1966.

«Мандри» Ганни Черінь // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 7. – С. 889. – Рец. на кн.: Черінь Г. Мандри. – К.: Ред. журн. «Всесвіт», 1994.

«Моє ремесло» Святослава Караванського // Визвол. Шлях. – 1982. – Кн. 4. – С. 501-503. – Рец. на кн.: Караванський С. Моє ремесло: Поезії. – Лондон, 1981.

На височині людської думки // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 9. – С. 1078-1080. – Рец. на кн.: Калиненко І. Голубі далі. – Лювен, 1959.

На «твердій землі» без твердого життя // Визвол. Шлях. – 1968. – Кн. 2. – С. 303-304. – Рец. на кн.: Самчук У. На твердій землі. – Торонто, [1967].

Нарешті поважний твір про геноцид голодом // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 2. – С. 254-256. – Рец. на кн.: «Ль'Ентранкіль» («Неспокій») / Ред. Ф. Бушерон. – Париж, 1994.

Не іспит, а героїзм // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 10. – С. 1193-1194. – Рец. на кн.: Прилісний В. Іспит. – Мюнхен, 1957.

Не цей клімат // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 9. – С. 1072-1074. – Рец. на кн.: Лисяк О. Люди такі, як ми. – Торонто, 1960.

Ні «українські ночі», ні «родовід генія» // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 4. – С. 447-456. – Рец. на кн.: Єнджеєвіч Є. Ноце українське, альбо Родовуд геніюша: Оповідання про Шевченка. – Торонто, 1966.

Нова збірка поезій // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 1. – С. 113-114. – Рец. на кн.: Нові поезії. – Нью-Йорк, 1963. – Ч. 5.

Нова книжка О. Мак // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 11. – С. 1316-1319. – Рец. на кн.: Мак О. Проти переконань. – Торонто, 1959.

Нові поезії // Визвол. Шлях. – 1961. – Кн. 1/2. – С. 151-152. – Рец. на кн.: Калиненко І. Трояндні далі (1960).

Олекса Бабій: «Повстанці» // Бабій О. Вибрані поезії. Спогади. Матеріали. – Дрогобич, 1997. – С. 182-183. – Рец. на кн.: Бабій О. Повстанці: Поема. – Чикаго, 1956.

Пісня про Україну // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 5. – С. 594. – Рец. на кн.: Лободовський Й. Пісня про Україну. – Париж, 1959.

Поезія на манівцях, чи на правильній дорозі? // Визвол. Шлях. – 1966. – Кн. 11. – С. 1310-1312. – Рец. на кн.: Нові поезії. – Нью-Йорк, 1964. – Ч. 6.

Поезія в буднях // Визвол. Шлях. – 1966. – Кн. 12. – С. 1417-1418. – Рец. на кн.: Коловська А. Бабіне літо. – Нью-Йорк, 1966.

Пригодницька книжка про Україну // Визвол. Шлях. – 1980. – Кн. 5. – С. 633-634. – Рец. на кн.: Форсайт Ф. Чортова альтернатива. – Лондон, 1979.

Про позитиви і негативи «Собору» // Визвол. Шлях. – 1970. – Кн. 5. – С. 625-634. – Рец. на кн.: Гончар О. Собор.

Проблема «націоналістичности» письменника // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 10. – С. 1198-1199. – Рец. на кн.: Смолій І. У зеленому Підгір'ї. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, 1960.

Прослава Батьківщини – визначена нагородою Гонкурів // Визвол. Шлях. – 1971. – Кн. 12. – С. 1400-1404. – Рец. на кн.: Горія В. Бог народився на вигнанні. – Париж, 1960.

Репортажі Ганни Черінь // Визвол. Шлях. – 1966. – Кн. 6. – С. 782. – Рец. на кн.: Черінь Г. Їдьмо зі мною. – Буенос-Айрес, 1965.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 1. – С. 120-122. – Рец. на кн.: Підмогильний В. Місто. – Б. м., 1955.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 4. – С. 482-485. – Рец. на кн.: Зайцев П. Життя Тараса Шевченка. – Мюнхен, 1955.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 6. – С. 730-731. – Рец. на кн.: Тис Ю. Рейд у невідоме. – Буенос-Айрес, 1955.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 7. – С. 853-864. – Рец. на кн.: Рудницький Я. З подорожі довкола світу. – Торонто, 1955.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 2. – С. 239-240. – Рец. на кн.: Ломацький М. Верховино, світку ти наш. – Мюнхен, 1956; Макар В. Береза картузька. – Торонто, 1956; Мак О. Бог вогню. – Мюнхен, 1956.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 4. – С. 480. – Рец. на кн.: Вовк В. Духи і дервіші. – Мюнхен, 1956; Вовк В. Елегії. – Мюнхен, 1956.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 6. – С. 719-720. – Рец. на кн.: Тарнавський О. Мости. – Нью-Йорк, 1956.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 7. – С. 836-839. – Рец. на кн.: Юриняк А. Літературний твір і його автор. – Буенос-Айрес; Коваленко Л. В часі і просторі. – Торонто, 1956; Франко-Ключко А. І. Франко і його дружина. – Торонто, 1956.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 8. – С. 957-958. – Рец. на кн.: Бутович М. Автобіографія. – Нью-Йорк, 1956.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 10. – С. 1187-1190. – Рец. на кн.: Понеділок М. Вітаміни. – Буенос-Айрес, 1957; Підмогильний В. Невеличка драма. – Париж, 1956; Рудницький Я. З подорожі по Америці. – Вінніпег, 1956; Смолій І. Манекени. – Буенос-Айрес, 1956.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 2. – С. 230-232. – Рец. на кн.: Звичайна О. Страх. – Лондон, 1957.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 4. – С. 476. – Рец. на кн.: Островерха М. На закруті. – Нью-Йорк, 1958; Стріха Е. Пародези, Зозендропія, Автоекзекуція. – Нью-Йорк, 1955.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 7. – С. 710-713. – Рец. на кн.: Чейшвілі А. Лело. – М., 1950.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1961. – Кн. 1/2. – С. 153-154. – Рец. на кн.: Понеділок М. Соборний борщ. – Буенос-Айрес, 1960.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 4. – С. 472-474. – Рец. на кн.: Парфанович С. На схрещених дорогах. – Чикаго, 1963; Сосенко-Острук Я. Оля. – Мюнхен, 1963; Сірко І. Голос крові. – Мельборн, 1961.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1966. – Кн. 4. – С. 499-502. – Рец. на кн.: Манило І. Грім за зорею. – Нью-Йорк, 1963.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1967. – Кн. 9. – С. 1084-1085. – Рец. на кн.: Ласовська М. Під чорним небом. – Торонто, 1966.

[Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 2. – С. 243-247. – Рец. на кн.: Північне сяйво: Альманах / За ред. Яра Славутича. – Едмонтон, 1964-1965.

Розстріляне Відродження // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 12. – С. 1430-1433. – Рец. на кн.: Лавріненко Ю. Розстріляне Відродження: Антологія, 1917-1933. – Париж, 1959.

Роман з України // Визвол. Шлях. – 1959. – Кн. 5. – С. 593-594. – Рец. на кн.: Керн Е. Золоте поле. – Мюнхен, 1957.

Сила і краса // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 9. – С. 1128-1132. – Рец. на кн.: Винниченко В. Краса і сила.

Твори модерного драматурга // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 3. – С. 363-364. – Рец. на кн.: Куліш М. Твори. – [Нью-Йорк, 1955].

Три збірки // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 5. – С. 600-601. – Рец. на кн.: Лятуринська О. Княжа емаль. – Торонто, 1955; Діма. Мить. – Париж, 1955; Калитовська М. Лірика. – Париж, 1955.

Українська і французька авторка // Естафета: Збірка / Голов. ред. Б. Стебельський. – Нью-Йорк; Торонто, 1970. – Чис. 1. – С. 226-229. – Рец. на кн.: Керч О. Наречений. – Торонто, 1965; Бовуар С. де. Мемуари статечної панни. – Париж, 1958.

Французи про Олександра Довженка // Визвол. Шлях. – 1968. – Кн. 5. – С. 654-666; Кн. 6. – С. 734-746. – Рец. на кн.: Шніцер Л., Шніцер Ж. Олександр Довженко. – Париж, 1966.

Цікаві новели // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 1. – С. 115. – Рец. на кн.: Чорнобривець І. З потоку життя. – Мюнхен, 1963.

Цікаві оповідання // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 1. – С. 115-116. – Рец. на кн.: Одрач Ф. Півстанок за селом: Оповідання. – Буенос-Айрес, 1959.

«Шляхи» Юрія Тарнавського // Визвол. Шлях. – 1963. – Кн. 1. – С. 111. – Рец. на кн.: Тарнавський Ю. Шляхи. – Нью-Йорк, 1961.

Я, Олексій, праправнук царя // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 8. – С. 1020-1022. – Рец. на кн.: Довгорукий О. Я, Олексій, праправнук царя. – Париж, 1982.

Література

Геник С. Вітошинська Ольга // Геник С. 150 видатних українок. – Івано-Франківськ, 2003. – С. 35.

Кухар Р. Повість-хроніка «Непереможний Лев» // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 5. – С. 632-633. – Рец. на кн.: Вітошинська О. Непереможний Лев: Повість-хроніка. – Лондон; Париж, 1991.

Нитченко Д. Цікава повість про Львів // Дзвін. – 1994. – № 1. – С. 149-150; Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 11. – С. 1396-1398. – Рец. на кн.: Вітошинська О. Непереможний Лев. – Лондон; Париж, 1991.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.

Про С. Наумович див.: «Іменний покажчик», с. 398.

Питляр О. [Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 10. – С. 1274-1275. – Рец. на кн.: Вітошинська О. Непереможний Лев. – Лондон; Париж, 1991. – 134 с.

Погребенник Ф. «Мала історія української літератури» Ольги Вітошинської // Сл. і час. – 1998. – № 8. – С. 20-22.

Штуль К. Ювілей Ольги Вітошинської // Літ. Україна. – 1995. – 12 січ.

ВОВК ВІРА (справж. прізвище – Віра Селянська; 02. 01. 1926, м. Борислав, Львівська обл.) – письменниця, перекладачка, літературознавець, доктор філософії, професор. Живе у Бразилії.

Змолоду жила у м. Кутах над Черемошем. Під час Другої світової війни разом із батьками емігрувала до Німеччини. Навчалася в університетах Тюбінгена та Мюнхена. Закінчила університет в Ріо-де-Жанейро (Бразилія), здобувши науковий ступінь доктора філософії. З 1957 р. очолила кафедру германістики Папського католицького університету в Ріо-де-Жанейро.

Писати почала у 40-х роках. Друкувала вірші у журналах «Малі друзі», «Дорога». Перша збірка вийшла під назвою «Юність» (1948), друга – «Зоря провідна» (1955). Наступні збірки утвердили Віру Вовк як поетесу з оригінальним художнім почерком, самобутньою творчою манерою. Від написаної білим віршем збірки «Елегії» (1956) бере початок процес творчого змушнення авторки, збагачення її поезики, поглиблення світовідчуття, розширення тематичного горизонту. Вона видає низку нових збірок поезій – «Чорні акації» (1961), «Каппа Хреста» (1969), «Меандри» (1979), «Мандалія» (1980), «Святий гай» (1983), «Триптих» (1984) та ін.

Віра Вовк багато перекладає на португальську та іспанську мови (від Г. Сковороди до сучасних поетів). У її перекладі виходять «Антологія української літератури» (1959), збірник віршів сучасних українських поетів «Сонячник» (1966), повість М. Коцюбинського «Тіні забутих предків», поема І. Франка «Мойсей», новела В. Стефаніка «Камінний хрест» та багато інших шедеврів української літератури.

Водночас поетеса дає рідною мовою свої інтерпретації творів П. Неруди, Р. Тагора, Ф. Гарсія Лорки, будуючи «золотий міст» взаєморозуміння і культурного збагачення між українським та іншими народами.

Виступає Віра Вовк також і в жанрі драми, зокрема 1968 р. опублікувала «Смішний твір». Вона має у своєму творчому доробку цікаві твори для молоді: «Легенди» (1955), «Казки» (1956), «Духи і деревіші» (1956), «Вітражі» (1961) тощо.

Письменниці належить ряд проникливих літературно-критичних статей і розвідок українською, німецькою і португальською мовами.

Віра Вовк є одним із членів-засновників Об'єднання українських письменників «Слово» за кордоном, членом Національної спілки письменників України, лауреатом премії ім. І. Франка.

Декілька разів вона побувала в Україні. Друкується у часописах Києва і Львова («Літературна Україна», «Дзвін», «Київ») та ін. Свої рукописи Віра Вовк передала до Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтв України (м. Київ).

Твори

Бажання: Вірші // Дніпро. – 1996. – № 3/4. – С. 9.

Біжу за веселкою: Лірика. – К., 1999. – 75 с.

«Бо людину міряють ізсередини...» // Літ. Україна. – 1988. – 7 лип.

Весняне дійство: П'єса / Іл. і обкл. Л. Нижанківської. – Ріо-де-Жанейро; Женева, 1995. – 44 с.: нот., іл.

Вінок троїстий: Галиц. жіноч міжвоєн. хроніка. – Ріо-де-Жанейро; Нью-Йорк, 1991. – 39 с.: нот.

[Вірші; Балади] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 3. – С. 121-127.

Вітражі: Роман. – Ріо-де-Жанейро, 1961. – 48 с.

Всміхнися, Мамо!: Вірш // Українська духовна поезія XVII-XХ ст.: Антологія / Ред.-упоряд. Є. Рязанов. – К., 1996. – С. 60.

Голосіння на Великий голод в Україні; Афоризми на світлу пам'ять Омеляна Нижанківського: [Поезії] // Поезія'90 / Редкол.: М. Вінграновський та ін. – К., 1990. – Вип. 2. – С. 74-76.

Горів Дрезден // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 3. – С. 116-121.

Дівчинка і Божа Матір: Оповідання // Однокласник. – 1996. – № 8. – С. 34.

Духи й дєрвіші: Роман. – Мюнхен: Укр. вид-во, 1956. – 159 с.

Елегії. – Мюнхен: Укр. вид-во, 1956. – 27 с.

Жіночі маски. – Ріо-де-Жанейро; Женева, 1993. – 84 с.: репрод.

З містерії «Іконостас України»: Поезії // Всесвіт. – 1990. – № 2. – С. 142-143.

З роману «Старі панянки» // Світо-вид. – 1996. – Чис. 2. – С. 18-25.

Зимове дійство: П'єса. – Ріо-де-Жанейро; Женева, 1994. – 45 с.: іл., нот.

Зоря провідна: Поезії. – Мюнхен: Молоде життя, 1955. – 72 с.

Іванна Нижник-Винників: Альбом / Упорядкув., передм.: В. Вовк та ін. – Париж, 1992. – 102 с.: репрод.

Іконостас України: Містерія. – 2-ге вид. – Ріо-де-Жанейро; Женева, 1991. – 52 с.: репрод., нот.

Казка про вершника: [Алегорія для ляльк. театру]. – Ріо-де-Жанейро; Нью-Йорк, 1992. – [40] с.: репрод.

Казки. – Мюнхен: Дніпрова хвиля, 1956. – 32 с.

Каппа Хреста: Баляди. – Ріо-де-Жанейро: Сучасність, 1969. – 62 с.

Карнавал: Оповідання до картин Юрія Соловія. – Ріо-де-Жанейро, 1986. – 73 с.: репрод.

Князівна Галочка і сирітка Анничка: [Казка] // Вечір. Київ. – 1991. – 19 листоп.

Колядник / Бразил. Т-во граф. мистец. – Ріо-де-Жанейро, 1988. – 54 с.: нот.

Легенди. – Мюнхен: Молоде життя, [1952]. – 27 с.

Любовні листи княжни Вероніки до кардинала Джованні Батісти: Поезії / З нім. переспівом Е. Коттмаєр. – Мюнхен: На горі, 1967. – 55 с.

Маївка: Поезії. – Ріо-де-Жанейро; К.: Родовід, 2004. – 32 с.

Мандаля / Бразил. Т-во граф. мистец. – Ріо-де-Жанейро, 1980. – [122] с.: іл.

Меандри: Іл. зб. поезій / Іл. З. Лісовської; Бразил. Т-во граф. мистец. – Ріо-де-Жанейро, 1979. – [150] с. – Укр., ісп., нім.

Метаморфоза двох паралельних монологів: [Листи В. Вовк і Ю. Солов'я] // Сучасність. – 1993. – № 10. – С. 100-116.

Молебень до Богородиці / Іл. і обкл. З. Лісовської. – Ріо-де-Жанейро; Женева, 1997. – 102 с.: іл.

Моя поезія // Березіль. – 2001. – № 1/2. – С. 22-23.

Орхідеї; Баляда про дівчину; Чорні акації: Вірші // Копач О. Хрестоматія з нової української літератури. – 2-ге вид., допов. – Л., 1993. – С. 46-48.

Півні з Барселоша: Поезії. – Ріо-де-Жанейро; К.: Родовід, 2004. – 48 с.

Плекати Україну в душі: Розмова з В. Вовк / Вела Л. Таран // Хроніка-2000: Укр. культурол. альм. / Ред.: Ю. Буряк (голов. ред.) та ін. – К., 1995. – Вип. 1. – С. 3-7.

[Поезії] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 73, 259-261.

[Поезії] // Золотий гомін: Поети укр. діаспори: Спец. вип. альм. «Авжеж!» / Упоряд.: І. Римарук, В. Цибулько. – Житомир, 1990. – С. 14-18.

[Поезії] // Золотий гомін: Укр. поезія світу / Ред.-упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 38-41.

[Поезії] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 312-321.

[Поезії] // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд.: Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 60-67.

Поезії // Літ. Україна. – 1988. – 7 лип. – С. 8.

Поезії / Передм. М. Коцюбинської. – К.: Родовід, 2000. – 414 с.

[Поезії] // Поза традиції: Антол. укр. модер. поезії в діаспорі / Редкол.: Б. Бойчук (упоряд.) та ін. – К.; Торонто; Едмонтон; Оттава, 1993. – С. 130-140.

[Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 20-24.

[Поезії] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 3. – С. 121-126.

[Поезії] // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 461-466.

PRAELUDIUM // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 3. – С. 107-116.

PRAELUDIUM; Горів Дрезден: [Статті]; [Поезії] / [Корот. довідка про автора, с. 392] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 393-413.

Проза / Передм. В. Шевчука; Іл. Л. Нижанківської. – К.: Родовід, 2001. – 444 с.

Святий гай: Оповід. до скульптур М. Дзиндри / Бразил. Т-во граф. мистец. – Ріо-де-Жанейро, 1983. – [53]с.: фот.

Смішний святий: Драма; Іконостас України: Містерія // Близнята ще зустрінуться: Антол. драматургії укр. діаспори / Упорядкув. і вступ. ст. Л. Залеської-Онишкевич. – К.; Л., 1997. – С. 539-604.

Смішний святий: Драма; Іконостас України: Містерія // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово» – Нью-Йорк, 1968. – Зб. 3. – С. 115-144.

Спогади. – К.: Родовід, 2003. – 455 с. – Бібліогр.: с. 397–452.

Ставлення Франца Кафки до галицьких хасидів // Світо-вид. – 1993. – Чис. 4. – С. 7-19.

Стіна нерушима: (З поеми «Іконостас України») // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1988 / Ред. З. Снилик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1988]. – Річник 78. – С. 86.

Театр / Передм. Л. Залеської-Онишкевич; Іл. З. Лісовської. – К.: Родовід, 2002. – 437 с.

Триптих: Містерія до циліндрових картин Юрія Соловія. – Ріо-де-Жанейро, 1982. – 72 с.: репрод.

Турандо; Акропольські жаби: [Нариси] // Сучасність. – 1997. – № 7/8. – С. 22-28.

Українські мотиви в бразильській поезії // Всесвіт. – 1990. – № 2. – С. 144-147.

Чорні акації: Поезії. – Ріо-де-Жанейро; Мюнхен: На горі, 1961. – 48 с.

Шість принагідних і (нечемних) нормативних віршів // Світо-вид. – 1994. – Чис. 1. – С. 45-46.

Юність. – Мюнхен: Молоде життя, 1955. – 60 с.

Пер.: Гарсія Лорка Ф. Чотири драми / Пер. з ісп. В. Вовк, В. Бургардта, Г. К. – [Мюнхен]: Сучасність, 1974. – 231 с.

Пер.: Дюрренматт Ф. Гостина старої дами / Пер. з нім. В. Вовк, Є. Поповича. – Мюнхен: Сучасність, 1974. – 106 с.

Пер.: Кльодель П. Благовіщення Марії / Пер. з фр. В. Вовк. – Б. м.: Сучасність, Б.р. – 94 с.

Пер.: Колодій О. Вибрані поезії / Пер. з португ. В. Вовк. – Кури-тиба (Бразилія): Т-во прихильників укр. культури, 1983. – 33 с.: нот.

Пер.: Машадо де Ассіс. Собака з бляшанкою на хвості: Оповідання / Пер. з португ. В. Вовк // Всесвіт. – 1992. – № 5/6. – С. 220-224.

Пер.: Неруда П. Верхів'я Мачу Пічу / Пер. з ісп. В. Вовк. – Б. м.: Сучасність, 1970. – 64 с.

Література

Боднарук І. «Зоря провідна» Віри Вовк // Боднарук І. Між двома світами. – Донецьк, 1997. – С. 20-26; Наш клич. – 1958. – № 30. – С. 10.

Віра Вовк: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 179-180.

Вовк Віра: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Романенчук Б. Азбуковник: Енцикл. укр. л-ри. – Філадельфія, 1973. – Т. 2. – С. 226-229: портр.

Вовк Віра: [Біогр. довідка; Вибр. бібліогр.] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 307-311; 467-468.

Вовк Віра: [Біогр. довідка] // Копач О. Хрестоматія з нової української літератури. – 2-ге вид., допов. – Л., 1993. – С. 45.

[Вовк Віра: Корот. біогр. довідка] // Золотий гомін: Укр. поезія світу / Ред.-упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 38.

Вовк Віра: [Корот. біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 360: портр.

Вовк (Селянська) Віра: [Корот. біогр. довідка] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Оницьків. – Т., 1994. – С. 467.

Ворскло В. Промінь у порожнечі // Нові дні. – 1972. – Чис. 270/271. – С. 26-27.

Гординський С. Віра Вовк. «Елегії» // Київ. – Філадельфія, 1957. – № 4. – С. 173.

Гординський С. Віра Вовк. «Зоря провідна» // Київ. – Філадельфія, 1956. – № 3. – С. 144.

Грицик Н. «Українські візії» у творчості Віри Вовк // Етнос. Культура. Нація. – Дрогобич, 1999. – С. 269-273.

Дзюба І. Бути собою – це на все життя // Вовк В. Спогади. – К., 2003. – С. 5-12.

Драч І. Поезії Віри Вовк // Літ. Україна. – 1967. – 22 верес.; Вісті з України. – 1967. – Чис. 40. – С. 6.

Дрогобиччина – земля Івана Франка: Зб. геогр., іст., етногр.-побут. матеріалів та мемуарів / Упоряд. і ред. М. Шалата. – Дрогобич: Відродження, 1997. – Т. 4. – 774 с.

Про В. Вовк див.: «Особовий показник», с. 736.

Єндик Р. Вдалиий виступ: Віра Вовк. «Легенди» // Шлях перемоги. – 1955. – Чис. 42. – С. 3.

Єндик Р. Віра Вовк: [Доп. на автор. вечорі] // Шлях перемоги. – 1956. – Чис. 13. – С. 3.

Залеська-Онишкевич Л. Різні світи Віри Вовк // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 3. – С. 97-107.

Залеська-Онишкевич Л. Різні світи Віри Вовк // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 413-420.

Ільницький М. Іконостас Віри Вовк // Дзвін. – 1994. – № 6. – С. 19-20.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про В. Вовк див.: «Іменний покажчик», с. 508.

Історія української літератури ХХ ст.: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 2: (1960-1990-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1995. – 510 с.

Про В. Вовк див.: «Іменний покажчик», с. 496.

Кедр Р. Вере Вовк: [Вірш] // Качуровский И. Окно в украинскую поэзию: Антология. – Мюнхен; Х.; Нежин, 1997. – С. 79.

Корецька В. Гостя з Бразилії // Літ. Україна. – 1993. – 19 серп.

Коровицький І. Віра Вовк. «Вітражі» // Київ. – Філадельфія, 1962. – № 4. – С. 48.

Кочур Г. «Бо людину міряють ізсередини...» // Літ. Україна. – 1988. – 7 лип. – С. 8.

Кочур Г. П., Красовський І. Д. Вовк Віра // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 340.

Кравців Б. Десять елегій Віри Вовк // Свобода. – 1957. – Чис. 10. – С. 5.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 2: 1953-1966 / НАН України. Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – Л., 1996. – 918 с.: фот.

Про В. Вовк див.: «Покажчик імен», с. 898.

Личаківський Р. За чужим возом: [«Духи і дервіші» В. Вовк] // Нові дні. – 1957. – Чис. 89. – С. 12-18.

Лужницький Г. Віра Вовк. «Духи і дервіші» // Київ. – Філадельфія, 1957. – № 4. – С. 174.

Мироненко І. Віра Вовк // Березіль. – 1992. – № 2. – С. 13.

Мірошниченко М. «От люблю і все!» // Літ. Україна. – 1996. – 22 лют.

Наумович С. [Рецензія] // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 4. – С. 480. – Рец. на кн.: Вовк В. Духи і дервіші. – Мюнхен, 1956.

Невідомі листи О. Олеся та Віри Вовк // Сучасність. – 1996. – № 3/4. – С. 137-139.

Овчаренко М. Віра Вовк // Укр. життя. – 1957. – № 1. – С. 27; № 2. – С. 16.

Овчаренко М. Релігія в творах лавреатів УЛФ у Чикаго // Овид. – 1957. – № 5. – С. 9-12.

Покальчук Ю. Різні світи Віри Вовк // Всесвіт. – 1990. – № 2. – С. 148-150.

Пундій П. Українські лікарі: Біобібліогр. довід. / НТШ у Львові. – Л.; Чикаго, 1994. – 327 с.

Про В. Вовк див.: «Іменний покажчик», с. 307.

Славутич Яр. Амазонка: [Вірш, присвяч. В. Вовк] // Визвол. Шлях. – 1986. – Кн. 11. – С. 1350.

Степаненко О. Збірка «Мандала» Віри Вовк – карта космосу // Сівер. літопис. – 1991. – № 1. – С. 92-101.

Степаненко О. Магічний коловорот буття // Сл. і час. – 2001. – № 6. – С. 85-89.

«Тандарадей» співає наших пісень: [Перебування В. Вовк в Україні] // Самост. Україна. – 1993. – 10 черв. – С. 7.

Фізер І. Віра Вовк / І. Ф. // Поза традиції: Антол. укр. модер. поезії в діаспорі / Редкол.: Б. Бойчук (упоряд.) та ін. – К.; Торонто; Едмонтон; Оттава, 1993. – С. 128-129.

Vovk Vira // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 5: St-Z / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 658: foto.

ВОРСКЛО ВІРА (літ. псевд. Юлії Трирог; 05. 02. 1926, м. Київ) – поетеса, перекладачка. Живе у Канаді.

Народилася в сім'ї кваліфікованого робітника. Дитячі роки провела на Полтавщині, Кубані та Кавказі. Наприкінці Другої світової війни виїхала з батьками до Перемишля. Там закінчила середню школу.

У 1951 р. прибула до Канади. Продовжила освіту в Кооперативному коледжі в Англії та Торонтському університеті в Канаді. 1960 р. закінчила Асекураційний інститут в Нью-Йорку. Багато років працювала канцеляристкою.

Як поетеса виступила на початку 50-х років у газеті «Новий шлях» (Вінніпег). Друкувалася в журналі «Київ», що його видавав Б. Романенчук у Філадельфії, в інших періодичних виданнях діаспори.

Перша збірка поезій під назвою «Листи без адреси» вийшла 1967 р. у видавництві «Гомін України» (Торонто). Вона засвідчила самобутній талант Віри Ворскло, органічно пов'язаний з національними традиціями народу, його культурою. Друга збірка «Лада» (Торонто, 1977) підтвердила її поетичний хист, багатий духовний зміст поезії. «Ця книжка, – пише авторка у передмові до неї, – спроба шукати істину. Лада – це назва символічна. Лада, на мою думку, це та, що дає світло і воду, а це весна».

Поетеса виступає і в жанрі художнього нарису («Так народилася пісня», «Цвіт акації»), літературної критики, рецензує нові видання на літературно-мистецькі теми, перекладає. Їй, зокрема, належить переклад поеми Р. Березова про Г. Сковороду «Діамант».

Твори

До ювілею Яра Славутича: Вірш // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.; Едмонтон, 1997. – С. 900.

Думки навпаки // Промінь. – 1972. – Чис. 12. – С. 10-11.

Жар птиця; Хамелеон: Вірші // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 12-13.

Живі легенди // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.; Едмонтон, 1997. – С. 305-307. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Живі смолоскипи. – Едмонтон, 1983.

Завтра в школу: Вірш // Жіноч. світ. – 1959. – Чис. 9. – С. 11.

Котик: Вірш // Наше життя. – 1956. – Чис. 6. – С. 23.

Криниця: Вірш // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 473.

Лада: Поезії / Вступ. сл. від авт. – Торонто, 1977. – 469 с.: портр.

Листи без адреси: Вибр. поезії. – Торонто: Гомін України, 1967. – 68 с.

Нас слово зберегло: [Ст. про зб. пісень А. Канич «Неопалима купина» (Л., 1993)] // Новий шлях: Календар-альм. на 1996 р. / Упоряд. і зред. Ю. Карманін. – Торонто, [1996]. – С. 140-146.

[Поезії] // Всесвіт. – 1991. – № 11. – С. 60-61.

[Поезії] // Зоря Полтавщини. – 1993. – 10 серп.

[Поезії] // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд.: Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 73-77.

[Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 25-26; Едмонтон, 1996. – Зб. 13. – С. 20-21.

[Поезії] // Українська духовна поезія XVII-XX ст.: Антологія / Ред.-упоряд. Є. Рязанов. – К., 1996. – С. 56, 82, 142-143.

Промінь у порожнечі: [Про В. Вовк] // Нові дні. – 1972. – Чис. 270/271. – С. 26-27.

Сон; Число три: Вірші // Слово: Л-ра., мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 15-16.

«Як мусить бути – знає Бог...»: Вірш // Наше життя. – 1970. – Чис. 2. – С. 1.

«Як тут гарно! Квітів стільки...»: [Вірш] // Час/Time. – 1997. – 21-27 серп. – С. 11.

Література

Буряківець Ю. Ліризм полум'яного і пристрасного серця: (Нотатки про кн. поезій Віри Ворскло) // Укр. вісті. – 1971. – № 44. – С. 4.

Ворскло Віра // Романенчук Б. Азбуковник: Енцикл. укр. л-ри. – Філадельфія, 1973. – Т. 2. – С. 284-285: портр.

Ільєнко І. Вірі Ворскло – 70 // Літ. Україна. – 1996. – 8 лют.

Славутич Яр. Вірно адресовані почуття // Укр. кн. – 1972. – № 1. – С. 28.

Славутич Яр. Добре адресовані почуття // Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 175-176. – Рец. на кн.: Ворскло В. Листи без адреси. – Торонто, 1967.

Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.: Дніпро; Едмонтон: Славутич, 1998. – 484 с. – Із змісту: [Про В. Ворскло]. – С. 105-107.

Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон: Славутич, 1992. – 336 с.: фот. – Із змісту: [Про В. Ворскло]. – С. 87-89.

Славутич Яр. Українська поезія в Канаді. – Едмонтон: Славутич, 1976. – 103 с. – Із змісту: [Про В. Ворскло]. – С. 72-75.

Шанковський І. Листи віднаходять адресу // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 2. – С. 243-247. – Рец. на кн.: Ворскло В. Листи без адреси. – Торонто, 1967.

ГАВРИЛЮК ІЛЬКО (літ. псевд. і криптонім: І. Горішній; І. Г.; 1881, с. Іспас, Косівський р-н, Івано-Франківська обл. – 05. 01. 1947, Австрія) – письменник і педагог.

У 1900 р. закінчив Коломийську гімназію, потім навчався у Львівському та Віденському університетах. У період Першої світової війни і національно-визвольних змагань як січовий стрілець перебував у Катеринославі, Одесі. Разом з військовою частиною, в якій служив, опинився в Кам'янці-Подільському, згодом перебрався до Коломиї, де працював в українській гімназії (до 1944 р.), водночас викладав у жіночій семінарії товариства «Рідна школа».

Як поет дебютував на початку 1900-х років у галицьких періодичних виданнях. Вірші, оповідання, переклади друкував у газетах «Діло», «Руслан» та ін.

У літературу І. Гаврилюка допомагав входити І. Франко, який 1901 р. у «Літературно-науковому віснику» надрукував цикл його віршів. Згодом І. Франко включив два вірші молодого поета до антології «Акорди» (1903). Кількома віршами І. Гаврилюк представлений в альманасі «За красою» (1905), що його зібрав і видав О. Луцький на честь О. Кобилянської. Національну революцію 1917 р. поет привітав віршем «Гімн волі».

У 20-30-ті роки ХХ ст. І. Гаврилюк продовжував виступати в пресі, зокрема в журналі «Світ» (1926, 1928). Його вірш «Моя думо», покладений на музику Я. Лопатинським, вийшов окремим виданням. Авторіві, скромному викладачеві гімназії, вдалося видати тільки одну збірку «По терню та кремінню» (Коломия, 1923). Тут вміщено вірші, написані протягом 1919-1923 рр. У книжці відбито враження, переживання, роздуми автора та його бойових побратимів – січових стрільців у період визвольних змагань, змальовано перипетії їхньої долі.

На жаль, він не мав змоги видати окремою збіркою твори пізнішого часу. Доля архіву письменника невідома.

Твори

Влада темного: Новелі. – Чернівці: Власним накладом: 3 друк. Т. Іваницького і Сп., 1933. – 127 с.

З днів лихоліття: (На емігрант. мотиви) / З передм. М. Ковалевського. – Букарешт: Життя, 1940. – 52 с.: портр.

Люблю тебе, люблю, єдина!...; Мій лісе...: Вірші // Акорди: Антолог. укр. лірики / Уложив І. Франко. – Л., 1903. – С. 298.

Незабутній: Пам'яті І. Липи. – О.; Каліш: Нар. стяг, 1926. – 39 с.

[Поезії] // ЛНВ. – 1901. – Т. 14, ч. 1. – С. 242-243; 1902. – Т. 19, ч. 1. – С. 188-189; 1906. – Т. 33. – С. 21.

[Поезії] // Стрілецька Голгофа: Спроба антол. / Упоряд. Т. Ю. Салига. – Л., 1992. – С. 346-351: портр.

Література

Гаврилюк Ілько: [Корот. біограф. довідка] // Енциклопедія Українознавства: Словник, частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1993. – Т. 1. – С. 332.

Гаврилюк І. Невідомий поет // Гуцул. край. – 1992. – 30 черв.

Гаврилюк Ілько // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі: Довідник. – К., 1997. – С. 20.

Іванюк М. Ілько Гаврилюк – поет із Спаса // Гуцул. край. – 1991. – 4 груд.

ГАЙДАРІВСЬКИЙ ВАСИЛЬ (літ. псевд. Василя Гайворонського; 01. 12. 1908, м. Костянтинівка, Краснокутський р-н, Харківська обл. – 13. 11. 1972, м. Філадельфія, США) – український письменник.

Протягом 1927-1929 рр. навчався у Вищому художньо-технічному інституті в Москві. Повернувшись на Донбас, працював у редакції літературно-мистецького двотижневика «Забой», належав до спілки пролетарських письменників «Забой», членами якої були Г. Баглюк, Ю. Чорний-Діденко, К. Герасименко, Іван Ле та ін.

У 1933 р. органи НКВС заарештували Гайдарівського, але йому вдалося втекти. Переховувався на Кавказі, зокрема у Дагестані, під час війни переїхав до Костянтинівки, згодом перебрався у Львів, звідки емігрував до Німеччини. 1949 р. опинився у США.

Літературну діяльність В. Гайдарівський розпочав 1925 р. У 20-ті – на початку 30-х років надрукував низку оповідань у журналах «Молодий шахтар», «Забой», «Гарт». За свій найпомітніший твір цього періоду – повість «Пугачівська рудня» (1933), присвячений життю шахтарів, був підданий репресіям. Під час війни виступав з нарисами та оповіданнями у газетах «Львівські вісті», «Краківські вісті». У післявоєнний період видав повісті «Ще одно кохання» (1946), «Заячий пастух» (1962), збірку оповідань «А світ такий гарний» (1962). Як прозаїк еволюціонував від соціально-побутової оповіді до проникнення у внутрішній світ людини. Знавцем дитячої психології зарекомендував себе у повісті «Заячий пастух», пройнятій любов'ю до рідної землі, щемливою тугою за дитинством. Розповідь про романтичного хлопця в ній ведеться на межі реальності й казки.

В Україні та в еміграції В. Гайдарівський працював робітником, заробляючи на життя тяжкою фізичною працею, не маючи змоги сповна присвятити себе літературі. Після смерті письменника в США вийшли книжки його оповідань: «Циркачка» (1986), «Спокута» (1991).

Твори

А світ такий гарний: Оповідання. – Буенос-Айрес: Вид-во Ю. Середяка, 1962. – 238 с.

Заячий пастух: Повість // Слово: Л-ра., мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1962. – Зб. 1. – С. 29-145.

Зоре моя, вечірняя: Новела // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1968. – Зб. 3. – С. 81-108.

Листи до Д. Нитченка // Нитченко Д. Листи письменників. – Мельборн, 1992. – С. 53-61.

Спокута: Повість. – Філадельфія: Накладом С. Гайдарівської, 1991. – 253 с.: портр.

Ще одно кохання // Укр. вісті. – 1947. – № 3.

Література

Баса О. Гайдарівський Василь: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1996. – Т. 3. – С. 73-74.

Гайдарівський Василь // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1993. – Т. 1. – С. 338: портр.

Гайдарівський Василь // Романенчук Б. Азбуковник: Енцикл. укр. л-ри. – Філадельфія, 1973. – Т. 2. – С. 316-317.

Гайдарівський Василь: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 180-181.

Животко-Чернова О. Василь Гайдарівський // Свобода. – 1963. – № 38. – С. 6.

Кухар Р. Чому Донбас національно відстає // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 8. – С. 1014-1017. – Рец. на кн.: Гайдарівський В. Спокута: Повість. – Філадельфія, 1991.

Нитченко Д. Василь Гайдарівський // Нитченко Д. Листи письменників. – Мельборн, 1992. – С. 52-53.

Ром Б. Василь Гайдарівський // Київ. – Філадельфія, 1964. – № 2. – С. 69.

Сварог В. Творчі шукання Василя Гайдарівського // Нові дні. – 1967. – № 204. – С. 6-11.

Скидан О. Є й щасливі люди // Нар. газ. – 1992. – № 12.

Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Фондація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – 850 с.

Про В. Гайдарівського див.: «Іменний покажчик», с. 807.

Чапленко В. Казка про заячого пастуха або ще один приклад збагаченого реалізму // Нові дні. – 1962. – № 154. – С. 9.

Чапленко В. Привітаймо письменника // Нові дні. – 1963. – № 160. – С. 14-17.

Щербак М. Іскристий талант // Свобода. – 1963. – № 80. – С. 2.

Щербак М. Талант і доля: (До 60-річчя з дня народж. В. Гайдарівського) // Свобода. – 1969. – № 83. – С. 4.

Юриняк А. Шляхом власного стилю: [«А світ такий гарний» В. Гайдарівського] // Нові дні. – 1963. – № 159. – С. 11.

ГАЛІП ТЕОДОТ (літ. псевд. і криптоніми: Немирич, Магін, Аз, Gracsnus, Т. Г., Ф. Г., Ф. М. Г. та ін.; 19. 06. 1873, с. Волока, Вижицький р-н, Чернівецька обл. – 06. 04. 1943, м. Брно, Чехія) – громадсько-культурний і політичний діяч, письменник.

Закінчив юридичний факультет Чернівецького університету, працював у Чернівцях адвокатом. Ще будучи гімназистом, примкнув до «москвофілів», писав російською мовою. Проте під впливом М. Драгоманова, І. Франка в період навчання в університеті став свідомим українцем, перейшов на українську мову. Включився в громадсько-культурне життя Буковини: брав участь в організації товариства «Січ», 1906 р. став лідером Української радикальної партії краю, згодом від її імені був обраний послом до буковинського Сейму.

1918 р., коли румунські війська зайняли Буковину, Т. Галіп емігрував до Галичини. Був обраний членом Української Національної Ради Західно-Української Народної Республіки. Деякий час жив у Києві. Тут був призначений членом дипломатичної місії України до Італії. Про цей період своєї державно-дипломатичної діяльності залишив цінні спогади. 1920 р. виїхав на Закарпаття, яке входило до складу Чехословаччини. Працював адвокатом у Хусті, досліджував звичаєве право краю. Брав участь у культурному будівництві утвореної 1939 р. Закарпатської України. Після її придушення угорськими військами

змушений був емігрувати на Захід, оселився в моравському місті Брно, де доживав свій вік у злиднях.

Літературна спадщина Т. Галіпа складається з поетичних збірок, повістей, оповідань, публіцистичних творів, які друкувалися окремими виданнями («Перші зорі», 1895; «Думки і пісні», 1901; «Дика рожа», 1919), з'являлись у періодичних виданнях: «Буковина», «Рідний край», в антологіях: «Акорди» (Львів, 1903), «Українська муза» (Київ, 1908) і т. ін.

У прозі (повісті «Перші зорі», «Нерівна гра» тощо) порушував проблеми тогочасного життя, зокрема студентської молоді на Буковині. Виступав як лірик громадянського звучання, поезії якого близькі за своєю тональністю до народної пісні (вірші «Думка», «Веснянка», «Коляда», «Туга», цикл «Хризантеми» та ін.).

У своїй творчості Т. Галіп орієнтувався на літературну мову Наддніпрянської України, вважаючи, що буковинці і галичани повинні творити єдину мову.

В публіцистичних статтях, які друкувалися анонімно або під псевдонімами в газеті «Буковина», він обстоював інтереси українського населення краю, його право на духовний розвиток. Висвітлював також культурно-політичні теми, опублікував статтю про М. Драгоманова.

Наприкінці свого життя написав великі спогади про пережите, зокрема про діяльність в еміграції. Першу їх частину опублікував В. Сімович у львівській пресі, друга з'явилася 1992 р. у «Буковинському журналі».

Доля архіву Т. Галіпа невідома.

Твори

Буковина; Буковина і Бесарабія: [Статті] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т Укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1995. – Ч. 2. – С. 489-491, 569-571.

Думки і пісні. – Чернівці, 1901.

З моїх споминів // Буковин. журн. – 1994. – Чис. 3/4. – С. 71-100.

[Поезії] // Галицька та буковинська поезія XIX віку / Ред. та вступ. ст. Б. Якубського. – [К., 1927]. – С. 153-155.

[Поезії] // Українська муза: Поет. антол. од початку до наших днів / Під ред. О. Коваленка. – К., 1993. – Вип. 9. – С. 27-30.

Убогий край; По жнивах; З села: Вірші // Акорди: Антол. укр. лірики / Уложив І. Франко. – Л., 1903. – С. 286-287.

«Як поновлялася земля...»; Intermezzo; Туга; Пісня з села: [Вірші] // Літ. Україна. – 2001. – 1 лют. – С. 7.

Література

Галіп Т. // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1993. – Т. 1. – С. 351: портр.

Галіп Теодот // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі: Довідник. – К., 1997. – С. 22: портр.

Галіп Теодот // Романенчук Б. Азбуковник: Енцикл. укр. л-ри. – Філадельфія, 1973. – Т. 2. – С. 328-329.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про Т. Галіпа див.: «Іменний покажчик», с. 508.

Колодій О. «Зазолотиться знову руське жито...» // Літ. Україна. – 2001. – 1 лют. – С. 7.

Кримський А. Галіп Теодот. Перші зорі // Зоря. – 1897. – Чис. 1. – С. 18-19.

Маковей О. Літературні замітки: [Про лір. поезію, зокрема про зб. Т. Галіпа «Думки та пісні»] // Буковина. – 1901. – 12, 14 верес.

Осип Маковей: Бібліогр. покажч. / Львів. б-ка АН УРСР; Склав О. П. Куш. – Л., 1958. – 155 с.

Про Т. Галіпа див.: «Іменний покажчик», с. 146.

Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. покажч. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклали: П. Баб'як та ін. – 2-ге вид., допов. – Л., 1995. – 269 с.

Про Т. Галіпа див.: «Іменний покажчик», с. 232.

Погребенник Ф. П. Галіп Теодот // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри. ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 382: портр.

Сімович В. Теодот Галіп // Наук. вісн. / Чернівець. ун-т. – Чернівці, 1999. – Вип. 81: Слов'янська філологія. – С. 197-201.

Тарновецька-Ткач Л. Українська мова у творах Теодота Галіпа та її соціальна репрезентація на Буковині в кінці XIX століття // Наук. вісн. / Чернівець. ун-т. – Чернівці, 1999. – Вип. 81: Слов'янська філологія. – С. 82-97.

Франко І. Теодот Галіп. Перші зорі, оповідане // Зібрання творів: У 50 т. – К., 1981. – Т. 30. – С. 221-239.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: фот.

Про Т. Галіпа див.: «Іменний покажчик», с. 679.

ГАРМАШ МІРА (літ. псевд. Володимири Дорошенко-Василишин; як сатирик виступала також під прибраним ім'ям Ївга Жак; 03. 01. 1926, м. Львів) – поетеса, пише також і музичні твори. Живе у США.

Народилась в сім'ї бібліографа і літературознавця В. Дорошенка. Гімназію закінчила у Львові. 1944 р. разом із батьками емігрувала на Захід. Продовжила навчання на медичному факультеті Мюнхенського університету. 1949 р. переїхала до США. Працювала спочатку в клінічній біохімічній лабораторії, згодом у Дослідному інституті Гаймана у Філадельфії.

Потяг до літературної діяльності виявила замолоду, почала друкувати вірші на початку 60-х, виступаючи в журналах «Київ», «Крилаті», «Самостійна Україна», «Визвольний шлях», «Нові дні», «Веселка», «Лис Микита», у літературному додатку до газети «Свобода» та ін. Міра Гармаш – авторка витончених поетичних збірок («Віднайдені роки», 1968; «Райдуга в п'ятні», 1972); гумористично-сатиричних оповідок («Розкритий вахляр», 1981); поем («Марія Люїза», 1972; «Срібна свиріль», 1978); статей та спогадів на літературні теми і т. ін.

Природній хист, культурна атмосфера батьківської оселі, глибокий духовний зв'язок із рідною землею, добре знання мови сприяли тому, що Міра Гармаш одразу ж виступила як сформований митець, чуйний до людського серця лірик, спостережливо-проникливий майстер у змалюванні картин природи, зокрема карпатської («Косів», «Черешневий мій Космачу!» та ін.). Прикметна риса її поезії – багата музична асоціативність, лірико-пісенна настроєвість, що приваблюють як читачів, так і митців-композиторів. Особливо це стосується книжки «Срібна свиріль», в якій використано такі музичні форми, як рапсодія, баркарола та ін. В поезіях Міри Гармаш звучать також патріотично-національні мотиви. В них відчувається зв'язок авторки з рідною землею, туга за її втратою.

Чимало віршів поетеса присвятила діячам української культури: «В. Стефаникові», «Константині Малицькій», «У. Самчукові», «Чи чуєте, як тужить Див?» (О. Лятуринській), «Весна на згарищах» (А. Горській). Вона пише також настроєві вірші на теми творів Шуберта, Шопена, Мак-Доуелла, інших композиторів.

У 1991 та 1996 рр. Міра Гармаш відвідала Україну.

Твори

Віднайдені роки: Зб. поезій. – Торонто: Накладом Вид-ва «Гомін України», 1968. – 64 с.: портр.

[Вірші] // Естафета: Збірник / Голов. ред. Б. Стебельський. – Нью-Йорк; Торонто, 1970. – № 1. – С. 36-37.

Марія Люїза: Поема. – Філадельфія, 1973. – 63 с.: іл.; Визвол. Шлях. – 1972. – Кн. 11. – С. 1305-1330.

Ноктюрн; Баляда; Убитий Бог...: (Поезії) // Визвол. Шлях. – 1972. – Кн. 2. – С. 271-272.

Райдуга в п'ятні: Зб. поезій. – Філадельфія; Чикаго, 1972. – 62 с.

Срібна свиріль: Поезії. – Філадельфія, 1978. – 62 с.: іл.

УПА; Зустріч: Вірші // Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і революц.-визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968. – С. 69.

«Чи чуєте, як тужить Див?»: О. Лятуринській: Вірш // Визвол. Шлях. – 1970. – Кн. 10. – С. 1120.

Чорні тіні на білій стіні: Вірші / Післямова Р. Кудлика // Дзвін. – 1991. – № 8. – С. 14-17.

Пер.: Рандал-Лівсей Ф. [Поезії] / Вступ і пер. М. Гармаш // Визвол. Шлях. – 1972. – Кн. 10/11. – С. 1189-1191.

Література

Гармаш Міра // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі: Довідник. – К., 1997. – С. 22-23: портр.

Керч О. Міра Гармаш: «Віднайдені роки» // Гомін України. – 1969. – 5 трав. – Рец. на кн.: Гармаш М. Віднайдені роки: Зб. поезій. – Торонто, 1968.

Кудлик Р. І сміх, і сльози, і любов... // Дзвін. – 1991. – № 8. – С. 17.

Лужницький Г. Нова поетична сила // Америка. – 1969. – № 118. – С. 2. – Рец на кн.: Гармаш М. Віднайдені роки: Зб. поезій. – Торонто, 1968.

Луців Л. Міра Гармаш. «Марія Люїза» // Свобода. – 1973. – 21 верес.

Луців Л. Міра Гармаш. «Райдуга в п'ятні» // Свобода. – 1973. – 12 січ.

Міра Гармаш: [Біогр. довідка] // Романенчук Б. Азбуковник: Енцикл. укр. л-ри. – Філадельфія, 1973. – Т. 2. – С. 338.

Міра Гармаш: [Біогр. довідка] // Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і революц.-визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968. – С. 361.

Погребенник Ф. Українська мистецька оселя у Філадельфії // Укр. сл. – 1996. – 19 груд. – С. 11.

Погребенник Ф. «Я мавка з карпатського бору»: (Дещо про поет. творчість Міри Гармаш) // Освіт. вісн. – 1996. – 12 квіт.

Полтава Л. Перша збірка Міри Гармаш // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 11. – С. 1327-1328. – Рец. на кн.: Гармаш Міра. Віднайдені роки. – Торонто, 1968.

Полтава Л. Райдуга в п'яті: [Про зб. поезій] // Визвол. Шлях. – 1972. – Кн. 12. – С. 1407-1408.

Слово про Міру Гармаш: (На літ. вечорі в Едмонтоні, 1980 р., 26 жовт.) // Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.; Едмонтон, 1998. – С. 182-183.

Слово про Міру Гармаш: (На літ. вечорі в Едмонтоні, 1980 р., 26 жовт.) // Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 151-152.

Харина М. Розмова з Мірою Гармаш // Українка в світі. – 1980. – № 2/3. – С. 22-24.

ГЕРДАН ОЛЕНКА (літ. псевд. О. Заклинської; 14. 04. 1916, с. Жаб'є-Ільці (тепер смт. Верховина), Верховинський р-н, Івано-Франківська обл.) – хореограф, письменниця, художниця.

Народилася у сім'ї вчителя. В роки Першої світової війни разом із батьками опинилася в таборі переселенців у Гмінді. Після війни вони мешкали на Закарпатті, у Великому Бичкові, де дівчина здобула початкову освіту. Згодом родина переїхала до смт Ясиня. Ще дитиною Оленка Гердан захопилася народним мистецтвом, музикою (брала уроки у відомої піаністки О. Бандрівської), виступала на концертах як танцюристка. У першій половині 30-х років вона виїхала до Перемишля, де 1934 р. закінчила гімназію. У Львові навчалася у Вищому музичному інституті, повністю віддалася музиці, балету. 1939 р. на Міжнародному фестивалі у Брюсселі отримала диплом лауреата за виконання українських народних танців. У роки Другої світової війни виступала в театрі «Заграва» під керівництвом В. Блавацького як танцюристка-солістка. 1944 р. разом із багатьма іншими артистами цього театру емігрувала на Захід. Через Польщу, Словаччину, Австрію, Німеччину дісталася Канади, де у Вінніпезі відкрила власну школу танців. Виступала як хореограф-постановник народних танців і як солістка. З 1956 р. живе в Нью-Йорку.

На Американському континенті в Оленки Гердан пробуджується потяг до художньої творчості. Її медитативні вірші-імпресії сповнені вражень, спогадів про пережите на Гуцульщині, друкуються у газетах «Свобода», «Америка» та інших виданнях. 1964 р. виходить збірка пое-

---

зій «Ритми полонин» з ілюстраціями авторки. В ній Оленка Гердан творить романтично-казкову симфонію карпатських гір. Вірші об'єднано в тематичні цикли: «Гори грають», «Танкові образи», «Мій страдницький край» та ін. Враження від гуцульської природи, народного мистецтва, зокрема музики і танцю, органічно переплітаються у збірці, засвідчуючи ліричний талант авторки. За даними М. Домашевського, у третьому томі «Історії Гуцульщини» (Чикаго, 1986) під назвою «Ритми полонин» публікуються твори поетеси. Сюди увійшли ліричні поезії, об'єднані в цикли «Півонія», «Танкова прозелень», «Рокіт Черемошу».

Твори

Пісня й традиція: (Нові костюми хору «Арфа», Торонто) // Наше життя. – 1956. – Чис. 1. – С. 3.

Ритми Полонин: Зб. віршів. – Нью-Йорк, 1964. – 128 с.

Література

Бура Л. Крізь творчість Оленки Гердан // Наше життя. – 1961. – Чис. 6. – С. 9-10.

Гердан Оленка // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі. – К., 1997. – С. 24.

Домашевський М. Оленка Гердан (Оленка Володимира Заклинська) // Домашевський М. Історія Гуцульщини. – Чикаго, 1986. – Т. 3. – С. 346-348.

Заклинська Олена (Гердан): [Корот. біогр. довідка] // Наш театр: Кн. діячів укр. театр. мистец. Т. 2: 1915-1991 / Об-ня мистців укр. сцени (ОМУС); За ред. Г. Лужницького і Л. Полтави. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1992. – С. 701: портр.

ГОРБАЧ АННА-ГАЛЯ (02. 03. 1924, с. Бродина на Південній Буковині, тепер Румунія) – українська перекладачка, літературознавець і публіцист. Живе у Німеччині.

Навчалася у Геттінгенському та Мюнхенському університетах. Працювала викладачем румунської мови у Геттінгенському університеті. Одна з найактивніших і найкваліфікованіших перекладачок української літератури німецькою мовою. Переклала повісті «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського (1966), низку новел, повісті А. Чайковського «На уходах» (1961) та Г. Хоткевича «Камінна душа» (1968), новели В. Стефаніка «Злодій», «Вістуні», «Осінь» та ін. Видала у власному перекладі велику антологію української прози «Криниця для спраглих» (1971), куди увійшли твори В. Винниченка, М. Хвильового,

---

Г. Косинки, О. Слісаренка, О. Довженка, І. Сенченка, В. Шевчука, В. Дрозда, Є. Гуцала та ін. письменників.

Багато зробила для поширення і перекладання творів поетів-засланців, зокрема В. Стуса. Популяризувала німецькою мовою український фольклор: видала збірку казок з Карпат. Переклади Горбач відзначаються повноцінним відтворенням оригіналу.

Авторка наукових розвідок «Епічні стилістичні засоби козацьких дум» (1950), «Ольга Кобилянська і німецька культура» (1967), літературно-критичних і публіцистичних статей, що друкувалися у журналі «Сучасність» та інших виданнях. Популяризувала у Німеччині молоду українську літературу. Разом із чоловіком – відомим мовознавцем Олексою Горбачем – заснувала видавництво «Бродина» для поширення української літератури в перекладах.

Неодноразово була в Україні, зокрема в Києві, підтримує творчі контакти з діячами української культури.

Твори

«Вдячна долі за те, що дала мені можливість вирости у двох різних культурних світах»: Інтерв'ю з А.-Г. Горбач / Вела Л. Тарнашинська // Тарнашинська Л. Закон піраміди. – К., 2001. – С. 153-158.

Враження і думки з приводу 49-го Міжнародного ярмарку книжки у Франкфурті 1997 р. // Сучасність. – 1998. – № 4. – С. 156-160.

Дорога Василя Стуса до німецького читача // Дніпро. – 1991. – № 6. – С. 177-179.

«Духовний світ людини не має національних меж»: Розмова з А.-Г. Горбач / Вела Л. Скирда // Дніпро. – 1996. – № 9/10. – С. 121-125.

З румунських вражень: Подорож. нотатки. – К.: Дніпро, 1993. – 77 с.

Зацікавлення Україною зростає // Сучасність. – 1993. – № 10. – С. 157-158.

На 44-м Міжнароднім ярмарку книжки у Франкфурті // Сучасність. – 1992. – № 12. – С. 157-160.

Найновіша німецька література: Огляд // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1964. – Зб. 2. – С. 379-391.

Наші неофіційні та офіційні зустрічі з Україною // Сучасність. – 2002. – № 6. – С. 122-129.

Німецькі славісти відкривають творчість Лесі Українки // Сучасність. – 1996. – № 3/4. – С. 161-162.

Особливості епічного стилю українських народних дум // Збірник на пошану Зенона Кузелі / За ред. В. Янева. – Париж; Нью-Йорк; Мюнхен, 1962. – С. 140-150.

Перша україністична конференція при Німецькому університеті // Сучасність. – 2000. – № 10. – С. 157-158.

Посол віри, надії, любові: Розмова з А.-Г. Горбач / Вела Л. Тарнашинська // Літ. Україна. – 1993. – 15 лип.

Розмова [А.-Г. Горбач] з Оксаною Пахльовською // Сучасність. – 2001. – № 1. – С. 117-124.

Україна в дзеркалі своєї літератури // Літ. Україна. – 1997. – 12 черв. – С. 6.

Україна на 51-й Міжнародній книжковій виставці // Сучасність. – 2005. – № 1. – С. 152-153.

Україна на 45-му Міжнародному книжковому ярмарку у Франкфурті-на-Майні // Сучасність. – 1994. – № 1. – С. 162-165.

Українська тематика в німецькій літературі // Другий міжнародний конгрес україністів, Львів, 22-28 серп. 1993 р. – Л., 1994. – С. 356-359.

Черемшинин «Святий Миколай у гарті» // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 315-316.

Чи відкриваються горизонти для української літератури в Німеччині? // Сучасність. – 1995. – № 2. – С. 166-168.

Література

Анна-Галя Горбач: Бібліогр. покажч. / Упоряд. М. Чікало; НАН України. Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича. – Л., 1999. – 79 с.

Горбач Анна-Галя // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі: Довідник. – К., 1997. – С. 26.

Горбач Галя: [Корот. біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 362.

Жулинський М. Криниця для спраглих // Літ. Україна. – 1971. – 11 трав.

Закревська Я. Невтомність і талант: Лауреат премії ім. І. Франка 1994 р. Анна-Галя Горбач // Дзвін. – 1994. – № 9. – С. 155.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про А. Горбач див.: «Іменний покажчик», с. 509.

Лауреат премії імені Івана Франка // Літ. Україна. – 1994. – 25 серп.

Мельник В. Одержимі: [Про перекладац. діяльн. А.-Г. Горбач та її чоловіка] // Літ. Україна. – 1994. – 13 жовт.

Погребенник Ф. П. Горбач Анна Галя // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР; Редкол.: І. О. Дзевєрін та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 460.

Соболь В. Слово про ювілярку: 2 берез. 2004 р. – 80-річчя від дня народж. Анни-Галі Горбач, перекладача, правозахисника, дослідника і популяризатора укр. л-ри у світі // Укр. культура. – 2004. – № 4. – С. 30.

Тарнашинська Л. Білі псалми та інші поезії Віктора Кордуна – німецькою: Нова кн. пер. А.-Г. Горбач // Літ. Україна. – 1999. – 4 берез.

Тарнашинська Л. Подай мені лютню...: Нова кн. пер. А.-Г. Горбач «Голоси з Чорнобиля» // Літ. Україна. – 1996. – 19 верес. – С. 2.

Тарнашинська Л. «Україна в дзеркалі своєї літератури»: Нова кн. А.-Г. Горбач // Літ. Україна. – 1997. – 12 черв.

Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Фондація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – 850 с.

Про А. Горбач див.: «Іменний покажчик», с. 808.

Ще одне епістолярне відлуння недавнього минулого: Листи В'ячеслава Чорновола до Анни-Галі Горбач / Передм. М. Коцюбинської; Комент. та підгот. текстів до друку М. Коцюбинської та В. Чорновіл // Сучасність. – 2002. – № 6. – С. 113-121.

Ясинська Л. Від «Синього листопаду» до «Лютні з каменю»: Твори укр. письм. у Німеччині. Про А.-Г. Горбач // Наша Україна. – 1997. – № 3 (січ.).

Ясинська Л. Чи прийде свято до гарбузової княгині: Німецькомовні читачі дістали ще одну антол. завдяки А.-Г. Горбач: Нова кн. пер. А.-Г. Горбач прози укр. письм. на жіноч. теми «Гарбузова княгиня» // Літ. Україна. – 1999. – 4 листоп.

ГРИНЕВИЧЕВА КАТРЯ (19. 11. 1875, м. Винники, Львівська обл. – 27. 12. 1947, м. Берхтесгаден, Австрія) – українська письменниця.

Освіту одержала у Краківській жіночій семінарії. Під час Першої світової війни перебувала в Австрії, вчителювала в таборі українських виселенців, у тому числі в Гмінді, Гредінгу. 1918 р. повернулась до Львова. У кінці 1940 р. емігрувала до Німеччини.

Першим літературним твором Катрі Гриневичевої був вірш «Мій сумнів» (1900). Цього ж року вийшла і перша її прозова книжечка «Батько Петро і його діти» – морально-етичні оповіді на теми ви-

---

ховання молоді. 1902 р. письменниця видала книгу прозових творів «Легенди і оповідання» – про тяжке й безпросвітне життя дітей галицької бідноти, які тягнулись до краси, світла і знань. 1903 р. побачив світ нарис «Григорій Квітка-Основ'яненко і його творчість», написаний на замовлення Українського педагогічного товариства. Згодом з'явилися новели та оповідання: «Листи», «Вікна», «На розпутті туги», «Фантом» та ін., що засвідчили імпресіоністичні творчі пошуки авторки, її прагнення знайти власну художню мову.

Протягом 1909-1912 рр., працюючи редактором журналу «Дзвінок», К. Гриневичева створила для дітей історичні оповідання з княжих часів: «Перед похороном князя Романа», «Ярослав Осмомисл», повість з часів короля Данила «Княжичі». Окрім того писала вірші, п'єси, казки.

Значним художнім надбанням не лише письменниці, а й усієї української літератури стала збірка новел і нарисів «Непоборні» (1926). Зображуючи картини всенародного лиха, малюючи проникливі за своїм трагізмом образи з життя українців-скитальців, вона утверджувала незборимість народного духу.

1923 р. з'явилась нова збірка «По дорозі в Сихем», яку складають десять оповідань на апокрифічні теми.

Протягом 1924-1925 рр. вийшли друком історичні оповідання «Кунаправу» і «Велика Глуша», що згодом стали розділами історичної повісті «Шестикрилець». 1928 р. побачила світ повість «Шоломи в сонці» про події, які розгорнулися після смерті галицького князя Романа Мстиславовича – правнука Володимира Мономаха. Тематично з цим твором пов'язана повість «Шестикрилець» (1929), де авторка змалювала самого князя Романа – від юнацтва до смерті на полі бою.

Ім'я Катрі Гриневичевої на десятиліття випало з історії літератури. Її твори довго не перевидавалися, але сьогодні вони повертаються українському народові. Крига мовчання навколо творів та й самого імені письменниці нарешті скресла.

Твори

В царстві весни: Казка // Казки українських письменників / Упоряд. В. В. Нарушевич. – О., 1997. – С. 251-255.

Втеча: Оповідання // Світ дитини. – 1995. – Чис. 6. – С. 1-3.

З книг вигнаного народу // Жовтень. – 1989. – № 1. – С. 44-50.

«...З повноти погідного серця»: (З листів К. Гриневичевої до В. Стефаніка) / Вступ. сл. і комент. Ф. П. Погребенника // Сл. і час. – 1997. – № 7. – С. 30-32.

-
- Мій сумнів // ЛНВ. – 1901. – Т. 15, ч. 1. – С. 5-6.
- На новосіллі: Нарис // Збірка українських новель / Вступ. ст. М. Глобенка. – Нью-Йорк, 1955. – С. 106-110.
- Ольга Кобилянська // ЛНВ. – 1928. – Т. 95. – С. 41-42.
- Спомини (І. Франко); Зустрічі з поетом // Спогади про Івана Франка / Упорядкув., вступ. ст. М. Гнатюка. – Л., 1997. – С. 140-155.
- У справі історичної повісти: Лист до ред. // Назустріч. – 1936. – Чис. 2. – С. 6.
- Шестикрилець; Шоломи в сонці: Іст. повісті / Упоряд. О. В. Мишанич. – К.: Дніпро, 1990. – 342 с.
- Шоломи в сонці: Іст. повість. – Л.: Измарагд, Б. р. – 184 с.
- Шоломи в сонці: Іст. повість / Публ. підгот. Р. Горак // Дзвін. – 1990. – № 2. – С. 22-77; Літопис Червон. Калини. – 1997. – № 7/9. – С. 179-332.
- Як згасне день...; Параска Гоголь; Весілля Карапульки; *Lus in tenebris...* (Світло в темряві); 3 книг вигнаного народу; На новосіллі // Образки з життя: Оповідання, новели, нариси / Упорядкув. Є. К. Нахліка. – Л., 1989. – С. 258-285.

Література

- Безушко В. Шестикрилець // Наша культура. – 1936. – № 8/9. – С. 654-655.
- Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громад. житті України, 1884-1939. – К.: Либідь, 1995. – 423 с.: фот.
- Про К. Гриневичеву див.: «Іменний покажчик», с. 414.
- Горак Р. Покута Катрі Гриневичевої // Дзвін. – 1990. – № 2. – С. 77-81.
- Гриневич-Витанович Д. К. Гриневичева очима доньки // Наше життя. – 1973. – № 3/4.
- Гриневич Я. Катря Гриневичева: Біогр. нарис. – Торонто, 1968. – 93 с.
- Гриневич Я. [Катря Гриневичева: Корот. біогр. довідка]: Із ст. «Медальони»: Риси до портр. // Визвол. Шлях. – 1978. – Кн. 4. – С. 480-482.
- Гриневичева Катря: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Історія української літератури ХХ ст.: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 1: (1910-1930-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – 2-ге вид., стер. – К., 1994. – С. 657-660.
- Гриневичева Катря: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Повернуті імена: Реком. бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Відп. ред. В. О. Кононенко. – К., 1994. – Вип. 3. – С. 16-21.

Гриневичева Катря // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі: Довідник. – К., 1997. – С. 28: портр.

Гриневичева Катря // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1993. – Т. 1. – С. 438.

Гриневичева Катря: [Корот. біогр. довідка; Бібліографія] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 140.

Гриневичева Катря // Романенчук Б. Азбуковник: Енцикл. укр. л-ри. – Філадельфія, 1973. – Т. 2. – С. 471-474, 1 арк. портр.

Гундорова Т. ПроЯвлення слова: Дискурсія раннього укр. модернізму: Постмодер. інтерпретація. – Л.: Літопис, 1997. – 297 с.

Про К. Гриневичеву див.: «Іменний покажчик», с. 293.

Геник С. Гриневичева Катря // Геник С. 150 видатних українок. – Івано-Франківськ, 2003. – С. 50.

Дорошенко В. Катря Гриневичева // ЛНВ. – 1948. – Кн. 1. – С. 115; Сл. і час. – 1994. – № 9/10. – С. 48-51.

Дорошенко В. Катря Гриневичева. Непоборні... // ЛНВ. – 1916. – Кн. 2; 1926. – № 7/8. – С. 353-355.

Люшина Л. І., Кормич А. І. Внесок творчості Катрі Гриневичевої в духовну спадщину українського суспільства // Жінки України: Сучас. статус і перспективи: Тез. доп. Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 1995, черв. / Редкол.: Г. І. Терещенко (голова) та ін. – К., 1995. – С. 320-322.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 1: (1940-ві–1950-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1993. – 367 с.

Про К. Гриневичеву див.: «Іменний покажчик», с. 360.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 2: (1960–1990-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1995. – 510 с.

Про К. Гриневичеву див.: «Іменний покажчик», с. 497.

Історія української літератури: Навч. посіб. У 2 т. Т. 2: Радянська література / Редкол.: І. О. Дзевєрін (голова) та ін. – К.: Наук. думка, 1988. – 742 с. – Із змісту: [Про К. Гриневичеву]. – С. 114.

Качкан В. А. Українське народознавство в іменах: У 2 ч. / За ред. А. З. Москаленка. – К.: Либідь, 1994. – Ч. 1. – 333 с.

Про К. Гриневичеву див.: «Іменний покажчик», с. 328.

Качкан В. Катря Гриневичева: ціхи до біографії за епістолярієм // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2003. – Т. 10. – С. 158-164.

- Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознав. та пресологія (XIX – перша половина XX ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.
- Про К. Гриневичеву див.: «Іменний покажчик», с. 330.
- Кисілевська О. Жмут спогадів про Катрю Гриневичеву // Жіноч. світ. – 1973. – № 2. – С. 4-5.
- Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 1: 1939-1953 / НАН України. Ін-т українознав. ім. І. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – К.: Наук. думка, 1995. – 748 с.
- Про К. Гриневичеву див.: «Покажчик імен», с. 734.
- Лебедівна Л. Релігійно-містичні мотиви прози Антона Лотоцького та Катрі Гриневичевої // Дивослово. – 2005. – № 9. – С. 62-65.
- Маланюк Є. Гомін гір. Ч. 2: [Присвята Катрі Гриневичевій] // Маланюк Є. Поезії. – Л., 1992. – С. 287-288.
- Маланюк Є. Пам'яті Катрі Гриневичевої // Арка. – 1948. – № 5. – С. 18-19.
- Мишанич О. Гриневичева Катря // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 491-492.
- Мишанич О. Катря Гриневичева та її історичні повісті // Мишанич О. Повернення: Літ.-критич. ст. і нариси. – К., 1997. – С. 64-82.
- Див. також.: «Покажчик імен та назв», с. 313.
- Мишанич О. Повернення Катрі Гриневичевої // Друг читача. – 1989. – 18 трав.
- Нитченко Д. Під сонцем Австралії. Т. 2: (З хроніки мого життя). – Мельборн: Байда, 1994. – 479 с. – Із змісту: [Про К. Гриневичеву]. – С. 403.
- Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.: Либідь, 1997. – 358 с.
- Про К. Гриневичеву див.: «Іменний покажчик», с. 353.
- Плетньова Г. М. Історична проза Катрі Гриневичевої // Вісник / Харк. нац. ун-т. – Х., 2000. – Сер.: Філологія. – № 473. – С. 397-402.
- Погребенник Ф. Катря Гриневичева // Жовтень. – 1989. – № 1. – С. 50-51.
- Погребенник Ф. Катря Гриневичева: На пам'ятку із свята «Рідної школи» в Косові // Сл. і час. – 1994. – № 3. – С. 47-49: фото.
- Погребенник Ф. Катря Гриневичева як письменниця і людина // Рад. Гуцульщина. – 1990. – 20 верес.
- Погребенник Ф. Сторінки життя і творчості Василя Стефаника. – К.: Дніпро, 1980. – 349 с.
- Про К. Гриневичеву див.: «Покажчик імен», с. 341.

Соколовська Л. Присвячено Катрі Гриневичевій // Самост. Україна. – 1993. – 3 лют.

Табачин Л. Стильові особливості новел антивоєнного циклу Катрі Гриневичевої // Вісник / Прикарпат. ун-т. – Івано-Франківськ, 1999. – Сер. Філологія. – Вип. 4. – С. 116-123.

Томків Н. Культуривізація літературного бароко в історичній прозі Катрі Гриневичевої (до питання про стиль) // Українська філологія: школи, постаті, проблеми. – Л., 1999. – Ч. 1. – С. 719-724.

Турянська Р. Письменниця різьбленого слова // Жіноч. світ. – 1968. – № 2. – С. 4, 5.

Фабрика В. Повернення Катрі Гриневичевої // За віл. Україну. – 1990. – 11 груд.

Харлан О. Біблійні мотиви та образи у збірці Катрі Гриневичевої «Непоборні» // Біблія і культура. – Чернівці, 2000. – Вип. 2. – С. 55-59.

Харлан О. Д. Історична повість К. Гриневичевої «Шоломи в сонці» як джерело вивчення народного побуту та звичаїв українців // Духовні скарби українського народу в житті молоді. – Т., 1994. – С. 199-201.

Харлан О. Д. Історична проза Катрі Гриневичевої: Навч. посіб. / Бердян. держ. пед. ін-т ім. П. Д. Осипенко. – К.: ТОВ «Міжнар. фін. агенція», 1997. – 50 с.

Харлан О. Д. Катря Гриневичева: Літ. портр. – К.: Т-во «Знання» України, 2000. – 168 с.

Харлан О. Д. Катря Гриневичева: життя і творчість: Навч. посіб. / Бердян. держ. пед. ін-т ім. П. Д. Осипенка. – К.: ТОВ «Міжнар. фін. агенція», 1997. – 37 с.

Харлан О. Д. Рецепція біблійних та апокрифічних образів у ранній творчості Катрі Гриневичевої // Актуальні проблеми слов'янської філології. – К., 1999. – С. 84-88.

Хороб М. Концепція історичного минулого древнього Галича в повістях Катрі Гриневичевої // Галич і Галицька земля в державотворчих процесах України. – Івано-Франківськ; Галич, 1998. – С. 227-232.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 588 с.

Про К. Гриневичеву див.: «Покажчик імен у статтях Ю. Шереха», с. 581.

ДАШКЕВИЧ МИХАЙЛО¹ (літ. псевд.: Клябука, Місяченько; 06. 09. 1875, с. Киселиці, Путильський р-н, Чернівецька обл. – 22. 07. 1948, Римніку-Вилча, Румунія) – український письменник.

Закінчив учительську семінарію у Чернівцях (1899). Працював учителем у буковинських селах, директором школи у м. Вашківцях Чернівецької області (1918-1933).

Літературну діяльність розпочав у 1902 р. Друкувався у чернівецьких газетах «Буковина», «Руська Рада» (1902-1906), в альманасі «На шляху» (1906). Автор драматичної дитячої сценки «Маланка» (Чернівці, 1922), реалістичних соціально-побутових оповідань «Добре, що хоть разом», «Святий вечір», «Сліпець», «Гриць перед шибеницею», пройнятих співчуттям до тяжкої долі трудового люду. Писав також вірші.

Під впливом Ю. Федьковича та Марка Черемшини у своїх оповіданнях використовував елементи гуцульського діалекту. Художньою творчістю займався спорадично.

Література

Дашкевич Михайло // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі: Довідник. – К., 1997. – С. 30-31.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про М. Дашкевича див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 463.

Погребенник Ф. П. Дашкевич Михайло // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР; Редкол.: І. О. Дзевєрін та ін. – К., 1990. – Т. 2. – С. 22.

Українські літературні альманахи і збірники XIX – поч. XX ст.: Бібліогр. покажч. / Склав І. З. Бойко. – К.: Наук. думка, 1967. – 371 с. – Із змісту: [Про М. Дашкевича]. – С. 242.

---

¹ Відомості про М. Дашкевича допоміг зібрати Р. Карбулицький (Румунія), який мав змогу переглянути особисті документи письменника, що зберігаються в його онука.

ДИБКО-ФИЛИПЧАК ІРИНА (25. 03. 1925, с. Більшівці, Івано-Франківська обл.) – українська письменниця, перекладачка, драматург, член Міжнародного Пен-клубу. Живе у США.

Закінчила Педагогічний інститут у Станіславі (тепер Івано-Франківськ). Навчалася музики у Станіславській музичній школі, продовжила музичні студії в еміграції (в Лодзі і Зальцбурзі). Студіювала юридичні науки в Мюнхені; 1950 р. переїхала з родиною до США.

Літературну діяльність розпочала у 70-х роках як поетеса. Видала збірки медитативної лірики: «На крилах дум» (1974), «По стежинах душі» (1976), «На перехресті років» (1982), поему з життя давнього Єгипту «Ахнатон» (1986), збірку оповідань для молоді «Білий орел» (1980). Переклала з англійської збірку оповідань О. Повпа «Нарис про Людину» (1981), «Хутір тварин» Дж. Орвелла (1984).

Поезія І. Дибко пройнята щирою любов'ю до України, їй притаманне глибоке проникнення в душу людини; авторка культивує класичні форми вірша.

Багато зусиль І. Дибко докладала (разом із чоловіком Б. Филипчаком) для видання творів письменника І. Филипчака, переважно із життя Бойківщини.

Кілька разів за останні роки поетеса гостювала в Україні, зокрема у Львові та Києві.

Твори

Ахнатон: (Поема з життя древнього Єгипту). – Буенос-Айрес: Вид-во Ю. Середяка, 1986. – 66 с.

Білий орел: Оповід. для молоді. – Філадельфія; Київ, 1980. – 159 с.

Великий День: Вірш // Українська духовна поезія XVII-XX ст.: Антологія / Ред.-упоряд. Є. Рязанов. – К., 1996. – С. 76-77.

Гільгамеш: [Поема]. – Кліфтон, 1984. – 93 с.

Єдине – єдине життя // Жіноч. світ. – 1993. – Чис. 1. – С. 30.

Моя пам'ять про особливу людину [І. Лозинського] // Нові дні. – 1993. – Січ. – С. 30.

На крилах дум; Мати короля Данила. – 2-ге вид., допов. – Кліфтон, 1987. – 159 с.

На перехресті років: Поезії й драми. – Кліфтон, 1982.

Ні, не покину рідної землі: [Новела] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1986 / Ред. З. Снилик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1986]. – Річник 76. – С. 61-64.

[Поезії] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 80-81, 181, 302-304.

[Поезії] // Літ. Україна. – 1994. – 7 квіт.
Поміж обр'ями: (Елегія) // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1994 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1994]. – Річник 84. – С. 167-168.

Трунок з осінньої чаші // Дзвін. – 1991. – № 7. – С. 15-17.

Література

Дибко Ірина: [Корот. біогр. довідка] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 470-471.

Кирилюк В. Життя прожити... // Літ. Україна. – 1994. – 7 квіт.

Кухар Р. Інтимна лірика на національному фоні // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 7. – С. 893-894. – Рец. на кн.: Дибко І. На перехресті років: Поезії й драми. – Кліфтон, 1982.

Пундій П. Українські лікарі: Біобібліогр. довідка / НТШ у Львові. – Л.; Чикаго, 1994. – Кн. 1. – 327 с.

Про І. Дибко див.: «Іменний покажчик», с. 309.

Федорів-Ходак О. Повернення з иррю // Дзвін. – 1991. – № 7. – С. 17-19.

ДИМА (літ. псевд. Діамари Комілевської, 31. 10. 1925, м. Ромни, Сумська обл.) – поетеса.

Д. Комілевська з родини актора і режисера О. Ходимчука, репресованого 1937 р. Її мати – Н. Пелипенко – акторка театру «Березіль».

Середню освіту здобула в Києві. Під час Другої світової війни її було відправлено нацистами до Німеччини як «остарбайтера». Після війни емігрувала до Франції. Нині живе в Нью-Йорку (США).

Авторка збірок ліричних віршів («Волошки», 1947; «Росяні зорі», 1952; «Мить», 1955; «Третій берег», 1963; «Зустріч років», 1973; «Осіннє мереживо», 1984), творів для дітей. Спогади про рідну землю, враження від перебування в Україні, роздуми про життя-буття – основні мотиви віршів Д. Комілевської. Лірика поетеси пройнята щирістю почуття, мова багата на музичні асоціації.

Твори

Блакитне, тихе надвечір'я: Вірші // Визвол. Шлях. – 1954. – Кн. 10. – С. 90.

Випадок на вулиці: Новела // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 7. – С. 109-111.

- День подорожі: Оповідання. – Мюнхен, 1958. – 44 с.
- Зустріч років: Поезії. – Нью-Йорк: Друк. «Луна», 1973. – 48 с.
- Кіт Музика: Оповідання. – Нью-Йорк: Вид-во Союзу Українок Америки, 1971. – 28 с.: іл.
- Мить: Третя зб. поезій. – Париж: Вид-во Першої Укр. Друк. у Франції, 1955. – 31 с.
- Непередбачене: [Нарис] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 107-125.
- Осінь мереживо: Поезії. – Нью-Йорк, 1984. – 52 с.
- [Поезії] // Жіноч. світ. – 1953. – Чис. 2, 5, 9, 12, 11; 1954. – Чис. 2, 3; 1982. – Чис. 5.
- [Поезії] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 291-295.
- [Поезії] // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд.: Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 112-116.
- [Поезії] // Наше життя. – 1952. – Чис. 11; 1955. – Чис. 2; 1958. – Чис. 2, 11; 1961. – Чис. 11; 1962. – Чис. 2; 1966. – Чис. 8-10; 1967. – Чис. 6; 1975. – Чис. 9.
- [Поезії] // Слово: Л-ра., мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1968. – Зб. 3. – С. 209-210; портр.; 1970. – Зб. 4. – С. 47-48; Едмонтон, 1996. – Зб. 13. – С. 27-29.
- [Поезії] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 792-794.
- [Поезії] // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 470-471.
- Росяні зорі: Поезії. – Мюнхен: Сучас. Україна, 1952. – 31 с.
- Третій берег: Четверта зб. поезій. – Нью-Йорк, 1963. – 48 с.
- У потязі: Новела // Визвол. Шлях. – 1955. – Кн. 6. – С. 98-101.
- Шкляні двері: Новела // Визвол. Шлях. – 1954. – Кн. 12. – С. 92-94.

Література

- Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 466.

Діма: [Біогр. довідка] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 288-290.

Наумович С. Пересаджені квіти: [Про виставу за п'єсою Діми «Пересаджені квіти», поставлену Укр. театром Й. Гірняка в Парижі] // Визвол. Шлях. – 1955. – Кн. 6. – С. 116-118.

Наумович С. Три збірки // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 5. – С. 600-601. – Рец. на кн.: Діма. Мить. – Париж, 1955.

ДМИТРІВ НЕСТОР (літ. псевд. і криптонім.: Нестор, Н-р Д-в; 1863, с. Жеребки, Підволочиський р-н, Тернопільська обл. – 27. 05. 1925, м. Нью-Джерсі, США) – український журналіст, письменник, редактор, священник, громадський діяч США.

Закінчив українську академічну гімназію у Львові (1890). Студював теологію. 1895 р. емігрував до США. Редагував газету «Свобода» (1895-1896). 1897 р. переїхав до Канади. Був там першим українським священником, заснував кілька церковних громад.

Н. Дмитрів написав чимало статей, нарисів, оповідань із життя українських поселенців у США та Канаді. Серед них – «Женитьба в Америці» (1895), «Канадійська Русь: Подорожні спомини» (1897), «Образки з Канади» (1898), «Дещо про канадських русинів» (1904) та ін.

Він – один із авторів першого Календаря Українського Національного Союзу (УНС) на 1897 р., де були вміщені матеріали з історії української еміграції в Америці.

Цінні історико-культурні відомості містять статті: «Короткий начерк історії і розвою Руського Народного Союзу» (Календар УНС, 1914), «Перші роки еміграції українців у Злучених Державах Північної Америки» (Календар «Провидіння», 1924). Його перу належать також оповідання: «Руська пасха, а французький ксьондз», «Святий вечір в Америці», «Асиміляція» та ін. На сторінках газети «Свобода» він пропагував твори українських авторів – Т. Шевченка, І. Франка, М. Коцюбинського та ін.

Н. Дмитрів брав активну участь у діяльності Українського Народного Союзу. Митець підтримував творчі взаємини з О. Маковеєм та І. Белеєм, публікував на сторінках редактованих ними видань (газети «Діло», «Буковина») свої статті, нариси, оповідання.

І. Франко у статті «Українська література за 1898 р.», розмірковуючи про українське середовище у США, зауважив, що з тамошніх митців «...досі ще ніхто не став настільки відомим, щоб міг бути

включеним до літератури: лише Нестор Дмитрів виявився добрим спостерігачем життя»².

твори³ початків нашого життя в Америці // Ювілейний альманах 1894-1944, виданий з нагоди п'ятидесятилітнього ювілею Українського Народного Союзу / Зред. Л. Мишуга. – Джерсі-Сіті, 1944. – С. 246-249.

Канадійська Русь: Подорож. спомин. – Вінніпег: УВАН, 1972. – 55 с.

Література

Бачинський Ю. Українська імміграція в Сполучених Штатах Америки. – 2-ге вид. – К.: Інтел, 1995. – 342 с. – Із змісту: [Про Н. Дмитріва]. – С. 194-195.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про Н. Дмитріва див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 464.

Дмитрів Нестор // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1994. – Т. 2. – С. 528.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про Н. Дмитріва див.: «Іменний покажчик», с. 510.

Марунчак М. Дмитрів Нестор // Марунчак М. Бібліографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 210.

Марунчак М. Історія українців Канади. – Вінніпег, 1991. – Т. 1. – 464 с.

Про Н. Дмитріва див.: «Особовий показник», с. 436, 1 арк. портр. на с. 105.

Романюк М. М. Дмитрів Нестор // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1994. – Вип. 1. – С. 61-62.

Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон: Славута, 1992. – 336 с. – Із змісту: [Про Н. Дмитріва]. – С. 7-12.

Dmytriv Nestor // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 1: A-F / Ed. by V. Kubijovych. – Toronto; Buffalo; London, 1985. – P. 683.

---

² Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1981. – Т. 32. – С. 13.

ДОНЦОВА МАРІЯ (літ. псевд. та криптоніми: М. Бачин; М. Б. – Д; М. Б.; 26. 07. 1891, с. Сморже, Сколівський р-н, Львівська обл. – 30. 12. 1978, м. Нью-Йорк, США) – громадська діячка, журналістка, письменниця, дружина політичного діяча, публіциста, літературного критика Д. Донцова.

Закінчила Вищу торговельну школу для дівчат у Відні 1910 р. Брала участь у молодіжному патріотичному русі. Під час Першої світової війни жила в Берліні, допомагала чоловікові в дипломатичній службі, виступала як журналістка. З 1921 р. перебувала у Львові, працювала в редакції «ЛНВ», друкувала статті та поетичні твори в українській та зарубіжній пресі. Активістка жіночого руху: член правління «Союзу українок» у Львові, в 1927 р. – голова цього товариства. Наложала до української секції Міжнародної Ліги миру і свободи.

Після Другої світової війни деякий час жила у Чехословаччині, звідки емігрувала до Німеччини, з 1950 р. переїхала до США. Редагувала журнал «Громадянка», була членом «Союзу українок Америки».

Творча спадщина М. Донцової – статті на громадсько-культурні теми, нариси, поетичні твори (інтимна та громадянська лірика), надруковані у різних періодичних виданнях Львова та в діаспорі.

Твори

З листів одного героя: (З письма четаря І. Балюка до Д. Донцова) // Шляхи. – 1915. – 15 груд. – С. 15-20.

Ранішній бенкет; Ломання акордом // ЛНВ. – 1925. – Т. 87. – С. 168, 177.

[Рецензія] // ЛНВ. – 1926. – Т. 90. – С. 359-362. – Рец. на журн.: Червоний шлях. – 1925. – Чис. 6-7.

Теліга: (Жмут спогадів) // Олена Теліга: Збірник / Ред. і приміт. О. Жданович; Відп. за вип. І. М. Харченко. – Репринт. вид., 1977. – К.; Париж; Торонто; Нью-Йорк; Сідней, 1992. – С. 215-226; ЛНВ. – 1948. – Чис. 1. – С. 78-90.

Література

Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громад. житті України, 1884-1939. – К.: Либідь, 1995. – 423 с.: фот.

Про М. Донцову див.: «Іменний покажчик», с. 415.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про М. Донцову див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 465.

Донцова Марія: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 134-135.

Донцова Марія // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1994. – Т. 2. – С. 576.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – Ч. 1. – 372 с.: фот.

Про М. Донцову див.: «Іменний покажчик», с. 340.

Передирій В. Бачинська-Донцова Марія: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1996. – Вип. 3. – С. 19-21.

Чапленко Н. Наші сучасниці – короткі біографії: [Про М. Донцову] // Українка в світі. – 1979. – № 1. – С. 30-31.

ДОРОШЕНКО ВОЛОДИМИР (літ. псевд. і криптоніми: Білоцерківець Вол., Дорош, Божко Л., Журба Вол., Ладько, Українець, Лікаренко, Лучанин, Немирич, Володаренко, В., В. Д., В. І., Р. О., Вол. Д. та ін.; 03. 10. 1879, м. Петербург – 25. 08. 1963, м. Філадельфія, США) – бібліограф, літературний критик та історик літератури, громадсько-культурний і політичний діяч, видавець.

Народився у сім'ї лікаря, яка походила із давнього козацько-гетьманського роду. З 1880 р. жив на Полтавщині, де у батька був маєток. Перейнявся звичаями і традиціями свого народу. Середню освіту здобув у гімназії в м. Прилуки, вищу – в Московському університеті на історико-філологічному факультеті. Брав участь у громадсько-культурній діяльності студентів-українців, потрапив під нагляд поліції й був висланий на Полтавщину. Там встановив контакти з Революційною українською партією, ставши одним з найактивніших її членів. 1904 р. здійснив поїздку до Галичини: навчався на Всеукраїнських курсах українознавства, організованих І. Франком, М. Грушевським коштом Є. Чикаленка. Мандрував по Гуцульщині, Бойківщині.

Згодом, приїхавши до Києва, В. Дорошенко постійно знаходився під наглядом царської охоранки. Зрештою, за революційну діяльність потрапив до в'язниці. Проти нього було сфабриковано справу про вбивство високого царського достойника. Вирвавшись на волю, емігрував до Галичини, де проживав з 1909 р., працюючи бібліотекарем, пізніше – директором бібліотеки Наукового товариства ім. Т. Шевченка. У Львові закінчив філософський факультет університету (1913),

---

набувши глибоких знань з українознавства, зокрема у галузі бібліотекознавства та бібліографії. Став одним із активних співробітників ряду періодичних видань («ЛНВ», «Записки Наукового товариства ім. Т. Шевченка» та ін.). Підтримував творчі взаємини з І. Франком, М. Грушевським, В. Стефаником, іншими культурними діячами України.

В. Дорошенко відіграв значну роль в організації революційних сил в Австро-Угорщині: під час Першої світової війни, емігрувавши до Відня, включився у діяльність «Союзу визволення України», що об'єднував українських емігрантів Наддніпрянщини, які вели боротьбу проти Російської імперії. Був головним редактором багатьох брошур, виданих цією політичною організацією.

Повернувшись до Львова, керував Бібліотекою НТШ. 1918 р. перебував у Києві в складі дипломатичної місії до гетьмана П. Скоропадського. Деякий час працював у канцелярії Української академії наук.

1919 р. виїхав до Станіслава (тепер – Івано-Франківськ), згодом знову повернувся до Львова, відновивши працю у Бібліотеці НТШ. З 1937 по 1944 рр. був її директором. Зазнав утисків з боку офіційних властей за участь у національно-визвольному русі і редагування календаря «Дніпро» – органу емігрантів з Наддніпрянщини. Наприкінці Другої світової війни разом з родиною В. Дорошенко був змушений емігрувати: спочатку до Чехословаччини, потім – до Німеччини. З 1949 р. жив у США. Редагував газету «Америка», очолював Літературно-мистецьке товариство, брав участь у діяльності Української вільної академії наук у Нью-Йорку.

Як бібліотекар В. Дорошенко сприяв збагаченню книжкових фондів НТШ, збиранню і систематизації духовних цінностей у галузі письменства і книгодрукування. Як бібліограф він заклав основи наукового бібліографування творів видатних письменників – Т. Шевченка, П. Куліша, І. Франка, О. Кобилянської, опублікувавши найповніші для того часу праці – описи видань їх творів та науково-критичної літератури про них («Покажчик видань Шевченкових творів та спис бібліографічних праць про Шевченка», 1939; «Найновіша література про П. Куліша: Інформ. огляд видань і розвідок за останні 15 літ, 1914-1928 рр.», 1928; «Спис творів Івана Франка з додатком статей про нього і рецензій на його писання», вип. 1, 1918; вип. 2, 1930 та ін.).

Як голова Бібліотечної комісії НТШ своєю працею В. Дорошенко створив фундаментальну джерелознавчу основу для наукового опису і систематизації досліджень у даній галузі. Багатющі бібліогра-

---

фічні матеріали цієї комісії зберігаються в історичному архіві Львова, у фонді НТШ.

Багато праць у галузі літературної критики та літературознавства вчений опублікував у видавництвах і періодичних виданнях України (Київ, Львів), а також США, Німеччини, Канади. Окремою книжкою вийшла його збірка статей і досліджень під назвою «Житте і слово» (1918). Пізніше побачили світ праці: «Великий Каменяр» (1956), «Горе і радість у Шевченковому житті: Біогр. нарис» (1962), «Реєстр українських періодичних видань у вільному світі за 1961-1962 рр.» (1963), «Життя і діяльність М. П. Драгоманова» (1963) та ін.

В. Дорошенко опублікував багато оглядів нових видань, у тому числі бібліографічних покажчиків М. Рубакіна, І. Павловського, Є. Пеленського, І. Бойка та ін.

Вчений допомагав розбудовувати в Галичині та в еміграції базу періодичних видань, протягом тривалого часу у Львові видавав альманах-календар «Дніпро» (1923-1939).

Твори

Покажчик видань Шевченкових творів та спис бібліографічних праць про Шевченка. – Варшава, Л., 1939. – VIII, 355 с. – (Шевченко Т. Г. Повне видання. – Т. 16).

Бібліотеки: [Ст. у розд. 16. «Бібліотеки, архіви, музеї»] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцікл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1995. – Ч. 3. – С. 1008-1016.

Великий Каменяр: (Життя й заслуги І. Франка): З нагоди 100-ліття народж. й 40-ліття смерті. – Вінніпег: Накладом Ком. українців Канади, 1956. – 64 с.

Видавничий рух до 1917 р.; Роки державности (1917-20); Між двома світовими війнами; За другої світової війни й після неї: [Ст. у розд. 15. «Видавництва і преса»] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцікл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1995. – Ч. 3. – С. 972-981.

Всеукраїнське значення УСС // За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. С. Ріпецький. – Нью-Йорк, 1967. – С. 38-40.

Гоголь українською мовою. – Б. в. д. – 63 с.

Женевські видання Шевченкових поезій. – Л.; Краків: [Накладом «Укр. Вид-ва». Нова Друк. Денникова], 1942. – 19, [1] с.: іл.

Життє і слово: Ст. на літ.-громад. теми. – Л.; К.: [Накладом вид-ва «Шляхи» у Львові. З друк. НТШ], 1918. – XV, 164 с.

Іван Франко. – Л.: Накладом вид-ва «Громада». [З друк. Видавн. Спілки «Діло»], 1924. – 32 с.: портр.

Іван Франко: В десятиліття смерти Великого Каменяра. – Л.: Накладом Т-ва «Просвіта». Друк. Видавн. Спілки «Діло», 1926. – 16 с.

Іван Франко в моїх спогадах // Спогади про Івана Франка / Упорядкув., вступ. ст. М. Гнатюка. – Л., 1997. – С. 402-407.

Катря Гриневичева // Сл. і час. – 1994. – № 9/10. – С. 48-51.

Мої спомини про недавнє минуле [України] (1914-1918) // Укр. іст. журн. – 1993. – № 4-6.

Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові (1873-1892-1912 рр.). – К.; Л.: Коштом і накладом Т-ва ім. Шевченка, 1913. – 88 с.

Наші втрати: [Пам'яті І. Липи] // Укр. засів. – 1993. – Чис. 3. – С. 19-20.

Півторасти літ української політичної думки: (Від скасування Гетьманщини до нашого часу): Корот. іст. огляд. – Відень: Накладом «Союза Визволення України». Друк. Мехітаристів, 1914. – 12 с.

Примітки Володимира Антоновича до Шевченкового «Кобзаря» // Син України: В. Б. Антонович: У 3 т. / Упоряд.: В. Короткий, В. Ульяновський. – К., 1997. – Т. 2. – С. 436-442.

Про письменника, громадянина, друга: (Ф. Дудко, 1885-1962) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1962. – Зб. 1. – С. 315-317.

Револьюційна Українська Партія (1900-1905 рр.): Нарис з історії укр. Соціал.-демокр. партії. – Л.; К., 1921. – 40 с.

Реєстр українських періодичних видань у вільному світі за 1961-1962 рр. / Склав В. Дорошенко. – Нью-Йорк, 1963. – 26 с.

Спогади Дмитра Антоновича // Син України: В. Б. Антонович: У 3 т. / Упоряд.: В. Короткий, В. Ульяновський. – К., 1997. – Т. 2. – С. 200-201.

У відповідь напасникам: (Дві ст. з приводу різних «ревеляцій» про Союз Визволення України). – Відень: Накладом «Союза Визволення України». Друк. А. Гольцгавзена у Відні, 1917. – 32 с.

Українство в Росії: Новіші часи. – Відень: Накладом «Союза Визволення України». Друк. А. Гольцгавзена у Відні, 1916. – 115 с.

Шевченко і його думки про громадські справи. – Л.: Накладом Укр. Книгарні і Антикварні у Львові, 1921. – 24 с.

Шевченкова освіта: (З приводу одної легенди). – Л.; К.: Накладом Укр. Видавн. Спілки, 1924. – 24 с.

Шевченкознавство за останнє десятиліття, 1914-1924: [Корот. інформ. огляд]. – Л.: [З друк. НТШ. Накладом Дорошенка], 1925. – 8 с.

Як починався Остап Вишня // Березіль. – 1993. – № 3/4. – С. 179-180.

Ред.: Гребінка Є. Чайковський: Іст. повість / Т-во «Просвіта»; З переднім сл. і під. ред. В. Дорошенка. – Л., [1926]. – 143 с.: іл.

Упоряд.: Шевченкова криниця: Думки про Бога, людей і Україну / З творів Шевченка вибрав і впоряд. В. Дорошенко. – Л.: Друк. Ставропиг. ін-ту, 1922. – Ч. 1. – VII, 256 с.: портр.

Література

Бачинський Л. Володимир Вікторович Дорошенко // Укр. історик. – 1963. – № 1. – С. 14-15.

Видання «Просвіт» Галичини: Кн. та аркуш. продукція (1868-1939): Бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Уклад. С. Л. Зворський. – К.: Абрис, 1996. – 247 с.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 224.

Володимир Дорошенко: [Біогр. довідка] // За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. зб. С. Ріпецький. – Нью-Йорк, 1967. – С. 446.

Гуменюк М. П., Микитась В. Л. Володимир Дорошенко // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри. ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1990. – Т. 2. – С. 96.

Гундорова Т. Проявлення слова: Дискурсія раннього укр. модернізму. Постмодер. інтерпретація. – Л., 1997. – 297 с.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 293.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про В. Дорошенка див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 465.

Дорошенко Володимир: [Біогр. довідка] // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1994. – Т. 2. – С. 583: портр.

Див. також: «Показник імен», с. 489.

Дорошенко Володимир: [Біогр. довідка] // Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. покажч. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклали: П. Баб'як та ін. – Л., 1995. – С. 70-71.

Зілинський Б. Листи й листівки Симона Петлюри до Володимира Дорошенка (1913-1914, 1923 рр.) // Зерна. – 1995. – Чис. 2. – С. 22-23.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 1: (1910-1930-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1993. – 782 с.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 772.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 1: (1940-ві – 1950-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1994. – 367 с.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 361.

Качкан В. А. Українське народознавство в іменах: Навч. посіб. У 2 ч. Ч. 1 / За ред. А. З. Москаленка. – К.: Либідь, 1994. – 333 с.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 329.

Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресологія (ХІХ – перша половина ХХ ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 330.

Кобринська А. В. Дорошенко – визначний бібліограф // Листи до Приятелів. – 1963. – Кн. 11/12. – С. 13-17.

Комариця М. Володимир Дорошенко // Українська журналістика в іменах / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1994. – Вип. 1. – С. 62-63.

Коровицький І. Володимир Дорошенко // Слово: Л-ра., мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1964. – Зб. 2. – С. 283-287.

Королевич Н. Ф. Бібліографічна діяльність В. В. Дорошенка (1879-1963): Біобібліогр. нарис / Нац. парлам. б-ка України; Відп. ред. В. В. Патока. – К., 1995. – 35 с.

Королевич Н. Ф. Володимир Дорошенко (1879-1963) // Королевич Н. Ф. Українські бібліографи ХХ століття: Навч. посіб. для ін-тів культури України. – К., 1998. – С. 111-136.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 1: 1939-1953 / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – К.: Наук. думка, 1995. – 748 с.

Про В. Дорошенка див.: «Покажчик імен», с. 735.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 2: 1953-1966 / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – Л., 1996. – 918 с.: фот.

Про В. Дорошенка див.: «Покажчик імен», с. 901.

Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корещького; Редкол.: Ю. І. Римаренко (відп. ред.) та ін. – К.: Генеза: Довіра, 1996. – 942 с.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 914.

Нариси історії української інтелігенції (перша половина ХХ ст.).
У 3 кн. Кн. 1 / НАН України. Ін-т історії України; Авт. колектив:
С. І. Білокінь та ін. – К., 1994. – 138 с.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 134.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між
двома війнами. – Прага, 1942. – Ч. 1. – 372 с.: фот.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 340.

Одарченко П. Тарас Шевченко і українська література: Зб. ст. –
К.: Смолоскип, 1994. – 424 с., 1 арк. портр.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 408.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолос-
кип, 1995 – 407 с.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 393.

Осип Маковей: Бібліогр. покажч. / Львів. б-ка АН УРСР; Склад
О. П. Куш. – Л., 1958. – 155 с.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 146.

Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.:
Либідь, 1997. – 358 с.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 354.

Погребенник Ф. П. Сторінки життя і творчості Василя Стефани-
ка. – К.: Дніпро, 1980. – 348 с.

Про В. Дорошенка див.: «Покажчик імен», с. 341.

Пундій П. Українські лікарі: Біобібліогр. довід. Кн. 1 / НТШ у
Львові. – Л.; Чикаго, 1994. – 327 с.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 310.

Рахманний Р. Роздуми про Україну: Вибр. есеї та ст., 1945-1990
/ Вступ. ст. І. Дзюби. – К.: Вид-во Т-ва «Просвіта», 1997. – 691 с.

Про В. Дорошенка див.: «Покажчик імен», с. 681.

Товариство «Просвіта» у Львові: Покажч. вид., 1868-1939 / НАН
України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: О. Г. Бербека та
ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 528.

Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП):
Зб. матеріалів і док. / Фондація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. –
Чикаго; К., 1997. – 850 с.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 812.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення. –
Париж; Л., 1996. – 704 с.: фот.

Про В. Дорошенка див.: «Іменний покажчик», с. 681.

Штуль-Жданович О. Ціною крові / Фондація ім. О. Ольжича. –
Нью-Йорк; К; Торонто: Вид-во ім. О. Теліги, 1997. – 592 с.

Про В. Дорошенка див.: «Показчик імен», с. 583.

Якимович Б. Книга, просвіта, нація: Видавн. діяльн. І. Франка у 70-80 рр. XIX ст. / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича. – Л., 1996. – 307 с.

Про В. Дорошенка див.: «Особовий показчик», с. 276.

Doroshenko Volodymyr // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 1: A-F / Ed. by V. Kubijovyč. – Toronto; Buffalo; London, 1985. – P. 747-748.

ДОЩІВНИК ІВАН (літ. псевд.: Омелян Миколаєнко, Іван Підгоренко; 04. 07. 1886, с. Банилів, Вижницький р-н, Чернівецька обл. – 20. 08. 1973, м. Бухарест, Румунія) – український педагог і письменник.

Народився в сім'ї селянина. 1910 р. закінчив філософський факультет Чернівецького університету. Працював вчителем у гімназіях. У 20-х рр. XX ст. змушений був переїхати до Румунії.

Друкуватися почав 1905 р. Протягом 1907-1909 рр. працював співробітником чернівецьких газет «Буковина», «Руська рада», «Діло», журналу «Читальня», на сторінках яких виступав як публіцист і критик зі статтями «Євген Гребінка», «Юрій Федькович», «Володимир Самійленко» та ін.

І. Дощівник – автор нарисів та оповідань з життя і побуту буковинського селянства та інтелігенції, українських поселенців у Добруджі («Граничний спір», 1911; «Стріча з добруджанськими земляками», 1922; «Над Дунаєм», 1924 та ін.). Оповідання і нариси мають соціально-побутовий характер, у деяких з них відчувається вплив оповідної манери Ю. Федьковича, якому письменник присвятив оповідання «В Наталії» (тобто в Італії, 1911). Художні твори автора розсіпані по різних періодичних виданнях; окремими збірками не виходили.

Письменник є одним із укладачів румунсько-українського та українсько-румунського словників, виданих 1963-1964 рр. у Бухаресті. Переклав з румунської мови окремі твори Й. Братеску-Войнешті, Т. Гане, Й. Славича, ін.

Література

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про І. Дощівника див.: «Алфавітний показчик», с. 466.

Дощівник Іван // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1994. – Т. 2. – С. 588.

Дощівник Іван // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі: Довідник. – К., 1997. – С. 33: портр.

Погребенник Ф. П. Дощівник Іван // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри. ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР; Редкол: І. О. Дзеверін та ін. – К., 1990. – Т. 2. – С. 100.

ДУДКО ФЕДІР (літ. псевд.: Одуд, Ф. Карпенко, Ф. Дудко-Карпенко; 07. 05. 1885, с. Шабалинів, Коропський р-н, Чернігівська обл. – 01. 03. 1962, м. Нью-Йорк, США) – письменник і журналіст.

Навчався в гімназіях Глухова та Новгорода-Сіверського; з останньої був виключений за революційну діяльність. Освіту змушений був продовжити в Москві, де здобув спеціальність журналіста. Спочатку працював у київських російських газетах «Светоч», «Киевские отклики», пізніше – в українській «Раді». Брав участь у культурному житті Української Народної Республіки. У 1920 р. виїхав до Львова й влаштувався на роботу в бібліотеку Наукового товариства ім. Т. Шевченка.

Свої художні твори, статті, спогади Ф. Дудко друкував у періодичних виданнях («Літературно-науковий вісник», альманах «Дніпро» та ін.). Як співробітник НТШ він допомагав харківському видавництву «Рух» у підготовці багатотомного видання творів І. Франка.

1944 р. емігрував до Кракова, згодом потрапив до гестапівської в'язниці у Бресті. Вирвавшись на волю, виїхав до Берліна, 1949 р. – до США, де продовжив журналістську і літературну діяльність.

Ф. Дудко – автор історичної трилогії «В заграві» («Чорторий», 1928; «Квіти і кров», 1928; «На згарищах», 1929), в якій зображено події революції і громадянської війни в Україні. Окремими виданнями вийшли збірки оповідань: «Краса життя» (1922), «Глум» (1925, 1937), «Заметіль» (1948), «Дівчата очайдушних днів» (1937); історичні романи: «Прірва» (1928-1931), «Великий Гетьман» (1936, про І. Мазепу), історичне оповідання «Стрибожа внука» (1937) та ін. Ф. Дудко писав також повісті для дітей.

Проза митця має історичну підоснову, художньо висвітлює різні періоди національної минувшини, зокрема героїчну боротьбу за незалежність України. Письменник володів різними жанрами прози (новела, оповідання, повість, роман). Художнє зображення дійсності він поєднував із публіцистичною документальністю, мемуарним відтворенням баченого й пережитого. На жаль, творчий доробок Ф. Дудка досі не став предметом уважного наукового вивчення ні в Україні, ні в діаспорі.

Твори

Великий Гетьман: Іст. роман. – 3-тє вид., виправл. – Авгсбург, 1948. – 216 с.

Від Муравйова до Директорії: (Спомини з 1918 р.) // Дніпро: Літ.-політ. і громад. альм. / За ред. В. Дорошенка. – Л., 1938. – Річник 15. – С. 41-60.

Війна: Роман. – Авгсбург, 1947. – 154 с.

Дівчата очайдушних днів. – [2-ге] вид. – Авгсбург, 1948. – 133 с.

Єдина – неділима; «Кошмари»: [Статті] // Історія Української преси ХХ ст.: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд., авт. передм. і прим. О. Мукомела. – К., 2001. – С. 277-282.

Заметіль: Оповідання. – Авгсбург, 1948. – 122 с.

Квіти і кров. – Л., 1928. – 192 с.

Кубанська козачка: Оповідання // Збірка українських новел / Вступ. ст. М. Глобенка. – Нью-Йорк, 1955. – С. 254-264; Дзвін. – 1991. – № 1. – С. 39-43.

Літературний Львів в анекдотах // Львів: Літ.-мистец. зб. / За ред. Б. Романенчука. – Філадельфія, 1954. – С. 92-97.

Моя молодість. – Нью-Йорк, 1965. – 87 с.

На згарищах: Фільми укр. боротьби, 1919-1920 рр. – Л., 1929. – 168 с.

Отаман Крук: Оповідання. – 3-тє вид. – Авгсбург, 1946. – 76 с.; Літопис Червон. Калини. – 1996. – № 1/6. – С. 88-129.

Прожектор: (Ескіз) // Дніпро: Літ.-політ. і громад. альм. / За ред. В. Дорошенка. – Л., 1935. – Річник 12. – С. 1-6.

Стрибожа внука: Оповід. з часів вел. князя Я. Мудрого. – Авгсбург, 1948. – 48 с.; Літопис Червон. Калини. – 1994. – № 7/9. – С. 72-77; №10/12. – С. 62-70.

Так було: Уривок із повісті // Дніпро: Літ.-політ. і громад. альм. / За ред. В. Дорошенка. – Л., 1929. – [Річник 6]. – С. 10-23.

Чорторий: Фільми укр. боротьби, 1919-1920 рр. – 2-ге вид. – Авгсбург, 1946. – 206 с.

Ред.: Народній ілюстрований календар «Просвіти» на звичайний рік 1935 / Ред.: А. Курдидик, Ф. Дудко. – Л.: Накладом Т-ва «Просвіта» у Львові. Друк. Видавн. Спілки «Діло», 1934. – (Річник 55-ий). – XLTV, [116] с.: іл.

Література

Дорошенко В. Про письменника, громадянина, друга: (Ф. Дудко, 1885-1962) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1962. – Зб. 1. – С. 315-317.

Дудко Федір: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 144-145.

Див. також: «Іменний покажчик», С. 179.

Дудко Федір // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1994. – Т. 2. – С. 603: портр.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про Ф. Дудка див.: «Іменний покажчик», с. 510.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 1: (1910-1930-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – 2-ге вид., стер. – К.: Либідь, 1994. – 782 с.

Про Ф. Дудка див.: «Іменний покажчик», с. 773.

Книш З. Варшавський процес ОУН: На підложжі пол.-укр. відносин тієї доби. Т. 2. – Торонто: Сріб. сурма, 1986. – 535 с.

Про Ф. Дудка див.: «Показник імен», с. 507.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 2: 1953-1966 / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – Л., 1996. – 918 с.: фот.

Про Ф. Дудка див.: «Показчик імен», с. 901.

Матіїв-Мельник М. [Рецензія] // Матіїв-Мельник М. Твори. – Л., 1995. – С. 604-605. – Рец. на кн.: Дудко Ф. Дівчата очайдушних днів. – Л., 1937.

Світайло Л. Р. Дудко Федір // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри. ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР; Редкол.: І. О. Дзевєрін та ін. – К., 1990. – Т. 2. – С. 122, 1 арк. портр. на с. 121.

Товариство «Просвіта» у Львові: Покажч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Упоряд.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про Ф. Дудка див.: «Іменний покажчик», с. 528.

Федір Дудко (7. 05. 1885 – 1. 03. 1962): Біогр. довідка // Історія української преси ХХ ст.: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд., авт. передм. і прим. О. Мукомела. – К., 2001. – С. 276-277.

Федорів Р. Портрети в різьблених рамах // Дзвін. – 1991. – № 1. – С. 54. – Із змісту: [Про Ф. Дудка]. – С. 57.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про Ф. Дудка див.: «Покажчик імен у ст. Ю. Шереха», с. 582.

Dudko Fedir // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 1: A-F / Ed. by V. Kybijovuč. – Toronto; Buffalo; London, 1985. – P. 767: foto.

ДУМІН ОСИП [літ. псевд.: Антін Крезуб, В. Кулик, Шаловатень Ст., Юрко Вовчар, Трясило, Городовецький; 1893, с. Грушів, Дрогобицький р-н, Львівська обл. – 1945(?), Німеччина] – військовий і політичний діяч, вчений, письменник-мемуарист.

Народився в сім'ї дяка. Закінчив Дрогобицьку гімназію. Захоплювався історією стародавнього Єгипту, астрологією, військовою справою. 1 серпня 1914 р. був мобілізований до австро-угорської армії, брав участь у боях з царськими військами. Потрапив у полон до російської армії. Після повалення царату вирвався в Україну. У Києві вступив до легіону українських січових стрільців, за часів УНР служив сотником. У листопаді 1918 р. брав участь у повстанні проти гетьмана П. Скоропадського, згодом став командиром полку української армії. Опинившись у Галичині, підтримував конспіративні зв'язки з революционеркою О. Басараб, виконував розвідувальні завдання. На початку 20-х років О. Думін – командир повстанського загону у Трипільлі на Київщині. Згодом – викладач школи червоних старшин у Києві. Через небезпеку викриття змушений був втікати за кордон. Опинившись у Німеччині, займався літературною та науковою діяльністю. На початку 40-х років був науковим співробітником Східного інституту у Кенігсбергу. Під час Другої світової війни пропав безвісти.

Під псевдонімом Антін Крезуб О. Думін опублікував низку статей і спогадів з історії українських січових стрільців у періодичних виданнях 20-30-х років у Львові, зокрема у журналі «ЛНВ». 1930 р. у видавництві «Червона калина» вийшло два томи його спогадів «Партизани», де у публіцистично-художній формі крізь призму спогадів змальовано повстанський рух на Київщині на початку 20-х років і боротьбу з ним більшовицьких військових формувань. Книжка достовірно і переконливо відтворює повстанські рухи в цьому регіоні України, а також особисті враження і переживання автора.

Твори

В визволеному Києві: Спогади з груд. 1918 – січ. 1919 // ЛНВ. – 1932. – Т. 108. – С. 138-147, 218-226, 334-337; Т. 109. – С. 525-530.

Історія Легіону Українських Січових Стрільців, 1914-1918. – Л.: Червона калина, 1936. – 375 с.

Легіон Українських Січових Стрільців: (У 25-ліття його створення) // Календар «Батьківщина» на 1939 р. – Л., 1939. – С. 22-31.

Партизани: Спогади. – Л.: Червона калина, 1930. – Т. 1-2.

Перша «Історія Українського Війська» // Літопис Червон. Калини. – 1937. – Чис. 1. – С. 19-23.

Полковник Дм. Вітовський у спогадах // Літопис Червон. Калини. – 1936. – Чис. 11. – С. 4-6.

Українська Галицька Армія (УГА): [Ст. у розд. «Військо»] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]: Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України; НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під. голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1995. – Ч. 3. – С. 1181-1183.

Чому мовчите? // Літопис Червон. Калини. – 1936. – Чис. 12. – С. 17-18. – Рец. на кн.: Калина В. Курінь смерті УСС.

Література

Думін Осип // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1994. – Т. 2. – С. 605: портр.

Думін Осип: [Корот. біогр. довідка] // Дрогобиччина – земля Івана Франка: Зб. геогр., іст., етногр.-побут. матеріалів та мемуарів / Упоряд. і ред. М. Шалата. – Дрогобич, 1997. – Т. 4. – С. 519-520.

Див. також: «Показник імен», с. 490.

Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресологія (XIX – перша половина XX ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.

Про О. Думіна див.: «Іменний показчик», с. 330.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 2: 1953-1966 / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – Л., 1996. – 918 с.: фот.

Про О. Думіна див.: «Показчик імен», с. 901.

Луців Л. Осип Думін (Антін Крезуб) // Дрогобиччина – земля Івана Франка / Голова редкол. Л. Луців. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1973. – С. 687-689.

Мишанич О. Повернення: Літ.-критич. ст. й нариси. – К.: Обереги, 1997. – 332 с.

Про О. Думіна див.: «Покажчик імен та назв», с. 314.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – Ч. 1. – 372 с.

Про О. Думіна див.: «Іменний покажчик», с. 341.

Осип Думін: [Корот. біогр. довідка] // За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. зб. С. Ріпецький. – Нью-Йорк, 1967. – С. 468.

Погребенник Ф. «Хай Бог тобі, Вкраїно, помагає» // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 9. – С. 1101-1104. – Із змісту: [Про О. Думіна]. – С. 1103.

Dumin Osyp // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 1: A-F / Ed. by V. Kubijovyc. – Toronto; Buffalo; London, 1985. – P. 771.

ЖИЛА ВОЛОДИМИР (25. 05. 1919, м. Збараж, Тернопільська обл. – 2004, США) – український вчений-філолог, літературний критик, бібліограф, громадсько-культурний і політичний діяч. Член УВАН, НТШ та інших наукових товариств.

Закінчив гімназію у Збаражі (1938). Після війни В. Жила опинився в Австрії, де організував табір для переміщених осіб у м. Філляхц, керував громадським життям, видавав часопис «Українські вісті». У 1948 р. переїхав з родиною до Бразилії, де був головою товариства «Соборність» (Сан-Пауло), видавав суспільно-політичний часопис «Наша думка». 1952 р. оселився в Канаді, брав активну участь у діяльності Комітету українців Канади та інших організацій. Навчався у Манітобському, Оттавському університетах (Канада), а також у Мюнхенському Українському Вільному Університеті, де 1967 р. здобув учений ступінь доктора філософії. З 1963 р. працював у Тексас Тек університеті, спочатку доцентом, пізніше – професором, викладав слов'янські мови та літератури. З 1986 р. – керівник відділу культури і науки, а з 1990 р. – відділу внутрішніх справ в уряді УНР в екзилі. В. Жила був членом-кореспондентом Міжнародного центру посушливих земель у США.

Автор праць: «Ідейні основи Шевченкового “Гамалії”» (1958), «З історії українознавства і славістики в Канаді» (1961), «Johann Wolfgang Goethe in der ukrainischen Literatur» (1989), перекладу монографії І. Зілінського (з української на англійську) «A Phonetio Description of the Ukrainian Language» (разом з д-ром Венделльом М. Ейкою, 1979), багатьох статей, нарисів і рецензій про творчість

М. Палія, Р. Колісника, Д. Гуменної а також з ономастики й топоніміки українською, англійською і німецькою мовами. Редактор, співредактор і видавець університетських записок з порівняльної літератури (Proceedings of the Comparative Literature Symposium, Texas Tech University, томи IX і XV). Редактор «Portrayal of America in Various Literatures» (1978), «Творчість Яра Славутича» (1978) і двох томів «Збаражчина. Збірник споминів, статей і матеріалів» (разом з Яром Славутичом, 1980 і 1985).

Нагороджений Хрестом Українського Козацтва із золотою лавровою гілкою та іншими відзнаками. 1992 р. гостював в Україні.

Твори

Амарант – вічний хліб: (Б. Устименко дивиться правді у вічі) // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 2. – С. 243-245.

Апостольський Екзархат у Німеччині і Скандинавії: До 30-річчя засн. Екзархату та інтронізації першого Екзарха Преосв. Кир Платона Корниляка. – Мюнхен: Укр. Християн. Рух, 1989. – 394 с.: іл.

Бібліографія Михайла Г. Марунчака. – Вінніпег: УВАГ, 1991. – 156 с.

Весняна осінь // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 11. – С. 1395-1396.

Вимогливий, чуйний і послідовний: До 70-річчя життя й 50-річчя літ. діяльності Яра Славутича // Визвол. Шлях. – 1988. – Кн. 4. – С. 464-473.

Відкритий лист до п. І. Плюща [23 черв. 1992 р., м. Київ] // Визвол. Шлях. – 1993. – Кн. 4. – С. 507.

Вінницька трагедія ХХ століття // Визвол. Шлях. – 1998. – Кн. 6. – С. 744-747.

Владика Іван Прашко: (До 80-річчя з дня народж.) // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 2. – С. 180-181.

«Все йде, все минає» // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 6. – С. 711-713.

Глава і Патріярх: (До сторіччя з дня народж. Патріярха Йосифа Сліпого) // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 6. – С. 746-748.

«Давидові псалми» – релігійна лірика Шевченка // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 4. – С. 421-431.

З історії українознавства й славістики в Канаді. – Вінніпег: УВАН, 1961. – 91 с.

За здоровий державний патріотизм // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 3. – С. 301-304.

За повну реабілітацію НТШ // За віл. Україну. – 1992. – 5 верес.

І тривоги і радощі...: До 90-річчя життя і 60-річчя літ. діяльн. Г. Костюка // Визвол. Шлях. – 1998. – Кн. 4. – С. 491-496.

Ігор Качуровський: (До 70-річчя з дня народж.) // Визвол. Шлях. – 1988. – Кн. 11. – С. 1400-1405.

Іскри великої заповзятливості // Жіноч. світ. – 1994. – Чис. 4. – С. 26-27.

Ідейні основи Шевченкової «Гамалії». – Вінніпег: Накладом УВАН, 1958. – 23 с.

Київ у поезії Яра Славутича // Збірник на пошану проф. д-ра Володимира Янева / Укр. Віл. Ун-т; Ред. О. Горбач. – Мюнхен, 1983. – С. 409-417.

Книга, яку вручено президентові України: [Грушевський М. На порозі Нової України: Ст. і джерел. матеріали (1992)] // Життя та думи укр. діаспори в світі. – 1993. – Чис. 2/3. – С. 4-6.

Леонід Перфецький // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 12. – С. 1495-1500.

Любов Коленська: (До 25-річчя появи першої зб. новель «Самотність») (1966) // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 5. – С. 598-603.

Любов Коленська: (До 25-річчя появи першої збірки новель «Самотність») // Свобода. – 1991. – Чис. 47. – 12 берез.

Мати – героїня – страдниця: (Відвідини п. С. Горинь у Ходорові) // Жіноч. світ. – 1993. – Чис. 9. – С. 8-9.

Микита Мандрика та його «Завершення літа» // Визвол. Шлях. – 1977. – Кн. 3. – С. 372-377.

Михайло Воскобійник // Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Упоряд. О. Коновал. – К., Чикаго, 1997. – С. 201-203: портр.

На зустріч нашому документалістові: [Творчість Я. Кулиничка] // Свобода. – 1994. – 13 верес.

Наша культура в сучасній дійсності // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 6. – С. 725-733.

Невтомний трудівник відійшов у вічність: [Фізик О. Смакула] // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 11. – С. 1392-1395.

«Не згинаюся у час тривожний»: [Іван Савич – відомий укр. поет] // Літ. Україна. – 1999. – 21 жовт. – С.4.

Нелегка справа видавати журнал: (До 50-річчя з дня заснування журн. «Визвол. Шлях») // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 11. – С. 1393-1397.

Об'єднання українських письменників «Слово» (1954–1997) // Західноканадський збірник / Канад. НТШ. – Едмонтон, 1998. – Т. 37, ч. 3. – С. 205-218.

Об'єднання українських письменників «Слово» (1954-1997) // Визвол. Шлях. – 2000. – № 1. – С. 69-79.

Огляд значних подій у розвитку Шашкевичезнавства // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 8. – С. 1002-1005.

Переклад «Фавста» в системі нових концепцій: (До 70-річчя Дмитра Загула): Стаття // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 11. – С. 1357-1366.

Письменник і перекладач: (70-річчя народж. М. Палія) // Визвол. Шлях. – 1982. – Кн. 7. – С. 871-874.

Питання, ким бути, постає перед багатьма // Визвол. Шлях. – 1993. – Кн. 10. – С. 1242-1244.

Під прапором тисячоліття: (Враження з Равен. Наук. Конгресу, [18-24 квіт. 1989, м. Равенн, Італія]) // Укр. історик. – 1989. – Т. 26, ч. 1/3. – С. 74-81.

Поезія визвольної боротьби // Славутич Яр. Живі смолоскипи: Зб. поезій. – Едмонтон, 1983. – С. 5-8.

Поет, науковець, громадський діяч: (До 110-річчя від дня народж. М. І. Мандрики) // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 4. – С. 337-345.

Полум'яне слово: До 50-річчя Яра Славутича / Щербак М., Жила В.Т. – Лондон: Укр. видавн. спілка, 1969. – 40 с.

Помітний здобуток нашої історичної науки // Укр. історик. – 1986. – № 1/2. – С. 121-124.

Правдивий воїн нашого часу: (До 80-річчя з дня народж. В. Янева) // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 2. – С. 244-249.

Президент Микола А. Ливицький і наша сучасність. – Філадельфія: Свобода, 1988. – 72 с.

Президент Микола Андрійович Ливицький // Укр. історик. – 1989. – № 4. – С. 99-102.

Прометеївські образи й мотиви в творчості Лесі Українки // Сучасність. – 1993. – № 4. – С. 118-127.

Прометеївські мотиви в творчості Яра Славутича: Огляд // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1996. – Зб. 13. – С. 218-229.

Прометеївські образи й мотиви в творчості Лесі Українки // Сучасність. – 1993. – № 4. – С. 118-127; Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 4. – С. 466-477; Кн. 5. – 604-611.

Славутичеве християнство: Урив. із ст. «Християн. мотиви в укр.-канад. поезії» // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.; Едмонтон, 1997. – С. 74-78.

Споконвічна совість: [Про поета Яра Славутича] // Київ. – 1992. – № 1. – С. 144-146.

Спостережливе монографічне дослідження: [До 80-річчя з дня народж. Яра Славутича] // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 8. – С. 991-995.

Студії та матеріали до новішої української історії. – Мюнхен, 1983. – Т. 2. – 343 с.

Сьома зустріч ПКУС: (Постійна Конф. Укр. Студій) // Визвол. Шлях. – 1982. – Кн. 10. – С. 1271-1278.

Теодосій Осьмачка як перекладач «Макбета» Шекспіра // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 9. – С. 1113-1123.

Три майстри пензеля: (Мистці Мошинські) // Визвол. Шлях. – 1973. – Кн. 1/2. – С. 162-165.

Три Універсали Української Центральної Ради // Визвол. Шлях. – 1988. – Кн. 4. – С. 464-473.

Українська Центральна Рада на тлі доби, факти та оцінки: (До 75-річчя її утворення) // Визвол. Шлях. – 1993. – Кн. 4. – С. 387-397.

Українське судівництво протягом віків // Сучасність. – 1992. – № 10. – С. 107-109.

Українські переклади лірики Гете // Визвол. Шлях. – 1981. – Кн. 9. – С. 1096-1106; Кн. 10. – С. 1215-1226.

«Фауст» у перекладі Миколи Лукаша // Збірник праць і матеріалів на пошану Григорія Лужницького (1903-1990) / Ред.: В. Жила та ін. – Л.; Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1996. – С. 277-295.

Франко і Гете: (До 100-річчя появи укр. пер. «Фавста») // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 2. – С. 216-223.

Християнські мотиви в українсько-канадській поезії // Збірник тисячоліття християнства в Україні, 988–1988. – Вінніпег, 1991. – С. 211-226.

Чарівними стежками хутора Надія // Визвол. Шлях. – 2000. – № 2. – С. 64-68.

Шевченко – поет української нації // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 8. – С. 949-956.

Яр Славутич про Василя Стуса // Визвол. Шлях. – 2003. – Кн. 6. – С. 89-92.

Ред.: Збаражчина: 3б. ст., матеріалів і споминів / Ред. В. Жила; Літ. ред. Яр Славутич. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто. 1980–1985. – Т. 2.

Упоряд.: Творчість Яра Славутича: Ст. і рец. / Упоряд. В. Жила. – Едмонтон, 1978. – 431 с.

Упоряд.: Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.: Дніпро; Едмонтон: Славута, 1997. – 912 с.

Вступ. ст.: Славутич Яр. Живі смолоскипи: Поезії / Вступ. ст. В. Жили. – Л.: Каменяр, 1992. – 95 с.

Вступ. ст.: Ящун В. З нив і доріг життя: Поезії / Вступ. ст. В. Жили. – Пітсбург, 1986. – 196 с.

* * *

Рецензії

В двох площинах // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 6. – С. 752-753. – Рец. на кн.: Мальта Д. А. Тигр. – Буенос-Айрес, 1986.

Важлива і корисна праця // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 5. – С. 635-638. – Рец. на кн.: Вовк А. Вибірковий: Англ.-укр. слов. з природознавства, техніки і сучас. побуту. – Нью-Йорк, 1982. – Ч. 1.

Вартісний внесок у мистецтво перекладу // Всесвіт. – 1993. – № 2. – С. 139-140. – Рец. на кн.: Качуровський І. Золота галузка. – Буенос-Айрес; Мюнхен, 1991.

Вартісний внесок у фонд перекладацької літератури // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 10. – С. 1268-1271. – Рец. на кн.: Качуровський І. Золота галузка. – Буенос-Айрес; Мюнхен, 1991.

Вдалиий твір // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 8. – С. 1017-1019. – Рец. на кн.: Качалуба М. З моєї Одиссеї. – Буенос-Айрес, 1983. – Ч. 1.

Весносінь // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 11. – С. 1395-1396. – Рец. на кн.: Палій М. Весносінь: Повісті з життя. – Буенос-Айрес, 1991.

Вихід її на часі // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 5. – С. 636-639. – Рец. на кн.: Петлюра С. Вибрані твори та документи. – К., 1994.

Відрадне явище // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 9. – С. 1150-1151. – Рец. на кн.: Гуменна Д. Внуки столітнього запорожця. – Торонто, 1981.

Вінницька трагедія ХХ століття // Свобода. – 1998. – 3 квіт. – Рец. на кн.: Народовбивство в Україні: офіц. матеріали про масові вбивства у Вінниці / НТШ, Фондація Укр. Віл. Ун-ту. – Л., 1995.

Вірші, що «засвідчують трагедію невинної людини» // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 5. – С. 626-628. – Рец. на кн.: Савич І. Крізь поля-

---

рні завої: Поезії / Перед. сл. Л. Новиченка. – К.: Рад. письменник, 1989. – 62 с.

Вклад українського наукового світу на піднесенні // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 1. – С. 113-118. – Рец. на кн.: Збірник праць Ювілейного Конгресу / За ред. В. Янева. – Мюнхен, 1988-1989.

Гарне досягнення в поезії // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 1. – С. 102-105. – Рец. на кн.: Палій Л. Сон-країна. – Торонто; К., 1994.

Гін до краси, як мета // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 3. – С. 282-284. – Рец. на кн.: Тарнавська М. Землетрус. – Нью-Йорк, 1981.

Дещо про нахил до гумору // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 7. – С. 866-868. – Рец. на кн.: Смійтеся на здоров'я: Зб. гумору та сатири / Зібр. і упорядкув. П. Нірода. – Братислава; Пряшів, 1989. – 232 с.

Джерело знань і вражень // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 6. – С. 724-731. – Рец. на кн.: Стрийщина: Іст.-мемуар. зб. / За ред. І. Пеленської і К. Баб'яка. – Нью-Йорк; Торонто; Париж; Сідней, 1990. – Т. 1-2.

Дожив і побачив перемогу добра над злом // Визвол. Шлях. – 1998. – Кн. 10. – С. 1256-1260. – Рец. на кн.: Терпак М. Спогади. – 1996. – 215 с.

Документи з мартирології українського народу // Визвол. Шлях. – 1994. – Кн. 4. – С. 497-501. – Рец. на кн.: Сивицький М. Dzieje konfliktow polsko-ukrainskich. – Варшава, 1992. – Т. 1-2.

Дореволюційна діяльність Симона Петлюри // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 5. – С. 628-632. – Рец. на кн.: «Він – з когорти вождів» / Т. Пустовіт, Н. Сидоренко, О. Чекмишев та ін. – К., 1994.

Дослідження, досконале формою і змістом // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К., Едмонтон, 1997. – С. 705-708. – Рец. на кн.: Волинський П. Яр Славутич: Літ. портр. – К., 1994.

«Душа добра» // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 12. – С. 1517-1520. – Рец. на кн.: Дудин О. Кароокий зайчик / За літ. ред. Н. Мориквас. – Л.: Штабар, 1995. – 70 с.

Епістолярна спадщина Івана Багряного // Березіль. – 2004. – № 2. – С. 175-179. – Рец. на кн.: Багрянний І. Листування: 1946-1963. – К.: Смолоскип, 2002. – Т. 1-2.

За рідну мову українських дітей // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 8/9. – С. 1044-1046. – Рец. на кн.: Гренджа-Донський В. Твори / За ред. В. Лева. – Вашингтон, 1983.

Збірка доброї органічної єдності // Визвол. Шлях. – 1994. – Кн. 2. – С. 229-233. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Шаблі тополь: Зб. поезій. – К., 1992.

Збірка, що будить думки // Визвол. Шлях. – 1985. – № 7. – С. 875-877. – Рец. на кн.: Тарнавський О. Сотня сонетів. – Філадельфія; Торонто, 1984.

Збуджують думки, викликають роздуми... // Визвол. Шлях. – 1993. – Кн. 1. – С. 115-120. – Рец. на кн.: Гуменна Д. Дар Евдотеї. – Балтимор; Торонто, 1990. – Кн. 1-2.

Знайти в душі бальзам на болі // Визвол. Шлях. – 1993. – Кн. 8. – С. 1014-1016; 1994. – Кн. 6. – С. 760-762; 1997. – Кн. 6. – С. 760-762. – Рец. на кн.: Крименко Є. Містерія життя: Поезії. – Чикаго, 1991.

Ігор Качуровський – перекладач Петрарки // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 11. – С. 1296-1301. – Рец. на кн.: Петрарка Ф. Вибране / Пер. з іт. І. Качуровського. – Мюнхен, 1982.

Ісповідник віри – Йосиф Сліпий // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 2. – С. 249-253. – Рец. на кн.: Пелікан Я. Ісповідник віри між Сходом і Заходом: Портр. укр. Кардинала Йосифа Сліпого. – К., 1994.

«Кипить мій гнів» // Визвол. Шлях. – 1998. – Кн. 2. – С. 251-254. – Рец. на кн.: Скеля-Студецький М. Крамольні вірші / За ред. В. Коломійця. – К.: Укр. письм.: Вир, 1996. – 123 с.

Книга унікального характеру // Визвол. Шлях. – 1994. – Кн. 3. – С. 372-375. – Рец. на кн.: Лопаткевич Т., Лопаткевич М. Мала сакральна архітектура на Лемківщині. – Нью-Йорк, 1993.

Книга, що має особливе значення // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 3. – С. 371-375. – Рец. на кн.: Шандор В. Закарпаття: Іст.-правдивий нарис, ІХ ст. – 1920 р. – Нью-Йорк, 1992.

Книжка, що звертає на себе увагу // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 8. – С. 1011-1012. – Рец. на кн.: Збірник музичних творів на слова Маркіяна Шашкевича / За ред. Ю. Гнатюка і Я. Розумного. – К.; Вінніпег; Л., 1992. – 362 с.

Книжка, що прислужиться українській молоді // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 3. – С. 375-376. – Рец. на кн.: Юриняк А. Літературні жанри малої форми. – Вінніпег, 1981.

Логічна й успішна публікація сучасника // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 9. – С. 1127-1131. – Рец. на кн.: Костюк Г. Сталінізм в Україні: (Генеза і наслідки). – К.: Смолоскип, 1995. – 508 с.

Ми твердо вірили в нашу правду // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 6. – С. 759-764. – Рец. на кн.: Моцюк П. Пройдений шлях: Автобіографія. – Чикаго, 1994. – 248 с.

Мистець кольористичного багатства // Визвол. Шлях. – 1993. – Кн. 7. – С. 885-888. – Рец. на кн.: Петро Мегик: Моногр. мистця й альбом праць / За ред. С. Гординського. – Філадельфія, 1992.

Міжнародна Наукова Конференція // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 3. – С. 376-379. – Рец. на кн.: Від Наукового Товариства ім. Шевченка до Українського Вільного Університету. – К., 1992.

Можливість усвідомити минуле // Визвол. Шлях. – 1993. – Кн. 5. – С. 596-599. – Рец. на кн.: Барагура В. Воєнні переживання сірої людини: Спогади з Другої світ. війни. – Нью-Йорк; Джерсі-Сіті, 1991.

Молодіжний літературний процес в Україні // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 4. – С. 499-504. – Рец. на кн.: Молоде вино: Антол. поезії / Упоряд.: М. Розумний, С. Руденко. – К., 1994.

Монографія про творчість Яра Славутича // Творчість Яра Славутича. Т. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К., Едмонтон, 1997. – С. 718-725; Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 5. – С. 613-618. – Рец. на кн.: Сорока П. Поетичний світ Яра Славутича. – Т.: Лілея, 1995.

«Моя доба» – поема палкого заглиблення // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 12. – С. 1499-1507. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Моя доба.

Назустріч нашому документалістові // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 12. – С. 1511-1515. – Рец. на кн.: Фільмова творчість Ярослава Кулиничча. – Нью-Йорк, 1994.

Найбільш українське місто в Галичині // Визвол. Шлях. – 1988. – Кн. 10. – С. 1265-1268. – Рец. на кн.: Яворівська земля: Регіон. іст.-мемуар. зб. / За ред. В. Лева, В. Барагури. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1984.

Настільна книга // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 5. – С. 630-632. – Рец. на кн.: Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986.

Незвичайний переклад // Визвол. Шлях. – 2003. – Кн. 8. – С. 121-127. – Рец. на кн.: Стежка крізь безмір: Сто німецьких поезій (750-1950) / Пер. І. Качуровського. – Париж; Л.; Цвікау, 2000. – 275 с.

Нелегке завдання // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1990 / Ред. З. Снилик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1990]. – Річник 80. – С. 132-139. – Рец. на кн.: Костюк Г. Зустрічі і прощання. – Едмонтон, [1988].

Нескоримий Львів // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 5. – С. 626-630. – Рец. на кн.: Вітошинська О. Непереможний Лев. – Лондон; Париж, 1991.

Нова збірка поезій // Визвол шлях. – 1989. – Кн. 7. – С. 884-889. – Рец. на кн.: Яшун В. До світла: Поезії. – Пітсбург, 1988.

Нові поетичні обрії // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 11. – С. 1317-1320. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Завойовники прерій: Зб. поезій. – Едмонтон, 1968.

Оригінальний гуморист і стиліст // *Визвол. Шлях.* – 1966. – Кн. 10. – С. 1198-1200. – Рец. на кн.: Понеділок М. *Смішні сльозинки.* – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, 1966.

Перший український друкований словник // *Визвол. Шлях.* – 1988. – Кн. 9. – С. 1149-1150. – Рец. на кн.: Зизаній Л. *Лексис.* – Оттава, 1986.

Перші українські дипломатичні зусилля // *Визвол. Шлях.* – 1999. – Кн. 8. – С. 999-1002. – Рец. на кн.: Гой П. *Дипломатичні стосунки України з Московщиною, 1648-1651.* – Мюнхен; Л., 1996. – 239 с.

Пече моя гірка сльоза // *Визвол. Шлях.* – 1993. – Кн. 4. – С. 491-496; *Жіноч. світ.* – 1993. – Чис. 10. – С. 12-14. – Рец. на кн.: Пашко А. *На вістрі свічки.* – Балтимор; Л.; Торонто, 1991.

Під знаком херсонського Марка Поло // *Визвол. Шлях.* – 1972. – Кн. 12. – С. 1403-1406. – Рец. на кн.: Славутич Яр. *Мудрощі мандрів: Зб. поезій.* – Едмонтон, 1972.

«Пісня віри» як джерело кращого завтра // *Визвол. Шлях.* – 1975. – Кн. 10. – С. 1190-1196. – Рец. на кн.: Качалуба М. *Наш талант: Зб. поезій.*

Плідна традиція минулого // *Визвол. Шлях.* – 1987. – Кн. 12. – С. 1427-1429. – Рец. на кн.: Крашенніков С. *Київ Шевченкових часів.* – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1984.

Повнокровне монографічне дослідження // *Новий шлях: Календар-альм., 1996 р. / Упоряд. і зред. Ю. Карманін.* – Торонто, 1995. – С. 173-179. – Рец. на кн.: Назаренко Т. *Правди потужний спадок: Поет. творчість Яра Славутича.* – К., 1994.

Поглиблене вивчення українського трагічного минулого // *Визвол. Шлях.* – 1992. – Кн. 3. – С. 373-377. – Рец. на кн.: *The Tragedy of Vinnytsia: Materials on Stalin's Policy of Extermination in Ukraine During the Great Purge, 1936-1938.* – Торонто; Нью-Йорк, 1989. – 265 с.

Поезія визвольної боротьби // *Визвол. Шлях.* – 1984. – Кн. 11. – С. 1393-1397. – Рец. на кн.: Славутич Яр. *Живі смолоскипи.* – Едмонтон, 1983.

«Поезія – мій головний і улюблений жанр» // Черінь Г. *Калейдоскоп: Ст. і рец.* – К., 1995. – С. 334-344; *Визвол. Шлях.* – 1993. – Кн. 11. – С. 1383-1388. – Рец. на кн.: Черінь Г. *Квіти добра і зла: Поезії.* – Кліфтон, 1991.

Помітний здобуток історичної думки // *Визвол. Шлях.* – 1985. – Кн. 5. – С. 625-628. – Рец. на кн.: Марунчак М. *The Ukrainian Canadians: A History.* – Вінніпег, 1985(?).

Пошуки нових шляхів // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 11. – С. 1386-1392. – Рец. на кн.: Ящун В. З нив і доріг життя: Поезії. – Пітсбург, 1986.

Праця, що підсумовує усе краще // Визвол. Шлях. – 1974. – Кн. 3/4. – С. 444-445. – Рец. на кн.: Мандрика М. Ювілейний збірник. – Вінніпег, 1973.

Про високе і вічне // Визвол. Шлях. – 1998. – Кн. 5. – С. 634-637. – Рец. на кн.: Федюк П. Самотня зірниця: Новелі / Ред. Н. Мариквас. – Л.: Віл. Україна, 1994. – 91 с.

Простота і мистецтво // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 7. – С. 888-890. – Рец. на кн.: Ласовська-Крук М. День Мазепи для шкільного театру. – Л., 1993.

Результат тісної співпраці // Визвол. Шлях. – 1988. – Кн. 12. – С. 1522-1524. – Рец. на кн.: Вовк А. Англійсько-український словник назв кольорів і кольорознавства. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1986.

«Рідна мова моя» // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 2. – С. 240-242. – Рец. на кн.: Кузьменко С. Волошка у житніх полях: Вибр. старі й нові поезії та пер. – К.: Спалах ЛТД, 1997. – 135 с.

Роздуми автора-патріота // Визвол. Шлях. – 1998. – Кн. 1. – С. 99-100. – Рец. на кн.: Блажейовський Д. Берестейська ре-унія та українська історична доля і недоля. – Л., 1995. – Т. 1.

Своєрідність сприймання дійсности в збірці «Зорепад» // Визвол. Шлях. – 1970. – Кн. 9. – С. 1059-1065. – Рец. на кн.: Понеділок М. Зорепад. – Торонто, 1969.

Скористаймося з досвіду Великого Митрополита // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 8/9. – С. 1042-1043. – Рец. на публ.: Музичко І. Екуменічна діяльність Митрополита Андрея Шептицького в Росії в 1914-1917 роках (Богословія: Збірник – 1983. – Ч. 47).

Слово – зброя письменника // Черінь Г. Калейдоскоп: Ст. і рец. – К., 1995. – С. 288-293. – Рец. на кн.: Черінь Г. Слова: Роман у віршах. – Торонто; Чикаго, 1980.

«Смерти нема для творців» // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 5. – С. 622-626. – Рец. на кн.: Симон Петлюра та українська революція: Зб. пр. Другого конгр. петлюрознавців України / Упоряд. та передм. В. Михальчука. – К.: Рада, 1995.

Сміх, що не ображає // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 3. – С. 373-374. – Рец. на кн.: Колісник Р. Найкращі хлопці з Дивізії: Гуморески, оповід., фейлетони, виступи. – Онтаріо, 1993.

Співець Карпатської України // *Визвол. Шлях.* – 1983. – Кн. 3. – С. 378-382. – Рец. на кн.: Гренджа-Донський В. Твори / Зібр. і впоряд. З. Гренджа-Донська. – Вашингтон, 1981-1982. – Т. 1-2.

Сподівання, повністю виправдані // Черінь Г. *Калейдоскоп*: Ст. і рец. – К., 1995. – С. 327-333; *Визвол. Шлях.* – 1992. – Кн. 9. – С. 1123-1126; *Жіноч. світ.* – 1993. – Чис. 4. – С. 24-25. – Рец. на кн.: Черінь Г. *Їдьмо зі мною знов!*: Зб. тревелогів. – Кліфтон, 1990.

Спостережливе монографічне дослідження: (До 80-річчя з дня народж. поета Яра Славутича) // *Нар. воля.* – 1998. – Чис. 7-9; *Визвол. Шлях.* – 1999. – Кн. 8. – С. 991-995. – Рец. на кн.: Сорока П. *Моя доба Яра Славутича.* – Т., 1997. – 103 с.

Старосвітські легенди // *Визвол. Шлях.* – 1997. – Кн. 2. – С. 246-248. – Рец. на кн.: Голод М.-А. *Янгол у наймах: Старосвіт. легенди.* – К., 1995.

Твір «На полі крові» // *Визвол. Шлях.* – 1995. – Кн. 4. – С. 493-499. – Рец. на твір: Українка Леся. *На полі крові: Поема* (ЛНВ, 1910).

У боротьбі за українську національну ідентичність // *Визвол. Шлях.* – 1994. – Кн. 1. – С. 107-115. – Рец. на кн.: Куропась М. Б. *Українські американці: Походження і прагнення.* – Торонто; Буффало; Лондон, 1991.

У пошуках історичної правди // *Визвол. Шлях.* – 1988. – Кн. 9. – С. 1147-1148. – Рец. на кн.: Винар Л. *Автобіографія Михайла Грушевського з 1926 року.* – Нью-Йорк; Торонто, 1981. – Ч. 2.

У роздумах про віру в Бога // *Визвол. Шлях.* – 1997. – Кн. 4. – С. 507-511. – Рец. на кн.: *Англо-українська антологія американської релігійної поезії / Зібр., упоряд. і пер. В. Ящун.* – Філадельфія; Пітсбург, 1994. – С. I-XIV, 209.

Уважно дібрані і цікаво висвітлені проблеми // *Визвол. Шлях.* – 1992. – Кн. 2. – С. 246-249. – Рец. на кн.: Ящун В. *Вибране із славістики.* – Нью-Йорк; Париж, 1991. – 319 с.

Факт лишається фактом // *Нар. воля.* – 1998. – Чис. 9, 10; *Визвол. Шлях.* – 1998. – Кн. 4. – С. 497-500. – Рец. на кн.: *Акція «Вісла»: Документи / Пер. з пол. І. Сварника.* – Л.; Нью-Йорк, 1997. – 564 с.

Цікава і помітна праця // *Визвол. Шлях.* – 1983. – Кн. 11. – С. 1404-1405. – Рец. на кн.: Тарнавський О. *Бібліографічний покажчик.* – Філадельфія, 1980.

Цінне видання з історії України // *Визвол. Шлях.* – 1999. – Кн. 5. – С. 493-495. – Рец. на кн.: Оглоблин О. *Студії з історії України: Ст. і джерельні матеріали / За ред. Л. Винара.* – Нью-Йорк; К.; Торонто, 1995. – 467 с.

Цінний здобуток нашої літератури // *Визвол. Шлях.* – 1993. – Кн. 3. – С. 361-365. – Рец. на кн.: Щербак М. Чебрець: Вибр. поезії. – Клифтон; Нью-Джерсі, 1991.

Чи досяг письменник вершин? // *Визвол. Шлях.* – 1975. – Кн. 1. – С. 115-120. – Рец. на кн.: Понеділок М. Рятуйте мою душу. – Джерсі-Сіті, 1973.

Шляхетні зусилля українських жінок // *Жіноч. світ.* – 1993. – Чис. 7/8. – С. 16-17. – Рец. на кн.: Українська жінка в світі / За ред. Г. Мазуренко. – Торонто, 1992.

Шляхи виховання української інтелігенції // *Визвол. Шлях.* – 1987. – Кн. 2. – С. 246-250. – Рец. на кн.: Кобилянська О. Апостол черні. – [Торонто], 1984.

«Що здобули і на що не було волі Божої» // *Визвол. Шлях.* – 1999. – Кн. 8. – С. 995-998. – Рец. на кн.: Кондратюк В. О., Буравченкова С. Б. Українська Революція: здобутки і втрати в державотворчих змаганнях (1917-1920 рр.): Навч. посіб. – К.: Стилос, 1998. – 280 с.

Щоб любити – треба знати // *Визвол. Шлях.* – 1977. – Кн. 2. – С. 250-254. – Рец. на кн.: Антологія української поезії в Канаді, 1898-1973 / Упоряд. Яр Славутич. – Едмонтон, 1975.

Література

Барагура В. Відзначення 70-річчя проф. В. Жили // *Свобода.* – 1989. – 12 верес.

Барагура В. Михайло Г. Марунчак – літописець Канадської України // *Визвол. Шлях.* – 1992. – Кн. 7. – С. 872-875. – Рец. на кн.: Жила В. Бібліографія Михайла Г. Марунчака. – Вінніпег, 1991.

Вірний М. Працелюб [В. Жила] // *Нар. воля.* – 1991. – 18 лип.

Жила Володимир: [Корот. біогр. довідка] // *Письменники України: Довідник* / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 363: портр.

Лев В. Володимир Жила: До 70-річчя вченого-філолога і діяча культури // *Свобода.* – 1990. – 16 трав.

Людина праці, високих ідеалів і глибокої віри // *Визвол. Шлях.* – 1999. – Кн. 8. – С. 1020-1022.

Мошинський В. Володимир Жила: До 70-річчя д-ра В. Жили і його пр. як міністра культури при уряді УНР // *Укр. голос.* – 1989. – 28 серп.

Пазуняк Н. [Рецензія] // *Укр. історик.* – 1991. – Т. 28, ч. 1/2. – С. 199-200. – Рец. на кн.: Жила В. Бібліографія Михайла Г. Марунчака. – Вінніпег, 1991.

Савич І. Володимир Тарасу Жилі – 80 // Літ. Україна. – 1999. – 1 лип. – С. 3.

Савич І. Слово-спогад про жорстокі роки та літератора Володимира Жилу // Нові дні. – 1996. – № 556/557. – С. 4-7.

Славутич Яр. Вихователь, науковець, діяч: (До 75-річчя В. Жили) // Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.; Едмонтон, 1998. – С. 310-318.

Славутич Яр. З історії українознавства в Канаді // Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.; Едмонтон, 1998. – С. 303-304. – Рец. на кн.: Жила В. З історії українознавства й славістики в Канаді. – Вінніпег, 1961.

Славутич Яр. З історії українознавства в Канаді // Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 277-278. – Рец. на кн.: Жила В. З історії українознавства й славістики в Канаді. – Вінніпег, 1961.

Славутич Яр. Працьовитий науковець: (До 60-річчя В. Жили) // Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.; Едмонтон, 1998. – С. 305-308; Українська література в Канаді: Вибр. дослідження, ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 279-281; Дзвони. – 1977. – № 3/4.

Славутич Яр. Симпозіум, присвячений Володимирові Жилі // Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.; Едмонтон, 1998. – С. 308-309.

Славутич Яр. Симпозіум, присвячений Володимирові Жилі // Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 282-283.

Сорока П. Володимир Жила: Життя і творчість. – Т.; Збараж: Лілея, 1999. – 300 с.: іл.

65-річчя Володимира Жили: [Передрук присвяти проф. д-рові В. Жилі, опубл. в тижневику «Гомін України», 1985, чис. 8] / К. С. // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 4. – С. 500.

Ящун В. Володимир Жила // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 3. – С. 367-371.

Ящун В. Села Збаражчини // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 8/9. – С. 1051-1053. – Рец. на кн.: Збаражчина: Зб. ст., матеріалів і споми-нів / Ред. В. Жила; Літ. ред. Яр Славутич. – Нью-Йорк; Париж; Сід-ней; Торонто, 1980 – 1985. – Т. 1-2.

ЗОЗУЛЯ ОЛЕКСАНДЕР (літ. псевд. О. Крата; 17. 11. 1907, селище Святошин, тепер р-н м. Києва) – журналіст і письменник.

Народився у сім'ї військового. Закінчив двокласне земське училище. Навчався в Інституті журналістики в Києві, але через арешт не закінчив його. Протягом 1929-1933 рр. працював інспектором з питань українізації облвиконкому Центрально-Чорноземної області з осідком у Воронежі. З 1936 р. завідував відділом газети «Радянська торгівля».

На початку Другої світової війни був мобілізований до армії, але потрапив до тюрми, з якої звільнився у січні 1942 р. 1943 р. виїхав до Львова.

У кінці війни емігрував до Австрії, звідти до Німеччини, у грудні 1945 р. – до США. Працював на заводі Форда. З 1973 р. – на пенсії. Жив в Канаді.

Перебуваючи в Німеччині, організував у м. Ульм газету «Українські вісті», був її першим редактором. Співпрацював у газеті «Свобода» та в журналах «Нові дні», «Овид».

На початку 30-х років у Воронежі вийшла його перша збірка гуморесок «Знак питання». Друга збірка «Рябі штани» побачила світ у Львові 1943 р. У США окремими збірками було видано оповідання й повісті, переважно з життя селян, робітників та інтелігенції в Україні («Без жартів», 1975; «Під чужим прізвиськом», 1981; «Шляхом подій», 1987). Творам О. Зозулі притаманні і гумор, і їдка іронія, і почасти гостра сатира.

1992 р. письменник відвідав Україну.

Твори

Без жартів: Гумор, оповід. – Детройт, 1975. – 95 с.

Вічне: (Фрагм. з повісті «Ми») // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 101-103.

Зупинить літак: Новела // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1968. – Зб. 3. – С. 192-198: портр.

Кров предків: (Фрагм. з повісті «Ми») // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1978. – Зб. 7. – С. 94-104.

Одруження: (Жарт) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1981. – Т. 9. – С. 149-159.

Останні Півні: Бувальщина // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1980. – Т. 8. – С. 103-108.

Під чужим прізвисьмом: Повість. – Детройт, 1987. – 140 с. – (Відбитка із зб. «Слово»).

Під чужим прізвисьмом: Повість-хроніка // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1983. – Т. 10. – С. 126-155.

Поїзд іде на Схід: (З нотатника) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Торонто, 1987. – Т. 11. – С. 83-94.

Рябі штани: Зб. гуморесок. – Л., 1943.

Література

Балей П. Без ідеологічного самодурства: Вибране. – Лос-Анджелес; Балтимор: Смолоскип, 1992. – 765 с.

Про О. Зозулю див.: «Показчик імен і назв», с. 752.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про О. Зозулю див.: «Алфавітний показчик авторів», с. 488.

Качуровський І. Гумор української еміграції // Сучасність. – 1992. – № 10. – С. 152-162. – Із змісту: [Про О. Зозулю]. – С. 155.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 2: 1953-1966 / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – Л., 1996. – 917 с.

Про О. Зозулю див.: «Показчик імен», с. 902.

Олександр Зозуля // Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – С. 245.

Про О. Зозулю див.: «Іменний показчик», с. 814.

ЗУЄВСЬКИЙ ОЛЕГ (16. 02. 1920 с. Хомутець, Миргородський р-н, Полтавська обл. – 27. 03. 1996, м. Едмонтон, Канада) – український поет і літературознавець, перекладач.

Протягом 1938-1941 рр. навчався в Інституті журналістики у Харкові. Під час німецько-фашистської окупації був вивезений до Німеччини на примусові роботи. У 50-х роках переїхав до США. Продовжив навчання у Пенсільванському університеті у Філадельфії. Здобувши ступінь доктора славістики, викладав у різних університетах США.

Літературну творчість почав у кінці 40-х років. Автор збірок віршів («Золоті ворота», 1947; «Під знаком Фенікса», 1958), у яких виявив оригінальність поетичного мислення, схильність до традицій символізму, класичної строгості вірша. Підготував до друку нову збірку «Голуб серед ательє» (1991), деякі вірші з неї опублікував у журналі «Сучасність». Значну частину творчого доробку поета складають переклади творів Рільке, Новаліса, Малларме, Шекспіра та ін. Разом з І. Костецьким О. Зуєвський переклав і видав у Штутгарті, у видавництві «На горі», двотомне зібрання поетичних творів С. Георге (1968-1971) під назвою «Вибраний Стефан Георге». Це найповніша збірка німецького поета українською мовою. Її вихід у світ став визначним літературним явищем.

Як поет, перекладач виступав на сторінках періодичних видань у діаспорі («Сучасність», «Україна і світ», «Нові дні»), у збірнику «Слово», де опублікував чимало літературно-критичних статей та рецензій.

Твори

Ars poetica // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1973. – Зб. 5. – С. 20-22.

Вибране: Поезії, пер. / Передм. С. Павличко. – К.: Дніпро, 1992. – 364 с.

Видатний український письменник та громадський діяч Іван Боднарчук // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1996. – Зб. 13. – С. 7-9.

Голуб серед ательє: Поезії. – Едмонтон: Слово, 1991. – 98 с.

Естакади: (З нової зб.) // Світо-вид. – 1995. – Чис. 4. – С. 5-11.

З книги «Голуб серед ательє»: [Поезії] // Світо-вид. – 1992. – Чис. 1. – С. 61-65; Сучасність. – 1989. – № 11. – С. 5-10.

Золоті ворота: [Поезії]. – Мюнхен, 1947. – 64 с.

Зоряні іменини Мінотавра; Дві апострофи; Сальвадор Далі: [Поезії] // Поезія'90 / Редкол.: М. Вінграновський та ін. – К., 1990. – Вип. 2. – С. 91-98.

Із нової збірки поезій «Обіцянка радості» // Сучасність. – 1993. – № 5. – С. 6-12.

Кассіопея; Парафрази: [Поезії] / Післясл. В. Яременка. – К.: Дніпро, 1993. – 127 с.: іл.; Дніпро. – 1992. – № 10/12. – С. 110-120.

Межа надії: [Вірші] // Вітчизна. – 1991. – № 6. – С. 6-7.

Обіцянка радості: Зб. поезій // Дніпро. – 1995. – № 7/8. – С. 45-52.

Ольга Кобилянська і Шопенгауер // Українська література: Матеріали I Конгр. Міжнар. асоц. україністів (Київ, 1990, 27 серп. – 3 верес.) / НАН України. Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка; Відп. ред. О. Мишанич. – К., 1995. – С. 214-223.

Під знаком Фенікса: Поезії / Вступ. ст. І. Костецького; Іл. Я. Гноздовського. – Мюнхен, 1958. – 113 с.

[Поезії] // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд.: Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 127-132.

Петро Одарченко // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 270-271.

[Поезії] // Боян: Поезія'92 / Редкол.: М. Вінграновський та ін. – К., 1992. – С. 190-200.

[Поезії] // Всесвіт. – 1991. – № 11. – С. 13-19.

[Поезії] // Золотий гомін: Укр. поезія світу / Ред.-упоряд. А. Моїсієнко. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 101-103.

[Поезії] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 222-227.

[Поезії] // Кур'єр Кривбасу. – 1994. – № 13. – С. 23-24.

[Поезії] // Поза традиції: Антол. укр. модер. поезії в діаспорі / Редкол.: Б. Бойчук (упоряд.) та ін. – К.; Торонто; Едмонтон; Оттава, 1993. – С. 91-103.

[Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1970. – Зб. 4. – С. 36-37.

[Поезії] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 3. – С. 84-91.

[Поезії] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упоряд., ред. та біобібліогр. довідки В. Яременка. – [2-ге вид., змін., доопрац., допов.]. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 483-490.

Святослав Гординський: (До 70-річчя з дня народж.) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1978. – Зб. 7. – С. 189-192.

У ролі заспівів: [Вірші] // Світо-вид. – 1991. – Чис. 1. – С. 20-23.

Ще один визначний ювілей 75-річчя Юрія Шевельова / Співавт. Ю. Гаморак // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 326-328.

Юдита: Вірш // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 433.

Пер.: З сонетів Шекспіра: [№ 60; 81; 135] / Пер. О. Зуєвський // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 5. – С. 549-550.

Пер.: Зерова С. Спогади про Миколу Зерова / Вступ, підгот. тексту С. Білоконя; Пер. з рос. О. Зуєвського // Сл. і час. – 1995. – № 9, 10; 1996. – № 1-5, 7-9.

Пер.: Маллярме С. Поезії / Пер., передм. і прим. О. Зуєвського; Канад. ін-т укр. студій. Альберт. ун-т. – Б. м., 1990. – XIII, [204] с.: іл.

Пер.: Поль В. Із збірки «Вишукані свята»; Із книги «Жінки»: [Поезії] / Пер. з фр. О. Зуєвського // Світо-вид. – 1994. – Чис. 4. – С. 5-9.

Література

Абліцов В. Коли є голуб у твоїй руці // Голос України. – 1996. – 10 лют.

Абліцов В. Література – «невловиме в світі і душі». Без нього – сумно жити: Олег Зуєвський – наш найконсервативніший поет? // Голос України. – 1998. – 14 серп. – С. 9.

Абліцов В. Озвучив Малларме українською: (Минуло 80 р. від дня народж. поета і перекладача О. Зуєвського) // Голос України. – 2000. – 23 лют. – С. 5.

Абліцов В. Під знаком Золотих воріт // Всесвіт. – 1991. – № 11. – С. 20-21.

Абліцов В. Телефон з іншого боку планети замовк: Відхід остан. поета-аристократа // Голос України. – 1996. – 21 листоп.

Абліцов В. «...Я вертаюсь до тих воріт...»: [Корот. біогр. довідка про О. Зуєвського] // Боян: Поезія'92 / Редкол.: М. Вінграновський та ін. – К., 1992. – С. 188-189.

Антонів К. «Книжникові» виклади: [Виклад лекції О. Зуєвського «Розвиток та взаємопроникнення стилів в українській літературі»] // Книжник. – 1991. – № 5. – С. 31-32.

Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 463-464.

Державин В. Відродження символізму // Укр. трибуна. – 1947. – 30 листоп.

Державин В. Українська еміграційна література // Календар-альманах на 1948. – Мюнхен, [1948]. – С. 140.

Зуєвський Олег: [Біогр. довідка] // Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 2: (1960-1990-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К., 1995. – С. 232-237.

Зуєвський Олег: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 188-189.

Зуєвський Олег: [Корот. біогр. довідка] // Золотий годин: Укр. поезія світу / Ред.-упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 101-103.

Зуєвський Олег: [Корот. біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 364: портр.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про О. Зуєвського див.: «Іменний покажчик», с. 510.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 1: (1940-ві – 1950-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1994. – 367 с.

Про О. Зуєвського див.: «Іменний покажчик», с. 361.

Кузьменко О. «Антиквар» Олега Зуєвського // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 502-510.

Лауреати Міжнародної премії ім. Григорія Сковороди // Літ. Україна. – 1994. – 24 листоп.

Марунчак М. Зуєвський Олег // Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 255.

Одарченко П. Олег Зуєвський // Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К., 1995. – С. 155-162.

Олег Зуєвський: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 188-189.

Олег Зуєвський: [Некролог] / Ю. Мушкетик, В. Аблицов, Л. Воронина та ін. // Літ. Україна. – 1996. – 11 квіт.

Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.: Либідь, 1997. – 358 с.

Про О. Зуєвського див.: «Іменний покажчик», с. 354.

Павличко С. Творчість Олега Зуєвського й анатомія українського сюрреалізму // Сл. і час. – 1993. – № 6. – С. 19-24.

Рубчак Б. Майстер зористого «перекладу» // Світо-вид. – 1993. – Чис. 1. – С. 96-126.

Світайло Л. Р. Зуєвський Олег // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР; Редкол.: І. О. Дзевєрін та ін. – К., 1990. – Т. 2. – С. 283.

Скрипка В. Привітаймо щирим серцем // Кур'єр Кривбасу. – 1994. – № 13. – С. 23.

Славутич Яр. Твори. У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.: Дніпро; Едмонтон: Славута, 1998. – 484 с. – Із змісту: [Про О. Зуєвського]. – С. 130-133.

Славутич Яр. Українська поезія в Канаді. – Едмонтон: Славута, 1976. – 103 с. – Із змісту: [Про О. Зуєвського]. – С. 87.

Сліпущко О. Зуєвському Олегові – 75 // Літ. Україна. – 1995. – 13 квіт.

Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Фундація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – 850 с.

Про О. Зуєвського див.: «Іменний покажчик», с. 814.

Фізер І. Олег Зуєвський / І. Ф. // Поза традиції: Антол. укр. модер. поезії в діаспорі. – К.; Торонто; Едмонтон; Оттава, 1993. – С. 88-90.

Шевельов (Шерех) Ю. Велика стаття про малий вірш // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 3. – С. 91-96; Нові дні. – 1953. – Лют. – С. 16-18.

Шевчук Г. [Рецензія] // Арка. – 1948. – Лют. – С. 57-58. – Рец. на кн.: Зуєвський О. Золоті ворота: Поезії. – Мюнхен, 1947. – 62 с.

Шерех Ю. Про двох поетів з княжими іменами: [О. Зуєвський та І. Калинець] // Сучасність. – 1992. – № 4. – С. 105-119.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про О. Зуєвського див.: «Покажчик імен у статтях Ю. Шереха», с. 582.

Яременко В. Від рідної хати ключі збереглися. – К.: МП «Фото-відеосервіс», 1992. – 127 с.

Яременко В. Межінь української поезії: Олег Зуєвський і його кн. «Кассіопея» // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 3 кн. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 3. – С. 67-84; Дніпро. – 1992. – № 10/12. – С. 94-110.

Яременко В. Межінь української поезії // Зуєвський О. Кассіопея; Парафрази: Поезії. – К., 1993. – С. 94-124.

Яременко В. Межінь української поезії // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 3. – С. 491-502.

Яременко В., Сліпушко О. «Без назви тих бажань...» // Дніпро. – 1995. – № 7/8. – С. 38-45.

Zuievsky Oleh // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 5: St-Z / Ed. by D. Struk. – Toronto; Buffalo; London, 1993. – P. 882: foto.

КАЛИТОВСЬКА МАРТА [22. 10. 1916. м. Стрий, Львівська обл. – 16. 01. (за ін. даними 18. 01.) 1990, м. Париж, Франція] – українська письменниця і перекладачка.

Народилася у сім'ї громадсько-культурного діяча і письменника І. Калитовського.

Протягом 1939-1941 рр. навчалася у Львівському університеті. 1943 р. була заарештована гестапо за патріотичну діяльність. Вирвавшись із в'язниці, наприкінці війни емігрувала до Бельгії, де закінчила Льежський університет (1950). Згодом переїхала до Франції, працювала секретаркою письменниці С. Яблонської.

Друкувалася в журналі «Сучасність», збірнику «Слово», часописах «Нове життя», «Українське слово» та ін. Була членом НТШ. Дебютувала збіркою віршів «Лірика» (1955). Видала книжки «Рими і не-рими» (1959), «Десять листів до Софії» (1974), «Світлотіні» (1987). Поезія Калитовської лірично-асоціативна, настроєво-медитаційна, сповнена роздумів про життя людини і природу. Національна підснова в ній органічно поєднується із явищами світової культури (вірші «Львів», «Франко», «Богдан-Ігор Антонич», «Париж», «Бодлер», «Федеріко Гарсії Лорці» та ін.). Тонко змальовані картини природи гармонують з урбаністичними малюнками. Авторці притаманні художні пошуки у галузі форми, залюбки вона вдається до білого вірша. Їй належать переклади з Р. М. Рільке, Ш. Бодлера, П. Верлена, Г. Аполлінера, П. Клоделя та ін. Переклала також ряд повістей з української мови на французьку: «Чар Марокко» (1973), «Книга про батька» (1981) С. Яблонської та ін.

М. Калитовська – авторка низки літературно-критичних статей про зарубіжних та українських письменників (П. Клоделя, С. Яблонську та ін.). Окремі її вірші передрукували періодичні видання в Україні.

Твори

Візантійська ікона; Янгол: [Поезії] // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 32. – С. 30-31.

Життєвий шлях Софії Яблонської // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 226-229.

Задушні дні // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 24.

«...І туга наче рана»: Вірші до 40-річчя виходу в світ зб. поезій «Лірика» // Зерна: Літ.-мистец. альм. українців Європи. – Л.; Цвікау; Париж, 1995. – Чис. 2. – С. 106-107.

Лірика: Зб. поезій. – Париж: Вид-ня Першої Укр. Друк. у Франції, 1955. – 31 с.

Під сонцем і тіннями Сієни // Кур'єр Кривбасу. – 1997. – № 75/76. – С. 160-167.

[Поезії] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 136-145.

[Поезії] // Поза традиції: Антол. укр. модер. поезії в діаспорі / Редкол.: Б. Бойчук (упоряд.) та ін. – К.; Торонто; Едмонтон; Оттава, 1993. – С. 79-87.

[Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1964. – Зб. 2. – С. 49-50; Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 24; Едмонтон, 1978. – Зб. 7. – С. 18-19; 1983. – Зб. 10. – С. 17-19; Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 34-35.

[Поезії] // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. ст. І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 410-411.

Рими і не-рими. – Мюнхен; Париж: На горі, 1959. – 76 с.

Світлотіні: [Поезії]. – Мюнхен: Сучасність, 1987. – 68 с.

Софія Яблонська: подорожник і людина: Нарис // Сучасність. – 1971. – № 5. – С. 51-59.

Спогади без стежок: [Вірші] // Дзвін. – 1990. – № 6. – С. 14-20.

Шляхи до «нового роману» в сучасній французькій літературі // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1964. – Зб. 2. – С. 368-378.

Література

Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 459.

Вітошинська О. Три збірки // Визвол. Шлях. – 1956. – Кн. 5. – С. 601. – Рец. на кн.: Калитовська М. Лірика. – Париж, 1955.

Ільницький М. Родом із Стрия // Дзвін. – 1990. – № 6. – С. 20.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 2: (1960-1990-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1995. – 510 с.

Про М. Калитовську див.: «Іменний покажчик», с. 499.

Калитовська Марта // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 3. – С. 924.

Погребенник Ф. Бойківчанка: Про М. Калитовську – українську поетесу, яка донедавна жила у Франції // Прикарпат. правда. – 1991. – 29 трав.

Погребенник Ф. П. Калитовська Марта // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1990. – Т. 2. – С. 382.

Погребенник Ф. Українська поетеса у Франції // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 32. – С. 29-30.

Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад. В. А. Передирій. – Л.: Мета, 1996. – 191 с.

Про М. Калитовську див.: «Іменний покажчик», с. 180.

Фізер І. Марта Калитовська / І. Ф. // Поза традиції: Антол. укр. модер. поезії в діаспорі / Редкол.: Б. Бойчук (упоряд.) та ін. – К.; Торонто; Едмонтон; Оттава, 1993. – С. 77-78.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: фот.

Про М. Калитовську див.: «Іменний покажчик», с. 681.

КАМІНСЬКИЙ АНДРІЙ (літ. псевд. і крипт.: А. К., Підеша, Дорошенко А., К-ський Андрій; 1873, с. Угнів, тепер м. Угнів, Сокальський р-н, Львівська обл. – 1957, м. Марібор, Югославія) – український публіцист, письменник.

Вчився на філософському факультеті Львівського університету, в Рільничій академії в Бонні (Німеччина). 1903-1904 рр. вчителював у Коломийській гімназії. Протягом 1904-1918 рр. жив у США, був співредактором газети «Свобода». У 1921 р. переїхав до Югославії. А. Камінський – автор публіцистичних праць («З подорожі по Європі», 1901; «Університет через підписку», 1902), в яких виступав за поліпшення освіти народу і відкриття українських університетів у Галичині. В творах «Галичина Піємонт» (1924), «Народники й загальноруси» (1930) та ін. письменник еволюціонував від народництва до слов'янофільства. У повісті «Восток і Запад» (1903, з присвятою В. Морачевському та В. Стефанику) А. Камінський змалював тип галицького рутенця-блягера і пустомелі, який своєю бездарністю, бездумністю приховує за гучними фразами. Створені письменником образи, манера його письма, що поєднує художні та публіцистичні елементи, оповіді й діалоги, рефлексії, ліричні відступи, відзначаються художньою самобутністю. Повість викликала значний відгомін у критиці, дискусію, в якій брав участь І. Франко.

Твори

Восток і Запад: Повість. – Коломия, 1903.

Галичина Піємонт. – Л.: Друк. Ставропиг. ін-ту під упр. А. Яськіва, 1924. – 76 с.

Література

Далекий І. З новостей нашей літератури // Діло. – 1903. – № 239-240.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про А. Камінського див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 475.

Дзьбан О. О. Камінський Андрій // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1990. – Т. 2. – С. 390.

Камінський Андрій // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 3. – С. 928.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 2: 1953-1966 / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – Л., 1996. – 918 с.: фот.

Про А. Камінського див.: «Показчик імен», с. 902.

Франко І. Рекомендаційний лист (до нарису А. Камінського «З подорожі по Європі») // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1982. – Т. 33. – С. 65-66; ЛНВ. – 1901. – Кн. 2. – С. 113-114.

Франко І. Східно-західні непорозуміння: (З приводу кн. Підеші «Восток і Запад») // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1982. – Т. 35. – С. 199-223; ЛНВ. – 1904. – Кн. 9. – С. 114-173.

Яричевський С. Найновіша українська повість // Діло. – 1903. – № 169.

Kaminsky Andrii // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovych. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 412.

КАРПЕНКО-КРИНИЦЯ ПЕТРО (літ. псевд. Петра Горбана; 22. 12. 1917, Бакланова Муравейка на Чернігівщині) – український поет і журналіст. Живе у США.

Закінчив (заочно) історичний та мовно-літературний факультети Київського учительського інституту. Працював учителем, директором школи, під час Другої світової війни – журналістом. Друкувався у газетах «Українські вісті» (1942-1943), «Краківські вісті» (1943-1944). Був заарештований і висланий на підневільну працю до Німеччини. Після війни як журналіст брав участь у виданні газет «Українська трибуна» та «Авангард». Закінчив факультет бібліотекарства в Оттавському університеті. Два роки навчався в Інституті російсько-слов'янських студій у Нью-Йорку.

Як поет дебютував у періодичних виданнях 1938 р. Згодом у Чернігові видав першу збірку поезій «Гримлять дороги» (1942). Наступні дві книжки вийшли у Німеччині («Полум'яна земля», 1947; «Підняті вітрила», 1950). Переїхавши до США, П. Карпенко-Криниця видав книжки поезій [«Солдати мого легіону», 1951(?); «Поеми», 1954].

Творчість П. Карпенка-Криниці сповнена героїкою і трагізмом національно-визвольної боротьби воєнних років, зокрема боротьби УПА. Особливо це виражено у поемі «Парабеллум Лариси Гук». Лірична настроєність поезії органічно поєднана з героїко-трагічною напруженістю, з безкомпромісним осудженням поневолювачів України. Публіцистична загостреність художнього слова митця поєднується з його художньо-емоційною виразністю.

Значне місце у творах П. Карпенка-Криниці, зокрема у збірці «Поєми», займає доля української людини в «асфальтових джунглях» урбаністично-космополітичного американського міста. У поемі «Повернення друга», написаній у першій половині 50-х років, відображені глибокі психологічні переживання поета під час кризового стану його душі. «Карнавал нічних фантазмагорій» постає як марення, галюцинації емоційно збудженої людини.

У творах останнього періоду поряд із прозорими, ясними поетичними образами чимале місце займають розпливчасто-фантазмагорійні візії. Переживши справжню трагедію, перебуваючи у стані емоційно нервового збудження, П. Карпенко-Криниця намагався накласти на себе руки. За ухвалою суду його було відправлено до психіатричної лікарні у Каліфорнію. Там він перебуває вже чверть віку, караючись, відчуваючи безвихідь, приречення. «Мене в усіх відношеннях фактично вже нема понад чверть століття...», – писав він у листі в Україну.

У стані глибоких душевних переживань створив поет свою збірку «Індіанські балади» (1968).

Глибоке відображення в творчості митця знайшла його особиста доля.

Твори

[Вірші] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 166-174.

Індіанські балади. – Нью-Йорк, 1968. – 96 с.

Любов: Вірш // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1970. – Зб. 4. – С. 111-112.

Повернення друга: [Поєма]. – Мюнхен, 1958. – 51 с.

[Поезії] // Жива вода. – 1992. – № 15. – С. 6.

Солдати мого легіону (1945-1946). – Чикаго: Орлик, [1951]. – 48 с.

Христос Воскрес; До тебе, Отче мій...: Вірші // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 412-413.

Література

Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 2. – С. 460-461.

Доценко Р. «Поет, що йде крізь ніч» // Жива вода. – 1992. – № 15. – С. 6.

Карпенко-Криниця Петро: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 189-190.

Карпенко-Криниця Петро // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 3. – С. 976: портр.

Karpenko-Krynitsia Petro // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovych. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 426-427.

КЕДР РОСТИСЛАВ (літ. псевд. Івана Монастирського; 1904, Галичина) – український поет-неокласик. Живе у Канаді.

Під час Другої світової війни виїхав до Німеччини. Дебютував збіркою «Сонети» (1931), що вийшла у Львові. Видав ще три збірки («Пінистий келих», 1939; «Скобине гніздо», 1957; «Поезії», 1983). Автор поеми «Лісові чорти» (1951), драматичного твору «Гомункулос» (1990).

Ростислав Кедр – тонкий поет-лірик, майстер сонетної форми, співець природи Карпат. Любовні мотиви в його ліриці переплітаються з патріотичними. У поемі «Лісові чорти», написаній октавами, автор змалював культурно-духовне життя української молоді, об'єднаної у спортивному товаристві «Пласт». Він плекає традиції українського неокласицизму, культивує такі поетичні форми, як сонет, октава, демонструючи високу поетичну культуру.

Твори

[Вірші] // Качуровский И. Окно в украинскую поэзию: Антология. – Мюнхен; Х., Нежин, 1997. – С. 78-79.

Гомункулос: Драм. поема / Передм. В. Вовк. – Торонто: Слово, 1990. – 275 с.

Квіт останньої надії: [Вірші] // Дзвін. – 1992. – № 3/4. – С. 16-19.

Лісові чорти: Поема. – Торонто, 1972. – Ч. 1. – 79 с.

Молитва: Вірш // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 390.

[Поезії] // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд.: Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 146-150.

Поезії. – Торонто: Євшан, 1983.

Література

Вовк В. «Гомункулус» Ростислава Кедр // Вовк В. Спогади. – К., 2003. – С. 376-383.

Качуровський І. Про поезію Ростислава Кедр // Дзвін. – 1992. – № 3/4. – С. 19-20.

Кедр Ростислав // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 3. – С. 992-993.

Кедр Ростислав: [Корот. біогр. довідка] // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі: Довідник. – К., 1997. – С. 42.

Кедр Ростислав: [Корот. біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 224.

Палій М. Поезії Кедр – краса, життя і форма досконалости // Свобода. – 1984. – 18 серп.

Славутич Яр. Твори: У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.: Дніпро; Едмонтон: Славутич, 1998. – 484 с. – Із змісту: [Про Р. Кедр]. – С. 134-135.

Товариство «Просвіта» у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про Р. Кедр див.: «Іменний показчик», с. 533.

КЕРЧ ОКСАНА (літ. псевд. Ярослави Гаращак, у шлюбі Куліш; 24. 10. 1911, м. Пшеворськ, Галичина, тепер у Польщі – 13. 03. 1991, Філадельфія, США) – українська письменниця.

Навчалася у гімназії сестер Василіянок у Львові, де її вчителями були О. Степанів, В. Щурат, а також у Львівському університеті. Почала писати і друкуватись у кінці 30-х років ХХ ст. у газеті «Українські вісті», журналах «Нова хата», «Жіноча доля» та ін. Під час Другої світової війни емігрувала до Аргентини (жила в Буенос-Айресі), де 1957 р. видала повість із життя галицької мистецької богеми під символічною назвою «Альбатроси» (ці птахи вільно почуваються у небі й незграбно виглядають на землі). Твір засвідчив талант письменниці, її оригінальний стиль, викликав широкий розголос серед української еміграційної громадськості. Інші твори О. Керч – повісті «Булька», «Ленка», «На сході тьмариться сонце» – друкувалися у періодичних виданнях США, Англії та інших країн. До творчих надбань письменниці належать і її повісті «Наречений» (1965), «Такий довгий рік»,

---

(1971), у центрі яких проблеми з життя українського суспільства між двома світовими війнами, під час і після Другої світової війни, національно-визвольний рух на українських землях, зокрема у 40-х роках. Автор змальовує різні типи представників старшого і молодшого поколінь, показує розуміння ними важливих національних питань.

Творчості Оксани Керч притаманне й сатиричне висвітлення дійсності, яку вона спостерігала. Так виникла книжка сатиричних малюнків «Будинок культури» (1963).

Оксана Керч уважно стежила за літературним процесом у діаспорі, часто виступала як рецензентка нових творів українських митців, дозволяючи собі інколи досить різкий тон, не завжди була об'єктивною.

Багато зусиль вона віддавала громадсько-культурній діяльності, зокрема упорядковувала збірку матеріалів з нагоди 15-х роковин смерті видатного поета Є. Маланюка, доклала хисту і вміння, домагаючись присудження В. Стусові Нобелівської премії (ці зусилля так і не увінчалися успіхом), входила до складу комітету, який займався підготовкою до друку в перекладі англійською мовою його творів. Вдалі переклади до цього видання зробив син письменниці Я. Ласовський.

Оксана Керч увійшла в українську літературу як талановита авторка оповідань, повістей і романів, літературно-критичних есе і рецензій, що володіла даром проникати у душевний світ людини, відтворювати складні політичні й соціально-психологічні явища, лаконічними штрихами малювати яскраві картини природи.

Твори

Альбатроси: Роман // Дзвін. – 1994. – № 11/12. – С. 21-103.

Вечір Яра Славутича у Філадельфії // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.; Едмонтон, 1997. – С. 779-781.

Галині Журбі – 85 років // Визвол. Шлях. – 1974. – Кн. 2. – С. 204-207.

До 45-річчя насильної смерті Миколи Куліша // Визвол. Шлях. – 1979. – Кн. 3. – С. 356-363.

До ювілейної зустрічі Василянок: Спогад // Свобода. – 1964. – 29 серп.

Збірник «Українська Шекспіріяна на Заході»: [Про зб., яку упоряд. Яр Славутич] // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 7. – С. 891-893.

Зустрічі з поезією // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 1, 2, 5, 8, 9; 1984. – Кн. 4, 7, 8, 11; 1985. – Кн. 7.

Наддеснянський чарівник: (Профіль Довженка) // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 10. – С. 1137-1139.

Наречений: Повість. – Торонто: Гомін України, 1965. – 280 с.; Дзвін. – 1997. – № 3. – С. 3-54; № 4. – С. 3-35.

Наша гордість – Микола Лисенко // Визвол. Шлях. – 1977. – Кн. 4. – С. 442-444.

Незримі шляхи // Визвол. Шлях. – 1971. – Кн. 2. – С. 221-232.

Поет: [Про Б. Нижанківського] // Терем. – 1971. – Чис. 4. – С. 31-32.

Реабілітований: Новела // Естафета: Збірник / Голов. ред. Б. Стебельський. – Нью-Йорк; Торонто, 1970. – Чис. 1. – С. 64-68.

Спомини про Тодося Осьмачку // Свобода. – 1962. – 17 жовт.

Такий довгий рік: Повість. – Торонто: Гомін України, 1971. – 304 с.

Україна // Визвол. Шлях. – 1974. – Кн. 11/12. – С. 1151-1156.

Чудові поеми Леоніда Полтави // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 10. – С. 1268-1269.

Упоряд.: Євген Маланюк: В 15 річчя з дня смерті / Упоряд. О. Керч. – Філадельфія, 1983. – 119 с.

* * *

Рецензії

Вклад у віршознавство – «Фоніка» І. Качуровського // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 11. – С. 1402-1405. – Рец. на кн.: Качуровський І. Фоніка. – 1985.

Живий відгук // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.; Едмонтон, 1997. – С. 507-508. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Місцями запорозькими. – Едмонтон, 1985.

Княгиня українських поезій // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 2. – С. 251-253. – Рец. на кн.: Лятуринська О. Зібрані твори. – Торонто, 1983.

Міра Гармаш: «Віднайдені роки» // Гомін України. – 1969. – 5 трав. – Рец. на кн.: Гармаш М. Віднайдені роки. – Торонто, 1968.

«Невольницькі плачі» Зиновія Красівського // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 9. – С. 1142-1144. – Рец. на кн.: Красівський З. Невольницькі плачі: Зб. поезій. – Лондон, 1984.

«Патетична соната» Миколи Куліша англійською мовою // Визвол. Шлях. – 1976. – Кн. 4. – С. 505-507. – Рец. на кн.: Куліш М. Патетична соната.

[Рецензія] // Естафета: Збірник / Голов. ред. Б. Стебельський. – Нью-Йорк; Торонто, 1970. – Чис. 1. – С. 224-225. – Рец. на кн.: Гаврилюк В. Тінь і мандрівник. – Нью-Йорк, 1969. – 107 с.

[Рецензія] // Естафета: Збірник / Голов. ред. Б. Стебельський. – Нью-Йорк; Торонто, 1970. – Чис. 1. – С. 223. – Рец. на кн.: Гриневич Я. Катря Гриневичева: Біогр. нарис. – Торонто, 1968.

[Рецензія] // Естафета: Збірник / Голов. ред. Б. Стебельський. – Нью-Йорк; Торонто, 1970. – Чис. 1. – С. 223-224. – Рец. на журн.: Терем: Пробл. укр. культури / Ін-т Укр. культури. – Детройт, [1968]. – Чис. 3.

«Слова» // Черінь Г. Калейдоскоп: Ст. і рец. – К., 1995. – С. 284-287. – Рец. на кн.: Черінь Г. Слова: Роман у віршах. – Чикаго, 1980.

«Строфіка» Ігоря Качуровського // Визвол. Шлях. – 1976. – Кн. 5. – С. 637-639. – Рец. на кн.: Качуровський І. Строфіка.

Тривалий пам'ятник // Творчість Яра Славутича. Кн. 2: Дослідження, статті та рецензії / Упоряд. В. Жила. – К.; Едмонтон, 1997. – С. 268-269. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Моя доба. – Л., 1993.

Література

З листа Ігоря Качуровського до Оксани Керч // Визвол. Шлях. – 1988. – Кн. 1. – С. 128.

Керч Оксана: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 220.

Керч Оксана // Енциклопедія українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 3. – С. 995.

Ласовський В. Слово про альбатроса: [Про роман «Альбатроси»] // Дзвін. – 1994. – № 11/12. – С. 21-22.

Наумович С. Бальзаківська повість // Визвол. Шлях. – 1972. – Кн. 10/11. – Рец. на кн.: Керч О. Такий довгий рік. – Торонто, 1971.

Наумович С. Українська і французька авторка // Естафета: Збірник / Голов. ред. В. Стебельський. – Нью-Йорк; Торонто, 1970. – С. 226-229. – Рец. на кн.: Керч О. Наречений. – Торонто, 1965; Бовуар С. де. Мемуари статечної панни. – Париж, 1958.

Одарченко П. Збірник, присвячений Є. Маланюкові // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 11. – С. 1397-1401. – Рец. на кн.: Євген Маланюк: В 15-річчя з дня смерті / Упоряд. О. Керч. – Філадельфія, 1983.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: фот.

- Про О. Керч див.: «Іменний покажчик», с. 394.
- Рихтицька Д. Оксана Керч: Письменниця сильних переживань // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 11. – С. 1334-1339.
- Рихтицька Д. Письменниця: Вірш // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 11. – С. 1346.
- Славутич Яр. Оксані Керч: Авторці статті «Тривалий пам'ятник»: [Вірш] // Славутич Яр. Живі смолоскипи: Дев'ята збірка поезій. – Едмонтон, 1983. – С. 112.
- Тарнавський О. Слово про Оксану Керч // Дзвін. – 1994. – № 11/12. – С. 104.
- Тарнашинська Л. Портрет у родинному інтер'єрі: Кілька штрихів до біографії М. Куліша та його родини // Україна: Наука і культура / Ред. рада: В. Скок (голова) та ін. – К., 1996. – Вип. 29. – С. 194-198. – Із змісту: [Про О. Керч]. – С. 197.
- Тис Ю. На дозвіллі з «Альбатросами» // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 1. – С. 118-120. – Рец. на кн.: Керч О. Альбатроси. – Буенос-Айрес, 1957.
- Kerch Oksana // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovych. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 435.

КОВАЛЕНКО ОЛЕКСАНДЕР [літ. псевд. і криптонім: О. Коваленко-Журбенко, О. К. Журбенко; О. К.=Ж.; 10. 08. (за ін. даними 10.07) 1875, м. Ромни, Сумська обл. – 17. 10. 1963, м. Женева, Швейцарія] – громадсько-культурний і політичний діяч, педагог, письменник.

1903 р. закінчив Харківський технологічний інститут. Був одним із організаторів повстання на панцирнику «Потьомкін» (1905). Як член антицарської Революційної української партії, один із її засновників та активних діячів звернувся з «Відкритим листом до офіцерів армії і флоту колишнього інженера-механіка флоту на “Потьомкіні”». Разом із повсталими моряками пройшов усі перипетії революційної боротьби. Після того, як повстання було припинено і панцирник здався румунським властям, О. Коваленко жив у Празі, згодом у Женеві та Парижі. Після проголошення Української Народної Республіки повернувся в Україну, брав участь в організації морського міністерства. Виїхавши 1919 р. за кордон, спочатку перебував на дипломатичній службі (Женева, Париж, 1919-1922), пізніше – на педагогічній роботі в Українській господарській академії у Подєбрадах (1922-1930).

О. Коваленко – автор праці «Практична геометрія», підручників з механіки і математики. На основі історичних подій 1905 р. написав

книжку спогадів «Одинадцять днів на панцернику «Князь Потемкин Таврический» (вперше опублікована у журн. «ЛНВ», 1906). Друкувався у збірнику «З минулого», газеті «Рада», журналі «Былое», виступав також в інших періодичних виданнях зі статтями про життя українців у Женеві, Парижі.

Твори

На межі двох віків: (Спогади про Укр. Студ. Громаду в Харкові) // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 12. – С. 1495-1505; 1993. – Кн. 1, 2.

Нові українські казки // ЛНВ. – 1905. – Т. 29, ч. 2. – С. 140. – (Хроніка: З науки і л-ри.).

Одинадцять днів на панцернику «Князь Потемкин Таврический»: Спогади // ЛНВ. – 1906. – Т. 33, ч. 2. – С. 22-37, 207-223, 427-443; Т. 34. – С. 17-36.

Ти побідив...: (На рідному перелозі) // ЛНВ. – 1902. – Т. 19, ч. 1. – С. 137-144.

Література

Видання «Просвіт» Галичини: Книжк. та аркуш. продукція (1868-1938): Бібліогр. покажч. – К.: Абрис, 1996. – 247 с.

Про О. Коваленка див.: «Іменний покажчик», с. 226.

Зленко Г. Одинадцять днів «Потьомкіна» // Вітчизна. – 1973. – № 12. – С. 166-170.

Зленко Г. Червоний моряк Коваленко // Зленко Г. Книга пам'яті. – О., 1971. – С. 203-212.

Коваленко Олександр // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 3. – С. 1060: портр.

П'ядик Ю. В. Коваленко Олександр Михайлович // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1990. – Т. 2. – С. 510.

Товариство «Просвіта» у Львові: Покажч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про О. Коваленка див.: «Іменний покажчик», с. 533.

Kovalenko Oleksander // Encyclopedia of Ukraine. V vols. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovych. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 640.

КОЛЕНСЬКА ЛЮБОВ (17. 04. 1923, м. Станіслав, тепер м. Івано-Франківськ) – українська письменниця, журналістка. Живе у США.

Наприкінці Другої світової війни емігрувала до Німеччини. Вищу освіту здобула на філософському факультеті в університеті Інсбруку (1949). Тоді ж виїхала до США.

Літературну діяльність розпочала в кінці 60-х років. Автор оповідань, новел, драматичних творів, що друкувалися в різних українських періодичних виданнях за кордоном, виходили книжками. Видала збірки творів («Самотність», 1966; «Павлів тріумф», 1971; «Дзеркало», 1981; «Потойбіч Рубікону», 1989), в яких враження і переживання молодих літ, проведених в Україні, поєднуються з емігрантськими медитаціями, малюнками з життя української діаспори.

Письменниці притаманний потяг до новелістичної сконденсованості оповіді. Чимало творів мають нарисово-документальний характер, відображають конкретні факти і події, насамперед з життя авторки в Україні. У драмі «Потойбіч Рубікону» подано яскраву картину життя, духовних поривань української діаспори, показано підступність дій радянських розвідувальних органів.

Проза, зокрема новелістика Л. Коленської, сповнена яскравих життєвих вражень. Стиль її прозових і драматичних творів прозорий, динамічний. Вона вільно володіє як малими жанрами (поезія в прозі, новела, оповідання), так і великими (драма), значну увагу приділяє розкриттю психологічного стану своїх персонажів.

Л. Коленська – член Національної спілки письменників України.

Твори

Божий чоловік: [Оповідання] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1975 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1975]. – Річник 65. – С. 127-132.

Віддали сина: Новела // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1970. – Зб. 4. – С. 116-119.

Вони були на тому світі // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1977 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1977]. – Річник 67. – С. 131-135.

Горіхове дерево: (Новела) // Альманах Українського Народного Союзу, 1978 / Ред. Л. Полтава. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1978]. – Річник 68. – С. 193-199: фот.

«Гуд Морнінг, Містер Робертс!»: [Новела] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1983 / Ред. З. Снилик. – Джерсі Сіті; Нью-Йорк, [1983]. – Річник 73. – С. 203-211.

Джмелиний спів: [Новела] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1973 / Склад.: Е. Гарасимчук та ін. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1973]. – Річник 63. – С. 216-220.

Дзеркала. – Нью-Йорк: Свобода, 1981. – 223 с.: портр.

Довкола світу. – Торонто, 1982.

Дорогою ціною: [Нарис] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1987 / Ред. З. Снилик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1987]. – Річник 77. – С. 112-123.

Етюд про любов // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1980 / Ред. А. Драган. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1980]. – Річник 70. – С. 163-166.

«Жарт»: Картина з НьюЙоркської дійсності // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1981 / Ред. А. Драган. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1981]. – Річник 71. – С. 262-268.

Іван Смолій відійшов у вічність // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 319-324: портр.

Йому пощастило: [Оповідання] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1982 / Ред. А. Драган. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1982]. – Річник 72. – С. 193-200.

Камелія: (Оповідання) // Визвол. Шлях. – 1975. – Кн. 1. – С. 96-107.

Коли восени розквітають черемхи: Новела // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1988 / Ред. З. Снилик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1988]. – Річник 78. – С. 157-160.

«Коли шумлять ясени...»: (У 45-річницю боїв під Бродами): [Новела] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1989 / Ред. З. Снилик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1989]. – Річник 79. – С. 131-136.

На грані життя і смерті // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 195-208.

Незмінний УНСоюз протягом сторіччя // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1994 / Ред. З. Снилик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1994]. – Річник 84. – С. 53-56.

Павлів тріумф: Зб. новель. – Нью-Йорк, 1971. – 205 с.

Пахощам лип вірити не можна...: Спогади // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1994 / Ред. З. Снилик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1994]. – Річник 84. – С. 175-184.

Поворот: [Оповідання] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1986 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1986]. – Річник 76. – С. 28-34.

Потойбіч Рубікону: Оповід., новели та нариси. Драма. – Нью-Йорк; Джерсі Сіті: Свобода, 1988. – 254 с.

Самотність: [Новели] // Дзвін. – 1991. – № 1. – С. 46-48.

«Свобода» – амбасадор і трибун українського народу // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1993 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1993]. – Річник 83. – С. 49-57.

Серце в поштовій скринці: (Оповідання) // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1990 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1990]. – Річник 80. – С. 113-119.

Ти повернув мені життя: [Оповідання] // Альманах Українського Союзу на рік 1991 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1991]. – Річник 81. – С. 162-167.

Титан слова: [Леся Українка] // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1979 / Ред. А. Драган. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1979]. – Річник 69. – С. 153-159.

«У 95-річчя Батька Союзу...» // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1989 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1989]. – Річник 79. – С. 56-63.

Література

Геник С. Коленська Любов // Геник С. 150 видатних українок. – Івано-Франківськ, 2003. – С. 98.

Жила В. Любов Коленська: (До 25-річчя появи першої зб. новель «Самотність») // Свобода. – 1991. – Чис. 47. – 12 берез.

Погребенник Ф. Любов Коленська із Станіслава // Погребенник Ф. З Україною в серці: Нариси-дослідж. про творчість письменників-прикарпатців у діаспорі. – К., 1995. – С. 71-76.

Kolenska Liubov // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovyč. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 582.

КОЛЕССА ОЛЕКСАНДР [літ. псевд. і криптоніми: Олекса Ходовицький, Олександр К-са, Поступовець, О. К-са, О. К., К-а та ін.; 12. 04 (за ін. даними 24. 04) 1867, с. Ходовичі, Стрийський р-н, Львівська обл. – 23. 05. 1945, м. Прага, Чехія] – український філолог, громадсько-культурний і політичний діяч, письменник, педагог. Один із членів родини Колессів.

Навчався у Львівському, Чернівецькому та Віденському університетах. З 1898 р. працював професором університету у Львові, з 1899 р. – дійсний член НТШ. Протягом 1907-1918 рр. був депутатом австрійського Парламенту у Відні, відстоював права українського народу в галузі шкільництва, доводив необхідність відкриття українського університету у Львові. Під час Першої світової війни, перебуваючи у Відні, став одним із засновників і керівників Загальноукраїнської культурної ради – осередку духовного життя українців. 1921 р. був головою дипломатичної місії Західно-Української Народної Республіки в Римі. Того ж року разом з іншими діячами заснував у Відні Український Вільний Університет, який згодом було переведено до Праги. Тривалий час працював там професором і ректором, сприяючи розвиткові вищої української школи, підготовці педагогічних і наукових кадрів в еміграції.

Протягом 1923-1932 рр. – віце-президент Українського історично-педагогічного товариства, деякий час очолював Український академічний комітет. З 1926 по 1939 рр. займав посаду професора Празького університету, з 1929 р. працював в Інституті славістики в Празі.

О. Колесса – вчений широкого профілю, висококваліфікований спеціаліст у галузі мовознавства (належав до школи Ф. Міклошича), зокрема палеографії, історичної фонології. Досліджував пам'ятки української писемності («Південно-Волинське городище і городиські рукописні пам'ятники XII-XVI ст.», ч. 1-4, 1923-1925; «Життя Сави Освященного»); апокрифічну літературу, нову українську літературу («Шевченко і Міцкевич», 1894), український фольклор та фольклорно-літературні зв'язки («Українські народні пісні в поезіях Богдана Залеського», 1892; «Українська народна ритміка в поезіях Богдана Залеського», 1900; «Головні напрями й методи в розслідах українського фольклору», 1926) тощо. О. Колесі належать статті про творчість М. Шашкевича, Ю. Федьковича, І. Франка та ін., рецензії на фольклорні публікації. Він залишив чималу поетичну спадщину: вірші, поеми, що друкувались у різних періодичних виданнях кінця XIX – початку XX ст., зокрема у чернівецькому збірнику «Вперед» (1886), стрийському альманасі Н. Кобринської «Наша доля» (1893), львівському часописі «Зоря» та ін. У жанрі поезії розробляв історичну тематику (поема «При Кам'яному затоні», 1891), соціально-побутову («Швачка», 1893), тему еміграції галицьких селян за море в пошуках кращої долі («В світ за очі...»). Поет створив могутній революційно-патріотичний твір «Шалійте, шалійте, скажені кати!» (1889), що став маршовою пі-

---

снею широких кіл української громадськості, яка протестувала проти поневолення народу різними режимами.

У поетичній творчості митець виступає головним чином як поет-громадянин. Його вірші і поеми мають переважно публіцистичний характер, хоча в них явно пробиваються й ліричні мотиви.

Твори

В пам'ять Осипа Федьковича: Вірш О. Колесси, виголошений на вечерку устроєнім Т-вом «Акад. Брацтво» в другі роковини смерті О. Федьковича. – Б. м.: Накладом Т-ва «Акад. Брацтво». З друк. Т-ва ім. Шевченка, Б. р. – 8 с.

В світ за очі...: [Поезії] // Акорди: Антол. укр. лірики / Уложив І. Франко. – Л., 1903. – С. 189-192.

В світ за очі...: [Поезії] // Пропамятна книга: Видано з нагоди сорокліт. ювілею УНС / Зред. Л. Мишуга. – Джерсі Сіті; Нью-Джерсі, 1936. – С. 399.

В честь Т. Шевченка. – Л., Б. р. – 20 с.

Вірші // Українська муза: Поет. антол. од початку до наших днів / Під ред. О. Коваленка. – К., 1908. – С. 709-716: портр.

Гене́за української новітньої повісти: Інавгураційн. виклад ректора проф. д-ра Олександра Колесси. – Прага: [Держ. друк.], 1927. – 27 с.

Гене́за української новітньої повісти // Українська літературознавча думка в Галичині за 150 років: Хрестоматія / За ред. Л. Т. Сеніка; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Ін-т літературозн. студій. – Л., 2002. – Т. 1. – С. 132–151.

Головні напрями й методи в розслідах українського фольклору: Збірник. – Прага, 1927. – 10 с.

Лаврівські пергамінові листки з XII-XIII в. // Зап. НТШ / За ред. М. Грушевського. – Л., 1903. – Кн. 3. – С. 1-26.

Люнарно-астральний мітологічний сюжет у старинній українській колядці: Боротьба гордого молодця з чорним туром. – Л., 1930. – 17 с.

Наукова діяльність Івана Франка // ЛНВ. – 1913. – Т. 63. – С. 260-267.

Південно-Волинське городище і городиські рукописні пам'ятники XII-XVI ст.: IV. Городиське Євангеліє XII-XIV. – Прага, 1925. – 438 с. – (Відбитка із Ювіл. Наук. Зб. Укр. Ун-ту в Празі).

Пісня людей праці і науки; Грають труби над Дністром: Вірші // Стрілецька Голгофа: Спроба антол. / Упоряд. Т. Ю. Салига. – Л., 1992. – С. 44-45.

Погляд на історію українсько-чеських взаємин від X до XX вв. – Прага, 1924. – 16 с.

Погляд на історію української мови. – Прага, 1924. – 43 с.

Погляд на сучасний стан історичних розслідувань українсько-руської літератури: Найдавніший період / НТШ. – Л., 1901. – 40 с.

При Кам'яному затоні: Іст. картина з року 1648-ого. – Л., 1891. – 17 с.

Причинки до історії угро-руської мови і літератури // Зап. НТШ / За ред. М. Грушевського. – Л., 1900. – Кн. 3/4. – С. 6.

Рукописи і палеотипні книги Південного Підкарпаття. – Прага, 1927. – 15 с.

Смерть гетьмана Павлюка: Поема / Підготов. публ. Г. Зленка // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 31 (черв.). – С. 5-6.

Столітє обновленої українсько-руської літератури (1798-1898) / НТШ. – Л., 1898. – 27 с.

Україні: [Вірш: Скорочено] // Альманах Українського Союзу на 1993 рік / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью Йорк, [1993]. – С. 141.

Тарас Шевченко: Промова, виголошена на XXXVII роковинах смерті поета у Львові, 1898 р. / Під зарядом К. Беднарського. – Л., 1898. – 24 с.

Шалійте, шалійте, скажені кати! // Антологія української поезії / Упоряд.: М. Грицай та ін. – К., 1984. – Т. 3. – С. 271-272.

Шевченко і Міцкевич / НТШ. – Л., 1894. – Т. 3. – 116 с.

Юрій Коссован (Осип Домінік Ігор Гординський де Федькович): Проба критич. розбору автобіогр. його повістей та його життєписи / НТШ. – Л.: Вид-во В. Лукича, 1893. – 99 с.

Література

Видання «Просвіт» Галичини: Кн. та аркуш. продукція (1868-1939): Бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Уклад. С. Л. Зворський. – К.: Абрис, 1996. – Вип. 1. – 247 с.

Про О. Колессу див.: «Іменний покажчик», с. 226.

Гнатюк М. До проблеми теорії порівняльно-історичного літературознавства в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.: М. Драгоманов, І. Франко, О. Колесса) // Літературознавство. – Чернівці, 2003. – Кн. 1. – С. 117-121.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про О. Колессу див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 482.

Дрогобиччина – земля Івана Франка: Зб. геогр., іст., етногр.-
побут. матеріалів та мемуарів / Упоряд. і ред. М. Шалата. – Дрогобич:
Відродження, 1997. – Т. 4. – 774 с.

Про О. Колессу див.: «Особовий показник», с. 745.

Зленко Г. Загублена поема Олександра Колесси: [Про поему
«Смерть гетьмана Павлюка»] // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 31
(черв.). – С. 5; Київ. – 1995. – № 6. – С. 72.

Івасюк О. «Діалектологічні аргументи» у працях Олександра
Колесси з історії української мови // Школи, постаті, проблеми. – Л.,
2004. – С. 193-198.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гро-
м'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про О. Колессу див.: «Іменний покажчик», с. 511.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн.
Кн. 1: (1910-1930-ті рр.) / За ред В. Г. Дончика. – 2-ге вид., стер. – К.:
Либідь, 1993. – 782 с.

Про О. Колессу див.: «Іменний покажчик», с. 774.

Качкан В. З огнивом у серці: Першому ректору Укр. Віл. Ун-ту
О. Колессі – 130 // Освіта. – 1997. – 16-23 квіт. – С. 12.

Качкан В. На рідній нивонці, зритій підковами... // Галичина. –
1997. – 5 серп. – С. 7-8.

Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресолю-
гія (ХІХ – перша половина ХХ ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.

Про О. Колессу див.: «Іменний покажчик», с. 332.

Колесса Г. Перевідкриймо нашу історію // Альманах Українського
Союзу на 1993 рік. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1993]. – С. 137-140: фот.

Колесса К. Александр Колесса и Украинский Свободный уни-
верситет в Праге (идея, работа, достижения) // Международная кон-
ференция «Русская, украинская и белорусская эмиграция в Чехосло-
вакии между двумя мировыми войнами. Результаты и перспективы
исследований. Фонды Славянской библиотеки и пражских архив-
ов». – Прага, 1995. – Ч. 2. – С. 715-722.

Колесса Олександр // Енциклопедія Українознавства: Словник.
частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид.
1955-1984. – К., 1996. – Т. 3. – С. 1081: портр.

Колесса Олександр: [Корот. біогр. довідка] // Антологія україн-
ської поезії / Упоряд.: М. Грицай та ін. – К., 1984. – Т. 3. – С. 271.

Колесса Олександр // Пелипейко І. Гуцульщина в літературі:
Довідник. – К., 1997 – С. 46.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Матеріали і док. Т. 2: 1953-1966 / НАН України. Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – Л., 1996. – 918 с.: фот.

Про О. Колесу див.: «Показчик імен», с. 904.

Левицький К. Д-р Олександр Колесса // Левицький К. Українські політики Галичини. – Т., 1996. – С. 144-146.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – Ч. 1. – 372 с.

Про О. Колесу див.: «Іменний показчик», с. 343.

Нудьга Г. Слово і пісня: Дослідження. – К.: Дніпро, 1985. – 342 с. – Из змісту: Розд. 1: Улюблена пісня В. І. Леніна: [«Шалійте, шалійте, скажені кати!» на сл. О. Колесси]. – С. 3-33.

Одарченко П. Тарас Шевченко і українська література: Зб. ст. – К.: Смолоскип, 1994. – 424 с., 1 арк. портр.

Про О. Колесу див.: «Іменний показчик», с. 411.

Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. показч. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклали: П. Баб'як та ін. – 2-ге вид., доп. – Л., 1995. – 271 с.

Про О. Колесу див.: «Іменний показчик», с. 238.

Погребенник Ф. П. Колесса Олександр // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН УРСР; Редкол.: І. О Дзевєрін та ін. – К., 1990. – Т. 2. – С. 528.

Погребенник Ф. П. Улюблена пісня вождя: «Шалійте, шалійте, скажені кати!» // Літ. Україна. – 1988. – 21 квіт.

Погребенник Ф. П. «Шалійте, шалійте, скажені кати!» // Погребенник Ф. П. Наша дума, наша пісня: Нариси-дослідж. про творчість письм.-прикарпатців у діаспорі. – К., 1991. – С. 58-70.

Подольнин К. З минулих літ / Укр. Видавн. Спілка. – Лондон, 1954. – 102 с. – Из змісту: [Про О. Колесу]. – С. 68-71.

Проф. Олександр Колесса // Передвісники і творці листопадового зриву: Зах.-укр. громад. і політ. діячі / Опрац. і зред. С. Волинець. – Вінніпег, 1965. – С. 169-173.

Товариство «Просвіта» у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: О. Г. Бербєка та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про О. Колесу див.: «Іменний показчик», с. 534.

Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1981. – Т. 29. – 663 с.

Про О. Колесу див.: «Показчик імен і назв», с. 649.

Франко І. Слов'янський гурток: [Про дослідж. О. Колесси «Шевченко і Міцкевич»] // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1981. – Т. 28. – С. 53-55, 383.

Франко І. «Юрій Коссован (Осип Домінік Ігор Гординський де Федькович)»: [Відгук на пр. О. Колесси] // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1981. – Т. 29. – С. 177-178.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення / НТШ в Європі. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: фот.

Про О. Колессу див.: «Іменний покажчик», с. 682.

Kolessa Oleksander // Encyclopedia of Ukraine. V vols. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovyč. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 585: foto.

КОЛІСНИК РОМАН (літ. псевд.: Ро-ко, Денис Депутат, Іван Кооперативний, Вальтер Кеп, Вальтер Цап, Семен Діяспорний; 10. 10. 1923, с. Товстеньке, Чортківський р-н, Тернопільська обл.) – український письменник. Живе у Канаді.

У період Другої світової війни служив у Першій дивізії «Галичина». Емігрував до Німеччини, звідти переїхав до Австрії. З 1957 р. живе в Канаді. Виступав як публіцист, критик, прозаїк на сторінках періодичних видань США, Канади, Ізраїлю та інших країн («Новий шлях», «Гомін України», «Свобода», «Лис Микита», «Діалоги» та ін.).

Автор книжки публіцистичних нарисів «Репортажі з світового конгресу в Нью-Йорку» (1978), книжки репортажів «Довкола світу» (1982), збірки гумористично-сатиричних оповідань з життя українців «Тяжко бути політичним емігрантом!» (1986).

Повість «Останній постріл: Доля одного вояка» (1989) – твір про тернистий шлях українських воїнів дивізії «СС Галичина», їхні патріотичні сподівання і гіркі розчарування, брутальне ставлення до них німецького командування, випробування на дорогах війни у Словаччині, Словенії, Австрії. У повісті крізь призму особисто пережитого автором художньо переконливо змальовано один із трагічних періодів історії нашого народу – події Другої світової війни. Від гумористичної та сатиричної тональності своїх творів нарисово-репортажного характеру Р. Колісник в «Останньому пострілі» еволюціонував до психологічного аналізу різних станів людської душі, до створення яскравих художніх образів, глибоко драматичних картин з життя на війні. Повість відзначено на восьмому конкурсі ім. Лесі і Петра Ковалевих Союзу Українок Америки.

У 1991 р. Роман Колісник відвідав Україну.

Твори

Від Адама до Леоніда II: Гуморески та фейлетони. – К.: РАДА, 1996. – 231 с.

Військова управа та українська дивізія «Галичина». – Торонто, 1990. – 168 с.

Довкола світу: Репортаж-спомин. – Торонто, 1982. – 95 с.

«Запорожець за океаном» / Вступ. сл. М. Слабошпицького // Україна. – 1993. – № 4. – С. 8: портр.

«Моя муза дуже лінива» // Літ. Україна. – 1994. – 20 січ.

О, Канадо: Проза // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1996. – Зб. 13. – С. 112-126.

Останній постріл: Доля одного вояка. – Торонто: Слово, 1989. – 255 с.

Останній постріл: Доля одного вояка. – 2-ге вид. – Л.: Червона Калина, 1992. – 272 с.

[Поезії] // Біль: Альманах / Ред.-упоряд. М. Дубас. – Л., 1993. – Вип. 3/4. – С. 65-67.

Поезія і комп'ютер: Проза // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 167-168.

Самовизначення Квебеку; Де знайти пораду?; «Запорожець за океаном»: Гуморески // Всесвіт. – 1991. – № 11. – С. 85-88.

Тяжко бути політичним емігрантом!: Гуморески. – Торонто: Об-ня Укр. Письм. «Слово», 1986. – 176 с.

Література

Ільницький С. Понад усе – правда: Зауваги до рец. на повість Р. Колісника «Останній постріл» // Нар. газ. – 1993. – № 9.

Кедрин І. Жах війни і вояцька доля // Свобода. – 1989. – 9 серп.

Колісник Роман: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 224.

Лоза М. Останній постріл // Гомін України. – 1989. – 6 серп.

Світлицький О. Рвана рана пам'яті: [Про повість «Останній постріл»] // Нар. газ. – 1993. – № 6.

Святомир М. Фостун. Останній постріл // Вісті комбатанта. – 1989. – № 3.

Слабошпицький М. Веселе слово з-за океану. Роман Колісник // Київ. – 2004. – № 11/12. – С. 147-150.

Слабошпицький М. І все це – Роман Колісник // Нові дні. – 1993. – Черв. – С. 34-36.

Слабошпицький М. Сатирик-оркестр: До виходу в світ кн. «Від Адама до Леоніда II» // Нар. газ. – 1996. – № 31.

Сорока П. Роман Колісник: Літ. портр. / [Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, Ін-т Нац. Відродження України]. – Хмельницький: Авель, 1998. – 133 с.: іл.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення / НТШ в Європі. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: фот.

Про Р. Колісника див.: «Іменний покажчик», с. 682.

КОЛОМИЄЦЬ АВЕНІР [літ. псевд.: Марко Крилатий, Лесь Барс, Сизий Осип, Черногуз Андрій; 19. 11. 1905 (за ін. даними 19. 02. 1906), с. Городець, Овруцький р-н, Житомирська обл. – 22. 07. 1946, м. Зальцбург, Австрія] – український письменник і журналіст.

Навчався у Кременецькій духовній семінарії. 1930 р. закінчив теологічний факультет Варшавського університету. Мистецьку освіту здобув на режисерському відділенні Варшавського інституту театрального мистецтва.

Працював журналістом, педагогом. У 1944 р. А. Коломиєць примусово був вивезений до Німеччини.

Літературну діяльність розпочав у кінці 20-х років. Спочатку друкувався в «ЛНВ», згодом у журналах «Нові шляхи», «Критика» та інших виданнях. Автор поеми «Дев'ятий вал» (1930), збірки віршів «Провісні кадри» (1932), п'єс «Іменем» (1933), «Єретик» (1936), книжки нарисів-есе «Шевченкова ера» (1942). Як поет тяжів до публіцистичного асоціативного мислення. В його творах домінувала громадянська лірика. Частина рукописів А. Коломиєця зберігається в архіві журналу «Нові шляхи» (ЦДІА України у Львові, ф. 311).

Твори

Казки. – Зальцбург: Нові дні, 1946. – 45 с.

[Поезії] // Атом серця: Укр. поезія першої половини ХХ ст. / Упоряд. Ю. Ковалів. – К., 1993. – С. 296-297.

[Поезії] // Дем'янчук Г. Воскреслі для життя: Літ. силуети. – Рівне, 1998. – С. 100-104.

[Поезії] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 283-288.

[Поезії] // ЛНВ. – 1928. – Т. 97. – С. 293; 1929. – Т. 98. – С. 26, 48, 79, 273, 356; Т. 99. – С. 404, 450-452; Т. 100. – С. 747.

Література

Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 361; Т. 2. – С. 469.

Гуменна Д. Перервана пісня // Нові дні. – 1953. – Чис. 46. – С. 29-30; Чис. – 47. – С. 15-19.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про А. Коломийця див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 482.

Дем'янчук Г. Авенір Коломиєць: «І Уйтман-Міщух, і Бортник Деревлянський» // Дем'янчук Г. Воскреслі для життя: Літ. силуети. – Рівне, 1998. – С. 57-69.

Дем'янчук Г. Авенір Коломиєць: Кандидат на Соловки // Рівне. – 1994. – 12 лют.

Коломиєць Авенір // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 3. – С. 1084: портр.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 1: 1939-1953 / НАН України. Ін-т українознав. ім. І. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – К.: Наук. думка, 1995. – 748 с.

Про А. Коломийця див.: «Покажчик імен», с. 737.

Світайло Л. Р. Коломиєць Авенір Каленикович // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1990. – Т. 2. – С. 533.

Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики XX ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 3. – 684 с. – Із змісту: [Про А. Коломийця]. – С. 584.

Kolomiets Avenir // Encyclopedia of Ukraine: 5 vols. V. 2: G-K / Ed. by V. Kybijovič. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – V 2. – P. 591: foto.

КОРОВИЦЬКИЙ ІВАН (літ. псевд. і криптоніми: Б. Жуків, І. Людим, Л. Печинська, І. Корицький, І. К., І. І. К., І. К-ний; 04. 06. 1907, с. Михалія, поблизу Новограда-Волинського, – 08. 06. 1991, м. Філадельфія, США) – історик літератури, вчений-теолог, письменник, бібліограф.

Народився у сім'ї священика. Закінчив гімназію в Луцьку, протягом 1925-1929 рр. навчався на факультеті православної теології Варшавського університету, закінчивши його зі ступенем магістра теології. Спочатку був асистентом професора І. Огієнка, спеціалізувався

в галузі церковнослов'янської мови, згодом працював викладачем у згаданому університеті, завідував музеєм православної метрополії у Варшаві.

У кінці Другої світової війни виїхав до Мюнхена, де продовжив викладацьку діяльність у Теологічній академії Української автокефальної православної церкви. Паралельно працював в Українському Вільному Університеті, брав активну участь у підготовці багатотомної капітальної праці – «Енциклопедія Українознавства». Згодом виїхав до США, деякий час працював у редакції часопису «Свобода». Вивчав бібліотекознавство в Клівленді. Після закінчення студій обіймав посаду директора теологічного відділу бібліотеки Темпл Філадельфійського університету, багато уваги приділяв бібліотекознавству, бібліографії. Вже будучи на пенсії, організував бібліотеку українського православного осередку ім. св. Андрія Первозванного в Бавн Бруку, став її директором. За заслуги в розвитку української науки І. Коровицького було обрано дійсним членом Української Вільної Академії Наук.

Літературно-наукову і художню творчість І. Коровицький розпочав у другій половині 1930-х рр. у Варшаві, опублікувавши в журналі «Рідна школа» статті та дослідження з питань мови, літератури, історії («Незнаний вірш кінця XVI в.», 1934; «Чужомовні запозичення», 1937; «Св. Софія Київська», 1935 та ін.). Вчений мав значні здобутки у дослідженні історії українського книгодрукування, релігійно-духовних пам'яток, зокрема, йому належить чимала роль у перевиданні «Требника Петра Могили» (Париж, 1988), до якого він переклав сучасною літературною мовою «Передмову».

І. Коровицький пильно стежив за розвитком українського літературного процесу, насамперед за межами України. Він опублікував десятки статей-досліджень про творчість Т. Осьмачки, Л. Мосендза, Н. Ливицької-Холодної, В. Вовк, В. Лесича та ін. Виступав редактором та дослідником творчості О. Лотоцького, Д. Дорошенка, В. Липинського. Як поет дебютував 1936 р. у Львові збіркою ліричних віршів «Віще зілля», але пізніше відійшов від поезії. Під псевдонімом І. Людим видав збірку оповідань для молоді «Море нам по коліна». Основною сферою діяльності І. Коровицького все ж була не художня, а літературно-наукова діяльність. Саме в цій галузі він залишив помітний слід на ниві української культури.

Твори

Артисти-малярі Советської України // Свобода: Література. Мистецтво. Розвага: [Додаток]. – 1955. – Чис. 67.

Архів Вячеслава Липинського // Український археографічний щорічник. Нова серія / НАН України. Археогр. коміс. Ін-т укр. археографії; Редкол.: П. С. Сохань та ін. – К., 1992. – Т. 4: Український археографічний збірник, вип. 1. – С. 124-128.

Бій під Крутами: Запис із слів учасника бою, хорунжого Василя Щербака // Свобода. – 1951. – 29 січ.

В Європі й Африці – під Нью-Йорком // Крилаті. – 1952. – Чис. 3.

Віра Вовк. Вітражі // Київ. – Філадельфія, 1962. – № 4. – С. 48.

Віще зілля: Поезії. – Л., 1936.

Володимир Дорошенко // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Нью-Йорк, 1964. – Зб. 2. – С. 283-287.

Два гумористи: Керницький і Понеділок // Укр. літ. газ. – 1958. – Чис. 8.

Державний муж – Вячеслав Липинський // Свобода. – 1952. – Чис. 166.

Дещо про Репіна // Нац. трибуна. – 1950. – Чис. 8.

Життя під акомпаньямент кобзи; 3 посмерт. спогадів Д. Яворницького // Нац. трибуна. – 1950. – Чис. 18.

З далекого минулого; Хто зрадив Кирило-Мефодіївців // Нац. трибуна. – 1951. – Чис. 9.

З психології поетичних образів // Вісник. – 1936. – Квіт.

З творчості білоруської імміграції // Свобода. – 1955. – Чис. 33.

Західна Україна і еміграція // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фондація Енцикл. України в Торонто (Канада). – К., 1995. – Ч. 2. – С. 788-795.

Іво Андрич // Київ. – Філадельфія, 1961. – Чис. 6. – С. 24-28.

Катря Гриневичева // Свобода. – 1952. – Чис. 345, 348.

Конкуренти Почаївської друкарні // Наша культура. – 1937. – Чис. 8/9.

Краєчок дійсного буття: Про літ. нашого підпілля // Крилаті. – 1952. – Чис. 5.

Листи І. Коровицького / Підгот. Ф. Погребенник // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 5. – С. 611-614.

Літературні сілюети: 3 крит. нотат. про еміграц. белетристику // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1962. – Зб. 1. – С. 326-331.

На могилі Катрі Гриневичевої // Нац. трибуна. – 1950. – Чис. 30.

Наукова белетристика в Америці // Укр. літ. газ. – 1955. – Чис. 4.

Незнаний вірш кінця XVI в. // Рід. мова. – 1934. – Чис. 9.

Підсоветська Волинь // Волинь. – 1951. – Чис. 1, 2.

Поезія Наталі Ливицької-Холодної // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 337-341.

Поетичні твори й поетичні образи // Вісник. – 1937. – Чис. 6.

Радість над Іст Рівер // Свобода. – 1952. – 19 квіт.

Репортажі «Українською Америкою» // Нац. трибуна. – 1951. – Чис. 38, 40, 43, 45.

Сокальський кордон // Вісник. – 1938. – Чис. 1.

У безкрай життя // Вісник. – 1937. – Кн. 7/8.

Шляхами Христа // Голос. – 1938. – Чис. 28/29.

Ред.: Напрестольне Євангеліє / Зред. І. Коровицький. – Варшава, 193[?].

Пер.: Требник Петра Могили: Перевид. з оригіналу, що появився у друк. Києво-Печер. Лаври 16 груд. 1646 р. / Автокеф. Православ. церква в Австралії і Новій Зеландії, НТШ в Європі, Акад. вид-во д-ра П. Белея; Упоряд. А. Жуковського; Передм. П. Могили; У пер. сучас. літ. мовою І. Коровицького. – 2-ге вид. – Канберра; Мюнхен; Париж, 1988. – [1070] с.: портр., іл.

Література

Іван Коровицький: [Біогр. довідка] // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина: Доповнення / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк, 1995. – Т. 11. – С. 125.

Іван Коровицький: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 193, 220.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: фот.

Про І. Коровицького див.: «Іменний покажчик», с. 395.

Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. покажч. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклали: П. Баб'як та ін. – 2-ге вид., допов. – Л., 1995. – 269 с.

Про І. Коровицького див. «Іменний покажчик», с. 239.

Погребенник Ф. Іван Коровицький // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 5. – С. 609-611.

Погребенник Ф. П. На службі рідному народові // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 41/42. – С. 34-36.

Шерех Ю. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. – К.: Дніпро, 1993. – 590 с.

Про І. Коровицького див.: «Покажчик імен у статтях Ю. Шереха», с. 583.

Korovitsky Ivan // Encyclopedia of Ukraine: 5 vols. V. 2: G-K / Ed. by V. Kybijovič. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 617.

КОРОЛІВ ВАСИЛЬ [літ. псевд.: Диканський, Дикий, Крок, Подорожний, Старий Василь, Amator, В. Королів-Старий, П. Щур, М. Радський та ін.; 04. 02. (за ін. даними 17. 02) 1879, с. Ладин, Прилуцький р-н, Чернігівська обл. – 11. 12. 1941, м. Мельник, Чехія] – письменник, журналіст, видавець, редактор.

Навчався у Полтавській духовній семінарії, Харківському ветеринарному інституті, який закінчив 1902 р. Працював ветеринарним лікарем. Видав посібник з ветеринарії «Скотолічебник». Брав участь у революційних подіях 1905 р., був ув'язнений. Почав свою діяльність як журналіст. Працював у газетах «Рада», «Хлібороб», «Засів» (1905-1907). Один із видавців і редакторів київського видавництва «Час» (1917-1919), літературно-критичного журналу «Книгар» (1919).

1919 р. виїхав до Чехословаччини з дипломатичною місією. Викладав в Українській сільськогосподарській академії в Подєбрадах.

Автор роману «Чмелик» (Прага, 1920), збірки оповідань «Нечиста сила», п'єси-казки «Русалка-жаба» (Львів, 1923), ін.

«Чмелик» – твір про долю юнака з Полтавщини, змушеного покинути рідну землю й блукати по світу, зазнаючи всіляких поневірянь. Але він не забуває рідний край, ловить з чужини гомін батьківщини й зрештою повертається в Україну. В творі використано казковий мотив про маленького Чмелика, для якого його дім – нехай то буде щілинка в моху – дорожчий від золотих палат.

Українська, а також іонаціональна казкова стихія найповніше виявилася у збірці «Нечиста сила», п'єсі-казці «Русалка-жаба» та ін. Автор поставив своїм завданням оживити, по-своєму переосмислити образи фольклорно-казкових представників «неіснуючого, невидимого світу», по-новому трактувати «нечисту силу», по змозі позбавивши її елементів зла, ворожості до людини, витлумачити казкові алегоричні образи в гуманістичному дусі, акцентуючи увагу на добрих рисах.

Такий підхід письменника до незвичайного предмета свого зображення був оригінальним, мав яскраво виражену педагогічно-дидактичну мету, сприяв вихованню підростаючого покоління у дусі добра і справедливості.

В. Королів залишив значну публіцистичну спадщину: статті з питань громадсько-культурного життя, спогади про своє життя, про сучасників.

Твори

Дюдя: Казка // Барвінок. – 1992. – № 10. – С. 8-11.

Згадки про мою смерть. – Торонто: Добра кн., 1961. – 182 с.

Злидні; Чортова перечниця: Казки // Казки українських письменників / Упоряд. В. В. Нарушевич. – О., 1997. – С. 263-275.

Зух-Клаповух та Роман Лопух: Чарів. казка. – Л., 1936. – 48 с.

Може ще не пізно // Книжник. – 1991. – № 3. – С. 6-7.

Нечиста сила: Казки: Для мол. та серед. шк. в. / Упоряд. та передм. Ф. Погребенника. – К.: Веселка, 1992. – 172 с.: іл.

Олександр Кошиць // ЛНВ. – 1929. – Т. 98. – С. 36-48.

Потерчата: Казка // Зірка. – 1992. – 10 квіт.

Проліски: Оповідання // Дзвін. – 1991. – № 1. – С. 31-34.

Русалка-жаба: П'еса-казка. – Л., 1923.

Товариство «Час» у Києві: [Спогади] // Київ. старовина. – 1997. – № 1/2. – С. 62-74.

Український народний герой Симон Петлюра. – К.; Прага: Час, 1919. – 40 с.

Чарівне намисто: Світ. казки про дівчат / Рис. П. Андрусєва. – Л.: Накладом вид-ва «Наш приятель». [З друк. НТШ], 1937. – 72 с.: іл. – (Б-чка «Нашого приятеля»; Вип. 12).

Чарівне намисто: Казки про дівчат. – К.: Веселка, 1993. – 64 с.

Чмелик: Роман. – Прага, 1920.

Упоряд.: На дозвіллі: (Веселі оповідання з різних мов) / Упоряд. та зред. В. Старий (В. Королів). – К., 1918. – 128 с.

Література

Богачєвська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громад. житті України, 1884-1939. – К.: Либідь, 1995. – 423 с.: фотогр.

Про В. Короліва-Старого див.: «Іменний покажчик», с. 416.

Бутрин М. Королів-Старий Василь // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1995. – Вип. 2. – С. 98-99.

Верстюк В., Осташко Т. Королів Василь: [Корот. біогр. довідка] // Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: [Біогр. довід.]. – К., 1998. – С. 110-111.

Дей І. О. Словник українських псевдонімів (XVI–XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про В. Короліва-Старого див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 485.

Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресологія (XIX – перша половина XX ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.

Про В. Короліва-Старого див.: «Іменний покажчик», с. 332.

Кисілевська О. Василь Королів-Старий: (Жмуток спогадів) // Наші дні. – 1943. – Чис. 1. – С. 5.

Кисілевська О. Ювілей Василя Королева-Старого // Жіноча доля. – 1936. – Чис. 24. – С. 5.

Ківшар Т. Василь Королів-Старий – книжник // Київ. старовина. – 1997. – № 1/2. – С. 57-61.

Королів-Старий Василь: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853-1939 рр.): Анот. кат. // НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад. В. А. Передирій. – Л., 1996. – С. 153.

Про В. Короліва-Старого див. також: «Іменний покажчик», с. 180.

Королів-Старий Василь // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення. вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 3. – С. 1140: портр.

Королів-Старий Василь: Некролог // Календар Українського Видавництва на 1942. – Краків, 1942. – С. 130.

Мишанич О. Повернення: Літ.-критич. ст. й нариси. – К.: Обереги, 1997. – 332 с.

Про В. Короліва-Старого див.: «Покажчик імен та назв», с. 318.

Наріжний С. Українська еміграція: Культур. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – Ч. 1. – 372 с.

Про В. Короліва-Старого див.: «Іменний показник», с. 343.

Товариство «Просвіта» у Львові: Покажч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про В. Короліва див.: «Іменний покажчик», с. 535.

Koroliv-Stary Vasyl // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovyč. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 615: foto.

КОШЕЛІВЕЦЬ ІВАН (літ. псевд. Івана Ярешка; 22. 11. 1907, Чернігівщина – 05. 02. 1999, Німеччина) – український історик літератури, критик, перекладач, публіцист. Член НТШ.

Закінчив Інститут народної освіти у м. Ніжині (1930). Навчався в аспірантурі Інституту літератури у Києві (1940-1941). Під час Другої світової війни емігрував зі Львова до Австрії, звідти до Німеччини.

Був головним редактором «Української літературної газети» (1955-1960), журналу «Сучасність», членом редколегії «Енциклопедії українознавства». На сторінках цих видань опублікував змістовні статті і розвідки з питань літературного процесу в Україні. Автор літературно-критичних праць: «Нариси з теорії літератури» (1954), «Сучасна література УРСР» (1964), «Олександр Довженко» (1980), «Літературний процес. Дещо з віддалі» (1991). Підтримуючи здорові явища в українській літературі, зокрема високо оцінюючи творчість І. Сенченка, О. Довженка, «Собор» О. Гончара, поезію В. Симоненка, Є. Сверстюка, І. Кошелівець засуджував дух застою і казенщини, який панував в українській літературі.

Упорядкував і спорядив передмовами та коментарями декілька історико-літературних та літературно-художніх видань, серед них: «Панорама найновішої літератури в УРСР» (1963, 2-ге вид., перероб. і допов., 1964), «Микола Скрипник. Статті і промови з національного питання» (1964), «Іван Світличний. Гратовані сонети» (1977) та ін. У колі творчих зацікавлень Кошелівця – статті про В. Бикова, О. Солженіцина, Ж. Превера. Він переклав окремі твори В. Бикова («Мертвим не болить», 1966), О. Солженіцина («Один день Івана Денисовича», 1963), Д. Дідро («Жак фаталіст і його пан», 1988).

Чимало творів Кошелівця опубліковано англійською, французькою та польською мовами. У мемуарах «Розмови в дорозі до себе» (1985) він проникливо оповів про життя в Україні, співпрацю з О. Білецьким.

І. Кошелівець був одним із кваліфікованих дослідників літературного процесу в Україні, активним учасником духовного життя української діаспори.

Твори

Без «золотого гомону»: [Переказ доп., 27 груд. 1993 р. в будинку НТШ в Нью-Йорку] // Світо-вид. – 1995. – Чис. 1. – С. 97-106.

В гостях у «Сучасності», или Три часа в эмигрантском журнале: Розмова з І. Кошелівцем / Вів Г. Корж // Комсомол. знамя. – 1990. – 23 мая. – С. 4-5.

- Володимир Кубійович // Літ. Україна. – 1992. – 4 черв. – С. 5.
Володимирові Кубійовичу – 75. – Мюнхен, 1975. – 12 с.
Два листи Володимира Винниченка // Сл. і час. – 1991. – № 8. – С. 21-25.
- Дещо про прозу Олександра Довженка // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1983. – Зб. 10. – С. 342-357.
- Ентузіаст відродження: Неювілейне про Григорія Костюка // Дзвін. – 1991. – № 12. – С. 125-130.
- Жанна д'Арк: Літ. біогр. – К.: Всесвіт, 1997. – 303 с.: іл., портр.
Зустрічі з Юрієм Кленом // Укр. літ. газ. – 1957. – Чис. 11.
- Комсомол: [Ст. у розд. «Наука, освіта, виховання»] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада). – К., 1995. – Ч. 3. – С. 959-960.
- Культура вимагає децентралізації: Розмова з І. Кошелівцем // Таран Л. Гороскоп на вчора і на завтра. – К., 1995. – С. 151-157.
- Літературний процес: Дещо з віддалі. – Париж: Накладом НТШ в Європі, 1991. – 94 с.; Київ. – 1992. – № 8. – С. 135-141; 1993. – № 8. – С. 122-127.
- Літературно-мистецькі нотатки з Європи // Літературно-науковий збірник / Голов. ред. Ю. Дивнич. – Нью-Йорк, 1952. – Т. 1. – С. 296-298.
- «Мав щасливу можливість висловлюватись так, як думав»: Інтерв'ю з І. Кошелівцем / Вела Л. Тарнашинська // Тарнашинська Л. Закон піраміди. – К., 2001. – С. 140-147; Літ. Україна. – 1995. – 13 квіт.
- Микола Скрипник. Статті і промови з національного питання. – Мюнхен: Сучасність, 1974. – 270 с.
- Микола Скрипник. Статті і промови з національного питання. – 2-ге вид. – К.: Ред. журн. «Дніпро», 1993. – 208 с.
- Можна одверто?: [Другий незалеж. з'їзд письмен. України] // Сучасність. – 1997. – № 10. – С. 112-121.
- «Наново відкрила чисту лірику»: [Творчість Ліни Костенко] // Дзвін. – 2005. – № 3. – С. 148-150.
- Нариси з теорії літератури. – Мюнхен, 1954. – Вип. 1. – 132 с.
- Оглядаючись назад: Спомин про Я. Гніздовського // Всесвіт. – 1991. – № 8. – С. 188-195.
- Окремий Євген Сверстюк // Сучасність. – 1998. – № 12. – С. 88-94.

Олександр Довженко: Спроба творчої біогр. – Мюнхен: Сучасність, 1980. – 420 с.

Перекладна література в УРСР і роман Джозеппе Т. ді Лямпедуза // Сучасність. – Мюнхен, 1961. – Чис. 9.

Про близьке й далеке, або Мені – 85 // Сучасність. – 1993. – № 11. – С. 150-163.

Розмови в дорозі до себе: Худож. мемуари. – Мюнхен: Сучасність, 1985. – 497 с.

Розмови в дорозі до себе: Фрагм. спогадів та ін. – 2-ге вид., скороч. й допов. – К.: Ред. журн. «Всесвіт», 1994. – 318 с.: портр.

Сучасна література в УРСР. – Мюнхен: Пролог, 1964. – 380 с.

Сучасна література в УРСР: (Уривки з кн.) // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К., 1994. – Кн. 3. – С. 621-635.

...Тепер я не був би таким категоричним...: Розмова з І. Кошелівцем / Вів Т. Салига // Салига Т. Ю. Імператив: (Літературозн. ст., критика, публіц.). – Л., 1997. – С. 269-279.

Три розмови...: Тепер я не був би такий категоричний...: Розмова з І. Кошелівцем / Вів Т. Салига // Дзвін. – 1994. – № 1. – С. 115-119.

У дорозі співробітництва і дружби: [Ст. про В. Кубійовича] // Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення. – Париж; Л., 1996. – С. 606-614.

Україна, 1956-1968 / Передм. Ю. Лободовського. – Париж, 1969.

«Щирий надійний українець» Петро Одарченко: До 90-річчя його народж. // Всесвіт. – 1993. – № 11/12. – С. 162-163.

«Я почував себе винним...»: Розмова з І. Кошелівцем / Вела Л. Тарнашинська // Літ. Україна. – 1992. – 30 лип.

«Я відчуваю себе винним у тому, що читання моїх книжок у тодішніх судових процесах оцінювано як антирадянську пропаганду»: Інтерв'ю з І. Кошелівцем / Вела Л. Тарнашинська // Тарнашинська Л. Закон піраміди. – К., 2001. – С. 127-130.

Ред.: Бендер В. Марш молодості / [Ред. мови І. Кошелівця]. – Мюнхен: Дніпрова Хвиля, 1954. – 163 с.

Ред.: Збірник на пошану Зенона Кузелі: Пр. філол. та іст.-філософ. секції НТШ / За ред. В. Янева; Мов. ред. І. Кошелівця. – Париж; Нью-Йорк; Мюнхен; Торонто; Сідней, 1962. – 584 с.

Ред.: Радзикович Ю. Лупулові скарби: Іст. оповідання / Ред. І. Кошелівця. – Мюнхен: Дніпрова Хвиля, 1975. – 290 с.

Ред.: Сверстюк Є. Вибране / За ред. І. Кошелівця. – Мюнхен: Сучасність, 1979. – 275 с.

Ред.: Світличний І. Гратовані сонети / Ред. І. Кошелівець. – Мюнхен: Сучасність, 1977.

Ред.: Симоненко В. Берег чекань / Ред. і вступ. ст. І. Кошелівця. – К.: МСП «Козаки», 1992. – 312 с.

Ред.: Симоненко В. Берег чекань / Ред. і вступ. ст. І. Кошелівця. – Мюнхен: Сучасність, 1965. – 306 с.

Пер.: Кафка Ф. Оповідання / У пер. І. Кошелівця. – Б. м.: Сучасність, 1989. – 260, [1] с. – (Б-ка прологу і сучасности; Ч. 186)

Упоряд.: Панорама найновішої літератури в УРСР / Упоряд., вступ. ст. і біогр. довідки І. Кошелівця. – Нью-Йорк: Пролог, 1963. – 367 с.

Література

Бойко Ю. 70-ліття Івана Кошелівця // Сучасність. – 1977. – № 12. – С. 8-14.

Жуковський А. Іван Кошелівець // Укр. сл. – 1999. – 11 лют. – С. 12.

Жулинський М. Слово на 90-ліття // Сл. і час. – 1998. – № 1. – С. 44-45.

Іван Кошелівець: [Біогр. довідка] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – [Торонто], 1990. – Зб. 12. – С. 195.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про І. Кошелівця див.: «Іменний покажчик», с. 512.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 1: (1940-ві – 1950-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1994. – 367 с.

Про І. Кошелівця див.: «Іменний покажчик», с. 362.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. У 2 кн. Кн. 2, ч. 2: (1960-1990-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – К.: Либідь, 1995. – 510 с.

Про І. Кошелівця див.: «Іменний покажчик», с. 501.

Ковалів Ю. І. Кошелівець Іван // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка АН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 39.

Коптілов В. Добротворча енергія пошуку // Літ. Україна. – 1992. – 12 листоп.

Коптілов В. ...І тонкощі літературного аналізу: Івану Кошелівцю – 90 // Літ. Україна. – 1997. – 27 листоп. – С. 6.

Кошелівець Іван // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 3. – С. 1156.

Кошелівець Іван: [Корот. біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 367.

Нікула М. Мова в поезії Нью-Йорк. групи: [І. Кошелівець] // Сл. і час. – 1995. – № 2. – С. 46.

Одарченко П. Іван Кошелівець // Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К., 1995. – С. 221-232.

Одарченко П. Тарас Шевченко і українська література: Зб. ст. – К.: Смолоскип, 1994. – 424 с.; 1 арк. портр.

Про І. Кошелівця див.: «Іменний покажчик», с. 412.

«Панорама найновішої літератури в УРСР»: [Про кн., упорядк. І. Кошелівцем] / М. Д. // Листи до приятелів. – 1963. – Кн. 11/12. – С. 48.

Рахманний Р. Роздуми про Україну: Вибр. есеї та ст., 1945-1990 / Вступ. ст. І. Дзюби. – К.: Вид-во Т-ва «Просвіта», 1997. – 691 с.

Про І. Кошелівця див.: «Покажчик імен», с. 682.

Реп'ях С. Між Сциллою і Харибдою: (Іван Кошелівець). – Луцьк: Вид. обл. друк., 2003. – 27 с.: портр., [4] арк. кольор. фотоіл. – (Портр. земляків).

Реп'ях С. «Україна завжди була в мені, зі мною...»: [Штрихи до портр. І. Кошелівця] // Дивослово. – 2003. – № 9. – С. 9-15.

Розмови в дорозі до себе: [Кн. І. Кошелівця побачила світ] // Літ. Україна. – 1994. – 6 жовт.

Сверстюк Є. Відкриття Івана Кошелівця: До 90-річчя від дня народж. // Час/ Time. – 1997. – 27 листоп. – С. 12.

Сверстюк Є. Іван Кошелівець, 23. 11. 1907 – 5. 2. 1999 // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 3. – С. 379-380.

Сверстюк Є. Майстер досліджувати правду // Сучасність. – 2000. – № 4. – С. 107-112.

Слабошпицький М. Ми стоїмо на припочатку дороги...: Е. Андієвська й І. Кошелівець уперше приїхали в Україну // Нар. газ. – 1992. – № 31/32. – С. 6.

Слабошпицький М. Наука безстрашної думки. Іван Кошелівець // Київ. – 2004. – № 11/12. – С. 163-167.

Тарнашинська Л. Іван Кошелівець. Відомий і невідомий // Сл. і час. – 1999. – № 4/5. – С. 19-21.

Тарнашинська Л. Іван Кошелівець: погляд на літ. процес із віддалі та перспективи // Філологічні семінари. – К., 2000. – Вип. 3. – С. 53-60.

Українська революційно-демократична партія (УРДП-УДРП): Зб. матеріалів і док. / Фундація ім. І. Багряного; Упоряд. О. Коновал. – Чикаго; К., 1997. – 850 с.

Про І. Кошелівця див.: «Іменний покажчик», с. 819.

Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. / Упоряд.: В. Яременко, Є. Федоренко. – К.: Рось, 1994. – Кн. 3. – 687 с. – Из змісту: [Про І. Кошелівця]. – С. 675-676.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення / НТШ в Європі. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: фот.

Про І. Кошелівця див.: «Іменний покажчик», с. 682.

Штуль-Жданович О. Ціною крові / Фундація ім. О. Ольжича. – Нью-Йорк; К.; Торонто: Вид-во ім. О. Теліги, 1997. – 592 с.

Про І. Кошелівця див.: «Покажчик імен», с. 584.

Koshelivets Ivan // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovyč. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 622: foto.

КРАТ ПАВЛО [літ. псевд.: Павло Розвій-Поле, П. Терненко отець Проколупін; 10. 10. (за ін. даними 02. 12) 1882, с. Красна Лука, Гадяцький р-н, Полтавська обл. – 25. 12. 1952, м. Торонто, Канада] – поет, прозаїк, громадсько-політичний діяч.

Український соціал-демократ П. Крат брав активну участь у революційному русі на Наддніпрянщині, був в'язнем тюрем царської Росії. Після спаду революційної хвилі в Росії виїхав до Швейцарії, згодом до Галичини. Через революційну діяльність 1907 р. потрапив до австро-угорської тюрми. Після звільнення переїхав до Канади. Відійшовши від соціалістичного руху, почав займатися духовно-освітньою діяльністю. Був християнським пресвітером.

П. Крат друкувався у підпільних листівках, у безцензурних виданнях. Зокрема, в «Листке правды» був вміщений вірш «Годі терпіти, годі стогнати» на мотив історичної пісні «Гей, не дивуйте добрії люди». У Канаді редагував газети «Червоний прапор» (1907-1908), «Робочий народ» (1914-1916), ін. видання. Він автор поеми «Січинський в неволі» та «Соціалістичних пісень» (1914). Найпомітнішою з його останніх праць є історико-етнографічне, культурологічне дослідження «Українська стародавність», що вийшло вже після смерті автора у 1958 р.

П. Крат – один із тих українських політичних діячів, які, зазнавши тюрем і переслідувань на рідній землі, змушені були емігрувати за кордон, щоб там продовжити боротьбу за демократичні ідеали.

Твори

«Ви жертвою в бою нерівнім лягли...»: Вірш // Стрілецька Голгофа: Спроба антол. / Упоряд. Т. Ю. Салига. – Л., 1992. – С. 89-90.

[Вірші]; Цар на молитві: [Оповідання] // Гай-Головко О. Українські письменники в Канаді: Літ.-критич. нариси. – Вінніпег, 1980. – Т. 1. – С. 140-142.

Годі терпіти, годі стогнати: Вірш // Погребенник Ф. Наша дума, наша пісня: Нариси-дослідж. – К., 1991. – С. 91.

Демонстрація: [Поезія] // Поети пошевченківської доби: Збірник / Упорядкув., вступ. ст. А. І. Костенка. – К., 1961. – С. 437-440.

За землю і волю. – Вінніпег, 1914. – 64 с.

Коли зійшло сонце: Оповідання з 2000 р. – Торонто: 3 друк. «Робітн. слова», 1918. – 72 с.

Українська стародавність / За ред. М. Козака. – Торонто, 1958. – 286 с.

Література

Гай-Головко О. Павло Крат // Гай-Головко О. Українські письменники в Канаді: Літ.-критич. нариси. – Вінніпег, 1980. – Т. 1. – С. 137-139.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про П. Крата див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 488.

Кравчук П. Революційні пісні української трудової еміграції в Канаді // Кравчук П. Листи з Канади: Ст., нариси та памфлети. – К., 1976. – С. 35-46; Нар. творчість та етнографія. – 1963. – № 1. – С. 41-48.

Крат Павло // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 3. – С. 1166.

Малик Я. Крат Павло Георгійович // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1995. – Вип. 2. – С. 100-102.

Марунчак М. Історія українців Канади. – Вінніпег, 1991. – Т. 1. – 464 с.

Про П. Крата див.: «Особий показник», с. 438.

Марунчак М. Крат Павло // Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986. – С. 345.

Павло Розвій-Поле (Крат): [Біогр. довідка] // Стрілецька голгофа: Спроба антол. / Упоряд. Т. Ю. Салига. – Л., 1992. – С. 383.

Погребенник Ф. «Годі стогнати!»: [Про творчість П. Крата] // Погребенник Ф. Наша дума, наша пісня: Нариси-дослідж. – К., 1991 – С. 87-91: нот.

Полек В. Т. Крат Павло // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри. ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзверін та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 50.

Славутич Яр. Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон: Слаута, 1992. – 336 с. – Із змісту: [Про П. Крата]. – С. 41-42.

Krat Pavlo // Encyclopedia of Ukraine. 5 v. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovyč. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 662: foto.

КУЗЕЛЯ ЗЕНОН [літ. криптоніми: К.; З. К.; К-Я З.; Х.; Z. К.; Ки.; Куз.; З. К. і М. Ч. (спільно з М. Чайковським); 23. 06. 1882, с. Поручин, Бережанський р-н, Тернопільська обл. – 24. 05. 1952, м. Париж, Франція] – вчений-етнограф, бібліограф, мовознавець, видавець.

Навчався у Львівському (1900-1901) та Віденському (1901-1906) університетах. Учасник студентського руху в Галичині. Протягом 1902-1903 рр. – голова віденського товариства «Січ». 1905 р. разом з І. Франком та Ф. Вовком брав участь у науковій етнографічній експедиції на Бойківщину. З 1909 р. – дійсний член НТШ у Львові. У 1909-1914 рр. З. Кузеля працював бібліотекарем у Чернівецькому університеті, потім викладачем мови і літератури на кафедрі української літератури. У 1913-1914 рр. видавав чернівецьку газету «Україна». 1919-1920 рр. редагував львівський журнал «Шляхи». Під час Першої світової війни та пізніше жив в Австрії, Німеччині. У Берліні в 1921-1923 рр. був редактором часопису «Українське слово». З 1926 р. – професор Українського наукового інституту (редактор його бюлетеня «Kulturberichte»). Після 1939 р. жив у Франції. Протягом 1949-1952 рр. – голова Європейського осередку НТШ (м. Сарсель, під Парижем).

З. Кузеля – один із авторів і видавців «Енциклопедії Українознавства» (Т. 1. Ч. 1-3, 1949 р.). Він автор етнографічних та фольклористичних розвідок, статей і публікацій: «Наші сільські оповідачі» (1908), «Борис Грінченко як етнограф» (1910), «Ярмарки та дівчата» (1913) та ін. Досліджував українсько-румунські фольклорні зв'язки.

Упорядкував і видав двотомну збірку «Дитина в звичаях і віруваннях українського народу» (1906). У «Записках Наукового Товариства ім. Шевченка» (1903-1906) друкував бібліографічні огляди етнографічних та фольклорних часописів західноєвропейської літератури. Під-

---

готував бібліографію до книги В. Гнатюка «Похоронні звичаї і обряди» (1912). Разом з М. Чайковським упорядкував альманах «Січ» (1908), де надрукував свою розвідку «Історія віденської “Січи”». Уклав літературно-художню антологію «Золота Липа», присвячену Б. Лепкому (1924). Автор мемуарів «З моїх споминів про Франка» (1926), «Словника чужих слів». Брав участь в укладанні «Українсько-німецького словника» (1943). Німецькою мовою видав працю «Україна і церковна унія» (1930), енциклопедичний «Довідник про Україну» (1941).

Твори

Антропільогічні й архівні часописи // Зап. НТШ / За ред. М. Грушевського. – Л., 1905-1908.

Антропільогія, археольогія і етнографія в західноєвропейській науковій літературі останніх років // Зап. НТШ / За ред. М. Грушевського. – Л., 1904. – Кн. 3. – С. 1-65.

Бібліографія: (Історія укр. бібліогр.): [Ст. у розд. 15. «Видавництва і преса»] / Співавт. Є. Ю. Пеленський // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фондація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під. голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1995. – Ч. 3. – С. 966-969.

В 60-і роковини смерті Тараса Шевченка. – Берлін, 1921. – 31 с.

Висовініса: Огляд л-ри за 1909-й рік // Каменярі. – 1910. – № 24. – С. 7-8.

Господарство; Ремесло; Народне будівництво: [Ст. в розд. 4. «Етнографія»] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фондація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під. голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1994. – Ч. 1. – С. 210-219.

Дитина в звичаях і віруваннях українського народу: Матеріали з полудневої Київщини / Оброб. З. Кузеля // Зап. НТШ / За ред. М. Грушевського. – Л., 1906 – 1907. – Т. 1-2.

Дотеперішні українські енциклопедії // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фондація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під. голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1994. – Ч. 1. – С. 9-11.

Етнографія в західноєвропейських часописах // Зап. НТШ / За ред. М. Грушевського. – Л., 1905-1909.

Етнографія в західноєвропейській науковій літературі останніх років // Зап. НТШ / За ред. М. Грушевського. – Л., 1904. – Кн. 4, 5.

З культурного життя України. – Чикаго, Б. р. – 86 с.

З культурного життя України. – Зальцведель, 1918. – 86 с.

Історичний огляд життя в студентських українських організаціях. – Л.: Друк. НТШ, 1908. – 149 с.

Історія віденської «Січи» // Січ: Альм. в пам'ять 40-их роковин основания т-ва «Січ» у Відні / Зібр. і вид.: З. Кузеля, М. Чайківський. – Л., 1908. – С. 465-485.

Історія української етнографії: [Ст. в розд. 4. «Етнографія»] / Співавт. П. Одарченко // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1994. – Ч. 1. – С. 187-194.

Із моїх споминів про Івана Франка // Спогади про Івана Франка / Упорядкув., вступ. ст. М. Гнатюка. – Л., 1997. – С. 296-299.

Книгознавство і кольпортаж: [Ст. у розд. 15. «Видавництва і преса»] / Співавт. Ю. Сірий // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1995. – Ч. 3. – С. 1004-1005.

Лексикологія: [Ст. в розд. 5. «Мова»] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція); Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1994. – Ч. 1. – С. 324-327.

Назва території і народу: [Ст. у розд. 1. «Загальні відомості»] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1994. – Ч. 1. – С. 12-13.

Народні звичаї і обряди; Народні звичаї й обряди, пов'язані з народним календарем; Зимовий цикл календарних обрядів; Весняний цикл календарних обрядів; Літній цикл календарних обрядів; Осінній цикл календарних обрядів; Народні звичаї й обряди, пов'язані з родинним життям; Народні звичаї та обряди, пов'язані з громадським життям; Народні звичаї, пов'язані з окремими родами праці: [Ст. у розд. 4. «Етнографія»] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина:

[Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1994. – Ч. 1. – С. 228-244.

Наші сільські оповідачі: Відбитка з ювіл. «Альманаха» Віден. «Січи», видано в 40-літню річницю заснування т-ва. – Л.: Вид-во НТШ, 1908. – 7 с.

Наші сільські оповіди // Січ: Альм. в пам'ять 40-их роковин основи т-ва «Січ» у Відні / Зібр. і вид.: З. Кузеля, М. Чайківський. – Л., 1908. – С. 237-241.

Німецько-український словарь / Злад.: В. Кмицикевич та ін. – Чернівці, 1912. – 672 с.

Нові праці над історією словянства // Зап. НТШ / За ред. М. Грушевського. – Л., 1903. – Кн. 1. – С. 1-36; Кн. 2. – С. 1-25.

Одяг і взуття: [Ст. у розд. 4. «Етнографія»] / Співавт. Л. Бурачинська // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1994. – С. 219-227.

Памяти Хведора Вовка / [Склад.: М. Бабенко, О. Короткий]. – Зальцведель, 1918. – 19 с.

Парцеляція великої власности в Галичині // ЛНВ. – 1914. – Кн. 4. – С. 155-166.

Племінний розподіл; Етнографічні групи; Західні (карпатські) етнографічні групи; Північно-західні етнографічні групи; Північні етнографічні групи: [Ст. у розд. 4. «Етнографія»] // Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1994. – Ч. 1. – С. 194-199.

Посижіне і забави при мерці в українському похороннім обряді // Зап. НТШ / За ред. М. Грушевського. – Л., 1915. – Т. 122. – С. 103-166.

Причинки до народніх вірувань з початком XIX ст.: Упирі і розношенне зарази // Зап. НТШ / За ред. М. Грушевського. – Л., 1907. – Кн. 6. – С. 109-124.

Причинки до студій над нашою еміграцією // Зап. НТШ / За ред. М. Грушевського. – Л., 1911. – Кн. 1. – С. 144-158; Кн. 5. – С. 175-204; 1912. – Кн. 1. – С. 129-163.

Рік 1918 в Україні. – Зальцведель, 1918. – 39 с.
Словник чужих слів. – К.; Ляйпціг: Укр. Накладня, Б.р. – 352 с.
Угорський король Матвій Корвін: В слав'ян. усній словесности: Розбір мотивів, зв'язаних з його іменем. – Л.: Друк. НТШ, 1906. – 154 с.

Упоряд.: Січ: Альм. в пам'ять 40-их роковин основання т-ва «Січ» у Відні / Зібр. і вид.: З. Кузеля, М. Чайківський. – Л., 1908. – 538 с.

Упоряд.: Українсько-німецький словник / Склали: З. Кузеля, Я. Рудницький. – Лейпциг, 1943. – 149 с.

Ред.: Енциклопедія Українознавства: Заг. частина: [Т. 1. У 3 ч.]. – Репринт. відтворення вид. 1949 р. / Ін-т укр. археографії НАН України, НТШ у Сарселі (Франція), Фундація Енцикл. України в Торонто (Канада); Під голов. ред. В. Кубійовича і З. Кузелі. – К., 1994. – Ч. 1-3.

Література

Балей П. Без ідеологічного самодурства: Вибране. – Лос-Анджелес; Балтимор: Смолоскип, 1992. – 765 с.

Про З. Кузелю див.: «Покажчик імен», с. 755.

Видання «Просвіт» Галичини: Кн. та аркуш. продукція (1868-1938): Бібліогр. покажч. – К.: Абрис, 1996. – 247 с.

Про З. Кузелю див.: «Іменний покажчик», с. 227.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про З. Кузелю див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 490.

Демський М. Ще один із незаслужено забутих // Укр. сл. – 1994. – 30 черв.

Збірник на пошану Зенона Кузелі: Пр. філол. та іст.-філософ. секції НТШ / За ред. В. Янева. – Париж; Нью-Йорк; Мюнхен; Торонто; Сідней, 1962. – 584 с.

Історія української еміграції: Навч. посіб. / Б. Д. Лановик, Р. Т. Гром'як, М. В. Траф'як та ін. – К.: Вища шк., 1997. – 520 с.

Про З. Кузелю див.: «Іменний покажчик», с. 512.

Історія української літератури ХХ століття: Навч. посіб. Кн. 1: (1910-1930-ті рр.) / За ред. В. Г. Дончика. – 2-ге вид., стер. – К.: Либідь, 1993. – 782 с.

Про З. Кузелю див.: «Іменний покажчик», с. 774.

Качкан В. А. «З печаттю небуденного духа»: (Гене́за мотивів європейзму З. Кузелі) // Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресологія (XIX – перша половина ХХ ст.). Кн. 3. – Л., 1998. – С. 162-174.

Див. також.: «Іменний покажчик», с. 332.

Качкан В. Фольклористична та етнографічна діяльність Зенона Кузеля: [Зенон Кузеля – визначний фольклорист, етнограф, бібліограф, мовознавець (1882–1952)] // Нар. творчість та етнографія. – 2003. – № 5/6. – С. 11-19.

Кубійович В. Національний склад населення радянської України в світлі советських переписів із 17. 12. 1926 і 15. 01. 1959: Відбитка із зб., присвяч. пам'яті З. Кузеля. – Париж, 1962. – 16 с.

Кузеля Зенон // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1225: портр.

Кузеля Зенон // Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. покажч. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклали: П. Баб'як та ін. – Л., 1995. – С. 108.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – Ч. 1. – 372 с.: фот.

Про З. Кузеля див.: «Іменний показник», с. 344.

Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. – К.: Смолоскип, 1995. – 407 с.: портр.

Про З. Кузеля див.: «Іменний покажчик», с. 396.

Погребенник Ф. П. Зенон Кузеля // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри. ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 86.

Товариство «Просвіта» у Львові: Покажч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про З. Кузеля див.: «Іменний покажчик», с. 536.

Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1994. – Вип. 1. – 232 с.

Про З. Кузеля див.: «Іменний покажчик», с. 210.

Франко І. Зібрання творів. У 50 т. Т. 37: Літературно-критичні праці, 1906-1908. – К.: Наук. думка, 1982. – 678 с.

Про З. Кузеля див.: «Покажчик імен і назв», с. 665.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення / НТШ в Європі. – Париж; Л., 1996. – 704 с.: фот.

Про З. Кузеля див.: «Іменний покажчик», с. 682.

Якимович Б. Книга, просвіта, нація: Видавн. діяльність І. Франка у 70-80 рр. XIX ст. / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича. – Л., 1996. – 307 с.

Про З. Кузелю див.: «Особовий покажчик», с. 279.

Янів В. Українська духовність у поетичній візії Шевченка: Відбитка із зб., присвяч. пам'яті З. Кузелі. – Париж, 1962. – 40 с.

Kuzelia Zenon // Encyclopedia of Ukraine. 5 v. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovyč. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 724: foto.

КУЗЬМЕНКО СВІТЛАНА (літ. псевд. Світлани Грибінської; 1928, м. Чернігів) – письменниця. Живе в Канаді.

Жила і навчалась на Полтавщині. Під час Другої світової війни потрапила до Німеччини, де в м. Регенсбург здобула середню освіту. З 1948 р. живе у м. Торонто. Тут закінчила бібліотечні курси при Політехнічному інституті. Вивчала англійську та російську літератури.

Тривалий час працювала бібліотекарем у слов'янському відділі Торонтського університету.

Поетичну творчість розпочала у середині 70-х років. Авторка збірок ліричних віршів «Вічний проростень» (1981), «У сяйві променів» (1984), збірки оповідань «Новоталалаївські рефлексії» (1976), що вийшли у видавництві Спілки письменників «Слово» в Канаді.

Як дитяча письменниця зарекомендувала себе збірками «Івасик і його абетка» (1974), «Півникова пригода» (1981), «Казка з березового лісу» (пер. з англ.). Вірші С. Кузьменко витримані в класичному стилі, відзначаються ясністю і чіткістю поетичної думки.

Друкується вона у періодичних виданнях Канади та Америки, окремі твори з'явилися і в Україні, зокрема у журналі «Дніпро» (1991), у дитячих читанках, окремим виданням вийшла збірка лірики «Волошка у житніх полях» (1997).

С. Кузьменко – член Національної спілки письменників України, член письменницького об'єднання в Канаді «Слово», ПЕН-клубу. Багато зробила для збереження пам'яті і видання творів свого чоловіка, поета Б. Олександрів (Грибінського).

Твори

Абетка / Вступ. сл. Л. Череватенка // Дніпро. – 1991. – № 5. – С. 166-172.

Бджілка: Вірш // Верес О. Біла хата: Читанка для 3 кл.: Проб. підруч. – К., 1992. – С. 21; Час/Time. – 1997. – 21-27 серп. – С. 11.

Весна; Береза; Вечір: Вірші // Визвол. Шлях. – 1973. – Кн. 3. – С. 319.

Вічний проростень: Поезії. – Торонто: Слово, 1981. – 61 с.

Волошка у житніх полях: Вибр. старі й нові поезії та пер. – К.: «Спалах» ЛТД, 1997. – 135 с.: портр.

Ворог народу: Новела // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1978. – Зб. 7. – С. 134-139.

Дивак: Нарис // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Торонто, Б. р. – Зб. 6. – С. 104-107.

Є на світі багато коштовних приваб... // Визвол. Шлях. – 1973. – Кн. 1/2. – С. 43.

«Жива вода» – часопис, що навчає людину любити Україну // Жива вода. – 1994. – № 9. – С. 1.

Жінка // Жіноч. світ. – 1993. – Чис. 7/8. – С. 17.

Івасик і його абетка. – Торонто: ОПДЛ, 1974. – 46 с.

Івасикова абетка. – К.: Либідь, 1995. – [31] с.: іл.

Кленове листя золотом горить: (Урив. з ненадрук. роману) // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1996. – Зб. 13. – С. 127-135.

Кобзар: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1989 / Ред. З. Снилик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1989]. – Річник 79. – С. 140.

Кобзар: Вірш // Свобода. – 1998. – 10 берез.

Маргарита: Оповідання // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1980. – Зб. 8. – С. 121-127.

Мій перший день у новій Талалаївці: Нарис // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Торонто, 1987. – Зб. 11. – С. 127-137.

Мітка // Березіль. – 2003. – № 1/2. – С. 158-160.

Новоталалаївські рефлексії: Оповідання. – Торонто: Слово, 1976.

Півникова пригода: (Дит. кн.). – Торонто: Слово, 1981.

Повернення із забуття // Березіль. – 2003. – № 7/8. – С. 187-191. – Рец. на кн.: Мазуренко Г. Вибране. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2002. – 248 с.

[Поезії] / Вступ. ст. Р. Доценка // Зірка. – 1997. – 20 черв.

[Поезії] // Жива вода. – 1993. – № 10. – С. 1.

[Поезії] // Золотий гомін: Укр. поезія світу / Упоряд. А. Мойсієнко. – К., 1997. – С. 177-180.

[Поезії] // Листок з вирію: Поезія укр. діаспори / Упоряд.: Г. Кирпа, Д. Чередниченко. – К., 2001. – С. 190-195.

[Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон; Торонто. – 1973. – Зб. 5. – С. 31-32; 1978. – Зб. 7. – С. 25-26; 1980. – Зб. 8. – С. 34-35; 1981. – Зб. 9. – С. 24-26; 1983. – Зб. 10. – С. 31-35; 1987. – Зб. 11. – С. 48-49; 1996. – Зб. 13. – С. 35-37.

Присвята: Вірш // Визвол. Шлях. – 1972. – Кн. 12. – С. 1365.

[Рецензія] // Жіноч. світ. – 1993. – Чис. 7/8. – С. 22. – Рец. на кн.: Барагура В. Воєнні переживання сірої людини: Спогади з Другої світ. війни. – Нью-Йорк, 1991.

Свят-вечір: Вірш // Українська духовна поезія XVII-XX ст.: Антологія / Ред.-упоряд. Є. Рязанов. – К., 1996. – С. 56.

Сніжинки: Вірш // Верес О. Ластівка: Читанка для 2 кл.: Проб. підруч. – К., 1992. – С. 116.

Українка: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1987 / Ред. З. Снулик. – Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, [1987]. – Річник 77. – С. 110-111.

Українська жінка – через століття / Передм. Ф. Погребенника // Сл. і час. – 1997. – № 2. – С. 59-62.

Усі ідуть: Вірш // Свобода. – 1998. – 24 лют.

Чорнобильська слава: Вірш // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1988 / Ред. З. Снулик. – Джерсі Сіті; Нью-Йорк: Свобода, [1988]. – Річник 78. – С. 197.

«Я – мала частина України»: Поезії / Переднє сл. Л. Череватенка // Дніпро. – 1996. – № 5/6. – С. 86-88.

Як багато помислів ясних: Вірш // Визвол. Шлях. – 1988. – Кн. 1. – С. 127-128.

Література

Барагура В. Збірка поезій про незнищенність життя: [Про зб. «Вічний проростень»] // Свобода. – 1981. – 18 груд.

Барагура В. «У сьайві променів» – збірка поезій, сповнених оптимізму // Свобода. – 1985. – Січ.

Жила Р. «Рідна мово моя» // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 2. – С. 240-242. – Рец. на кн.: Кузьменко С. Волошка у житніх полях / За ред. Л. Череватенка. – К.: «Спалах» ЛТД, 1997. – 135 с.: портр.

Керч О. Зустрічі з поезією. Розд. 9: [Про С. Кузьменко] // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 8. – С. 1016-1017.

Керч О. Нова збірка поезій С. Кузьменко [«У сьайві променів»] // Нац. трибуна. – 1955. – 8 січ.

Максимків Я. Слово на авторському вечорі Світлани Кузьменко // Жіноч. світ. – 1981. – Чис. 11/12.

Поезії Світлани Кузьменко / Вступ. сл. М. Слабошпицького // Вісті з України. – 1994. – № 8. – С. 11: портр.

Світлана Кузьменко: [Біогр. довідка] // Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д. Г. Давидюк та ін. – Д., 1996. – С. 368.

Славутич Яр. Українська поезія в Канаді. – Едмонтон: Славута, 1976. – 103 с. – Із змісту: [Про С. Кузьменко]. – С. 88.

Українська жінка – через століття // Сл. і час. – 1997. – № 2. – С. 59-62.

Юриняк А. «Вічний проростень» Світлани Кузьменко // Нар. воля. – 1981. – 17 груд.

КУПЧИНСЬКИЙ РОМАН (літ. псевд. і криптоніми: Рома, Роман К., Той-сам, Учасник, Харко, Мусій Гак, Галант, Чіпка Галактіон, Мирон-Доля, Тойсам; Зиз, М. Д., Т. С. та ін.; 24. 09. 1894, с. Розгадів, Зборівський р-н, Тернопільська обл. – 10. 06. 1976, м. Оссінг, США) – письменник, журналіст, композитор, учасник національно-визвольних змагань, старшина УСС та УГА.

Навчався у Львівському університеті. 1914 р. добровольцем пішов у ряди січових стрільців. Був одним із учасників «Пресової квартири» УСС, яка об'єднувала письменників, композиторів, художників (Л. Лепкий, М. Гайворонський, Л. Гец, М. Гаврилко та ін.). Брав участь в упорядкуванні стрілецької рукописної антології, що з'явилася тиражем 5 примірників. Після війни разом із своїми бойовими друзями Ю. Шкрумеляком, Л. Лепким, В. Бобинським, М. Голубцем утворив групу митців-символістів «Митуса» й увійшов до складу редколегії однойменного журналу – органу цього творчого об'єднання. Тривалий час працював співробітником львівського часопису «Діло» – друкував статті, вірші, фейлетони під псевдонімом Галактіон Чіпка. Деякий час очолював «Товариство письменників і журналістів ім. І. Франка», працював у видавництві «Червона калина».

Наприкінці Другої світової війни емігрував до Німеччини, пізніше переїхав до США, де продовжив літературно-громадську діяльність, співпрацював з газетою «Свобода».

Творчість письменника в Україні та у діаспорі в жанрі поезії, прози, публіцистики живилася національно-визвольними прагненнями народу. Вона відображає широкий спектр минулого України, зокрема 1914-1921 рр. Р. Купчинський є автором багатьох стрілецьких пісень, що стали народними: «Зажурились галичанки», «Човен хитається», «Ой, шумить, шумить» та ін. Йому належать поеми, повісті, роман-трилогія «Заметіль» [«Курилася доріженька», «Перед навалою», «У зворах бескиду» (1928, 1933)], поема «Скоропад», присвячені життю і

боротьбі стрілецтва. У доробку письменника – й збірка «Мисливські оповідання» (1964). Як фейлетоніст Р. Купчинський крізь призму гумору та іронії представив портрети багатьох своїх сучасників, відобразив чимало актуальних громадсько-культурних подій.

За життя письменник не видав збірки своїх поезій, і тільки в 1983 р. український поет і критик з Нью-Йорка Б. Бойчук упорядкував і випустив його книжку «Недоспівані пісні».

Твори

Батьківська земле; За рідний край: Вірш // Наше життя. – 1977. – Чис. 10. – С. 6.

Бій орлів // Діло. – 1916. – 12 серп.

В листопадову ніч // Свобода. – 1963. – 1 листоп. – С. 1.

Великдень: Вірш // Українська духовна поезія XVII-XX ст.: Антологія / Ред.-упоряд. Є. Рязанов. – К., 1996. – С. 68.

Великий день: (Драм. поема). – Л., 1921.

Великий день: (Драм. поема) // Новий шлях: Календар-альм. / Упоряд. і зред. Ю. Карманін. – Торонто, 1953. – Чис. 85-87.

Великий Митрополит // Наше життя. – 1993. – Чис. 12. – С. 8-9.

В'єтнамський щоденник // Альманах Українського Народного Союзу на рік 1971 / Склад.: Е. Гарасимчук та ін. – Джерсі-Сіті, Нью-Йорк, [1971]. – Річник 61. – С. 177-184: фот.

До Галича!...: Вірш // За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. зб. С. Ріпецький. – Нью-Йорк, 1967. – С. 176.

До Галича!...: [Вірші] // Перевал. – 1998. – № 3. – С. 9.

Дума про Хведора Черника // Календар Товариства «Просвіта» на 1928 р. – Л., 1928. – С. 134-137.

Дума про Хведора Черника // Календар Українського Робітничого Союзу на 1928. – Скрантон, 1928. – С. 119-121.

Дядько в гостях: (Присвячую В. Стефаникові) // Сл. і час. – 1999. – № 9. – С. 35-36.

Жмут споминів про Богдана Лепкого // Україна. – 1991. – № 14. – С. 12.

За рідний край: Для міш. хорів / Музика Б. Кудрика. – Л., [1935]. – 4 с.: нот.

За рідний край: Стрелец. пісня / Музика М. Гайворонського // Стрелецький календар-альманах на 1917 р. – Л., 1917. – С. 148.

За рідну землю: (Зі споминів з Визвол. війни) // Календар Українського Народного Союзу на рік 1929. – Джерсі-Сіті, 1929. – С. 48-54.

Зажурились галичанки; Сльота: Вірші; [Біогр. довідка] // Атом серця: Укр. поезія першої пол. ХХ ст. / Упорядкув. Ю. Коваліва. – К., 1993. – С. 258-259.

Заквітчали дівчатонька...; Засумуй трембіто: Стрілец. пісні: Для міш. хорів / Музика Б. Вахнянина. – Л., [1935]. – 4 с.: нот.

Заметіль: Трилогія / Вступ. ст. Т. Ю. Салиги. – 2-ге вид. – Л.: Каменярь, 1991. – Т.1–3.

...І зі співом умирали: [Поезії] // Україна. – 1990. – № 6. – С. 8-9: портр.

І там, і тут; Молитва: Вірші // Хрестоматія української релігійної літератури. Кн. 1: Поезія / Упорядкув. і вступ. есей І. Качуровського. – Мюнхен; Лондон, Б. р. – С. 266.

Їхав стрілець на війноньку: (Монтаж із повісті «Курилася доріженька») // Календар альманаху «Український голос» на 1964. – Вінніпег, 1964. – С. 97-102.

Кладочка: Стрілец. пісня: Для міш. хорів / Музика Б. Вахнянина. – Л., [1935]. – 4 с.: нот.

Криза в громаді – роля дезінформації // Наше життя. – 1985. – Чис. 7/8.

Лист до пластунів-юнаків // Свобода. – 1954. – 14 серп. – С. 4.

Листопад: Вірш // Наше життя. – 1991. – Чис. 10. – С. 15; Світ дитини. – 1994. – Чис. 8. – С. 4.

Літературні зустрічі: Київ. письм. у Львові: Спогад // Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 1: 1939-1953 / Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – К., 1995. – С. 126-132; Дзвін. – 1991. – № 10. – С. 133-136.

Мав я раз дівчиноньку...: Стрілец. пісня: Для міш. хорів / Музика Б. Вахнянина. – Л., [1935]. – 4 с.: нот.

Ми йдемо в бій: Повний зб. пісень Р. Купчинського / Записав, упоряд. і зред. І. Соневицький. – Нью-Йорк: Червона Калина, 1977. – 144 с.

Мисливські оповідання – Вінніпег; Торонто: Накладом вид-ва «Новий шлях», 1964. – 208 с.

Мої добрі знайомі // Вісті Комбатанта. – 1964. – Чис. 315. – С. 28-36.

Молитва: Вірш // Українська духовна поезія XVII-XX ст.: Антологія / Ред.-упоряд. Є. Рязанов. – К., 1996. – С. 131.

Моя перша «Свобода»: [Новела] // Ювілейний альманах «Свободи», 1893-1953 / Зред.: Л. Мишуга, А. Драган. – Джерсі Сіті; Нью-Йорк, [1954]. – С. 96-98: портр.

Не сміє бути в нас страху: Вірші // Літопис Червон. Калини. – 1994. – № 7/9. – С. 14.

- Недоспівані пісні / Упоряд. Б. Бойчук. – Нью-Йорк, 1983.
- Ніби сниться: Вірш // За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. зб. С. Ріпецький. – Нью-Йорк, 1967. – С. 115; Зустріч. – 1948. – 19 черв.
- Ой, чого ж ти зажурився...: Стрелець. пісня: Для міш. хорів / Музика Б. Вахнянина. – Л., [1935]. – 4 с.: нот.
- Перший листопад: Вірш // Наше життя. – 1972. – Чис. 9. – С. 1.
- [Поезії] // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 24-25, 93-95, 191-196, 320-321.
- [Поезії] // Жовтень. – 1989. – № 5. – С. 12-13.
- [Поезії] // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 227-231.
- [Поезії] // Слово: Л-ра, мистец., критика, мемуари, док.: Збірник / Об-ня Укр. Письм. «Слово». – Едмонтон, 1978. – Зб. 7. – С. 27-31.
- [Поезії] // Стрільцька Голгофа: Спроба антол. / Упоряд. Т. Ю. Салига. – Л., 1992. – С. 126-146.
- [Поезії] // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упорядкув., ред. В. Яременка. – К., 2001. – Кн. 4. – С. 549-550.
- Розбитий дзвін: Вірш // Промінь. – 1972. – Чис. 4. – С. 2.
- Свому полковникови: (Поклін від УСС): Вірш // Стрелець. – 1919. – Чис. 61. – С. 1-2.
- Скоропад: Поема. – Нью-Йорк: Червона калина, 1965. – 127, XIV с.: іл.
- Спогади про приїзд до Львова групи українських письменників з Києва восени 1939 р. // Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 1: 1939-1953 / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – К., 1995. – С. 126-132.
- Стрільцька стежа: Урив. з повісті «У зворах бескиду» // Календар-альманах «Український голос» на 1964. – Вінніпег, 1964. – С. 87-96.
- Такий приказ: (Світлина з минулого) // Приятель Українського Жовніра: Календар на 1923 р. – Л., 1923. – С. 83-89.
- Терпкі думки / Публ. Р. Доценка // Березіль. – 2003. – № 11/12. – С. 173-177.
- 3 вересня 1914: [Спомин] // Свобода. – 1952. – 6 верес.
- У вчорашньому Львові: Портрет // Львів: Літ.-мистец. зб. / За ред. Б. Романенчука. – Філадельфія, 1954. – С. 98-108.
- У зворах бескиду: Повість зі стріл. життя. – Л.: Вид. кооператива «Червона калина», 1933. – 175 с.

Човник хитається; Зажурились галичанки: Поезії // Українське слово: Хрестоматія укр. літ-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн.: [Навч. посіб.] / Упоряд., ред. та біобібліогр. довідки В. Яременка. – [2-ге вид., змінене, доопрац., допов.]. – К., 2001. – Кн. 4. – С. 549-550.

Ювілейні квіти: Картина із Стрілец. Ватри в Черчі // Свобода. – 1954. – 10 верес.

Як з Бережан до Кадри: Стрілец. пісні Р. Купчинського / Упоряд. В. М. Подуфалій. – Т., 1990. – 63 с.

Література

Антонюк Н. В. Українське культурне життя в «Генеральній Губернії» (1939-1944 рр.): За матеріалами період. преси. – Л., 1997. – 228 с.

Про Р. Купчинського див.: «Іменний покажчик», с. 222.

Боднарук І. Бард стрілецької музи: (У перші роковини смерті Р. Купчинського) // Боднарук І. Між двома світами. – Донецьк, 1997. – С. 60-71.

Була Б. В. Нарис історії села Розгадів: До 500-річчя села (1494-1994), 100-річчя Р. Купчинського (1894-1994). – Бережани, 1994. – 51 с., 1 арк. портр., фот., нот.

Вибрана бібліографія // Координати: Антол. сучас. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 358-359.

Видання «Просвіт» Галичини: Кн. та аркуш. продукція (1868-1939 рр.): Бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України; Уклад. С. Л. Зворський. – К.: Абрис, 1996. – Вип. 1. – 247 с.

Про Р. Купчинського див.: «Іменний покажчик», с. 228.

Гриневич Я. Купчинський Роман: [Корот. біогр. довідка із ст. «Медальйони: Ризики до портр...»] // Визвол. Шлях. – 1978. – Кн. 4. – С. 484-487.

Гушак І. Комендант і пісняр: До 100-річчя з дня народж. Р. Купчинського // Нескор. нація. – 1994. – Чис. 5. – С. 7-8.

Гушак І. Купчинський Роман // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін (голов. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 106-107., 1 арк. портр.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX). – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про Р. Купчинського див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 491.

Дичик Л. Образ Андрія Шептицького в есеїстиці Р. Купчинського // Вітчизна. – 2004. – № 7/8. – С. 156-158.

Доценко Р. Співоча поезія Романа Купчинського // Березіль. – 2003. – № 11/12. – С. 170-173.

Дрогобиччина – земля Івана Франка: Зб. геогр., іст., етногр.-побут. матеріалів та мемуарів / Упоряд. і ред. М. Шалата. – Дрогобич: Відродження, 1997. – Т. 4. – 774 с.

Про Р. Купчинського див.: «Особий покажчик», с. 748.

Льницький М. М. Західноукраїнська і емігрантська поезія 20-30-х років. – К.: Т-во «Знання» України, 1992. – 48 с. – Із змісту: [Про Р. Купчинського]. – С. 4, 10-12.

Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресологія (XIX – перша половина XX ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.

Про Р. Купчинського див.: «Іменний покажчик», с. 332.

Кулеша Н. Купчинський Роман // Українська журналістика в іменах / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1995. – Вип. 2. – С. 107-110.

[Купчинський Роман: Біогр. довідка] // Координати: Антол. укр. поезії на Заході: У 2 т. / Упоряд.: Б. Бойчук, Б. Рубчак. – Мюнхен, 1969. – Т. 1. – С. 224-226.

Купчинський Роман // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / НТШ; Голов. ред. В. Кубійович. – Репринт. відтворення вид. 1955-1984 – К., 1996. – Т. 4. – С. 1238: портр.

Купчинський Роман // Богославень: Духов. поезія західноукр. авт. / Ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Т., 1994. – С. 476-477.

Про Р. Купчинського див.: «Покажчик імен», с. 738.

Луців Л. Роман Купчинський: (В 35-річчя літ. пр.) // Свобода. – 1950. – 2 верес.

Нариси історії української інтелігенції (перша половина XX ст.). У 3 кн. Кн. 2. / НАН України. Ін-т історії України; Авт. колектив: С. І. Білокінь та ін. – К., 1994. – 172 с.

Про Р. Купчинського див.: «Іменний покажчик», с. 167.

Особисті архівні фонди відділу рукописів: Анот. покажч. – 2-ге вид., виправл., допов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: П. Баб'як та ін. – Л., 1995. – 271 с.

Про Р. Купчинського див.: «Іменний покажчик», с. 240.

Петренко М. Співець стрілецької слави: Пам'ятник Р. Купчинському на Тернопільщині // Літ. Україна. – 1994. – 1 груд.

Погребенник Ф. Роман Купчинський – лицар чину і слова // Сл. і час. – 1999. – № 9. – С. 34-55.

Погребенник Ф. «Човен хитається серед води...»: [Життєв. і творч. шлях письмен.] // Молодь України. – 1990. – 2 груд.

Приходько І. «Є тільки клич розкутих мільйонів: «Свобода!» // Диво-слово. – 2000. – № 4. – С. 57-60.

Приходько І. Роман Купчинський // Приходько І. Творчі портрети українських письменників XIX-XX століть: Посіб. для вузів і шк. – 2-ге вид., допов. – К., 1997. – С. 157-178.

Роман Купчинський: [Біогр. довідка] // Їх слід на Зборівській землі: Бібліогр. посіб. / Уклад. О. М. Гунько. – Т., 1996. – С. 17-18.

Роман Купчинський // Стрілецька Голгофа: Спроба антол. / Упоряд. Т. Ю. Салига. – Л., 1992. – С. 121-126.

Роман Купчинський: (В 30-річчя літ. пр.) // Свобода. – 1950. – 2 верес.

Роман Купчинський: [Корот. біогр. довідка] // За волю України: Іст. зб. УСС: В 50-ліття збройн. виступу Укр. Січ. Стрільців проти Москви, 1914-1964 / Голов. ред. С. Ріпецький. – Нью-Йорк, 1967. – С. 451.

Див. також.: «Показник імен», с. 491.

Салига Т. Бард української пісні... і не тільки бард...: (До 110-ліття від дня народж. Р. Купчинського) // Визвол. Шлях. – 2004. – Кн. 9. – С. 62-81.

Салига Т. Курилася доріженька: Про Р. Купчинського та укр. стрілец. поезію // Україна. – 1990. – № 6. – С. 6-8.

Салига Т. Поет із коша стрілецького // Літературна панорама / Упоряд. С. Гречанюк. – К., 1990. – Вип. 5. – С. 194-204.

Салига Т. Ю. Чи дійсність це була...: Нотатки // Салига Т. Ю. Імператив: (Літературозн. ст., критика, публіц.). – Л., 1997. – С. 323-328.

Сколівщина / Ін-т народознавства НАН України; Наук. ред. і відп. за вип. С. Павлюк. – Л., 1996. – 726 с. – Із змісту: [Про Р. Купчинського]. – С. 290.

Соневицький І. Роман Купчинський – співтворець стрілецької пісні // Свобода. – 1951. – 10 берез.

Товариство «Просвіта» у Львові: Показч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про Р. Купчинського див.: «Іменний показчик», с. 537.

Федорів Р. Чотири поети з коша січових стрільців // Жовтень. – 1989. – № 5. – С. 17-18.

Шаблій О. Володимир Кубійович: Енцикл. життя і творення / НТШ в Європі. – Париж; Л. 1996. – 704 с.: фот.

Про Р. Купчинського див.: «Іменний показчик», с. 683.

Kupchynskyi Roman // Encyclopedia of Ukraine. 5 v. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovyc. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 715: foto.

Kupchynskyi Roman // Ukrainians innorth America: A biograph. directory / Ed. D. Shtohryn. – Champaign (USA), 1975. – P. 169.

КУХАР РОМАН (літ. псевд. Р. Володимир; 21. 02. 1920, Львів) – український письменник і співак. Живе у США.

Навчався в Українській академічній гімназії у Львові, у Львівському університеті (1939-1941) та Віденській консерваторії (1943-1945). Продовжив навчання в університеті Колорадо, в Українському Вільному Університеті у Мюнхені.

Протягом 1943-1950 рр. виступав як актор-співак в оперетах, давав сольні концерти.

Літературну творчість розпочав у середині 60-х років, виступаючи у жанрі поезії, прози, драматургії, есеїстики. Пише українською та англійською мовами. Автор поетичних збірок («Палкі серця», 1964; «Височій, життя!», 1970), повістей («Прощавай минуле», 1977; «Андрій Первозванний», 1984; «Манівцями», 1989), великого роману з часу визвольних змагань у Галичині («Нація на світанку», два томи, 1973, 1979), гостродраматичних творів, пройнятих національно-визвольними ідеями (збірка «Сучасний вертеп», 1973). Роздуми і враження від мандрівок по Європі і Америці експресивно відображені у збірці нарисів «Простір і воля» (1972). Письменник видав книжку перекладів із тринадцяти іноземних мов «Поезія в перекладах» (1970), опублікував науково-популярну розвідку «До блакитних вершин. Нарис української академічної гімназії у Львові» (1981), підготував до друку збірки оповідань «Світ людини», «Верхів'я буднів». Провідною темою його творчості є боротьба за духовне і національне відродження України.

Події минулих епох у прозі Р. Кухаря тісно переплітаються із сучасністю, з визвольною боротьбою патріотичної молоді в Україні у 40-50-х роках ХХ ст. Художня палітра письменника, зокрема у жанрі прози, відзначається мовностилістичною колоритністю. Він є одним із найпомітніших сучасних українських прозаїків США.

Творчість Р. Кухаря насамперед живиться соками рідної землі, але водночас для неї характерні риси тієї реальної діяльності, в якій живе письменник.

Твори

Андрій Первозванний: Іст. повість. – Буенос-Айрес, 1989.

Андрій Первозванний: Іст. повість. – К.: Україна, 1997. – 220 с.: портр.

Аспекти драматичної творчості Лесі Українки у світлі чужомовної критичної літератури // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 7. – С. 775-784.

Баляда про матір і трьох синів // Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і революц.-визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава. – Торонто, 1968. – С. 373-374.

Білорусія – братня країна: (З іст.-культ. записок і пер.) // Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 4. – С. 460-462.

Бути твердими українцями – до болю важко // Визвол. Шлях. – 1988. – Кн. 8. – С. 1015-1016.

Буття й надія: [Поезії] // Дзвін. – 1995. – № 3. – С. 12-15.

В пам'ять оперного героя Юрія Кипоренка-Доманського (1888-1955) // Визвол. Шлях. – 2002. – Кн. 5. – С. 60-62. – (Постаті).

Великдень в Успенській церкві у Львові: (Під враженням «Воскресної Утрени») / В опрац. М. Федорова // Визвол. Шлях. – 1988. – Кн. 3. – С. 374-375.

Видатний дослідник української етнографії і фольклору: (Д-р Олекса Воропай, 1913-1989) // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 4. – С. 505-506.

85-ліття творчого життя Степана Радіона // Визвол. Шлях. – 1998. – Кн. 1. – С. 89-90.

Височій, життя!: Зб. поезій. – Мюнхен; Чикаго, 1970.

Вірна донька України: (Сл. пам'яті І. Кухар-Клак, 1918-1996) // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 3. – С. 379-380.

Галя Мазуренко: Із ст. «Літературні постаті в тіні еміграційних буднів» // Визвол. Шлях. – 1975. – Кн. 7/8. – С. 843-844.

Геродотова «Історія» – ключ до минулого // Визвол. Шлях. – 1988. – Кн. 6. – С. 741-747.

Гортаючи сторінки альбому Михайла Мороза: До десятиріччя відходу у вічність мистця, 1904-1992 // Визвол. Шлях. – 2002. – Кн. 2. – С. 67-68.

Дві близнючі долі: [Вірш] // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 2. – С. 218.

Де наснажувалась національна свідомість; П'ятдесят років тому на філії [Акад. гімназії у Львові в 1938 р.] // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 6. – С. 752-759.

Джерела до битви під Полтавою // Визвол. Шлях. – 1960. – Кн. 9. – С. 999-1006.

-
- До блакитних вершин: Нарис. – Лондон, 1981. – 146 с.
- До генези клясичних елементів у драматичних творах Лесі Українки // *Визвол. Шлях.* – 1962. – Кн. 12. – С. 1229-1241.
- Дуб стійкості й досвіду // *Канадійс. фермер.* – 1970. – 18 квіт.
- Духовна незалежність – передумова національної сили // *Визвол. Шлях.* – 1955. – Кн. 9. – С. 22-30.
- Евстахій Загачевський – прапороносець / УД УНА // *Визвол. Шлях.* – 1991. – Кн. 9. – С. 1149-1152.
- Емілія, одна з безсмертних сестер Бронті // *Естафета: Збірник / Голов. ред. Б. Стебельський.* – Нью-Йорк; Торонто, 1974. – Чис. 2. – С. 221-228.
- Життя в публікаціях: Біобібліографія, 1950-1990. – Гейс, 1990. – 130 с.
- З листів до Редакції: [Лист Р. Кухаря, 08. 08. 1964, щодо рец. М. Сірого на кн. А. Рудницького «Українська музика» (Визвол. Шлях. – 1964. – Кн. 6.)] // *Визвол. Шлях.* – 1964. – Кн. 9. – С. 996-997.
- Історичне значення Академічного Товариства «Січ» у Відні // *Визвол. Шлях.* – 1995. – Кн. 3. – С. 370-372.
- Картина Львова в повісті Івана Франка «Лель і полель» // *Визвол. Шлях.* – 1966. – Кн. 12. – С. 1364-1373.
- Київська презентація перекладу «Історії України-Руси» Михайла Грушевського // *Визвол. Шлях.* – 1999. – Кн. 5. – С. 619-620.
- Клясичність драматичних творів Лесі Українки на тлі переломної доби // *Визвол. Шлях.* – 1971. – Кн. 2. – С. 179-193.
- Криниця від апостола Андрія: Роман // *Літопис Червон. Калини.* – 1996. – Т. 3, № 10/12. – С. 5-156.
- Лариса Мурович – Берегиня рідної прадідівщини // *Визвол. Шлях.* – 2002. – Кн. 9. – С. 70-71. – (Постаті).
- Література зневір'я і література віри // *Визвол. Шлях.* – 1956. – Кн. 2. – С. 153-163.
- «Літературний Чернігів» – відлуння критичного часу // *Визвол. Шлях.* – 1998. – Кн. 6. – С. 750-751.
- Літературні постаті в тіні еміграційних буднів // *Визвол. Шлях.* – 1975. – Кн. 7/8. – С. 833-848.
- Манівцями: Повість із сучас. життя. – Вікторія; К., 1996.
- Модерністичні відзвуки з драматичної творчості Лесі Українки // *Визвол. Шлях.* – 1979. – Кн. 5. – С. 610-622.
- Муза; Життя – яка тобі ціна?: [Вірші] // *Визвол. Шлях.* – 1999. – Кн. 12. – С. 1464-1465.

Музичний світ Романа Бородієвича // *Визвол. Шлях.* – 1995. – Кн. 9. – С. 1118-1120.

На послугах російського імперіялізму // *Визвол. Шлях.* – 1988. – Кн. 2. – С. 251-253.

На сторожі збереження нашої богослужбово-пісенної культури: [Огляд творчості музикознавця М. Федоріва] // *Визвол. Шлях.* – 1996. – Кн. 4. – С. 506-507.

Нація на світанку: Роман: У 2 т. – Мюнхен, 1973-1979. – Т. 1-2.

Наші забутні прадіди: (Від доби кімерійців до антив): Дослідження // *Визвол. Шлях.* – 1988. – Кн. 2-4.

Oasis // *Творчість Яра Славутича: Ст. й рец. / Упоряд. В. Жила.* – Едмонтон, 1978. – С. 358-359.

Один із вибраних: (Анатоль Бедрій, 1931-1996) // *Визвол. Шлях.* – 1998. – Кн. 9. – С. 1145-1146.

Острів замир'я // *Визвол. Шлях.* – 1998. – Кн. 2. – С. 232-236; Кн. 11. – С. 1504-1509.

Палкі серця: Вибр. твори. – Нью-Йорк; Лондон, 1964. – 211 с.

Пам'яті Богдана Боцюркова, видатного науковця і давнього приятеля КУУСу // *Визвол. Шлях.* – 1999. – Кн. 3. – С. 380-381.

Період творчих шукань Лесі Українки – драматурга // *Визвол. Шлях.* – 1961. – Кн. 11. – С. 1304-1317.

Перша драматична поема Лесі Українки // *Визвол. Шлях.* – 1962. – Кн. 1. – С. 59-64.

[Поезії] // *Літ. Україна.* – 1997. – 28 серп.

Поїздка в історію Америки: [Вірш] // *Визвол. Шлях.* – 1999. – Кн. 9. – С. 1117-1118.

Поцейбіч Борсань: Повість із сучас. життя. – К.; Victoria: The Library Congress, 1996. – 265 с.

Прапори думки: Зб. поезій. – Гейс; Чикаго: Світання, 1970. – 31 с.

Про нездійснені змагання до співочого ідеалу: [Творчість О. Ройка] // *Визвол. Шлях.* – 1995. – Кн. 7. – С. 887-888.

Про нескіфські народи у Геродотовій «Історії Скіфії» // *Збірник праць і матеріалів на пошану Григорія Лужницького (1903-1990) / Ред.: В. Жила та ін.* – Л.; Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1996. – С. 121-126.

Простір і воля: Нариси з мандрівок. – Лондон; Гейс, 1972.

Процес поступової советизації (русифікації) мовної культури в Україні // *Визвол. Шлях.* – 1977. – Кн. 11. – С. 1317-1322.

Прощавай, минуле: Повість. – Гейс, 1977.

Сантаяна – останній філософ Америки // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 8. – С. 923-926.

Скований Прометей // Визвол. Шлях. – 1962. – Кн. 4/5. – С. 338.

Сучасна лірика в Україні // Визвол. Шлях. – 1969. – Кн. 1. – С. 41-59.

Сучасний вертеп: Драм. твори. – Мюнхен, 1973. – 171 с., 1 арк. портр.

Творча індивідуальність Паскаля на тлі його «думок» // Визвол. Шлях. – 1957. – Кн. 1. – С. 77-80.

Творчість Юрія Буряківця // Визвол. Шлях. – 1972. – Кн. 2. – С. 287-288.

Тиверська провесінь: Іст. повість на підставі дійсних подій в Україні 513-512 рр. до Різдва Христового. – К.; Ніжин, 1997. – 320 с.

Тотожне свідчення Гр. Квітки-Основ'яненка й Миколи Гоголя про розклад московського суспільства // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 3. – С. 378-382.

Українська студентська громада в Гайдельберзі: (До п'ятдесятиріччя Укр. Студент. Громади) // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 1. – С. 107-109.

Українське Академічне Товариство «Січ» у Відні: Розвідка // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 2. – С. 222-230.

Українські мовно-тематичні відпечатки у слов'янських літературах // Визвол. Шлях. – 1981. – Кн. 8. – С. 973-978; Кн. 9. – С. 1107-1111.

Устійнення поняття «коммонвелту» – вимога часу // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 3. – С. 263-264.

Чи можна зберегти українські родини на еміграції від винародовлення?: Про пр. інженера О. Тишовницького // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 2. – С. 246-247.

Що ж надихнуло до боротьби?: До 55-річчя УПА // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 6. – С. 766-767.

Юрій Буряківець – бути чи не бути поетові // Визвол. Шлях. – 1981. – Кн. 7. – С. 875-878.

Vybrani roeziiyi // Творчість Яра Славутича: Ст. й рец. / Упоряд. В. Жила. – Едмонтон, 1978. – С. 348.

* * *

Рецензії

Анатомія злочинств московсько-советської імперії // *Визвол. Шлях.* – 1985. – Кн. 7. – С. 881-883. – Рец. на кн.: Говерля С. *Грані культури.* – Лондон, 1984.

Біла книжечка // *Визвол. Шлях.* – 1989. – Кн. 2. – С. 253-254. – Рец. на кн.: Мовчан Ю. *Збірка оповідань.* – Нью-Йорк, 1988.

Відкривання поезією загублених віків // *Визвол. Шлях.* – 1987 – Кн. 11. – С. 1301-1303. – Рец. на кн.: Буряківець Ю. *Співучі дощечки: У 3 ч.* – Нью-Йорк: Віл. думка, 1987.

Гідний пам'ятник Богословській Академії // *Визвол. Шлях.* – 1986. – Кн. 6. – С. 763-764. – Рец. на кн.: *Світильник істини: Джерела до історії Укр. Католиц. Богослов. Акад. у Львові в рр. 1928-1944 / Зібр. П. Сениця.* – Торонто; Чикаго, 1984. – Ч. 3.

Дуже потрібний порадник правописання // *Визвол. Шлях.* – 1989. – Кн. 9. – С. 1146-1147. – Рец. на кн.: *Український правопис / За ред. К. Церкевича і В. Павловського.* – 2-ге вид., справл. й допов. – Нью-Йорк, 1987.

З любови до рідної землі // *Визвол. Шлях.* – 1995. – Кн. 8. – С. 1018-1019. – Рец. на кн.: *Надбужанщина: Іст.-мемуар. зб. / Редкол.: М. Мартинюк (голов. ред.) та ін.* – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1995. – Т. 3.

З нагоди виходу 10-го тому поезій Ю. Буряківця // *Визвол. Шлях.* – 1986. – Кн. 3. – С. 381-382. – Рец. на кн.: Буряківець Ю. *Рідного краю галузка: Вибір з поет. зб.* – Нью-Йорк, 1985.

З пам'ятної бувальщини // *Визвол. Шлях.* – 1983. – Кн. 12. – С. 1523-1524. – Рец. на кн.: Гордієнко Г. *Під щитом Марса: Спогади.* – Філадельфія, 1983. – Т. 3.

З сучасної поезії // Черінь Г. *Калейдоскоп: Ст. і рец.* – К., 1995. – С. 262-263. – Рец. на кн.: Черінь Г. *Вагонетки: Поезії.* – Чикаго, 1967.

За поширення національних обривів // *Визвол. Шлях.* – 1987. – Кн. 10. – С. 1180-1182. – Рец. на кн.: Стецько Я. *Українська визвольна концепція: Твори.* – Мюнхен, 1987. – Т. 1.

За традицією клясичної «Енеїди» // *Визвол. Шлях.* – 2003. – Кн. 4. – С. 117-118. – Рец. на кн.: Полтава Л. *Енеїда модерна: Поема-епопея.* – 2-ге вид. – К., 2002. – 164 с.

Замітне етнографічне видання // *Свобода.* – 1998. – 21 січ. – Рец. на кн.: Лещищак Н. *Стоїть липка в полі: Зб. лемків. нар. пісень із етногр. спадщини І. Франка.* – Пряшів, 1996.

Замітніша драма в еспанському театрі // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 7. – С. 891-892. – Рец. на кн.: Касона А. Досвітня гостя: Вертеп. – Буенос-Айрес, 1984.

Знаменність довідника «Українські лікарі» // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 1. – С. 115-116. – Рец. на кн.: Пундій П. Українські лікарі: Біобібліогр. довід. – Л.; Чикаго, 1994. – Кн. 1.

Знахідка духовно-музичної культури з доби Мазепи // Визвол. Шлях. – 1981. – Кн. 6. – С. 758-759. – Рец. на кн.: Антонович М., Машченко П. П'ятиголосна партесна Служба Божа XVII ст. – Вінніпег, 1979.

Іван Филипчак – призабутий письменник (1871-1945) // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 12. – С. 1520-1521. – Рец. на кн.: Филипчак І. Кульчицький, герой Відня: Іст. повість. – 2-ге вид. – Кліфтон, 1983.

Інтимна лірика на національному фоні // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 7. – С. 893-894. – Рец. на кн.: Дибко І. На перехресті років: Поезії й драми. – Кліфтон, 1982.

Лисенкова енциклопедія співаків України // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 2. – С. 242-243. – Рец. на кн.: Лисенко І. Словник співаків України. – Джерзі Сіті; К., 1997. – 354 с.

Літературний портрет Докії Гуменної // Визвол. Шлях. – 2004. – Кн. 4. – С. 128. – Рец. на кн.: Сорока П. Докія Гуменна: Літ. портр. – Т., 2003. – 495 с.

Мовний посібник для школи й суспільного вжитку // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 12. – С. 1522. – Рец. на кн.: Церкевич К., Павловський В. Довідник з української мови. – Нью-Йорк, 1982. – Т. 1.

Музичний богослужбовий твір на Великдень // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 11. – С. 1295-1296. – Рец. на кн.: Федорів М. Воскресна Утренья: Для міш. хору. – 2-ге вид. – Філадельфія, 1986.

На роковини шістнадцяти століть від смерти св. Василя Великого, 379-1979 // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 2. – С. 247-248. – Рец. на кн.: Vessels of election: Іст. нарис сестер Василянок, 1037-1979. – Філадельфія, 1979.

Найдавніший епос античної літератури // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 1. – С. 118-120. – Рец. на кн.: Дибко І. Гільгамеш: Поема. – Кліфтон, 1984.

Наукова праця для суспільного вжитку // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 3. – С. 379-380. – Рец. на кн.: Власенко-Бойцун А. Назвознавчі праці. – Мюнхен, 1984.

Нескорений гетьман України проти царя Петра I // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 5. – С. 633-634. – Рец. на кн.: Фостун С. Нас розсудить Бог: Іст. повість із часів гетьмана П. Полуботка. – Нью-Йорк, 1985.

«Нескорені» – документ доби: [Про рец. С. Мечника на кн. В. Шаяна «Нескорені» (Визвол. Шлях. – 1965. – Кн. 12)] // Визвол. Шлях. – 1966. – Кн. 3. – С. 360-361.

Нова бібліографічна праця // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 5. – С. 629-630. – Рец. на кн.: Радіон С. Бібліографія і біо-бібліографія. – Мельбурн, 1984. – Ч. 4.

Новий посібник правописання // Визвол. Шлях. – 1980. – Кн. 9. – С. 1150-1151. – Рец. на кн.: Правописний словник української мови / Ред.: Я. Рудницький, К. Церкевич. – Нью-Йорк, 1979.

Очевидець про злочинну советську дійсність // Визвол. Шлях. – 2006. – Кн. 11. – С. 125-126. – Рец. на кн.: Старосольський І. Крутими дорогами: Спомини (Верес. 1939 – січ. 1987 рр.). – Л., 2000. – 212 с.

Переклади з доби реставрації (XVIII ст.) // Визвол. Шлях. – 1984. – Кн. 5. – С. 628-629. – Рец. на кн.: Повп О. Нарис про людину (1981).

Під враженням музичного подзвіння нової праці Івана Лисенка // Визвол. Шлях. – 2004. – Кн. 8. – С. 117-118. – Рец. на кн.: Лисенко І. Музики сонячні дзвони: Ст., рец., спогади. – К.: Рада, 2004. – 302 с.

Підсумки «Звіту з народоббивства» Р. Конквеста // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 4. – С. 510-512. – Рец. на кн.: Conquest R. The Harvest of Sorrow. – New-York, 1986.

Підсумки досліджень провідного лесезнавця П. Одарченка // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 4. – С. 508-509; Кн. 8. – С. 1019-1020. – Рец. на кн.: Одарченко П. Леся Українка: Розвідки різних років. – К., 1994.

Повість про здобування держави // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 5. – С. 631-632. – Рец. на кн.: Осипович Ю. Подорож у майбутнє: Повесть. – Нью-Йорк, 1983.

Повість про те, що вийшло // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 1. – С. 121-122. – Рец. на кн.: Михайлів О. Лисовичі: Хроніка галиц. приходства. – Нью-Йорк, 1980.

Повість-хроніка «Непереможний Лев» // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 5. – С. 632-633. – Рец. на кн.: Вітошинська О. Непереможний Лев: Повесть-хроніка. – Лондон; Париж, 1991.

Поезія – еманация дійсности // Визвол. Шлях. – 1992. – Кн. 6. – С. 743-746. – Рец. на кн.: Крименко Є. Містерія життя.

Поезія Яра Славутича в російському перекладі // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 4. – С. 504-505. – Рец. на кн.: Славутич Яр. Избранное: Избран. поэзии, 1945-1983 / Пер. с укр. Ю. Пустовойтов. – Едмонтон, 1987.

Поет громадянського етосу // Визвол. Шлях. – 1996. – Кн. 3. – С. 376-379. – Рец. на кн.: Світличний І. У мене тільки слово: Поезії, поеми, пер. – Х., 1994.

Поет, мовник, громадянин // Визвол. Шлях. – 1982. – Кн. 2. – С. 245-246. – Рец. на кн.: Ромен Л. Поляризоване / Вступ. ст. Яра Славутича. – Торонто, 1981.

Поетична збірка, присвячена Патріярхові Йосифові // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 4. – С. 485-488. – Рец. на кн.: Стефанишин Б. Патріярхові України: Поезії. – Торонто, 1984.

Політичний роман-візія // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 5. – С. 630-631. – Рец. на кн.: Любомирський С. Слідами заповіту: Трилогія. Ч. 1: Поховайте – та вставайте. – Лондон; Торонто, 1985.

Про Миколаївщину над Дністром та видатних миколаївчан // Визвол. Шлях. – 1999. – Кн. 8. – С. 1007-1008. – Рец. на кн.: Пршиляк Я. Видатні особистості Миколаївщини / Ред. Л. Войтовича. – Миколаїв; Монреаль; Л., 1998. – 192 с.

Про пам'ятні листки на відхід Патріярха // Визвол. Шлях. – 1985. – Кн. 9. – С. 1144-1146. – Рец. на кн.: Патріярх Йосиф: Док. і матеріали про смерть та похорони / Впоряд. В. Маркусь. – Детройт, 1984.

Профіль поета на основі його збірки «Заручини» // Визвол. Шлях. – 1997. – Кн. 11. – С. 1399-1402. – Рец. на кн.: Астаф'єв О. Заручини: Поет. зб. – К., 1988.

Ревеляції закулісової дипломатії // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 2. – С. 252-253. – Рец. на кн.: Корчак-Городиський О. Замість вигадок: Док., рец., спогади. – Івано-Франківськ, 1994.

Свідчення боротьби дружин українських націоналістів // Визвол. Шлях. – 1982. – Кн. 11. – С. 1408, 3-тя с. обкл. – Рец. на кн.: У лавах дружинників: Спогади учасників / Матеріал збір. і впоряд. М. Кальба. – Денвер, 1982.

Свідчення очевидця про звірські злочини Москви // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 2. – С. 249-251. – Рец. на кн.: Драган А. Пам'ятаймо про Вінницю. – Джерсі-Сіті, 1986.

Серце бажає ясної весни... // Черінь Г. Калейдоскоп: Ст. і рец. – К., 1995. – С. 294-297. – Рец. на кн.: Черінь Г. Зелень моря: Поезії, 1975-1980. – Чикаго; Торонто, 1981.

«Слова» // Черінь Г. Калейдоскоп: Ст. і рец. – К., 1995. – С. 284-287. – Рец. на кн.: Черінь Г. Слова: Роман у віршах. – Торонто; Чикаго, 1980.

Советські видання у відчищеній національній шаті // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 10. – С. 1271-1272. – Рец. на кн.: Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. – 3-тє вид., випр. – Нью-Йорк; Філадельфія, 1980.

Твір про гідність людини // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 2. – С. 251-253. – Рец. на кн.: Аврелій М. Роздумування. – Буенос-Айрес; Нью-Йорк, 1988.

Третя поетична збірка Євгена Крименка // Визвол. Шлях. – 1995. – Кн. 11. – С. 1404-1405. – Рец. на кн.: Крименко Є. Назустріч соняшним вікам: Поезії. – Чикаго, 1995.

Українці Канади // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 2. – С. 252-253. – Рец. на кн.: Марунчак М. Біографічний довідник до історії українців Канади. – Вінніпег, 1986.

Філософ пієтизму до національної мітології // Визвол. Шлях. – 1989. – Кн. 7. – С. 889-891. – Рец. на кн.: Шаян В. Віра предків наших / Передм. укр. і англ. мовами Л. Мурович. – Гамільтон, 1987.

Церква у змаганнях до єдності й суверенітету // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 7. – С. 888-890. – Рец. на кн.: Стахів М. Христова церква в Україні, 988-1596: Нарис. – Стемфорт, 1986.

Чітка картина підсоветського буття // Визвол. Шлях. – 1983. – Кн. 11. – С. 1401-1403. – Рец. на кн.: Незабутнє і непрощене: Спогад. – Нью-Йорк; Буенос-Айрес, 1982.

Чому Донбас національно відстає // Визвол. Шлях. – 1991. – Кн. 8. – С. 1014-1017. – Рец. на кн.: Гайдарівський В. Спокута: Повість. – Філадельфія, 1991.

Чужинець про наших геройських в'язнів концлагерів СРСР // Визвол. Шлях. – 1987. – Кн. 4. – С. 503-504. – Рец. на кн.: Хейфец М. Українські силуети (1984).

Шукання поезії в житті // Визвол. Шлях. – 1971. – Кн. 10. – С. 1197-1199. – Рец. на кн.: Гаврилюк В. Тінь і мандрівник. – Нью-Йорк, 1969.

Пер.: Мейзфілд Д. Західний вітер / Пер. Р. Кухар // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 11. – С. 1252.

Пер.: Поезія в перекладах. – Лювен; Гейс: Original Works, 1970. – 91 с.

Пер.: Чосер Д. Баляди про добру дружбу / Пер. Р. Кухар // Визвол. Шлях. – 1958. – Кн. 8. – С. 936.

Література

Астаф'єв О. «Довколишній світ відкривати – краса!» // Сл. і час. – 2001. – № 6. – С. 73-77.

Астаф'єв О. Лірична націософія Р. Володимира // Володимир Р. Поцейбіч Борсань: Повість із сучас. життя. – К.: Victoria, 1996. – С. 252-264.

Батенко Т. Віват, віденська «Січе»!: З приводу нового ужинку проф. Р. Кухаря // *Визвол. Шлях.* – 1998. – Кн. 1. – С. 107-108.

Видатна постать – проф. д-р Роман В. Кухар: (Ст. до 65-ліття життя і 37-ліття літ.-наук. творчості) // *Визвол. Шлях.* – 1986. – Кн. 2. – С. 254-256.

Дибко І. Роман Кухар (Р. Володимир): [Про кн. П. Сороки «Роман Кухар (Р. Володимир): Літ. портр.»] // *Визвол. Шлях.* – 2000. – № 4. – С. 123-124.

З побажаннями успіхів у дальшій праці [Р. Кухарю] // *Визвол. Шлях.* – 1985. – Кн. 9. – С. 1139-1141.

Іванків Є. Крізь минуле до майбутнього // *Визвол. Шлях.* – 1998. – Кн. 11. – С. 1532-1534. – Рец. на кн.: Володимир Р. Тиверська провесінь: Іст. повість. – К.; Ніжин, 1997. – 320 с.

Клак Р. Височій, життя! // *Дзвін.* – 1995. – № 3. – С. 14-15.

Кухар Роман: [Корот. біогр. довідка] // *Наш театр: Кн. діячів укр. театр. мистец. Т. 2: 1915-1991 / Об-ня мистців Укр. сцени (ОМУС); За ред. Г. Лужницького і Л. Полтави.* – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1992. – С. 721, 1 арк. портр.

Кухар Роман: [Корот. біогр. довідка] // *Слово і зброя: Антол. укр. поезії, присвяч. УПА і рев. – визвол. боротьбі, 1942-1967 / Упоряд. Л. Полтава.* – Торонто, 1968. – С. 360: портр.

Лисенко І. У розповні багатогранного таланту // *Літ. Україна.* – 1997. – 28 серп. – С. 8.

Погребенник Ф. Тріумф і трагедія віденської «Січі»: (До виходу у світ дослідж. Р. Кухаря «Віденська Січ») // *Укр. думка.* – 1995. – 2 жовт.

Радіон С. Видатний духотворець України: До 85-ліття від дня народж. і 55-ліття творчості доктора Романа Кухара (літ. псевд. Р. Володимир) // *Шлях перемоги.* – 2005. – 15 черв. – С. 15.

Радіон С. Карбоване друком – духовна культура народу // *Визвол. Шлях.* – 1991. – Кн. 10. – С. 1266-1268. – Рец. на кн.: Кухар Р. Життя в публікаціях: Біобібліогр., 1950-1990. – Гейс, 1990.

Радіон С. Книжка доповнень до «Ювілейної книги УАГ» // *Визвол. Шлях.* – 1983. – Кн. 7. – С. 891-893. – Рец. на кн.: Кухар Р. До блакитних вершин: Нарис. – Лондон, 1981.

Радіон С. Цікава реалістична повість // *Визвол. Шлях.* – 1998. – Кн. 3. – С. 377-378. – Рец. на кн.: Володимир (Кухар) Р. Поцейбіч Борсань: Повість із сучас. життя. – К., 1996.

Роман Кухар: Портрет // *Визвол. Шлях.* – 1962. – Кн. 4/5. – С. 462.

Славутич Яр. Палке серце поета // Славутич Яр. Твори: У 5 т. Т. 4: Українська література й мова на Заході. – К.; Едмонтон, 1998. – С. 217-219. – Рец. на кн.: Володимир Р. Палкі серця. – Нью-Йорк; Лондон, 1964.

Славутич Яр. Палке серце поета // Українська література в Канаді: Вибр. дослідж., ст. й рец. – Едмонтон, 1992. – С. 181-182. – Рец. на кн.: Володимир Р. Палкі серця. – Нью-Йорк; Лондон, 1964.

Славутич Яр. Українська поезія в Канаді. – Едмонтон: Славута, 1976. – 103 с. – Із змісту: [Про Р. Кухаря]. – С. 56.

Сорока П. І. Роман Кухар (Р. Володимир): Літ. портр. / Ред. Б. Бастюк. – Т.: [Тайп], 1999. – 197 с., [4] арк. іл.

Kukhar Roman // Encyclopedia of Ukraine. 5 vols. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovyč. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 701.

КУШНІР ВОЛОДИМИР (літ. псевд. і криптонім.: К-р В., Ріншук, V, WK.; 1881, с. Янчин, тепер с. Іванівка, Перемишлянський р-н, Львівська обл. – 25. 10. 1933, м. Прага, Чехія) – український публіцист, видавець, педагог.

Закінчив Львівський університет, працював журналістом. З 1903 р. був одним із редакторів журналу «Ruthenische Revue» (пізніша назва «Ukrainische Rundschau»). На сторінках цього видання пропагував твори Т. Шевченка, Ю. Федьковича, І. Франка, В. Стефаніка, О. Кобилянської та інших письменників, вміщуючи їх у перекладах В. Горошовського, А. Боша, М. Кічури тощо.

В. Кушнір – автор статей «Бернштєрне Бйорнсон» (1910), «Тарас Шевченко...» (1914), брошури «Der neoranslawismus» (1908), упорядник і видавець публіцистичної праці «Polish Atrocities in the West Ukraine» (1931) та ін. Разом з О. Поповичем редагував збірник «Тарас Шевченко: До сторіччя з дня його народження» (1914, м. Відень, вийшов німецькою мовою). Був співробітником львівської газети «Діло» (1912), чернівецьких часописів «Буковина» і «Народний голос» (1913-1914). Брав участь у редагуванні віденського часопису «Воля» (1919) та берлінського часопису «На переломі» (1920).

На початку 20-х років очолював Спілку українських журналістів і письменників у Відні, до якої входили О. Олесь, А. Крушельницький, А. Хомик та ін. З 1923 року письменник жив у Празі, викладав німецьку мову в Українському педагогічному інституті. Автор кількох підручників. Підтримував творчі взаємини з М. Коцюбинським, І. Франком, листувався з ними.

Література

Баб'як П., Наконечний Є. Кушнір Володимир: [Біогр. довідка; Бібліографія] // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопед. слов. / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; За ред. М. М. Романюка. – Л., 1996. – Вип. 3. – С. 191-193.

Дей О. І. Словник українських псевдонімів (XVI-XX ст.) – К.: Наук. думка, 1969. – 559 с.

Про В. Кушніра див.: «Алфавітний покажчик авторів», с. 492.

Дрогобиччина – земля Івана Франка: Зб. геогр., іст., етногр.-побут. матеріалів та мемуарів / Упоряд. і ред. М. Шалата. – Дрогобич: Відродження, 1997. – Т. 4. – 774 с.

Про В. Кушніра див.: «Особий показник», с. 748.

Качкан В. А. Хай святиться ім'я твоє: Українознавство та пресологія (XIX – перша половина XX ст.). Кн. 3. – Л.: Фенікс, 1998. – 367 с.: іл.

Про В. Кушніра див.: «Іменний показник», с. 333.

Квітковський Д. Мої міркування: Зб. публ. творів, 1970-1977 рр. У 2 ч. Ч. 1. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 1998. – 543 с.

Про В. Кушніра див.: «Іменний показник», с. 538.

Культурне життя в Україні: Зах. землі: Док. і матеріали. Т. 2: 1953-1966 / НАН України. Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича; Упоряд.: Т. Галайчак та ін. – Л., 1996. – 918 с.: фотогр.

Про В. Кушніра див.: «Показник імен», с. 905.

Кушнір Володимир // Енциклопедія Українознавства: Словник. частина / Наук. Т-во ім. Шевченка; Голов. ред. В. Кубійович. – К., 1996. – Т. 4. – С. 1248.

Кушнір Г. Кожну мить по-справжньому прожить... // Буковин. віче. – 1997. – 2 серп.

Наріжний С. Українська еміграція: Культ. пр. укр. еміграції між двома світ. війнами. – Прага, 1942. – Ч. 1. – 372 с.

Про В. Кушніра див.: «Іменний показник», с. 344.

Погребенник Ф. Кушнір Володимир // Українська літературна енциклопедія: У 5 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Редкол.: І. О. Дзевєрін та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 117.

Товариство «Просвіта» у Львові: Покажч. вид., 1868-1939 / НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника; Уклад.: О. Г. Бербека та ін. – Л., 1996. – 580 с.

Про В. Кушніра див.: «Іменний показник», с. 537.

Kushnir Volodymyr // Encyclopedia of Ukraine. V vols. V. 2: G-K / Ed. by V. Kubijovych. – Toronto; Buffalo; London, 1988. – P. 723: foto.

ЗМІСТ

Вступне слово.....	3
Від упорядників.....	5
Андієвська Емма.....	6
Бажанський Михайло.....	18
Блохин Юрій.....	21
Богацький Павло.....	25
Буряківець Юрій.....	28
Варавва Олекса.....	31
Вассиян Юліан.....	37
Вдовиченко Максим.....	39
Веретельник Андрій.....	41
Верховинець Андрій.....	42
Весоловський Ярослав.....	43
Виноградова Марія.....	46
Вітошинська Ольга.....	48
Вовк Віра.....	58
Ворскло Віра.....	65
Гаврилук Ілько.....	68
Гайдарівський Василь.....	69
Галіп Теодот.....	71
Гармаш Міра.....	74
Гердан Оленка.....	76
Горбач Анна Галя.....	77
Гриневичева Катря.....	80
Дашкевич Михайло.....	86
Дибко-Филипчак Ірина.....	87
Діма.....	88
Дмитрів Нестор.....	90
Донцова Марія.....	92

Дорошенко Володимир.....	93
Доцівник Іван.....	100
Дудко Федір.....	101
Думін Осип.....	104
Жила Володимир.....	106
Зозуля Олександр.....	120
Зуєвський Олег.....	121
Калитовська Марта.....	127
Камінський Андрій.....	130
Карпенко-Криниця Петро.....	131
Кедр Ростислав.....	133
Керч Оксана.....	134
Коваленко Олександр.....	138
Коленська Любов.....	140
Колесса Олександр.....	142
Колісник Роман.....	148
Коломиєць Авенір.....	150
Коровицький Іван.....	151
Королів Василь.....	155
Кошелівець Іван.....	158
Крат Павло.....	163
Кузеля Зенон.....	165
Кузьменко Світлана.....	171
Купчинський Роман.....	174
Кухар Роман.....	181
Кушнір Володимир.....	192

УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ ДІАСПОРИ

Матеріали до біобібліографічного словника

Частина перша (А-К)

Відповідальна за випуск *Т. Вилегжаніна*

Редактор *Н. Маслова*

Підписано до друку 14.02.06. Формат 60x84/16. Папір друк.

Ум. друк. арк. 11,39. Умовн. фарбовідб. 11,39.

Обл.-вид. арк. 12,25. Тир. 100 пр. Зам. 101

01001, Київ-1, Грушевського, 1. Нац. парлам. б-ка України.

Тел. 278-85-12

Ротапринт НІБ України, 04070, Київ-70, Боричів узвіз, 13.

Нац. парлам. б-ка України. Тел. 425-31-76

A 656376-1